

วินยปิฎก
อุทฺตมคฺคปาติ
(ปจฺจมาก)

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

นิทานพจน์

คำว่า เตปิฏก หรือเรียกในภาษาไทยว่า พระไตรปิฏก นั้น หมายถึง
เอาคำสอนของพระพุทธเจ้าที่เรียกว่า พระพุทธพจน์

พระพุทธพจน์นั้น ท่านนับเป็น ๓ ตอน คือ ปฐมพุทธพจน์ ๑ มัชฌิม-
พุทธพจน์ ๑ บัจฉิมพุทธพจน์ ๑

พระอุทานที่พระพุทธเจ้าตรัสเปล่งออกครั้งแรก ขณะที่พระองค์ตรัสรู้ใหม่ๆ
ณ มหาโพธิบัลลังก์ว่า “ยथा หเว ปาตุภวุนติ ชมมา ฯ เป ฯ สุริโย
โสภาดยมนนตติข” ดังนี้ จัดเป็น ปฐมพุทธพจน์

คำสอนที่พระพุทธเจ้าตรัสสอนครั้งสุดท้าย เมื่อทรงบรรทมอยู่ระหว่างคันรึง
ทั้งคู่ สมัยจะเสด็จปรินิพพานว่า “หนุตทานิ ภิกขเว อามนุชยามิ โว, วยชฌมา
สงฺขารรา, อปฺปมาเทน สมฺปาเทถ” ดังนี้ จัดเป็น บัจฉิมพุทธพจน์

พระดีทรรพอันประกาศอมตธรรม ที่พระพุทธเจ้าทรงแสดงได้ตลอดเวลา
๔๕ พระวัสส์ดา ซึ่งอยู่ในระหว่างกลางปฐมพุทธพจน์และบัจฉิมพุทธพจน์ทั้ง ๒ นั้น
จัดเป็น มัชฌิมพุทธพจน์

พระพุทธพจน์ทั้งหมดนั้น เมื่อว่าโดย ปิฏก ท่านจัดเป็น ๓ ปิฏก คือ
วินยปิฏก ๑ สุตตันตปิฏก ๑ อภิธรรมปิฏก ๑ เมื่อว่าโดย นิกาย ท่านจัดเป็น
๕ นิกาย คือ ทิฆนิกาย ๑ มัชฌิมนิกาย ๑ ดังยุตตนิกาย ๑ อังคุตตรนิกาย ๑
ขุททกนิกาย ๑ เมื่อว่าโดย องค์ ท่านจัดเป็น ๘ องค์ คือ สุตตะ ๑ เคยยะ ๑
เวยยาकरणะ ๑ คาถา ๑ อุทานะ ๑ อิติวุตตกะ ๑ ชาดก ๑ อัปฺปคฺคัมมะ ๑
เวทิตถะ ๑ เมื่อว่าโดย ธรรมชั้นนี้ ท่านจัดเป็น ๘๔,๐๐๐ ธรรมชั้นนี้

พระพุทธพจน์นั้น แม้จะได้บัญญัติให้มีชื่อต่างๆ เช่นนั้น ก็เป็นเพียงสมมติ
ไปตามโลกไฉน เพื่อประโยชน์และสะดวกในการเรียกขานตามความประสงค์ของ

(๗)

ชาวโลกเท่านั้น ส่วนอรรถดวาระแห่งพระพุทธพจน์นั้น ยังคงความยืนประกาศ
อมตธรรมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มิได้เปลี่ยนแปลงไปตามสมมติโวหารนั้นๆ ในนาม
เหล่านั้น ที่นิยมใช้เรียกกันเป็นส่วนมาก จนรู้จักกันได้อย่างแพร่หลายในวงพุทธศาสนิก
ทั่วไปนั้นในนามว่า เตปิฎก หรือ พระไตรปิฎก ที่หมายความว่า ปิฎก ๓ คือ
วินัยปิฎก สุตตันตปิฎก อภิธรรมปิฎก

วินัยปิฎก เป็นที่รวบรวมไว้ซึ่งพระพุทธพจน์ที่ทรงบัญญัติแต่งตั้งขึ้นไว้ด้วย
ให้เป็นพุทธอาณัติ คือ กฎข้อบังคับสำหรับเป็นเครื่องรักษาพุทธบริษัทให้ประพฤติเป็น
ระเบียบเรียบร้อย ไม่ทำตนและหมู่คณะให้เกิดความวิบัติสลายเดือดร้อน สุตตันต-
ปิฎก เป็นที่รวบรวมไว้ซึ่งพระพุทธพจน์ที่ทรงแสดงไว้โดยโวหารเทศนาเป็นส่วนมาก คือ
ทรงแสดงธรรมอนุโลมตามสมมติบัญญัติของโลก อภิธรรมปิฎก เป็นที่รวบรวมไว้
ซึ่งพระพุทธพจน์ที่ทรงแสดงไว้โดยปรมาัตตเทศนาเป็นส่วนมาก โดยทรงแสดงธรรมมุ่ง
ชี้สภาวะ คือความจริงเป็นใหญ่ ใจความก็คือ วินัยปิฎก ได้แก่พระพุทธพจน์ที่ทรง
สอนให้มีศีลสัมบัติ สุตตันตปิฎก ได้แก่พระพุทธพจน์ที่ทรงสอนให้มีสมาธิสัมบัติ
อภิธรรมปิฎก ได้แก่พระพุทธพจน์ที่ทรงสอนให้มีปัญญาสัมบัติ บุคคลผู้มีศีลสัมบัติ
ย่อมจะความชั่วอย่างหยาบทางกายวาจาได้ เป็นศรัทธาคน บุคคลผู้มีสมาธิสัมบัติ
ย่อมจะความชั่วอย่างกตาง ทักขุมรวมทำใจให้เศร้าหมองได้ เป็นวิกรมขณพหวน บุคคล
ผู้มีปัญญาสัมบัติ ย่อมจะความชั่วอย่างละเอียด คือ อนุสัยกิเลสที่นอนนิ่งอยู่ในสันดานได้
เป็นสมุจเฉตพหวน

การเรียนรู้พระพุทธพจน์ คือ พระไตรปิฎกนั้น เรียกว่า ปริยัติธรรม การ
ปฏิบัติตามที่รู้ คือ เจริญสมถภาวนา และ วิปัสสนาภาวนา เรียกว่า ปฏิบัติธรรม
การได้บรรลุถึงผลแห่งการปฏิบัติ คือ มรรค ผล นิพพาน อันเป็นที่พ้นจากทุกข์ทั้งปวง
เรียกว่า ปฏิเวธธรรม

พระพุทธพจน์คือ พระไตรปิฎก มีคุณค่ายิ่งกว่าสิ่งอื่นใด ด้วยเป็นเหตุ
ปัจจัยให้ได้บรรลุถึงผลอันสุดยอด คือ พระนิพพานดังกล่าวมา ชาวพุทธจึงได้ช่วยกัน

(ค)

เทิดทูนและรักษาไว้เป็นอย่างดี ด้วยการสั่งให้รู้ ที่เรียกว่า คัมภีร์ และ การปฏิบัติตามให้ได้ผล ที่เรียกว่า วิปัสสนาธุระ เป็นมรดกตกทอดสืบ ๆ กันมาจนถึงปัจจุบัน อันเป็นเวदानานถึง ๒๕๐๐ ปีแล้ว

มรรค ผล นิพพาน จะปรากฏมีขึ้นได้ ก็ด้วยการปฏิบัติถูกปฏิบัติชอบ การปฏิบัติถูกปฏิบัติชอบจะเป็นไปได้ ก็ด้วยอาศัยการเรียนรู้พระพุทธพจน์คือพระไตรปิฎก ด้วยเหตุนี้ พระไตรปิฎกจึงเป็นสิ่งจำเป็นโดยแท้ ที่นักศึกษาพระพุทธศาสนาชั้นสูงจะพึงศึกษาเล่าเรียนให้รู้แจ้งจัดเจน เพื่อเป็นมูฐานแห่งสัมมาปฏิบัติและมรรค ผล นิพพาน

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์ ได้ปรารภถึงเหตุ ๓ ประการ คือ

๑. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อันเป็นมหาวิทยาลัยสงฆ์ ซึ่งพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ ได้ทรงสถาปนาขึ้นไว้ให้เป็นสถานที่ศึกษาวิชาพุทธศาสนาชั้นสูงของคณะสงฆ์ฝ่ายมหานิกาย ณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ ตั้งแต่เมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๒ ดังมีรายละเอียดปรากฏอยู่ในพระราชปรารภ เรื่องประกาศสร้างตั้งสำนักเรียนราชวิทยาลัยลงวันที่ ๑๓ กันยายน พ.ศ. ๒๔๓๘ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยได้ถาวรและวัฒนามาโดยลำดับสมพระราชประสงค์ ดังปรากฏเห็นเป็นประจักษ์ในปัจจุบัน ก็การศึกษาวิชาพุทธศาสนาชั้นสูงนั้น โดยตรงก็คือศึกษาพระไตรปิฎกภาษาบาลีอันเป็นพุทธวจนะจากพระโอษฐ์เป็นส่วนใหญ่ แต่ขณะนี้ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไม่มีพระไตรปิฎกภาษาบาลีสำหรับเป็นหลักสูตรของนักศึกษาเป็นส่วนของคนโดยเฉพาะ และถึงเวลาจำเป็นที่จะต้องใช้นักเรียนพระไตรปิฎกภาษาบาลี เป็นหลักสูตรของนักศึกษาชั้นสูงของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยแล้ว

๒. หนังสือพระไตรปิฎกภาษาบาลีของไทยเรานั้น ครังโบราณใช้จารลงในใบลานด้วยอักษรขอมบ้าง ด้วยอักษรไทยพม่าและไทยอีสานบ้าง ต่อมาได้พิมพ์

(ม)

เป็นเล่มสมุดด้วยตัวอักษรไทย ๒ ครั้ง ครั้งแรก พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พิมพ์ในมณฑลสมัยทรงดำรงศิริราชสมบัติครบ ๒๕ ปี เมื่อพุทธศักราช ๒๔๓๑ ครั้งที่ ๒ พุทธศักราช ๒๔๓๑ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก พระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เป็นพระประมุข ให้พิมพ์อุทิศถวายพระราชกุศลแด่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งได้เริ่มทำตั้งแต่พุทธศักราช ๒๔๖๘ ปัจจุบันพระไตรปิฎกเล่มสมุดอักษรไทยทั้ง ๒ สมัยนั้น สมัยแรกได้หมดสิ้นไปไม่มีจำหน่าย ที่เหลืออยู่กระด้างก็เสื่อมคุณภาพ ไม่สามารถที่จะนำมาศึกษาได้เรียนสมัยที่ ๒ ยังเหลืออยู่ แต่มีจำนวนน้อยไม่พอที่จะจำหน่ายแจก และนำมาศึกษาได้เรียนในมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยให้เพียงพอแก่ความประสงค์

๓. ประจวบเหมาะมณฑลสมัย ๒๕ แห่งพุทธศตวรรษ ซึ่งมาบรรจบครบปี โดยศาสนจักรนิยมในเดือนพฤษภาคม (วันเพ็ญเดือน ๖) พ.ศ. ๒๕๐๐ พุทธศาสนิกชนชาวไทยทั้งมวล อันมีพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและคณะรัฐบาลเป็นประมุข ได้ร่วมกุศลจิตพร้อมใจกันประกอบพิธีการเฉลิมฉลองเป็นการเอิกเกริกมโหฬาร ซึ่งยังไม่เคยมีมาในลัทธิศรัทธาภาคไหนหลัง ดังที่ทางราชการประกาศให้ทราบและเชิญชวนให้ร่วมบำเพ็ญมหากุศลียุติแล้วนั้น เนื่องในงานมณฑลสมัยอันหาได้ยากยิ่งครั้งนี้ มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในฐานะเป็นมหาวิทยาลัยฝ่ายพระพุทธศาสนา มีกุศลเจตนาอันแรงกล้า ในอันที่จะสร้างสิ่งอันเป็นมงคลไว้เป็นอนุสรณ์สำหรับอนุชนด้อยอย่างหนึ่ง และให้เป็นสิ่งที่เหมาะสมกับเหตุการณ์อันสำคัญครั้งนี้ด้วย จึงเห็นว่สิ่งอันเป็นมงคลและเหมาะสมที่สุดนั้นคือ หนังสือพระไตรปิฎกภาษาบาลี

ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงตกลงให้ชำระและตีพิมพ์พระไตรปิฎกภาษาบาลีขึ้นเป็นอนุสรณ์ในโอกาสครบ ๒๕ พุทธศตวรรษ โดยให้ชื่อว่า มหาจุฬาเตปิฎก หรือเรียกในภาษาไทยว่า พระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จำนวน ๒๕๐๐ จบ เท่ากับจำนวนพุทธศักราช ๒๕๐๐

(ง)

จบหนึ่งจัดเป็นเล่มสมุดจำนวน ๔๕ เล่ม เท่ากับระยะภาคประกาศพระคำสอนของสมเด็จพระ
ธรรมมามาตมพุทธเจ้า คือ พระวินัยปิฎก ๘ เล่ม พระสุตตันตปิฎก ๒๕ เล่ม พระ
อภิธรรมปิฎก ๑๒ เล่ม เมื่อพิมพ์ ๒๕๐๐ จบ จึงเป็นหนังสือทั้งสิ้น ๓๑๒,๕๐๐ เล่ม

การชำระและตีพิมพ์พระไตรปิฎกนั้น ได้ตั้งคำสอนบัณฑิตทั้งบรรพชิตและ
คฤหัสถ์เป็นกรรมการตรวจทานชำระอรรถ พยานุเคราะห์ให้บริสุทธิบริบูรณ์ถูกต้องที่สุด โดย
ตรวจดัดเทียบเคียงกับฉบับต่าง ๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ประชุมแต่งวางรูป
ลักษณะอักษรงดงามและคงาย โดยพิจารณาเยี่ยงหน้าให้มาก และยกข้ออรรถ,
ข้อสูตร เป็นต้น ขึ้นมาให้ปรากฏชัด ตีพิมพ์และเย็บเล่มอย่างประณีตด้วยงามตาม
แบบสากลนิยม โดยเลือกใช้กระดาษตีพิมพ์และกระดาษปกอย่างประณีตและถาวร ทั้งนี้
เพื่อให้เหมาะสมกับหนังสือที่มีคุณค่าและเป็นที่สักการบูชาของมณฑลพุทธบริษัท

ทุนในการชำระและการพิมพ์ ได้ตั้งคณะกรรมการจัดหาทุนสร้างพระไตรปิฎก
ขึ้น ประกอบด้วยบรรพชิตและคฤหัสถ์ตามสมควร ประกาศแจ้งวัตถุประสงค์และเจริญ
ศรัทธาไปยังพุทธศาสนิกชน นับตั้งแต่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว องค์เอกอัคร
ศาสนูปถัมภก พระบรมวงศานุวงศ์ และคณะรัฐบาล ข้าราชการ พ่อค้า คหบดี
ตลอดถึงประชาชนเป็นที่สุด ตามแต่จะเจริญศรัทธาบริจาคเงินสมทบทุนเป็นจำนวนเท่าไร

ส่วนการตีพิมพ์จะดำเนินบริบูรณ์ครบทั้ง ๔๕ เล่มเมื่อไรนั้น ขึ้นอยู่ที่กำลัง
ทุนทรัพย์ค่าตีพิมพ์เป็นประการสำคัญ ถือหลักค่อยทำค่อยไปตามควรแก่วิสัยสามารถ
โดยมีความหวังอยู่ว่าจักสำเร็จลงในเวลาอันสมควร

นับว่าเป็นมหากุศลอันประเสริฐยิ่งของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เมื่อ
โครงการสร้างพระไตรปิฎกฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยนี้ ได้ทราบถึงพระบาท
สมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช องค์เอกอัครศาสนูปถัมภก สมเด็จพระนางเจ้า
สิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ และสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ทั้ง ๓ พระองค์ได้
ทรงเจริญพระราชศรัทธา มีพระราชประสงค์จะทรงอุปถัมภ์การสร้างพระไตรปิฎกให้สำเร็จ
ตามความมุ่งหมายของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงทรงพระกรุณาโปรดพระราชทาน

(จ)

การอุปถัมภ์เป็นมูลฐาน โดยทรงพระกรุณาโปรดพระราชทานทุนสำหรับพิมพ์พระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระองค์ละ ๗๐,๐๐๐ บาท รวมเป็นเงิน ๒๑๐,๐๐๐ บาท มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซาบซึ้งในพระมหากรุณาธิคุณอันประเสริฐยิ่งอย่างหาสิ่งเปรียบมิได้ พร้อมทั้งเป็นที่หวังได้ว่า พระบรมราชูปถัมภ์ธรรมวิทยาทานทั้งนี้ จักสำเร็จเป็นมหาดีริบงคดลบลันดาลให้ประชาชนชาวพุทธเจริญศรัทธา โดยเด็ดขาดตามพระราชจริยาวัตรดลธรรมวิทยาทาน เป็นมูลฐานให้การสร้างพระไตรปิฎกฉบับสำเร็จสมบูรณ์ในเวลาดอันสมควรโดยแท้

บัดนี้ พุทธศาสนิกชนจำนวนมากด้วยกัน โดยคำชักชวนของพระครูประกาศสมาธิคุณ วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์ และโดยความร่วมมือของสภานักวิทยุกระจายเสียงกรมการรักษาดินแดน มีจิตศรัทธาบริจาคทรัพย์ เพื่อสมทบทุนสร้างพระไตรปิฎก ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมได้จำนวน ๖๒๕,๑๕๒ บาท นำชนทุนเกล้าฯ ถวายโดยเด็ดขาดพระราชาผู้สถาปนาใน ทรงพระมหากรุณาพระราชทานแก่มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามความประสงค์ของผู้บริจาค มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย จึงได้จัดเป็นทุนสร้างพระไตรปิฎก ๓๐ เล่ม คือ วินัยปิฎก ๗ เล่ม สุตตันตปิฎก ๒ เล่ม และอภิธรรมปิฎก ๑ เล่ม วินัยปิฎก จุลภาค ๑๗ ภาค นี้ เป็นเล่มหนึ่งในจำนวน ๓๐ เล่มนั้น ขอพระราชทานถวายพระราชาผู้สถาปนาในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาจุฬาลงกรณ์ พระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ เป็นพิเศษเฉพาะเล่มนี้

ขออานุภาพพระศรีรัตนตรัย และมหาฤกษ์ดลธรรมวิทยาทานทั้งนี้ จงสำเร็จเป็นผลบังเกิดอานิสงส์วิบากสมบัติ คดลบลันดาลให้บรรดาพุทธศาสนิกชนที่มีส่วนในการสร้างพระไตรปิฎกนี้ ปราศจากสรรพภัยพิบัติอุปัทวันตราย มีความประสงค์จำนงหมายดังใดในทางที่ชอบ ขอให้สำเร็จสมโน릇ทุกประการ และมีความเกษมสำราญชื่นบานอยู่ภายใต้ร่มพระศัทธรรม ในกาลทุกเมื่อ เทอญ

“จิรํ คิณฺหิตุํ สทฺธมฺโม”

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ในพระบรมราชูปถัมภ์

วัดมหาธาตุฯ พระนคร

Transliteration of the Thai Alphabet and Signs

as used in the pali text of
MAHĀCUḶĀ TEPITAKA

VOWELS

๑ a ๑๑ ā ๑๒ i ๑๓ ī ๑๔ u ๑๕ ū ๑๖ e ๑๗ o

CONSONANTS

ก ka	ข kha	ค ga	ฆ gha	ง ṅa
จ ca	ฉ cha	ช ja	ฌ jha	ญ ña
ฎ ṭa	ฏ ṭha	ด ḍa	ढ ḍha	ณ ṇa
ต ta	ถ tha	ท ḥa	ธ dha	น na
ป pa	ฝ pha	พ ba	ภ bha	ม ma

๑๘ ya ๑๙ ra ๑๒๐ la ๑๒๑ va ๑๒๒ sa ๑๒๓ ha ๑๒๔ ḷa ๑๒๕ ṃ

COMBINATIONS

ก ka	กา kā	กิ ki	กิ kī	กู ku	กู kū	เก ke	โก ko
ข kha	ขา khā	ขิ khi	ขิ khī	ขุ khu	ขุ khū	เข khe	โข kho

CONJUNCT-CONSONANTS

The Pali conjunct-consonants are printed in their full forms but marked by either sign [.] or [✓] under them. The sign [.] is used to denote unsounded consonant; [✓] is used to join two sounded consonants.

For example :

กตมํ คตฺถิํ ตมเข โสมนสฺสอินฺทริยํ โหติ ?
katamaṃ tasmim̐ samaye somanassindriyaṃ hoti?

FIGURES

๑	๒	๓	๔	๕	๖	๗	๘	๙	๐
1	2	3	4	5	6	7	8	9	0

อุทรวคคปาติยา

(ปจรมภาค)

สงฺเกตวินยฺหาปนํ

ก.	=	เกตุจฺจิ สยามโปตุถเกตุ	ทิสฺสฺมานปาโจ
กมฺ.	=	กมุโพชโปตุถเก	ทิสฺสฺมานปาโจ
ณ.	=	ณฺฐจฺตํคฺคิปีฏเก	ทิสฺสฺมานปาโจ
ม.	=	มรฺมมโปตุถเก	ทิสฺสฺมานปาโจ
ตฺ.	=	ตฺหโปตุถเก	ทิสฺสฺมานปาโจ
อิ.	=	อิญฺคตฺตโปตุถเก	ทิสฺสฺมานปาโจ

คู่มือคู่มือ

ประเภท

มาตรา

อง

๑. กฏเกณฑ์

๑. ดรรชนี

...	...	๑
...	...	๕
...	...	๗
...	...	๘
...	...	๑๑
...	...	๒๑
...	...	๓๒

๒. นิยาม

...	...	๑๔
...	...	๑๖
...	...	๑๘
...	...	๒๑
...	...	๒๒
...	...	๒๓
...	...	๒๔

๓. ปุพพนิย

...	...	๒๖
...	...	๓๓
...	...	๓๔
...	...	๓๖
...	...	๓๘

(๒)

มาตรา				องก์
นปฎิปปดัดมฤคพพอฏฐารดก	...	...	...	๔๐
ปฎิปปดัดมฤคพพอฏฐารดก	...	...	...	๔๑
๔. ปฎิสารณียกมม				๔๓
อธมมกมมทวาทดก	...	...	...	๔๗
ธมมกมมทวาทดก	...	...	...	๔๘
ธากงฆมานจกุก	...	...	...	๕๑
อฏฐารดวคค	...	...	...	๕๒
นปฎิปปดัดมฤคพพอฏฐารดก	...	...	...	๕๔
ปฎิปปดัดมฤคพพอฏฐารดก	...	...	...	๕๕
๕. อปตฺติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมม				๕๗
อธมมกมมทวาทดก	...	...	...	๕๘
ธมมกมมทวาทดก	...	...	...	๖๐
ธากงฆมานจกุก	...	...	...	๖๒
เตจคฺคาพฺถวคค	...	...	...	๖๓
นปฎิปปดัดมฤคพพเตจคฺคาพฺถก	...	...	...	๖๕
ปฎิปปดัดมฤคพพเตจคฺคาพฺถก	...	...	...	๖๗
๖. อปตฺติยา อปฺปฎิกมฺเม อุกฺเขปนียกมม				๗๐
อธมมกมมทวาทดก	...	...	...	๗๑
ธมมกมมทวาทดก	...	...	...	๗๓
ธากงฆมานจกุก	...	...	...	๗๕
เตจคฺคาพฺถก	...	...	...	๗๖
นปฎิปปดัดมฤคพพเตจคฺคาพฺถก	...	...	...	๗๘
ปฎิปปดัดมฤคพพเตจคฺคาพฺถก	...	...	...	๗๙

(๓)

มาติกา				องเง
๗. ปาปิกาย ทัฏฐิยา อปฺปณฺนิสฺสกุเค อุกฺเขปนํยัมม ...				๘๒
อหฺมมกมฺมทฺวาทถก	...	...	...	๘๖
หฺมมกมฺมทฺวาทถก	...	...	...	๘๗
อาภงฺขมานนฺก	...	...	...	๘๘
เตจฺจตาฬํสฺส	...	...	...	๘๙
นปฺปฏฺฐิปปสฺสํมฺเภตพฺพจฺจตาฬํสฺส	...	...	...	๙๐
ปฏฺฐิปปสฺสํมฺเภตพฺพจฺจตาฬํสฺส	...	...	...	๙๑
คฺคํสฺสํ	...	...	...	๙๒

๒. ปาริชาติกฺขนฺธ

๑. ปาริชาติกฺค	...	...	...	๑๐๐
๒. มุคฺคปฏฺฐิปปสฺสํมฺเภตพฺพจฺจตาฬํสฺส	...	...	...	๑๐๑
๓. มานคฺคตฺวาทถก	...	...	...	๑๑๑
๔. มานคฺคตฺวาทถก	...	...	...	๑๑๒
๕. อพฺภานนทฺวาทถก	...	...	...	๑๑๓
คฺคํสฺสํ	...	...	...	๑๑๔

๓. สมนฺตญญกฺขนฺธ

๑. สมนฺตญญกฺ	...	...	...	๑๒๔
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๒๕
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๒๖
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๒๗
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๒๘
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๒๙
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๓๐
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๓๑
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๓๒
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๓๓
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๓๔
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๓๕
อภฺยญญนฺต	...	...	...	๑๓๖

มาตรา	...	...	...	...	องเก
มาตรการหมุ่ดวยปฏิกัฒนา	...	...	...	...	๓๓๘
คิกาปคคิมาคค	...	...	...	...	๓๔๓
มาคคคจวริกมูดวยปฏิกัฒนา	...	...	...	...	๓๔๓
อพคานารหมุ่ดวยปฏิกัฒนา	...	...	...	...	๓๔๘
มูดวยปฏิกัฒนคคคคคค	...	...	...	...	๓๔๘
ปคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๕๒
ปคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๕๓
คคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๕๕
มาคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๕๗
คคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๕๗
มาคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๕๘
อพคานารหมุ่ดวยปฏิกัฒนาคค	...	...	...	...	๓๕๘
ปคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๖๐
๒. คคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๖๔
คคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๖๔
คคคคคคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๖๕
คคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๖๗
คคคคคคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๗๐
คคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๘๒
๓. คคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๘๔
๔. คคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๘๘
๕. มาคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๘๓
๖. คคคคคคคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๓๘๗
๗. คคคคคคคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๒๐๔
๘. คคคคคคคคคคคคคคคคคคคคคค	...	...	...	...	๒๐๕

(๕)

มาตรา	...	...	...	องเก
๙. มุตาบยอวิสุทธินวก	...	...	...	๒๐๗
๑๐. มุตาบยวิสุทธินวก	...	...	...	๒๑๐
๑๑. ศติยนวก	...	...	...	๒๑๓
คตสุททาน	...	...	...	๒๑๖

๔. สมถกฺขนุชก

๑. สัมมุขาวินย	...	...	...	๒๑๘
กณหปฏชนวก	...	...	...	๒๑๘
สุกฏปฏชนวก	...	...	...	๒๒๐
๒. สติวินย	...	...	...	๒๒๒
๓. อมฺพหวินย	...	...	...	๒๒๘
๔. ปฏินฺนาคกรณ	...	...	...	๒๓๓
๕. เขญฺยติกา	...	...	...	๒๓๖
๖. คตฺตปายีตติกา	...	...	...	๒๓๗
อสมมกมฺมทฺวาทสก	...	...	...	๒๓๘
สมมกมฺมทฺวาทสก	...	...	...	๒๓๘
อากงฺขมานนฏก	...	...	...	๒๔๐
อฏฺฐจํวรสฺสค	...	...	...	๒๔๑
๗. คินวคฺคารก	...	...	...	๒๔๑
๘. อธิกรณ	...	...	...	๒๔๕
๙. อธิกรณรูปสํนตฺมถ	...	...	...	๒๕๔
สัมมุขาวินย	...	...	...	๒๕๔
อุมฺพหิกายรูปสํน	...	...	...	๒๕๗
เขญฺยติกาวิญญ	...	...	...	๒๖๐

(b)

มาตรา	อ.ก	อ.ข	อ.ค	อ.ง
ศีลวิธสังคคาห	...	...	...	๒๖๓
ศีลวินย	...	...	...	๒๖๓
อุมุพหุวินย	...	...	...	๒๖๕
คตตปายีตีกาวินย	...	...	...	๒๖๗
ปฏินนฏาตกรณ	...	...	...	๒๖๙
คินนคตกรก	...	...	...	๒๗๑
ปทานุกโม	...	...	...	๒๗๕
อธารณนามามิ	...	...	...	๓๐๒
ปทคตปฏเกโท	...	...	...	๓๐๔
ไธชนปคต	...	...	...	๓๐๕

วินยปิฎก จูฬวัคค ปจมภาค

นโม ตสฺส ภควโต อรหโต สัมมาสัมพุทธสฺส

๑. กัมมกฺขนฺธก

๑. ตชชนียกมฺม

[๑] เตน สัมเยน พุทฺโธ ภควา สํวคฺคิยํ วิหริติ เขตฺตวเน อนาลบีณฺทิกสฺส อารามเ. เตน โส ปน สัมเยน ปณฺทกฺโกตฺติกา ภิกฺขุ อคฺคณา ภณฺทนาการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สํเฆ อธิกรณการกา, เยปี จณฺเเบ ภิกฺขุ ภณฺทนาการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สํเฆ อธิกรณการกา, เต อุตฺตงฺกมิคฺวา เอวํ วทนฺติ “มา โส คฺมุเห อายสฺมนฺโต เอโส อเชตี, พทฺวา พทวํ ปฏิมนฺเตถ, คฺมุเห เตน ปณฺทิตฺตรา จ พฺยคฺคตฺตรา จ พหุสฺสคฺคตฺตรา จ อตฺตมคฺคตฺตรา จ, มา จสฺส ภายิตฺถ, มยฺยปี คฺมุหากํ ปกฺขา ภวิสฺสํมา”ติ. เตน อนุปฺปนฺนานิ เจว ภณฺทนฺนานิ อฺปปชฺชนฺติ, อฺปปปนฺนานิ จ ภณฺทนฺนานิ ภิชฺชโยภาวาย เวปฺตุถาย สํวคฺคนฺติ. เย เต ภิกฺขุ อปฺปีจฺฉา สันคฺคฺชํ^๒ ตชฺชโน กุกฺกจฺจกา ติกฺขากามา,^๒ เต อุตฺตมายนฺติ ชิชฺชนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม ปณฺทกฺโกตฺติกา ภิกฺขุ อคฺคณา ภณฺทนาการกา กถการกา วิวาทการกา ภสฺสการกา สํเฆ

๑ น. ม. อตฺตมคฺคตฺตรา

๒-๒ น. ม. อยํ ปาโง น ทิสฺสํนฺติ.

อธิการณการกา, เยปี้ จฉณเย ภิกขุ ภณฺทนาการกา กถการกา จิราทการกา
ภตฺตการกา ตัฆะ อธิการณการกา, เต อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วทฺชนฺติ ‘มา โส คุเมห
อายสฺมนฺโต เอโส อเชตฺติ, พตฺวา พตฺวํ ปฏฺธิมฺนฺเตถ, คุเมหฺ เตเน ปณฺทิตฺตฺรา จ
พฺยศฺตฺตฺรา จ พหุสฺสฺตฺตฺรา จ อตฺมศฺตฺตฺรา จ, มา จตฺถ ภายิตฺถ, มยฺยี้ คุมฺหากํ
ปฏฺชา ภวิสฺสํมา’ติ. เตเน อนุปฺปนฺนาณิ เจว ภณฺทนาณิ อุปฺปชฺชนฺติ อุปฺปนฺนาณิ จ
ภณฺทนาณิ ภฺยโยภาวาย เวปฺตุตฺตาย ตํวตฺตฺนฺตํ’ติ.

[๒] อถ โส เต ภิกขุ ภคฺวโต เขตฺตมคฺคํ อวโรเจตฺถ. อถ โส ภคฺวา เขตฺตมํ นิทาเน
เขตฺตมํ ปกรฺเณ ภิกขุสฺสํ ตํนิปาตาเปตฺวา ภิกขุ ปฏฺธิปฺจุติ “ตจฺจํ กิร ภิกฺขเว ปณฺทฺทุ-
โธหิตฺตา ภิกขุ อตฺตนา ภณฺทนาการกา กถการกา จิราทการกา ภตฺตการกา ตัฆะ
อธิการณการกา, เยปี้ จฉณเย ภิกขุ ภณฺทนาการกา กถการกา จิราทการกา
ภตฺตการกา ตัฆะ อธิการณการกา, เต อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วทฺชนฺติ ‘มา โส คุเมห
อายสฺมนฺโต เอโส อเชตฺติ, พตฺวา พตฺวํ ปฏฺธิมฺนฺเตถ, คุเมหฺ เตเน ปณฺทิตฺตฺรา จ
พฺยศฺตฺตฺรา จ พหุสฺสฺตฺตฺรา จ อตฺมศฺตฺตฺรา จ, มา จตฺถ ภายิตฺถ, มยฺยี้ คุมฺหากํ
ปฏฺชา ภวิสฺสํมา’ติ. เตเน อนุปฺปนฺนาณิ เจว ภณฺทนาณิ อุปฺปชฺชนฺติ, อุปฺปนฺนาณิ
จ ภณฺทนาณิ ภฺยโยภาวาย เวปฺตุตฺตาย ตํวตฺตฺนฺตํ’ติ. ตจฺจํ ภคฺวาติ. วิทฺรหิ พุทฺโธ
ภคฺวา “อนฺนุจฺฉวิกํ ภิกฺขเว เคตฺถํ โมชฺสปริสฺสํ อนฺนุโตมิกํ อปฺปฏฺฐิรูปํ อตฺถํมณฺกํ
อภฺปิยฺยํ อกรณฺยํ. ถลํ หินาม เต ภิกฺขเว โมชฺสปริสฺสา อตฺตนา ภณฺทนาการกา ๖ เป ๖
ตัฆะ อธิการณการกา, เยปี้ จฉณเย ภิกขุ ภณฺทนาการกา ๖ เป ๖ ตัฆะ อธิการณการกา,
เต อุปสงฺกมิตฺวา เอวํ วทฺชนฺติ ‘มา โส คุเมหฺ อายสฺมนฺโต เอโส อเชตฺติ, พตฺวา
พตฺวํ ปฏฺธิมฺนฺเตถ, คุเมหฺ เตเน ปณฺทิตฺตฺรา จ พฺยศฺตฺตฺรา จ พหุสฺสฺตฺตฺรา จ
อตฺมศฺตฺตฺรา จ, มา จตฺถ ภายิตฺถ, มยฺยี้ คุมฺหากํ ปฏฺชา ภวิสฺสํมา’ติ. เตเน
อนุปฺปนฺนาณิ เจว ภณฺทนาณิ อุปฺปชฺชนฺติ, อุปฺปนฺนาณิ จ ภณฺทนาณิ ภฺยโยภาวาย
เวปฺตุตฺตาย ตํวตฺตฺนฺตํ. เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺสํนํ วา ปสฺสํนํ วา
ภฺยโยภาวาย, อถ เขตฺตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺสํนํ เจว อปฺปสฺสํนํ วา ปสฺสํนํ จ
เอกจฺจํ อฉณตฺตํวาทํ’ติ.

อถ โข ภควา ปณทุกโดหิตเก^๑ ภิกขุ อเนกปริยาเยน วิครหิตวา ทุพฺภรตาย
 ทุปโปสฺสตาย มหิจฺจตาย อสฺนคฺคฺชตาย^๒ สํกคฺคิกาย โกสฺสขรฺรตฺส อวณฺณํ ภาสิตฺวา
 อเนกปริยาเยน สํภรตาย สํโปสฺสตาย อปฺปิจฺจตฺส^๓ สํคฺคฺชตฺส -สํสฺสเรตฺส ชฺชตฺส
 ปาสาทิกตฺส อปจยตฺส^๔ อวิริยารมฺภตฺส^๕ วณฺณํ ภาสิตฺวา ภิกขุณํ ตทฺทจฺจวีกํ
 ตทฺทโดมิกํ ชมฺมํ กถํ กถวา ภิกขุ อามนฺเตติ: เตนฺหิ ภิกฺขเว สํโฆ ปณทุกโดหิตกานํ
 ภิกขุณํ ศาสนนัยกมฺมํ กโรตุ. เอวเมว ปน ภิกฺขเว กาคพฺพ: ปจฺมํ ปณทุกโดหิตกา
 ภิกขุ โจเทตฺทพฺพา, โจเทตฺทวา สํเรตฺทพฺพา, สํเรตฺทวา อาปคฺติ^๖ อาโรเปตฺทพฺพา,
 อาปคฺติ อาโรเปตฺวา พฺยคฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน สํโฆ ฌาเปตฺทพฺโ-

[๓] “สุณาคฺค เม ภนฺเต สํโฆ, อิมํ ปณทุกโดหิตกา ภิกขุ อคฺคณา
 ภณฺทกการกา กถการกา วิจาทการกา ภสฺสการกา สํโฆ อธิกรณการกา, เขปี
 จณฺเบ ภิกขุ ภณฺทกการกา กถการกา วิจาทการกา ภสฺสการกา สํโฆ อธิกรณการกา,
 เต อฺปสํกมิตฺวา เอวํ วทนฺติ ‘มา โข คฺคฺเมห อายสฺมฺนฺโต เอโส อเชตฺติ, พตฺวา
 พตฺวํ ปฏฺิมนฺเตถ, คฺคฺเมห เตนฺ ปณทิตฺตรา จ พฺยคฺคตฺตรา จ พหุสฺสคฺคตฺตรา จ
 อตฺมคฺคตฺตรา จ, มา จสฺสํ ภายิตฺถ, มยฺยํ คฺคฺเมหํ ปกฺขา ภวิสฺสํมา’ติ, เตน
 อนุปฺปนฺนานิ เจว ภณฺทกานิ อฺปฺปชฺชนฺติ, อฺปฺปปนฺนานิ จ ภณฺทกานิ ภิชฺชโยภาวาย
 เวปฺปตฺตาย สํวคฺคณฺติ, ยถิ สํสฺสํ ปคฺคกตฺส, สํโฆ ปณทุกโดหิตกานํ ภิกขุณํ
 ศาสนนัยกมฺมํ กเรยฺย, เอสา ฌคฺติ.

สุณาคฺค เม ภนฺเต สํโฆ, อิมํ ปณทุกโดหิตกา ภิกขุ อคฺคณา ภณฺทกการกา
 ๑ เป ๑ สํโฆ อธิกรณการกา, เขปี จณฺเบ ภิกขุ ภณฺทกการกา ๑ เป ๑ สํโฆ
 อธิกรณการกา, เต อฺปสํกมิตฺวา เอวํ วทนฺติ ‘มา โข คฺคฺเมห อายสฺมฺนฺโต เอโส
 อเชตฺติ, พตฺวา พตฺวํ ปฏฺิมนฺเตถ, คฺคฺเมห เตนฺ ปณทิตฺตรา จ พฺยคฺคตฺตรา จ
 พหุสฺสคฺคตฺตรา จ อตฺมคฺคตฺตรา จ, มา จสฺสํ ภายิตฺถ, มยฺยํ คฺคฺเมหํ ปกฺขา
 ภวิสฺสํมา’ติ, เตนฺ อฺนุปฺปนฺนานิ เจว ภณฺทกานิ อฺปฺปชฺชนฺติ, อฺปฺปปนฺนานิ จ

๑ น. ม. เค

๒ น. ม. อสฺนคฺคฺชตาย, ส. อ. อสฺนคฺคฺชชยา

๓ ส. ก. อวิริยารมฺภตฺส

๔ น. ม. อาปคฺติ

ภณฺหณานิ ภิชฺชโยภาวาย เวปฺปสฺสยา ยํวตฺตนิ, ตํโฆ ปณฺทกฺโกตฺตํ ภิภฺชฺชํ
 ตฺทฺชฺชํ ยํมํ กโรติ, ยตฺถายตฺมโต ชฺมติ ปณฺทกฺโกตฺตํ ภิภฺชฺชํ ตฺทฺชฺชํ ยตฺถํ
 กมฺมตฺถํ กรณํ, โส คุณฺโหตฺถํ; ยตฺถํ นกฺขมฺติ, โส ภาเตยฺย.

ทฺติยํปี เอตมฺคฺคํ วทามิ. สฺสณาคฺคํ เม ภนฺเต ตํโฆ, อิมํ ปณฺทกฺโกตฺตํ
 ภิภฺชฺชํ อตฺตนา ภณฺทกฺการกา ๑ เป ๑ ตํโฆ อธิกรณการกา, เยปี จณฺเวย ภิภฺชฺชํ
 ภณฺทกฺการกา ๑ เป ๑ ตํโฆ อธิกรณการกา, เต อุปตฺตํกมิตฺวา เอวํ วทนฺติ
 ‘มาโฆ คุเมหฺ อายตฺมโต เอโส อเชตฺติ, พทฺวา พทฺวํ ปฏิมฺนเตถ, คุเมหฺ เตน
 ปณฺทิตฺตฺวา ๑ พฺยตฺตฺตฺวา ๑ พหุตฺตฺตฺตฺวา ๑ อตฺมตฺตฺตฺวา ๑, มา จตฺถํ ภายิตฺถ,
 มยฺปี คุมฺหากํ ปกฺขา ภวิสฺสํมาติ, เตน อนุปฺปนฺนานิ เจว ภณฺทกฺโกตฺตํ
 อุปฺปนฺนานิ ๑ ภณฺทกฺโกตฺตํ ภิชฺชโยภาวาย เวปฺปสฺสยา ยํวตฺตนิ, ตํโฆ ปณฺทกฺโก-
 ตฺตํ ภิภฺชฺชํ ตฺทฺชฺชํ ยํมํ กโรติ, ยตฺถายตฺมโต ชฺมติ ปณฺทกฺโกตฺตํ ภิภฺชฺชํ
 ตฺทฺชฺชํ ยตฺถํ กมฺมตฺถํ กรณํ, โส คุณฺโหตฺถํ; ยตฺถํ นกฺขมฺติ, โส ภาเตยฺย.

ทฺติยํปี เอตมฺคฺคํ วทามิ. สฺสณาคฺคํ เม ภนฺเต ตํโฆ, อิมํ ปณฺทกฺโกตฺตํ
 ภิภฺชฺชํ อตฺตนา ภณฺทกฺการกา ๑ เป ๑ ตํโฆ อธิกรณการกา, เยปี จณฺเวย ภิภฺชฺชํ
 ภณฺทกฺการกา ๑ เป ๑ ตํโฆ อธิกรณการกา, เต อุปตฺตํกมิตฺวา เอวํ วทนฺติ
 ‘มาโฆ คุเมหฺ อายตฺมโต เอโส อเชตฺติ, พทฺวา พทฺวํ ปฏิมฺนเตถ, คุเมหฺ เตน
 ปณฺทิตฺตฺวา ๑ พฺยตฺตฺตฺวา ๑ พหุตฺตฺตฺตฺวา ๑ อตฺมตฺตฺตฺวา ๑, มา จตฺถํ ภายิตฺถ,
 มยฺปี คุมฺหากํ ปกฺขา ภวิสฺสํมาติ, เตน อนุปฺปนฺนานิ เจว ภณฺทกฺโกตฺตํ
 อุปฺปนฺนานิ ๑ ภณฺทกฺโกตฺตํ ภิชฺชโยภาวาย เวปฺปสฺสยา ยํวตฺตนิ, ตํโฆ ปณฺทกฺโก-
 ตฺตํ ภิภฺชฺชํ ตฺทฺชฺชํ ยํมํ กโรติ, ยตฺถายตฺมโต ชฺมติ ปณฺทกฺโกตฺตํ ภิภฺชฺชํ
 ตฺทฺชฺชํ ยตฺถํ กมฺมตฺถํ กรณํ, โส คุณฺโหตฺถํ; ยตฺถํ นกฺขมฺติ, โส ภาเตยฺย.

กตํ ตํเฆน ปณฺทกฺโกตฺตํ ภิภฺชฺชํ ตฺทฺชฺชํ ยํมํ, ชฺมติ ตํตฺถํ, คตฺตฺมา
 คุณฺหิ. เอวเมตํ ชารยํ”ติ.

อหัมมกัมมทวารุทสก

[๔] คีหิ ภิกขเว อหุเคหิ สมนุหาคคัม ศาสนนัยกัมมัม อหัมมกัมมญเจว โหติ อวินยกัมมญจ ทูรูปสันตคญจ: อสมมุชา กตัม โหติ, อปปฏิปจญา กตัม โหติ, อปปฏิญญา กตัม โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว คีหุเคหิ สมนุหาคคัม ศาสนนัยกัมมัม อหัมมกัมมญเจว โหติ อวินยกัมมญจ ทูรูปสันตคญจ. (๑)

อปเรหิปี ภิกขเว คีหุเคหิ สมนุหาคคัม ศาสนนัยกัมมัม อหัมมกัมมญเจว โหติ อวินยกัมมญจ ทูรูปสันตคญจ: อนาปคตียา กตัม โหติ, อเทสนาคามินียา อาปคตียา กตัม โหติ, เทสิตาย อาปคตียา กตัม โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว คีหุเคหิ สมนุหาคคัม ศาสนนัยกัมมัม อหัมมกัมมญเจว โหติ อวินยกัมมญจ ทูรูปสันตคญจ. (๒)

อปเรหิปี ภิกขเว คีหุเคหิ สมนุหาคคัม ศาสนนัยกัมมัม อหัมมกัมมญเจว โหติ อวินยกัมมญจ ทูรูปสันตคญจ: อโจเทตฺวา กตัม โหติ, อสฺวาเรตฺวา กตัม โหติ, อาปคตัม อนาโรเปตฺวา กตัม โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว คีหุเคหิ สมนุหาคคัม ศาสนนัยกัมมัม อหัมมกัมมญเจว โหติ อวินยกัมมญจ ทูรูปสันตคญจ. (๓)

อปเรหิปี ภิกขเว คีหุเคหิ สมนุหาคคัม ศาสนนัยกัมมัม อหัมมกัมมญเจว โหติ อวินยกัมมญจ ทูรูปสันตคญจ: อสมมุชา กตัม โหติ, อหฺมเมณ กตัม โหติ, วคฺเคน กตัม โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว คีหุเคหิ สมนุหาคคัม ศาสนนัยกัมมัม อหัมมกัมมญเจว โหติ อวินยกัมมญจ ทูรูปสันตคญจ. (๔)

อปเรหิปี ภิกขเว คีหุเคหิ สมนุหาคคัม ศาสนนัยกัมมัม อหัมมกัมมญเจว โหติ อวินยกัมมญจ ทูรูปสันตคญจ: อปปฏิปจญา กตัม โหติ, อหฺมเมณ กตัม โหติ, วคฺเคน กตัม โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว คีหุเคหิ สมนุหาคคัม ศาสนนัยกัมมัม อหัมมกัมมญเจว โหติ อวินยกัมมญจ ทูรูปสันตคญจ. (๕)

๑ น. ม. อหัมมกัมมญจ; เอมุปวิปี

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

อปเรหิปี ภิกขเว ตังหุเคหิ สมันนาคัม คชชนัยกมัม อรหมมกมมณเจว โหติ
 อวินยกมมณจ พุฏฐสันตคณจ: อเทธนาคามินิยา อาปตติยา กตัม โหติ, อรหมเมณ กตัม
 โหติ, วคฺเคน กตัม โหติ. อิมะหิไซ ภิกขเว ตังหุเคหิ สมันนาคัม คชชนัยกมัม
 อรหมมกมมณเจว โหติ อวินยกมมณจ พุฏฐสันตคณจ. (๘)

อปเรหิปี ภิกขเว ตังหุเคหิ สมนนาคตัม คชชนัยกมมัม อชมมกมมณฺเฏว โหติ
 อวินยกมมณฺเฏว ทุฏฐปถนคณฺเฏว: เทถิตาย อาปคฺติยา กตัม โหติ, อชมฺเมณ กตัม โหติ,
 วคฺเคน กตัม โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว ตังหุเคหิ สมนนาคตัม คชชนัยกมมัม อชมม-
 กมมณฺเฏว โหติ อวินยกมมณฺเฏว ทุฏฐปถนคณฺเฏว. (๘)

อปเรหิ ภิกขเว ตีหังเกหิ สมนุทาคัม ตชชณียกมัม อรหมมกมมญเจว โหติ
 อวินยกมมญจ พุฏฐสันตคฺขจ: อโจเทตฺวา กตัม โหติ, อรหมเมน กตัม โหติ,
 วคฺเคน กตัม โหติ. อิมะหิ โข ภิกขเว ตีหังเกหิ สมนุทาคัม ตชชณียกมัม
 อรหมมกมมญเจว โหติ อวินยกมมญจ พุฏฐสันตคฺขจ. (๑๐)

อปเรหิปี ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคัม ตชชนียกมัม อชมมกมมญฺเจว โหติ
อวินยกมมญฺจ ทวุปสันตญฺจ: อธารัตถวา กตัม โหติ, อชมเมน กตัม โหติ, วคฺเคน

กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว คัมภะโร สมนนาคคํ ศาสนนัยกมมํ อมมกมมญเจว
โหติ อวินยกมมญจ ทฎฐปสฺสคณจ. (๑๑)

อปเรหิปี ภิกขเว คัมภะโร สมนนาคคํ ศาสนนัยกมมํ อมมกมมญเจว โหติ
อวินยกมมญจ ทฎฐปสฺสคณจ: อปคฺคิ อนาโรเปตฺวา กตํ โหติ, อมมเมว กตํ โหติ,
วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว คัมภะโร สมนนาคคํ ศาสนนัยกมมํ
อมมกมมญเจว โหติ อวินยกมมญจ ทฎฐปสฺสคณจ. (๑๒)

อมมกมมทฎฐาทสํ นิฏฐิตํ.

อมมกมมทฎฐาทสก

[๕] คัมภะโร ภิกขเว อญฺเฐ สมนนาคคํ ศาสนนัยกมมํ อมมกมมญเจว โหติ
วินยกมมญจ สฎฐปสฺสคณจ: สมนุชา กตํ โหติ, ปฏฺฐิปุจฺจา กตํ โหติ, ปฏฺฐิณณาย
กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว คัมภะโร สมนนาคคํ ศาสนนัยกมมํ อมมกมมญเจว
โหติ วินยกมมญจ สฎฐปสฺสคณจ. (๑)

อปเรหิปี ภิกขเว คัมภะโร สมนนาคคํ ศาสนนัยกมมํ อมมกมมญเจว โหติ
วินยกมมญจ สฎฐปสฺสคณจ: อปคฺคิยา กตํ โหติ, เทสํนาคานิยา อปคฺคิยา กตํ
โหติ, อเทสํนาคานิยา กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว คัมภะโร สมนนาคคํ
ศาสนาสนนัยกมมํ อมมกมมญเจว โหติ วินยกมมญจ สฎฐปสฺสคณจ. (๒)

อปเรหิปี ภิกขเว คัมภะโร สมนนาคคํ ศาสนนัยกมมํ อมมกมมญเจว โหติ
วินยกมมญจ สฎฐปสฺสคณจ: โจเทตฺวา กตํ โหติ, สํเรตฺวา กตํ โหติ, อปคฺคิ
อโรเปตฺวา กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว คัมภะโร สมนนาคคํ ศาสนนัยกมมํ
อมมกมมญเจว โหติ วินยกมมญจ สฎฐปสฺสคณจ. (๓)

๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐. ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐. ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐. ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐. ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

ส้มคุดเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว คัมภะโรหิ สมนนาคคํ ศุขชนียกมมํ
 รมมกมมณญเจว โหติ วินยกมมณญจ สุตฺตปัสสณคณญจ. (๘)

อปเรหิปี ภิกขเว คัมภะโรหิ สมนนาคคํ ศุขชนียกมมํ รมมกมมณญเจว โหติ
 วินยกมมณญจ สุตฺตปัสสณคณญจ: โจเทคฺวา กตํ โหติ, รมเมน กตํ โหติ, ส้มคุดเคน กตํ
 โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว คัมภะโรหิ สมนนาคคํ ศุขชนียกมมํ รมมกมมณญเจว โหติ
 วินยกมมณญจ สุตฺตปัสสณคณญจ. (๙)

อปเรหิปี ภิกขเว คัมภะโรหิ สมนนาคคํ ศุขชนียกมมํ รมมกมมณญเจว โหติ
 วินยกมมณญจ สุตฺตปัสสณคณญจ: จาเรคฺวา กตํ โหติ, รมเมน กตํ โหติ, ส้มคุดเคน
 กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว คัมภะโรหิ สมนนาคคํ ศุขชนียกมมํ รมมกมมณญเจว
 โหติ วินยกมมณญจ สุตฺตปัสสณคณญจ. (๑๐)

อปเรหิปี ภิกขเว คัมภะโรหิ สมนนาคคํ ศุขชนียกมมํ รมมกมมณญเจว โหติ
 วินยกมมณญจ สุตฺตปัสสณคณญจ: อาปคฺติ อาโรเปคฺวา กตํ โหติ, รมเมน กตํ โหติ,
 ส้มคุดเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว คัมภะโรหิ สมนนาคคํ ศุขชนียกมมํ
 รมมกมมณญเจว โหติ วินยกมมณญจ สุตฺตปัสสณคณญจ. (๑๑)

รมมกมมทวาทสํ นิยุจิตํ.

อากงขมานนุกก

[๑] คัมภะโรหิ ภิกขเว องคฺโรหิ สมนนาคคฺคฺส ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ ศุขชนียกมมํ
 กเรยฺห: ภณฺฑนการโก โหติ กตฺถการโก จิวาถการโก ภสฺสการโก ตังโฆ อธิกรณการโก,
 พาโต โหติ อพฺยุคฺโต อาปคฺติพฺพุโต อนปทาโน, คิหิธัสฺสจฺโจ วิหริติ อนนฺโดมิกะหิ

คิหิสังคฺเคหิ. อิมะหิ โข ภิกฺขเว คัหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน ตัโฆ
คฺชชนฺนํกมฺมํ กเรยฺย. (๑)

อปเรหิปี ภิกฺขเว คัหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน ตัโฆ คฺชชนฺนํ-
กมฺมํ กเรยฺย: อริสฺสเด สัถฺตวิปฺสนโน โหติ, อชฺฌาจาเร อากงฺขมาโน โหติ,
อติทฺธิจฺฉิยา ทิฏฺฐิจิวิปฺสนโน โหติ. อิมะหิ โข ภิกฺขเว คัหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน
อากงฺขมาโน ตัโฆ คฺชชนฺนํกมฺมํ กเรยฺย. (๒)

อปเรหิปี ภิกฺขเว คัหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน ตัโฆ คฺชชนฺนํ-
กมฺมํ กเรยฺย: พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาตฺติ, ฆมฺมสฺส อวณฺณํ ภาตฺติ, สัมฺมสฺส อวณฺณํ
ภาตฺติ. อิมะหิ โข ภิกฺขเว คัหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน ตัโฆ
คฺชชนฺนํกมฺมํ กเรยฺย. (๓)

คิณฺณํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน ตัโฆ คฺชชนฺนํกมฺมํ กเรยฺย: เอโก
ภณฺฑการโก ๑ เป ๑ สัฆะ อธิกรณการโก, เอโก พาโต โหติ อพฺยตฺโต
อาปคฺคิพุทฺโธ อนปทาโน, เอโก คิหิสังคฺคฺสฺส วิหริติ อนนฺตุโลมิเกหิ คิหิสังคฺคฺเคหิ.
อิมะหิ โข ภิกฺขเว คิณฺณํ ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน ตัโฆ คฺชชนฺนํกมฺมํ กเรยฺย. (๔)

อปเรหิปี ภิกฺขเว คิณฺณํ ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน ตัโฆ คฺชชนฺนํกมฺมํ กเรยฺย:
เอโก อริสฺสเด สัถฺตวิปฺสนโน โหติ, เอโก อชฺฌาจาเร อากงฺขมาโน โหติ, เอโก
อติทฺธิจฺฉิยา ทิฏฺฐิจิวิปฺสนโน โหติ. อิมะหิ โข ภิกฺขเว คิณฺณํ ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน ตัโฆ
คฺชชนฺนํกมฺมํ กเรยฺย. (๕)

อปเรหิปี ภิกฺขเว คิณฺณํ ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน ตัโฆ คฺชชนฺนํกมฺมํ กเรยฺย:
เอโก พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาตฺติ, เอโก ฆมฺมสฺส อวณฺณํ ภาตฺติ, เอโก สัมฺมสฺส อวณฺณํ
ภาตฺติ. อิมะหิ โข ภิกฺขเว คิณฺณํ ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน ตัโฆ คฺชชนฺนํกมฺมํ กเรยฺย. (๖)

อากงฺขมานนฺทกํ นิฏฺฐิตํ.

อฏฺฐการสาวคต

[๗] ตังเเมน ศษณียกมฺมกเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สมนฺมา วตฺติคฺคพฺพํ. ศคฺครายํ สมนฺมาวตฺตนา: น อุปฺปสมฺปาเทคฺคพฺพํ, น นิสฺสํโย ทาทพฺโพ, น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปคฺคพฺโพ, น ภิกฺขุโนวาทกสฺสมคฺติ สํทิตฺคพฺพา, สมนฺมคฺเตนปฺปี ภิกฺขุณฺนิโย น โยวตฺติคฺคพฺพา, ยาย อปคฺคิตฺยา ตังเเมน ศษณียกมฺมํ กคฺคํ โหติ, สํ อปคฺคิตฺติ น อปชฺชิตฺคพฺพา, อณฺเณว วา ศาทิสํกกา, คโต วา ปาปํมฺมจฺจคฺครา, กมฺมํ น คฺคหิตฺคพฺพํ, กมฺมิกาน คฺคหิตฺคพฺพา, น ปกคฺคคฺคตฺสํ ภิกฺขุโน อุปฺปสํโถ จเปคฺคพฺโพ, น ปวารณา จเปคฺคพฺพา, น สวจฺณํยํ กาคคฺคพฺพํ, น อนฺนวาโท ปฏฺฐจเปคฺคพฺโพ, น โยกาโส กาวเรคฺคพฺโพ, น จอเทคฺคพฺโพ, น สํวเรคฺคพฺโพ, น ภิกฺขุหิ สมนฺปโยเชคฺคพฺพนคฺติ.

ศษณียกมฺเม อฏฺฐการสวคคํ นิฏฺฐจิตํ.

นปฺปฏฺฐิปฺปสฺสมเกคฺคพฺพอฏฺฐการสก

[๘] อถ โช ตังโฆ ปณฺนทุกฺโกตฺทิกคานํ ภิกฺขุณฺํ ศษณียกมฺมํ อกาตฺติ. เต ตังเเมน ศษณียกมฺมกคฺคา สมนฺมา วตฺตคฺคิตฺติ: โดมํ ปาเตนคฺติ, เนคฺคถารํ วตฺตคฺคิตฺติ, ภิกฺขุ อุปฺปสํกมิตฺวา เอวํ วเทนคฺติ “มยํ อากุโส ตังเเมน ศษณียกมฺมกคฺคา สมนฺมา วตฺตคฺคา, โดมํ ปาเตม, เนคฺคถารํ วตฺตคฺคา, กถํ นุ โช อเมหฺหิ ปฏฺฐิปชฺชิตฺคพฺพน”ติ. ภคฺควโค เอคคคฺคคํ อโรเจจฺจํ. เตนหิ ภิกฺขเว ตังโฆ ปณฺนทุกฺโกตฺทิกคานํ ภิกฺขุณฺํ ศษณียกมฺมํ ปฏฺฐิปปสฺสํสํเกคฺค.

ปณฺนจฺหิ ภิกฺขเว อญฺเณหิ สมนฺนาคคฺคตฺสํ ภิกฺขุโน ศษณียกมฺมํ น ปฏฺฐิปปสฺสํ-
สํเกคฺคพฺพํ: อุปฺปสมฺปาเทคฺติ, นิสฺสํยํ เทคฺติ, สํมณโร อุปฺปจฺจาเปคฺติ, ภิกฺขุโนวาทกสฺสมคฺติ

๑๑.ม.อัย ปาโง น ทิสฺสคฺติ

ลำทัยติ, สุ่มโตปี ภิกขุโน โอรทติ. อิมะหิ โส ภิกขเว ปณฺหะหุเคหิ สมนฺนาคคตฺตํ
 ภิกขุโน คชชนียกมมํ น ปฏิปตฺตสมฺเภตพฺพํ.

อปเรหิปี ภิกขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ศฺชชฺนียกมฺมํ น ปฏิป-
 ปฺสฺสํมฺเภตพฺพํ ยาย อาปคฺคิยา ตฺมฺเณ ศฺชชฺนียกมฺมํ กตฺมํ โหติ, ตํ อาปคฺคิ
 อาปชฺชติ, อญฺญํ วา ตาพิสฺสิกํ, ตโต วา ปาปํ ฐจฺจวํ, กมฺมํ ครหติ, กมฺมิเก ครหติ.
 อิมฺเหิ โห ภิกขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ศฺชชฺนียกมฺมํ น ปฏิปฺปสฺสํมฺเภตพฺพํ.

อฏฺฐหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน คฺชชฺญนํภมฺมํ น ปฏิปฺปดฺสํภคตพฺพ:
 ปกคคฺคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน อโปสฺสํ จเปติ, ปวารณํ จเปติ, สวจฺญํ กโรติ, อนฺนทา
 ปญฺจสเปติ, โอกาสํ กาเรติ, โจเทติ, ตฺวารेติ, ภิกฺขุหิ สํมุเปเชติ. อิมหิ โข
 ภิกฺขเว อฏฺฐหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน คฺชชฺญนํภมฺมํ น ปฏิปฺปดฺสํภคตพฺพ.

นบปฏิบัติผู้สมควรแก่พุทธเจ้าองค์นี้

ปฏิบัติสุสมเขตพพอญจารสค

[๘] ปณฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเฐหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน ศฺชนฺนียกมฺมํ ปฏิป-
 ปสฺสํมฺเภตพฺพํ: น อฺปสฺมปาเทติ, น นิสฺสยํ เทติ, น สํมณฺเณรํ อฺปฏฺฐาเปติ,
 น ภิกฺขุโนวาทกสฺมมฺมํตี สํทียติ, สมนฺมโคปํ ภิกฺขุณฺนินํ น โอบทติ. อิมฺเหปิ โช ภิกฺขเว
 ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน ศฺชนฺนียกมฺมํ ปฏิปสฺสํมฺเภตพฺพํ.

อปเรหิปี ภิกขเว ปณฺจหุคฺคิ สมนฺนาคตฺถัสส ภิกขุโน ศฺชนฺนํ ยมฺมํ ปฏิ-
 ปตฺตสเมตพฺพํ: ยาย อापคฺคิยา ตํเชน ศฺชนฺนํ ยมฺมํ กตํ โหติ, ตํ อापคฺคิ น อายสฺสคฺคิ,

เสยยสโก ฟาโด ภวิธสดี อพยคุโต อาปคตพหุโต อนปทาโน, คิหิสันจโจ
วิหริธสดี อนนุโดมิเกหิ คิหิสันจเคหิ, อปัสสั ภิกขุ ปกคคตา ปริวาล์ เทนคา
มูตาย ปฏิกธันคา มานคคั เทนคา อพเภนคา”ติ. อลไซ เค ภิกขุ ภควโต
เอตมคคั อารเญส.

อลไซ ภควา เอตมมิ นิทานะ เอตมมิ ปกรณะ ภิกขุสัณห์ สันนิปาตาเปตวา
ภิกขุ ปฏิปญฺติ “สจฺจํ ภิกขเว เสยยสโก ภิกขุ ฟาโด โหติ อพยคุโต
อาปคตพหุโต อนปทาโน, คิหิสันจโจ วิหริธิ อนนุโดมิเกหิ คิหิสันจเคหิ,
อปัสสั ภิกขุ ปกคคตา ปริวาล์ เทนคา มูตาย ปฏิกธันคา มานคคั เทนคา
อพเภนคา”ติ. สจฺจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา: อนนุจณฺณิกํ ภิกขเว คธัส
โมชปริสธัส อนนุโดมิกํ อปปฏิรูปํ อธัสมณํ อกปปียํ อกรณียํ. ถลํ หิ นาม
โส ภิกขเว โมชปริสธัส ฟาโด ภวิธสดี อพยคุโต อาปคตพหุโต อนปทาโน,
คิหิสันจโจ วิหริธสดี อนนุโดมิเกหิ คิหิสันจเคหิ, อปัสสั ภิกขุ ปกคคตา ปริวาล์
เทนคา มูตาย ปฏิกธันคา มานคคั เทนคา อพเภนคา; เนคํ ภิกขเว อปสันนํ จา
ปสาทาย ปสันนํ จา ภิกขโสภาวาย ฯ เป ฯ วิครหิตฺวา สมฺมํ ถลํ ภควา
ภิกขุ อามนฺเตติ: เตนหิ ภิกขเว สัสเสยยสธัส ภิกขุโน นิสัยสภมํ ภโรคุ
“นิสสัย เค วตฺถพพฺน”ติ. เอวญฺจ ปน ภิกขเว กาคพพํ, ปจฺมํ เสยยสโก ภิกขุ
โจเทตพฺโพ, โจเทตฺวา สาระตพฺโพ, สาระตฺวา อาปคตํ อารเญตพฺพา, อาปคตํ
อารเญตฺวา พยคุเตน ภิกขุณา ปฏิพเพน สัสเสยยสธํ เคาเปตพฺโพ-

[๑๒] “สจฺจํ เม ภนฺเต สัสเสยยสโก ภิกขุ ฟาโด โหติ อพยคุโต อาปคต-
พหุโต อนปทาโน, คิหิสันจโจ วิหริธิ อนนุโดมิเกหิ คิหิสันจเคหิ, อปัสสั ภิกขุ ปกคคตา
ปริวาล์ เทนคา มูตาย ปฏิกธันคา มานคคั เทนคา อพเภนคา, ยถิ สัณฺธัส
ปคคกคธัส, สัสเสยยสธัส ภิกขุโน นิสัยสภมํ ภเรยฺย ‘นิสสัย เค วตฺถพพฺน’ติ,
อธํ ญคฺติ.

๑๓. ม. อาปคตํ อารเญตพฺโพ

สุณาคู เม ภนฺเต ตังโฆ, อโย เตยฺยสโก ภิกฺขุ พฺาโต โหติ อပ္พยุคโต อาปคฺคิพฺพุโต
อนปทาโน, คิหิธัสฺสจฺโจะ วิหฺรติ อนนฺโถมิเกหิ คิหิธัสฺสคฺเคหิ, อปีธัสฺส ภิกฺขุ ปกคฺคตา ปริวํสํ
เทนฺดา มฺูตฺยา ปฏิกคฺคณฺดา มานคฺคํ เทนฺดา อพฺเภนฺดา, ตังโฆ เตยฺยสกคฺคํ ภิกฺขุโน
นียสฺสํกมฺมํ กโรติ 'นียสฺสาเย เต วคฺคพฺพนํ'ติ, ยสฺสํยสฺมโต ชมฺติ เตยฺยสกคฺคํ ภิกฺขุโน
นียสฺสํกคฺคํ กมฺมคฺคํ กโรณํ 'นียสฺสาเย เต วคฺคพฺพนํ'ติ, โส คฺคณฺหคฺคํ; ยสฺสํ นกฺขมฺติ, โส
ภาเตยฺย.

ทุติยํปี เอตมคฺคํ วทามิ. สุณาคู เม ภนฺเต ตังโฆ, อโย เตยฺยสโก ภิกฺขุ
พฺาโต โหติ อပ္พยุคโต อาปคฺคิพฺพุโต อนปทาโน, คิหิธัสฺสจฺโจะ วิหฺรติ อนนฺโถมิเกหิ
คิหิธัสฺสคฺเคหิ, อปีธัสฺส ภิกฺขุ ปกคฺคตา ปริวํสํ เทนฺดา มฺูตฺยา ปฏิกคฺคณฺดา มานคฺคํ
เทนฺดา อพฺเภนฺดา, ตังโฆ เตยฺยสกคฺคํ ภิกฺขุโน นียสฺสํกมฺมํ กโรติ 'นียสฺสาเย เต
วคฺคพฺพนํ'ติ, ยสฺสํยสฺมโต ชมฺติ เตยฺยสกคฺคํ ภิกฺขุโน นียสฺสํกคฺคํ กมฺมคฺคํ กโรณํ 'นียสฺสาเย
เต วคฺคพฺพนํ'ติ, โส คฺคณฺหคฺคํ; ยสฺสํ นกฺขมฺติ, โส ภาเตยฺย.

ตติยํปี เอตมคฺคํ วทามิ. สุณาคู เม ภนฺเต ตังโฆ ๑ เป ๑ โส คฺคณฺหคฺคํ;
ยสฺสํ นกฺขมฺติ, โส ภาเตยฺย.

กคํ ตังเฆน เตยฺยสกคฺคํ ภิกฺขุโน นียสฺสํกมฺมํ 'นียสฺสาเย เต วคฺคพฺพนํ'ติ, ชมฺติ
ตังคคฺคํ, คคฺคมา คฺคณฺหคฺคํ. เอวเมคํ ชารยํ'ติ.

อธมมกมฺมทฺวาทสฺก

[๑๓] คฺคิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคํ นียสฺสํกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ
อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสฺนคฺคญฺจ: อสฺมมุชา กคํ โหติ, อปฺปฏฺิปปุจฺจา กคํ โหติ,
อปฺปฏฺิณฺณาย กคํ โหติ. อิมฺเหิ โช ภิกฺขเว คฺคิหฺงเคหิ สมนฺนาคคํ นียสฺสํกมฺมํ
อธมมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสฺนคฺคญฺจ. (๑)

อปเรหิปี ภิกฺขเว คฺคิหฺงเคหิ สมนฺนาคคํ นียสฺสํกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ

อวีนยกมมณจ ทูรูปสันตตณจ: อนาปตติยา กตํ โหติ, อเทสนาคามินิยา อาปตติยา
กตํ โหติ, เทติตาย อาปตติยา กตํ โหติ. อิมเหิ โข ภิกขเว คีหฺงเคหิ สมนฺนาคตํ
นียสฺสํกมมํ อหฺมมกมฺมณเจว โหติ อวีนยกมมณจ ทูรูปสันตตณจ. (๒)

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเกหิ สมนุหาคตํ นียสฺสํกมมํ อรหมมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํนคญฺจ: อโจเทตฺวา กตํ โหติ, อธํเรตฺวา กตํ โหติ, อาปตฺตํ
 อนาโรเปตฺวา กตํ โหติ. อิมเหิ โข ภิกขเว ตัหังเกหิ สมนุหาคตํ นียสฺสํกมมํ
 อรหมมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํนคญฺจ. (๓)

อปเรหิปี ภิกขเว คีหังเกหิ สมนุหาคคํ นียตฺตกมฺมํ อชฺมมกมฺมญฺเจว โหติ
อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสฺสณคณฺจ: อตฺตมฺมุชา กคํ โหติ, อชฺมเมณ กคํ โหติ, วคฺเคน
กคํ โหติ. อิเมหิ โข ภิกขเว คีหังเกหิ สมนุหาคคํ นียตฺตกมฺมํ อชฺมมกมฺมญฺเจว
โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสฺสณคณฺจ. (๔)

อปเรหิปี ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคคัม นิยตฺตกมฺมํ อธมฺมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปตฺตนคณฺจ: อปฺปปฏิปุจฺฉา กตํ โหติ, อธมฺเมน กตํ โหติ, วคฺเคน
 กตํ โหติ. อิเมหิ โข ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคคัม นิยตฺตกมฺมํ อธมฺมกมฺมญฺเจว
 โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปตฺตนคณฺจ. (๕)

๑. อปเวทธีปี่ ภิกขเว ตั้หุงเคหิ ตั้มนนาคคัំ นียตัสกมมัํ อรหมมกมมญเจว โหติ
 อวินยกมมญจ ทวุปตั้ณคญจ: อปปฏิญญาย กตัํ โหติ, อรหมเมณ กตัํ โหติ, วคเคน
 กตัํ โหติ. อิมหิ โข ภิกขเว ตั้หุงเคหิ ตั้มนนาคคัំ นียตัสกมมัํ อรหมมกมมญเจว
 โหติ อวินยกมมญจ ทวุปตั้ณคญจ. (๒)

๑. อปเรหิปี ภิกขเว ตีหังเกหิ สมันนาคคัม นียตุสสัมมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทวูปสันตคฺคญฺจ: อนาปตฺติยา กตํ โหติ, อธมฺเมว กตํ โหติ, วคฺเคน
 กตํ โหติ. อิมเหิ โข ภิกขเว ตีหังเกหิ สมันนาคคัม นียตุสสัมมํ อธมมกมฺมญฺเจว
 โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทวูปสันตคฺคญฺจ. (๗)

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคํ นียตฺถกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ: อเทธํนาคามินิยา อาปคฺติยา กคํ โหติ, อธมฺเมณ
 กคํ โหติ, วคฺเคน กคํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคํ นียตฺถกมฺมํ
 อธมมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ. (๘)

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคํ นียตฺถกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ: เทธิตาย อาปคฺติยา กคํ โหติ, อธมฺเมณ กคํ โหติ,
 วคฺเคน กคํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคํ นียตฺถกมฺมํ อธมม-
 กมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ. (๙)

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคํ นียตฺถกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ: อโจเทตฺวา กคํ โหติ, อธมฺเมณ กคํ โหติ, วคฺเคน
 กคํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคํ นียตฺถกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว
 โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ. (๑๐)

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคํ นียตฺถกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ: อธํเรตฺวา กคํ โหติ, อธมฺเมณ กคํ โหติ, วคฺเคน
 กคํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคํ นียตฺถกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว
 โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ. (๑๑)

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคํ นียตฺถกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ: อาปคฺติ อนาโรเปตฺวา กคํ โหติ, อธมฺเมณ กคํ
 โหติ, วคฺเคน กคํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคํ นียตฺถกมฺมํ
 อธมมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ. (๑๒)

อธมมกมฺมทฺวาทสํ นินฺนิจิตํ.

ธมมกมมทวาทศก

[๑๔] คีหิ ภิกขเว องเคหิ สมนนาคคํ นิยต์ถกมมํ ธมมกมมณเจว โหติ
 วินยกมมณจ สํวูปสันตคณจ: สมนุชา กตํ โหติ, ปฏิปจฺจกํ กตํ โหติ, ปฏิณฺณาย
 กตํ โหติ. อิมเหิ โข ภิกขเว คีหฺงเคหิ สมนนาคคํ นิยต์ถกมมํ ธมมกมมณเจว
 โหติ วินยกมมณจ สํวูปสันตคณจ. (๑)

อปเรหิปี ภิกขเว คีหฺงเคหิ สมนนาคคํ นิยต์ถกมมํ ธมมกมมณเจว โหติ
 วินยกมมณจ สํวูปสันตคณจ: อาปคฺติยา กตํ โหติ, เทสํนาคามินิยา อาปคฺติยา กตํ
 โหติ, อเทสํนาคา อาปคฺติยา กตํ โหติ. อิมเหิ โข ภิกขเว คีหฺงเคหิ สมนนาคคํ
 นิยต์ถกมมํ ธมมกมมณเจว โหติ วินยกมมณจ สํวูปสันตคณจ. (๒)

อปเรหิปี ภิกขเว คีหฺงเคหิ สมนนาคคํ นิยต์ถกมมํ ธมมกมมณเจว โหติ
 วินยกมมณจ สํวูปสันตคณจ: โจเทตฺวา กตํ โหติ, สํเรตฺวา กตํ โหติ,
 อาปคฺติ อาโรเปตฺวา กตํ โหติ. อิมเหิ โข ภิกขเว คีหฺงเคหิ สมนนาคคํ นิยต์ถกมมํ
 ธมมกมมณเจว โหติ วินยกมมณจ สํวูปสันตคณจ. (๓)

อปเรหิปี ภิกขเว คีหฺงเคหิ สมนนาคคํ นิยต์ถกมมํ ธมมกมมณเจว โหติ
 วินยกมมณจ สํวูปสันตคณจ: สมนุชา กตํ โหติ, ธมฺเมน กตํ โหติ, สมนคฺเคน กตํ
 โหติ. อิมเหิ โข ภิกขเว คีหฺงเคหิ สมนนาคคํ นิยต์ถกมมํ ธมมกมมณเจว โหติ
 วินยกมมณจ สํวูปสันตคณจ. (๔)

อปเรหิปี ภิกขเว คีหฺงเคหิ สมนนาคคํ นิยต์ถกมมํ ธมมกมมณเจว โหติ
 วินยกมมณจ สํวูปสันตคณจ: ปฏิปจฺจกํ กตํ โหติ, ธมฺเมน กตํ โหติ, สมนคฺเคน
 กตํ โหติ. อิมเหิ โข ภิกขเว คีหฺงเคหิ สมนนาคคํ นิยต์ถกมมํ ธมมกมมณเจว
 โหติ วินยกมมณจ สํวูปสันตคณจ. (๕)

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหังเคหิ สมนุํนาคํ นียตุสํกมํ ชมมกมฺมญฺเจว โหติ
 วนิชกมฺมญฺจ สํวูปสํนตฺตญฺจ: ปฏฺธิณฺณาย กตํ โหติ, ชมฺเมณ กตํ โหติ, สํมคฺเคน
 กตํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตํหังเคหิ สมนุํนาคํ นียตุสํกมํ ชมมกมฺมญฺเจว
 โหติ วนิชกมฺมญฺจ สํวูปสํนตฺตญฺจ. (๖)

อปเรหิปี ภิกขเว คีหังเกหิ สมนนาคคัม นียสฺสํกมมํ ชมมกมมณฺเญว โหติ
 วินยกมมณฺเญว สฺวูปสํนตณฺเญว: อปคฺคิตฺยา กคํ โหติ, ชมเมณ กคํ โหติ, สํคฺเคน
 กคํ โหติ. อิมเหิ โช ภิกขเว คีหังเกหิ สมนนาคคัม นียสฺสํกมมํ ชมมกมมณฺเญว
 โหติ วินยกมมณฺเญว สฺวูปสํนตณฺเญว. (๗)

อปเรหิปี ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุทาคตั นียสัสถกมมัม ชมมกมมฉเจว โหติ
 วินยกมมฉเจว สุตฺตูปสันตฉเจว เทสหนาคานิยา อาปคฺติยา กตัม โหติ, ชมฺเมน กตัม
 โหติ, สมฺกฺเคน กตัม โหติ. อิมะหิ โข ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุทาคตั นียสัสถกมมัม
 ชมมกมมฉเจว โหติ วินยกมมฉเจว สุตฺตูปสันตฉเจว. (๘)

อปเรหิปี ภิกขเว ตั้หังเคหิ ตั้มนุหาคั ตั้นียตุตถกัมมั ชมมกัมมญเจว โหติ
 วินยกัมมญเจ สัฎฐุปสันตญเจ: อเทถิตาย อาปคิตยา กตัง โหติ, ชมเมเน กตัง โหติ,
 ตั้มคุเคนเน กตัง โหติ. อิมะหิ โข ภิกขเว ตั้หังเคหิ ตั้มนุหาคั ตั้นียตุตถกัมมั
 ชมมกัมมญเจว โหติ วินยกัมมญเจ สัฎฐุปสันตญเจ. (๘)

อปเรหิปี ภิกขเว ตั้หังเกหิ สมนุนาคตั นียสัสถัถมมัม ชมมกมมณเจว โหติ
 วินยกมมณเจ สัฎฐูปสันตคณเจ: โจเตตฐวา กตัม โหติ, ชมเมณ กตัม โหติ, สัมคคณ
 กตัม โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว ตั้หังเกหิ สมนุนาคตั นียสัสถัถมมัม ชมมกมมณเจว
 โหติ วินยกมมณเจ สัฎฐูปสันตคณเจ. (๑๐)

อปเรหิปี ภิกขเว ตัณหุเคหิ สมนนาคํ นียสฺสํกมฺมํ รมมกมฺมญฺเจว โหติ
วินยกมฺมญฺจ สฺวูปสํหตญฺจ: สํเวตฺวา กตํ โหติ, รมฺเมว กตํ โหติ, สํคฺเคน

กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตังหะเคหิ สมนนาคตํ นิสัยสังคมํ ชมมกมมณเจว
โหติ วินยกมมณเจว สุตฺตปัสสณคณเจ. (๑๑)

อปเรหิปี ภิกขเว ตังหะเคหิ สมนนาคตํ นิสัยสังคมํ ชมมกมมณเจว โหติ
วินยกมมณเจว สุตฺตปัสสณคณเจ: อาปคตํ อาโรเปตฺวา กตํ โหติ, ชมเมณ กตํ โหติ,
ตมคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตังหะเคหิ สมนนาคตํ นิสัยสังคมํ
شمมกมมณเจว โหติ วินยกมมณเจว สุตฺตปัสสณคณเจ. (๑๒)

شمมกมมทฺวาทถํ นิฏฺฐิตํ.

อากงขมานนกก

[๑๕] ตํหิ ภิกขเว องเคหิ สมนนาคตตํ ภิกขุโน อากงขมานโน สํโฆ
นิสสัยสังคมํ กรายะ: ภณฺทนาการโก โหติ กถการโก วิวาทการโก ภตฺตการโก
ตํเช อธิการการโก, พาโต โหติ อพฺยตโต อาปคตฺตพฺพุโต อนปทานโน, คิหิตํสฺสจ
วิหริติ อนนฺโตมิกะหิ คิหิตํคฺเคหิ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตังหะเคหิ สมนนาคตตํ
ภิกขุโน อากงขมานโน สํโฆ นิสสัยสังคมํ กรายะ. (๑)

อปเรหิปี ภิกขเว ตังหะเคหิ สมนนาคตตํ ภิกขุโน อากงขมานโน สํโฆ
นิสสัยสังคมํ กรายะ: อริตฺเต ตตฺตวิปฺสนโน โหติ, อชฺฌมาจาเร อากงขมานโน โหติ,
อติทฺธิจฺจยา ทฺธิจฺจวิปฺสนโน โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตังหะเคหิ สมนนาคตตํ
ภิกขุโน อากงขมานโน สํโฆ นิสสัยสังคมํ กรายะ. (๒)

อปเรหิปี ภิกขเว ตังหะเคหิ สมนนาคตตํ ภิกขุโน อากงขมานโน สํโฆ
นิสสัยสังคมํ กรายะ: พุทฺธตตํ อวณฺณํ ภาตฺติ, ชมมตตํ อวณฺณํ ภาตฺติ, ตมตตํ
อวณฺณํ ภาตฺติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตังหะเคหิ สมนนาคตตํ ภิกขุโน อากงขมานโน
สํโฆ นิสสัยสังคมํ กรายะ. (๓)

คินฺณํ ภิกฺขเว ภิกฺขุํ อากงฺขมาโน ตํโฆ นียตฺถกมฺมํ กเรยฺย: เอโก
 ภาณฺทนาการโก โหติ กตฺถการโก วิวาทการโก ภตฺถการโก ตํเฆ อธิกรณการโก,
 เอโก พาโต โหติ อပ္พยุคโต อาปคฺติพฺพุโต อนปทาโน, เอโก คิหิตฺถโจ วิหริติ
 อนนฺตุโถมิเกหิ คิหิตฺถคฺเคหิ. อิมตํ โฆ ภิกฺขเว คินฺณํ ภิกฺขุํ อากงฺขมาโน ตํโฆ
 นียตฺถกมฺมํ กเรยฺย. (๔)

อปเรตฺถปี ภิกฺขเว คินฺณํ ภิกฺขุํ อากงฺขมาโน ตํโฆ นียตฺถกมฺมํ กเรยฺย:
 เอโก อริตฺถเถ ตํตวิปฺนโน โหติ, เอโก อชฺฌมาจาเร อจารวิปฺนโน โหติ, เอโก
 อติทฺธิจฺฉิยา ทฺธิจฺฉิวิปฺนโน โหติ. อิมตํ โฆ ภิกฺขเว คินฺณํ ภิกฺขุํ อากงฺขมาโน
 ตํโฆ นียตฺถกมฺมํ กเรยฺย. (๕)

อปเรตฺถปี ภิกฺขเว คินฺณํ ภิกฺขุํ อากงฺขมาโน ตํโฆ นียตฺถกมฺมํ กเรยฺย:
 เอโก พุทฺธตฺถ อวณฺณํ ภาตฺติ, เอโก ฆมฺมตฺถ อวณฺณํ ภาตฺติ, เอโก ตํมฺมตฺถ
 อวณฺณํ ภาตฺติ. อิมตํ โฆ ภิกฺขเว คินฺณํ ภิกฺขุํ อากงฺขมาโน ตํโฆ นียตฺถกมฺมํ
 กเรยฺย. (๖)

อากงฺขมานนฺตํ นินฺนิจิตํ.

อญฺจารสวตฺต

[๑๖] นียตฺถกมฺมกเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา ตมฺมา วตฺติตพฺพํ. ตตฺถายํ ตมฺมาวตฺตนา:
 น อุปตมฺปาเทตพฺพํ, น นิสฺสํโย ทาตพฺพํ, น ตามเนโร อุปฏฺฐาเปตพฺพํ, น
 ภิกฺขุโนวาทกตมฺมตฺติ ตํทิตพฺพา, ตมฺมเตนปี ภิกฺขุณิโย น โอวทิตพฺพา, ยาย
 อาปคฺติยา ตํเฆน นียตฺถกมฺมํ กตํ โหติ, ตํ อาปคฺติ น อาปชฺชิตพฺพา, อณฺเภา วา
 ตาทิตฺติกา, ตโต วา ปาปียจฺจตรา, กมฺมํ น ครหิตพฺพํ, กมฺมิกา น ครหิตพฺพา,
 น ปกตคฺคตฺถ ภิกฺขุโน อุโปตฺถโธ จเปตพฺพํ, น ปวารณา จเปตพฺพา, น ตวจฺญํ

ภาคพื้น, น อนุวาท ปฏิจาเปตพโพ, น โอภาโส การศัพโพ, น โจเทตพโพ, น
ธารศัพโพ, น ภิกขุณี สัมปโยเขตพพณฺติ.

นิสสัยสังคมเม อฏฺฐารสวคฺคํ นิฏฺฐิตํ.

[๑๗] อถ โส สโม เสยฺยตฺถสฺส ภิกฺขุโน นิสสัยสังคมํ อภาสิ “นิสสัย เต
วคฺคพพณฺ”ติ. โส สเมน นิสสัยสังคมกโต กถฺยานมิตฺเต เสวมาโน ภชมาโน
ปยิริปาดมาโน อุตฺติสาเปโนโต ปริปุณฺณโต พหุสฺสโต โหติ^๑ อากคาคโม ฐมฺมชโร
วินยชโร มาติกาชโร ปณฺทิตโต วิยฺยโต เมธาวี ตชฺชํ กุกฺกุจฺจโก สิกฺขาภาโม,
โส สุมมา วคฺคติ, โทมํ ปาเตติ, เนตฺถารํ วคฺคติ, ภิกฺขุ อุตฺตงฺกมิตฺวา เหว
วเทติ “อหํ อวฺโส สเมน นิสสัยสังคมกโต สุมมา วคฺคามิ, โทมํ ปาเตมิ,
เนตฺถารํ วคฺคามิ, กถํ นุ โส มยา ปฏิปตฺตพพณฺ”ติ. ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจตุ.

เคนหิ ภิกฺขเว สโม เสยฺยตฺถสฺส ภิกฺขุโน นิสสัยสังคมํ ปฏิปตฺตมฺเภตฺ.

นปฺปฏิปตฺตมฺเภตพพอฏฺฐารสก

[๑๘] ปณฺหิ ภิกฺขเว อญฺเฬหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน นิสสัยสังคมํ น ปฏิป-
ตฺตมฺเภตพพ: อุตฺตมปาเตติ, นิสฺสํ เทติ, สามณเวรํ อุตฺตจฺาเปติ, ภิกฺขุโนวาทกสฺสมคฺคิ
ตํทียติ, สมนฺนาคปํ ภิกฺขุณิโย โอวทติ. อิมหิ โส ภิกฺขเว ปณฺหญฺเฬหิ สมนฺนาคตฺถสฺส
ภิกฺขุโน นิสสัยสังคมํ น ปฏิปตฺตมฺเภตพพ.

อปเรหิภี ภิกฺขเว ปณฺหญฺเฬหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน นิสสัยสังคมํ น ปฏิป-
ตฺตมฺเภตพพ: ยาย อปคฺคิยา สเมน นิสสัยสังคมํ กตํ โหติ, ตํ อปคฺคิ

๑ ค. ม. การาเปตพโพ

๒ ก. อโหสิ

๓ โสติ ปทํ ค. ม. ปโตเก น ทิสฺสติ

อาปชฺชติ, อณฺณํ วา ตาฬิถัก, ตโต วา ปาบีฏฺฐสฺสครํ, กมฺมํ ครหติ, กมฺมิเก
ครหติ. อิมเหิ โห ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน นียสฺสํกมฺมํ
น ปฏิปฺปสฺสํมฺเภตพฺพ.

อฏฺฐสฺหิ ภิกฺขเว อํงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน นียสฺสํกมฺมํ น ปฏิปฺปสฺสํม-
เภตพฺพ: ปกคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน อูโปสฺถํ จเปติ, ปวารณํ จเปติ, สวจฺญํ กโรติ,
อนฺวาทํ ปฏฺฐสฺเปติ, โอภาสํ กาเรติ, โจเทติ, สวเรติ, ภิกฺขุหิ สมนฺปโยเชติ. อิมเหิ โห
ภิกฺขเว อฏฺฐหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน นียสฺสํกมฺมํ น ปฏิปฺปสฺสํมฺเภตพฺพ.

นปฺปฏิปฺปสฺสํมฺเภตพฺพอฏฺฐจวารสํกํ นิฏฺฐิตํ.

ปฏิปฺปสฺสํมฺเภตพฺพอฏฺฐจวารสก

[๑๙] ปณฺจสฺหิ ภิกฺขเว อํงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน นียสฺสํกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํม-
เภตพฺพ: น อูปสฺมปาเทติ ๑ เป ๑ นียสฺสํกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํมฺเภตพฺพ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน นียสฺสํกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํม-
เภตพฺพ: ยาย อาปคฺคิยา สํเฆน นียสฺสํกมฺมํ กคํ โหติ, คํ อาปคฺคิ นาสชฺชติ,
อณฺณํ วา ตาฬิถัก, ตโต วา ปาบีฏฺฐสฺสครํ, กมฺมํ น ครหติ, กมฺมิเก น ครหติ.
อิมเหิ โห ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน นียสฺสํกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํมฺเภตพฺพ.

อฏฺฐสฺหิ ภิกฺขเว อํงเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน นียสฺสํกมฺมํ ปฏิปฺปสฺสํมฺเภตพฺพ:
น ปกคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน อูโปสฺถํ จเปติ, น ปวารณํ จเปติ, น สวจฺญํ กโรติ,
น อนฺวาทํ ปฏฺฐสฺเปติ, น โอภาสํ กาเรติ, น โจเทติ, น สวเรติ, น ภิกฺขุหิ
สมนฺปโยเชติ. อิมเหิ โห ภิกฺขเว อฏฺฐหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน นียสฺสํกมฺมํ
ปฏิปฺปสฺสํมฺเภตพฺพ.

ปฏิปฺปสฺสํมฺเภตพฺพอฏฺฐจวารสํกํ นิฏฺฐิตํ.

[๒๐] เหวอจ ปน ภิกขเว ปฏิปตฺตมเกตพฺพ. เคน ภิกขเว เสยฺยสฺสเกน ภิกขุณา
 สัมมํ อุปตฺถกมิตฺวา เอกัง อุตฺตราสังคํ กวิตฺวา วุฑฺฒมานํ ภิกขุณํ ปาเท วณฺทิตฺวา
 อุกกุฏิกํ นิสิตฺตฺวา อปฺปชิตํ ปคฺคเหตฺวา เหวมตฺตํ วณฺโณ “อหํ ฆนฺเต ตมฺเณ
 นิสิตถัมมกโต สมนฺมา วตฺตตมิ, โทมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตตมิ, นิสิตถัมม
 กมฺมตฺตํ ปฏิปตฺตํทริ ยาจามิ”ติ. ทฺติยมฺปิ ยาจิตพฺพา. คติยมฺปิ ยาจิตพฺพา.
 พฺยตฺเตน ภิกขุณา ปฏิพฺเพน ตมฺโฆ ฆาเปตพฺพุ-

“ตฺถนาตุ เม ฆนฺเต ตมฺโฆ, อยํ เสยฺยสฺสโก ภิกขุ ตมฺเณ นิสิตถัมมกโต
 สมนฺมา วตฺตตมิ, โทมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตตมิ, นิสิตถัมม กมฺมตฺตํ ปฏิปตฺตํทริ ยาจติ,
 ยทิ ตมฺตํ ปคฺคกตฺตํ, ตมฺโฆ เสยฺยสฺสโก ภิกขุโน นิสิตถัมมํ ปฏิปตฺตมฺเกยฺย,
 เหวตา ฆตฺติ.

ตฺถนาตุ เม ฆนฺเต ตมฺโฆ, อยํ เสยฺยสฺสโก ภิกขุ ตมฺเณ นิสิตถัมมกโต สมนฺมา
 วตฺตตมิ, โทมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตตมิ, นิสิตถัมม กมฺมตฺตํ ปฏิปตฺตํทริ ยาจติ,
 ตมฺโฆ เสยฺยสฺสโก ภิกขุโน นิสิตถัมมํ ปฏิปตฺตมฺเกติ, ยตฺถายตฺมโค ขมฺติ เสยฺยสฺสโก
 ภิกขุโน นิสิตถัมม กมฺมตฺตํ ปฏิปตฺตํทริ, ตํ คุณฺหตฺตํ; ยตฺตํ นกขมฺติ, ตํ ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เหวตมฺคถํ วทามิ. ตฺถนาตุ เม ฆนฺเต ตมฺโฆ, อยํ เสยฺยสฺสโก ภิกขุ ตมฺเณ
 นิสิตถัมมกโต สมนฺมา วตฺตตมิ, โทมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตตมิ, นิสิตถัมม กมฺมตฺตํ
 ปฏิปตฺตํทริ ยาจติ, ตมฺโฆ เสยฺยสฺสโก ภิกขุโน นิสิตถัมมํ ปฏิปตฺตมฺเกติ,
 ยตฺถายตฺมโค ขมฺติ เสยฺยสฺสโก ภิกขุโน นิสิตถัมม กมฺมตฺตํ ปฏิปตฺตํทริ, ตํ
 คุณฺหตฺตํ; ยตฺตํ นกขมฺติ, ตํ ภาเสยฺย.

คติยมฺปิ เหวตมฺคถํ วทามิ. ตฺถนาตุ เม ฆนฺเต ตมฺโฆ, อยํ เสยฺยสฺสโก ภิกขุ ตมฺเณ
 นิสิตถัมมกโต สมนฺมา วตฺตตมิ, โทมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตตมิ, นิสิตถัมม กมฺมตฺตํ
 ปฏิปตฺตํทริ ยาจติ, ตมฺโฆ เสยฺยสฺสโก ภิกขุโน นิสิตถัมมํ ปฏิปตฺตมฺเกติ,
 ยตฺถายตฺมโค ขมฺติ เสยฺยสฺสโก ภิกขุโน นิสิตถัมม กมฺมตฺตํ ปฏิปตฺตํทริ, ตํ คุณฺหตฺตํ;

ยสฺส นกฺขมฺติ, โส ภาเตยฺย.

ปฏฺิปปสฺสทฺธํ ตํเมว เสยฺยสฺสทฺธํ ภิกฺขุโน นียสฺสทฺธมฺมํ, ขมฺติ ตํสฺสทฺธํ, ศฺลฺมา
คฺคณฺหิ. เอวเมตํ ฐารยามีติ.

นียสฺสทฺธมฺมํ นิฏฺฐิตํ ทฺติยํ

๓. ปพฺพาชนียกมฺม

[๒๑] เตน โส ปน ตมฺเยว อสฺสทฺธิปฺนพฺพุทฺธา นามิ กัฏฺฐาคริธมฺมํ อวาทิกา
โหนติ อตฺตชฺชโน ปาปภิกฺขุ, เต เอวรูปํ อนุจํ อจฺรณฺติ: มาตาวจฺฉํ โรเปหฺติปิ
โรปาเปหฺติปิ, ลินฺนุจฺฉนฺติปิ ลินฺนุจาเปหฺติปิ, โอนฺนุจฺฉนฺติปิ โอนฺนุจาเปหฺติปิ, คนฺถนฺติปิ
คนฺถาเปหฺติปิ, เอกโตวณฺณิกมฺมํ กโรหฺติปิ การฺราเปหฺติปิ, อุกโตวณฺณิกมฺมํ กโรหฺติปิ
การฺราเปหฺติปิ, มณฺชริกํ กโรหฺติปิ การฺราเปหฺติปิ, วิชฺฐติกํ กโรหฺติปิ การฺราเปหฺติปิ,
วฏฺฐกํ กโรหฺติปิ การฺราเปหฺติปิ, อาเวฬํ กโรหฺติปิ การฺราเปหฺติปิ, อฺรจฺจทํ กโรหฺติปิ
การฺราเปหฺติปิ. เต กุตฺติคฺคํ กุตฺติคฺคํ กุตฺติคฺคํ กุตฺติคฺคํ กุตฺติคฺคํ กุตฺติคฺคํ เอกโต-
วณฺณิกมฺมํ หรณฺติปิ หราเปหฺติปิ, อุกโตวณฺณิกมฺมํ หรณฺติปิ หราเปหฺติปิ, มณฺชริกํ
หรณฺติปิ หราเปหฺติปิ, วิชฺฐติกํ หรณฺติปิ หราเปหฺติปิ, วฏฺฐกํ หรณฺติปิ หราเปหฺติปิ,
อาเวฬํ หรณฺติปิ หราเปหฺติปิ, อฺรจฺจทํ หรณฺติปิ หราเปหฺติปิ. เต กุตฺติคฺคํ กุตฺติคฺคํ
กุตฺติคฺคํ กุตฺติคฺคํ กุตฺติคฺคํ กุตฺติคฺคํ สทฺธิ เอกภาชนฺติ, ฤคฺชนฺติ, เอกถาถเกยฺ
ปิณฺติ, เอกถาถเนยฺ นิสฺสทฺติ, เอกมณฺเจยฺ คุวณฺณเนยฺ, เอกคุวณฺณเนยฺ คุวณฺณเนยฺ,
เอกปาคุวณฺณเนยฺ คุวณฺณเนยฺ, เอกคุวณฺณเนยฺปาคุวณฺณเนยฺ คุวณฺณเนยฺ, วิกาถเนยฺ ฤคฺชนฺติ,
มชฺชนฺติ ปิณฺติ, มาตาคณฺธิเวปนฺนํ ฐาเนยฺ, นจฺจนฺติปิ คายนฺติปิ วาเทยฺย
ตาณฺติปิ, นจฺจนฺติยาปิ นจฺจนฺติ นจฺจนฺติยาปิ คายนฺติ นจฺจนฺติยาปิ วาเทยฺย
นจฺจนฺติยาปิ ตาณฺติ, คายนฺติยาปิ นจฺจนฺติ คายนฺติยาปิ คายนฺติ คายนฺติยาปิ
วาเทยฺย คายนฺติยาปิ ตาณฺติ, วาเทยฺยยาปิ นจฺจนฺติ วาเทยฺยยาปิ คายนฺติ

๓ ก. นาม ภิกฺขุ

วาเทณคิยาบี วาเทณคิ วาเทณคิยาบี ตาเสณคิ, ตาเสณคิยาบี นัจจนคิ ตาเสณคิยาบี
 คายนคิ ตาเสณคิยาบี วาเทณคิ ตาเสณคิยาบี ตาเสณคิ. อฏฐปะเทบี กัพนคิ, ทสปะเทบี
 กัพนคิ, อากาเดบี กัพนคิ, ปริหารปะเทบี กัพนคิ, ฌนคิกายบี กัพนคิ, ขตคิกายบี
 กัพนคิ, ฌฏคิกายบี กัพนคิ, สตถากหคเณบี กัพนคิ อกุเชนบี กัพนคิ, ปงคจิเรณบี
 กัพนคิ, วงกเณบี กัพนคิ, โมกขจิกายบี กัพนคิ, จิงคุดเณบี กัพนคิ, ปคตคัพพ-
 เณบี กัพนคิ, รกเณบี กัพนคิ, ฌนเณบี กัพนคิ, อกุชริกายบี กัพนคิ,
 มเนตคิกายบี กัพนคิ, ยถาวชเชนบี กัพนคิ, หคธัสสัมมบี ติกุชนคิ, อตัสสัมมบี
 ติกุชนคิ, รกตัมมบี ติกุชนคิ, ฌนตัมมบี ติกุชนคิ, ฌรตัมมบี ติกุชนคิ, หคธัสตัมมบี
 ปุรโค ชาวนคิ, อตัสตัมมบี ปุรโค ชาวนคิ, รกตัสตัมมบี ปุรโค ชาวนคิ, รกตัสตัมมบี
 ปุรโค ชาวนคิ, อชาวนคิ, อตัสตัมมบี, อตัสตัมมบี, อตัสตัมมบี, อตัสตัมมบี, อตัสตัมมบี,
 มุจจหิบี ยชณนคิ, รกมชเชนบี สงฆาฏฐิ ปคตริควา นัจจกั เหว วทนคิ
 “อิธ ภคินี นัจจตัมม” คิ, นตถิกบี เทนคิ วิวัชบี อนาจารย์ อัจจนคิ.

[๒๒] เตน โข ปน สมนเณ อณนคโร ภิกขุ กาสัสสู วสัสสูโค ตาวคธั
 คจณโค ภควนคั ทสตันาย เณ กัฏฐาสิริ คทวสริ. อต โข ใต้ ภิกขุ ปุพพณหตมย
 นิวาเสควา ปคตจันมาทาย กัฏฐาสิริ ปิณนทาย ปาวิสิ ปาสาทิเกน อภิกกนเคน
 ปฏิกกนเคน อาโตกิเคน วิโตกิเคน สมนมิตติเคน ปสาร์เคน โอภคิตตจกขุ อิริยาปถ-
 สมนนโน. มนุสสา คั ภิกขุ ปสัสติควา เหวมาหัส “กวัณ อพตพโต วิย มนทมนโท
 วิย ภากุฏิกภากุฏิกโก วิย, โก อิมสัส อปคตสัส ปิณนทกบี ทสัสติ, อมหารัก ปน
 อยยา อตัสตัมมบีปุนพพสุกา สณหา สขิดา สขสมภาสา มิตติปุนพพคมา เหวตัสวาตควาทีโน
 อพภากุฏิกกา อุตคานมฺชา ปุพพภาสีโน, เหวตัส นาม ปิณนโท ทาตพโพ” คิ.

อททสา โข อณนคโร อปาสโก คั ภิกขุ กัฏฐาสิริตัมม ปิณนทาย จรณคั; ทิสฺวาน,
 เณ ใต้ ภิกขุ, เตนปัสกมิ; อุตตงกมิควา คั ภิกขุ อภิวาเทควา เหวทโวจ “อปี
 ภนเต ปิณนโท ตพภคั” คิ. น โข อาวโส ปิณนโท ตพภคั. เอहि ภนเต ฆริ

๑ อ. ฌฏเณบี

๒ น. ม. อตัสตัมมบี

๓ อ. อปโปเชนคิ

๔ น. ม. สมนมิตติเคน

อัสสัณฐี ตักขณิ, รธัสสัณฐี ตักขณิ, ฐนัสสัณฐี ตักขณิ, ธรัสสัณฐี ตักขณิ,
 หคธัสสัณฐี ปุโรโต ชาวนติ, อธัสสัณฐี ปุโรโต ชาวนติ, รธัสสัณฐี ปุโรโต
 ชาวนติ, อชาวนติ, อุตตะเพนติ, อปโณเณติ, นิพพุตติ, มุจฺฉิหิ
 ยฺชณติ, รกมชฺเชยฺยํ สงฺฆาฏี ปคฺคกิริยา นจฺจกั เอวํ วทนติ ‘อิธ ภคินิ
 นจฺจสฺสัณฐี, นตฺถากัฏฐิ เทนติ, วิวัชฺชํ อนาจารํ อชาวนติ. เยยฺย เต ภนฺเต มนุสฺสา ปุพฺเพ
 สทฺธา อเหตุํ ปตฺนฺนา, เตยฺย เอตฺรหิ อสฺสทฺธา อปฺปตฺนฺนา, ยานียํ ตานิ สํสฺสัณฐี
 ปุพฺเพ ทานปถานิ, ตานียํ เอตฺรหิ อปฺปจฺฉินฺนา, วิมฺภณติ เปตฺตา ภิกฺขุ, นิสฺสันติ
 ปาปภิกฺขุ, สํสา ภนฺเต ภควา กัฏฺฐาสิริ ภิกฺขุ ปหิเนยฺย, ยถายํ กัฏฺฐาสิริสฺมิ อวาสึ
 สณฺจเหยยา”ติ.

“อวมารุโส”ติ โข โส ภิกฺขุ ศสฺส อฺปาสกสฺส ปฏิสฺสัณฺธวา อญฺจายาสนา
 เยน สํวคฺคิ, เตน ปกฺกามิ, อนฺนปุพฺเพ เยน สํวคฺคิ เยน เซตวนํ อนาลบีณฺทิกสฺส
 อารามิ, เยน ภควา, เตนฺนสํกมิ; อฺปสํกมิทฺวา ภควนํ อภิวาเทตฺวา เอกมฺหํ
 นิสฺสี. อจฺฉินฺนํ โข ปเนตํ พุทฺธานํ ภควนํ อคฺคนฺตเกหิ ภิกฺขุหิ สทฺธํ ปฏิสฺสมโหติ.
 อถ โข ภควา ตํ ภิกฺขุํ เอตทวโจ “กจฺจ ภิกฺขุ ชมนฺยํ, กจฺจ ยานนฺยํ กจฺจสิ อปฺปกิตฺมเกน
 อทฺธานํ อคฺโค, กุโธ จ ตวํ ภิกฺขุ อคฺคจฺฉสฺ”ติ. ชมนฺยํ ภควา, ยานนฺยํ ภควา,
 อปฺปกิตฺมเกน จาหํ ภนฺเต อทฺธานํ อคฺโค, อิทาหํ ภนฺเต กาสฺสํ วสฺสํวคฺคิ สํวคฺคิ
 อคฺคจฺฉนฺโต ภควนํ ทสฺสํนาย, เยน กัฏฺฐาสิริ, ตทวสฺสํ. อถ ชฺวาทํ ภนฺเต ปุพฺพณฺหสฺมยํ
 นิวาเสตฺวา ปคฺคจฺฉวมาทาย กัฏฺฐาสิริ ปิณฺฑาทาย ปาวิสฺสํ, อทฺทสา โข มํ ภนฺเต
 อณฺณคโร อฺปาสโก กัฏฺฐาสิริสฺมิ ปิณฺฑาทาย จรณํ, ทิสฺวาน เยนาหํ เตนฺนสํกมิ;
 อฺปสํกมิทฺวา มํ อภิวาเทตฺวา เอตทวโจ “อปี ภนฺเต ปิณฺโฑ ตพฺภตฺติ”ติ, น โข
 อวรุโส ปิณฺโฑ ตพฺภตฺติ, เอหิ ภนฺเต ชรํ คมิสฺสํมาติ, อถ โข ภนฺเต โส
 อฺปาสโก มํ ชรํ เนตฺวา โภเชตฺวา เอตทวโจ “กหํ ภนฺเต อโย คมิสฺสํ”ติ,
 สํวคฺคิ โข อหํ อวรุโส คมิสฺสํมาติ ภควนํ ทสฺสํนายาติ, เตนหิ ภนฺเต มม จจฺเณ
 ภควโต ปาเท สิวสา วนฺทาหิ, เอวญฺจ วเทหิ ‘ทุจฺฉิ ภนฺเต กัฏฺฐาสิริสฺมิ
 อวาสึ, อสฺสทฺธิปฺนพฺพุตฺกา นาม กัฏฺฐาสิริสฺมิ อวาสิกา อตฺตชฺชิโน ปาปภิกฺขุ, เต

เอกศุภรณานิ คุฏฏฐะธัตถิ, เอกปาฐรณานิ คุฏฏฐะธัตถิ, เอกศุภรณปาฐรณานิ
 คุฏฏฐะธัตถิ, วิกาเดปปี ภูมขัตถัตถิ, มชขมปี ปิวิธัตถิ, มาตาคณขวิเดปนปี ชาเวธัตถิ,
 นจจัตถัตถิ คายัตถัตถิ วาเทธัตถิ, ตาเสธัตถิ, นจจนคิยาปี นจจัตถัตถิ
 นจจนคิยาปี คายัตถัตถิ นจจนคิยาปี วาเทธัตถิ นจจนคิยาปี ตาเสธัตถิ, คายนคิยาปี
 นจจัตถัตถิ คายนคิยาปี คายัตถัตถิ คายนคิยาปี วาเทธัตถิ คายนคิยาปี ตาเสธัตถิ,
 วาเทณคิยาปี นจจัตถัตถิ วาเทณคิยาปี คายัตถัตถิ วาเทณคิยาปี วาเทธัตถิ วาเทณ-
 คิยาปี ตาเสธัตถิ, ตาเสณคิยาปี นจจัตถัตถิ ตาเสณคิยาปี คายัตถัตถิ ตาเสณคิยาปี
 วาเทธัตถิ ตาเสณคิยาปี ตาเสธัตถิ, อฏฐปะเทปี กัฬัตถัตถิ, ทสปะเทปี กัฬัตถัตถิ,
 อากาเดปปี กัฬัตถัตถิ, ปริหารปะเทปี กัฬัตถัตถิ, สันติกายปี กัฬัตถัตถิ, ขตติกายปี
 กัฬัตถัตถิ, ขฏิกายปี กัฬัตถัตถิ, สตถากหคเณปี กัฬัตถัตถิ, อกขะณปี กัฬัตถัตถิ,
 ปงคจิเรณปี กัฬัตถัตถิ, วงกเกณปี กัฬัตถัตถิ, โมกขจิกายปี กัฬัตถัตถิ, จิงคุตเกณปี
 กัฬัตถัตถิ, ปคตทาพหุเกณปี กัฬัตถัตถิ, รตเกณปี กัฬัตถัตถิ, ธนุเกณปี กัฬัตถัตถิ,
 อกขริกายปี กัฬัตถัตถิ, มเนตติกายปี กัฬัตถัตถิ, ยถาวชเชณปี กัฬัตถัตถิ,
 หคธัมมิมี ตักขัตถัตถิ, อธธัมมิมี ตักขัตถัตถิ, รตธัมมิมี ตักขัตถัตถิ,
 ธนุธัมมิมี ตักขัตถัตถิ, ธรธัมมิมี ตักขัตถัตถิ, หคธัตถิ ปุโรโค ชาวิทัตถิ,
 อธธัตถิ ปุโรโค ชาวิทัตถิ, รตธัตถิ ปุโรโค ชาวิทัตถิ, อาราทิตถัตถิ,
 อุตตะเพธัตถิ, อปโปเฏธัตถิ, นิพพุตธัตถิ, มฏฐัทธิปี ยุตธัตถิ,
 รกมชเชณปี สงฆาฏฐิ ปคตริตฺวา นจจกั เอว วกขณติ “อิธ ภคินี นจจธัฐ”ติ,
 นถาฏฐิ กัฬัตถิ, วิวัชปี อนาจารี อจจัตถิ, เยปี เต มนุสสา ปุพเพ
 สทฺธา อเหตุ ปถนนา, เตปี เอตฺรหิ อธธทฺธา อปปถนนา, ยานีปี คานี
 สัมมัตถิ ปุพเพ ทานปถานี, คานีปี เอตฺรหิ อปฺปจฺฉินฺนานิ, วิณฺจณติ เปตฺตา ภิกฺขุ,
 นิสฺสันติ ปาปภิกฺขุ, เนตํ ภิกฺขเว อปปถนฺนํ วา ปถาทาย ฯ เป ฯ วิคฺรหิตฺวา ธมฺมํ
 กถํ กถฺวา สํวรัปคฺตโมคฺคตฺตาเน อามนฺเตติ “ศจฺจถ คุเมห สํวรัปคฺตา กัฏฺฐาภิ-
 รกฺคฺวา อธธชฺชุปฺพพฺพุทฺถานํ ภิกฺขุณํ กัฏฺฐาภิวิธฺมา ปุพพาทนัยกมฺมํ กโรธ, คุมฺหากํ
 เอเต สทฺธิวิหารีโน”ติ.

ถลั มยั ภนฺเต อสฺสชฺชปฺนพฺพสุกานํ ภิกฺขุณฺโณ กัฏฺฐาคริธฺมา ปพฺพาชนัณฺณกมฺมํ กโรม, จณฺหา เต ภิกฺขุ ฆรฺรสาติ. เตเนหิ คฺคเมเห สํวรัปฺตฺตา พหุเกหิ ภิกฺขุหิ สทฺธิ คจฺฉนฺตาติ. “เอวํ ภนฺเต”ติ โส สํวรัปฺตฺตโมคฺคตฺตนา ภาวโต ปจฺจุตฺตโสสุ. เอวเมว ปน ภิกฺขเว กาศพฺพํ, ปจฺมํ อสฺสชฺชปฺนพฺพสุกา ภิกฺขุ โจเทตฺตพฺพา, โจเทตฺตวา สํเวตฺตพฺพา, สํเวตฺตวา อาปตฺติ อาโรเปตฺตพฺพา, อาปตฺติ อาโรเปตฺตวา พุยฺยเตน ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพเน ตํโฆ ฌาเปตฺตพฺโพ-

[๒๔] “สุณฺนาตุ เม ภนฺเต ตํโฆ, อิมเ อสฺสชฺชปฺนพฺพสุกา ภิกฺขุ กุตฺตฺตกา ปาปสฺมาจารว, อิมสฺส ปาปกา สฺมาจารว ทิสฺสณฺติ เจว สฺยุยฺนติ จ, กุตฺตานิ จ อิมหิ ทฺวฺจฺฉานิ ทิสฺสณฺติ เจว สฺยุยฺนติ จ, ยถิ สํวสฺส ปคฺคกตฺตํ, ตํโฆ อสฺสชฺช- ปฺนพฺพสุกานํ ภิกฺขุณฺโณ กัฏฺฐาคริธฺมา ปพฺพาชนัณฺณกมฺมํ กเรยฺย, ‘น อสฺสชฺชปฺนพฺพสุเกหิ ภิกฺขุหิ กัฏฺฐาคริธฺมึ วตฺถพฺพนํ’ติ, เอตํ ฌตฺติ.

สุณฺนาตุ เม ภนฺเต ตํโฆ, อิมเ อสฺสชฺชปฺนพฺพสุกา ภิกฺขุ กุตฺตฺตกา ปาปสฺมาจารว, อิมสฺส ปาปกา สฺมาจารว ทิสฺสณฺติ เจว สฺยุยฺนติ จ, กุตฺตานิ จ อิมหิ ทฺวฺจฺฉานิ ทิสฺสณฺติ เจว สฺยุยฺนติ จ, ตํโฆ อสฺสชฺชปฺนพฺพสุกานํ ภิกฺขุณฺโณ กัฏฺฐาคริธฺมา ปพฺพา- ชนัณฺณกมฺมํ กโรติ ‘น อสฺสชฺชปฺนพฺพสุเกหิ ภิกฺขุหิ กัฏฺฐาคริธฺมึ วตฺถพฺพนํ’ติ, ยสฺสยสฺสโมโต ชมติ อสฺสชฺชปฺนพฺพสุกานํ ภิกฺขุณฺโณ กัฏฺฐาคริธฺมา ปพฺพาชนัณฺณกมฺมํ กเรณฺ ‘น อสฺสชฺชปฺนพฺพสุเกหิ ภิกฺขุหิ กัฏฺฐาคริธฺมึ วตฺถพฺพนํ’ติ, โส คฺคณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตฺถํ วทามิ. สุณฺนาตุ เม ภนฺเต ตํโฆ, อิมเ อสฺสชฺชปฺนพฺพสุกา ภิกฺขุ กุตฺตฺตกา ปาปสฺมาจารว, อิมสฺส ปาปกา สฺมาจารว ทิสฺสณฺติ เจว สฺยุยฺนติ จ, กุตฺตานิ จ อิมหิ ทฺวฺจฺฉานิ ทิสฺสณฺติ เจว สฺยุยฺนติ จ, ตํโฆ อสฺสชฺชปฺนพฺพสุกานํ ภิกฺขุณฺโณ กัฏฺฐาคริธฺมา ปพฺพาชนัณฺณกมฺมํ กโรติ ‘น อสฺสชฺชปฺนพฺพสุเกหิ ภิกฺขุหิ กัฏฺฐาคริธฺมึ วตฺถพฺพนํ’ติ, ยสฺสยสฺสโมโต ชมติ อสฺสชฺชปฺนพฺพสุกานํ ภิกฺขุณฺโณ กัฏฺฐาคริธฺมา ปพฺพาชนัณฺณกมฺมํ กเรณฺ ‘น อสฺสชฺชปฺนพฺพสุเกหิ ภิกฺขุหิ กัฏฺฐาคริธฺมึ วตฺถพฺพนํ’ติ, โส คฺคณฺหสฺส; ยสฺส

นฤขมคิ, โถ ภาเสยฺย.

คตฺยมฺปึ เอตมคฺถํ วทามิ. สฺยณาคฺค เม ภนฺเต ตํโฆ, อิมเ อธฺธวปฺนพฺพสฺสกา
ภิกฺขุ กุตทฺธกา ปาปสฺมาจจวรา, อิมธฺ ปาปกา สฺมาจจวรา ทิสฺสํคิ เจว สฺยณคิ จ,
กุตานิ จ อิมหิ พุฏฺจานิ ทิสฺสํคิ เจว สฺยณคิ จ, ตํโฆ อธฺธวปฺนพฺพสฺสกาณํ ภิกฺขุณํ
กัฏฺฐาคริธฺมา ปุพฺพานี้ยกมมํ กโรติ 'น อธฺธวปฺนพฺพสฺสเกหิ ภิกฺขุหิ กัฏฺฐาคริธฺมํ
วคฺคพฺพนํคิ, ยสฺสํยสฺมโต ชมคิ, อธฺธวปฺนพฺพสฺสกาณํ ภิกฺขุณํ กัฏฺฐาคริธฺมา
ปุพฺพานี้ยธฺธ กมมสฺสํ กรณํ 'น อธฺธวปฺนพฺพสฺสเกหิ ภิกฺขุหิ กัฏฺฐาคริธฺมํ วคฺคพฺพนํคิ,
โถ คฺคณฺหสฺสํ; ยสฺสํ นฤขมคิ, โถ ภาเสยฺย.

กตํ สฺสเมว อธฺธวปฺนพฺพสฺสกาณํ ภิกฺขุณํ กัฏฺฐาคริธฺมา ปุพฺพานี้ยกมมํ 'น อธฺธว-
ปฺนพฺพสฺสเกหิ ภิกฺขุหิ กัฏฺฐาคริธฺมํ วคฺคพฺพนํคิ ชมคิ สฺมสฺสํ, คตฺมา คฺคณฺหํ.
เอวเมคํ ชวรายามํ'คิ.

อธมมกมมทวาทสก

[๒๕] คฺหิ ภิกฺขเว อํคฺเหหิ สมนฺนาคคํ ปุพฺพานี้ยกมมํ อธมมกมมญฺเจว โหติ
อวินยกมมญฺจ ทฺวูปสฺนคณฺจ: อธมฺมุชา กตํ โหติ, อปฺปฏฺธิปฺจุฉา กตํ โหติ,
อปฺปฏฺธิญฺฉาย กตํ โหติ. อิมหิ โฆ ภิกฺขเว คฺหํคฺเหหิ สมนฺนาคคํ ปุพฺพานี้ยกมมํ
อธมมกมมญฺเจว โหติ อวินยกมมญฺจ ทฺวูปสฺนคณฺจ.

อปเรหิภี ภิกฺขเว คฺหํคฺเหหิ สมนฺนาคคํ ปุพฺพานี้ยกมมํ อธมมกมมญฺเจว โหติ
อวินยกมมญฺจ ทฺวูปสฺนคณฺจ: อนาปคฺติยา กตํ โหติ, อเทสํนาคามินิยา อาปคฺติยา
กตํ โหติ, เทสํนาค อาปคฺติยา กตํ โหติ. อิมหิ โฆ ภิกฺขเว คฺหํคฺเหหิ สมนฺนาคคํ
ปุพฺพานี้ยกมมํ อธมมกมมญฺเจว โหติ อวินยกมมญฺจ ทฺวูปสฺนคณฺจ.

อปเรหิภี ภิกฺขเว คฺหํคฺเหหิ สมนฺนาคคํ ปุพฺพานี้ยกมมํ อธมมกมมญฺเจว โหติ

อวินยกัมมกเจ ทุฏฐสัณฺตคฺคเจ: อโจเทตฺวา กตํ โหติ, อธฺาเรตฺวา กตํ โหติ, อาปตฺติ
อนาโรเปตฺวา กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกฺขเว ะ เป ะ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตัํหะเคหิ สัณฺนาคตํ ปพฺพาชนัทยกมฺมํ ะ เป ะ อธฺมฺชา กตํ
โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกฺขเว ตัํหะเคหิ
สัณฺนาคตํ ปพฺพาชนัทยกมฺมํ ะ เป ะ อปฺปฏิปฺจุชา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ,
วคฺเคน กตํ โหติ ะ เป ะ อปฺปฏิณฺณาย กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน
กตํ โหติ ะ เป ะ อนาปตฺติยา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ
ะ เป ะ อเทสํนาคามินิยา อาปตฺติยา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ
โหติ ะ เป ะ เทสํตาย อาปตฺติยา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ
โหติ ะ เป ะ อโจเทตฺวา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ
ะ เป ะ อธฺาเรตฺวา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ ะ เป ะ
อาปตฺติ อนาโรเปตฺวา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช
ภิกฺขเว ตัํหะเคหิ สัณฺนาคตํ ปพฺพาชนัทยกมฺมํ อธฺมกัมมกเจ โหติ อวินยกัมมกเจ
ทุฏฐสัณฺตคฺคเจ.

อธฺมกัมมกทฺวาทสํกํ นิฏฺฐิตํ.

ธมฺมกัมมกทฺวาทสก

[๒๖] ตัํหิ ภิกฺขเว อังเคหิ สัณฺนาคตํ ปพฺพาชนัทยกมฺมํ ธมฺมกัมมกเจ โหติ
วินยกัมมกเจ ทุฏฐสัณฺตคฺคเจ: สัณฺมุชา กตํ โหติ, ปฺฏิปฺจุชา กตํ โหติ, ปฺฏิณฺณาย
กตํ โหติ ะ เป ะ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตัํหะเคหิ สัณฺนาคตํ ปพฺพาชนัทยกมฺมํ ธมฺมกัมมกเจ โหติ
วินยกัมมกเจ ทุฏฐสัณฺตคฺคเจ: อาปตฺติยา กตํ โหติ, เทสํนาคามินิยา อาปตฺติยา กตํ โหติ,

อเทสตาย อาปตติยา กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ชมมกมมณฺเญว โหติ วินยกมมณฺเญว สํวูปสํนคณฺเญว.

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ โจเตตฺวา กตํ โหติ, ตาเรตฺวา กตํ โหติ, อาปตติ อาโรเปตฺวา กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ชมมกมมณฺเญว โหติ วินยกมมณฺเญว สํวูปสํนคณฺเญว: สมนุชา กตํ โหติ, ชมฺเมณ กตํ โหติ, สมนุเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ชมมกมมณฺเญว ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ๑ เป ๑ ปฏิปุจฺวา กตํ โหติ, ชมฺเมณ กตํ โหติ, สมนุเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ ปฏิณฺเวยาย กตํ โหติ, ชมฺเมณ กตํ โหติ, สมนุเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ชมมกมมณฺเญว ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ๑ เป ๑ อาปตติยา กตํ โหติ, ชมฺเมณ กตํ โหติ, สมนุเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ๑ เป ๑ เทสํคามินิยา อาปตติยา กตํ โหติ, ชมฺเมณ กตํ โหติ, สมนุเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคตํ ปุพพานียกมมํ ๑ เป ๑ อเทสตาย

อาปตฺติยา กตํ โหติ, ฐมฺเมน กตํ โหติ, สํคฺเคน กตํ โหติ. อิมฺหิ โข ภิกฺขเว
คฺหิํเคหิ สมนฺนาคคํ ปพฺพาชนฺนํกมฺมํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว คฺหิํเคหิ สมนฺนาคคํ ปพฺพาชนฺนํกมฺมํ ๑ เป ๑ โจเตตฺวา กตํ
โหติ, ฐมฺเมน กตํ โหติ, สํคฺเคน กตํ โหติ. อิมฺหิ โข ภิกฺขเว คฺหิํเคหิ
สมนฺนาคคํ ปพฺพาชนฺนํกมฺมํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว คฺหิํเคหิ สมนฺนาคคํ ปพฺพาชนฺนํกมฺมํ ๑ เป ๑ สํเวตฺวา กตํ
โหติ, ฐมฺเมน กตํ โหติ, สํคฺเคน กตํ โหติ. อิมฺหิ โข ภิกฺขเว คฺหิํเคหิ
สมนฺนาคคํ ปพฺพาชนฺนํกมฺมํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑เป ๑ อาปตฺติ อโรเปตฺวา กตํ โหติ, ฐมฺเมน กตํ โหติ,
สํคฺเคน กตํ โหติ. อิมฺหิ โข ภิกฺขเว คฺหิํเคหิ สมนฺนาคคํ ปพฺพาชนฺนํกมฺมํ
ฐมฺมกมฺมณฺเฏว โหติ วินยกมฺมณฺเฏว สํวปฺสนฺตณฺเฏว.

ฐมฺมกมฺมทฺวาทถกํ นิฏฺฐิตํ.

อากงฺขมานจฺจุทสฺส

[๒๗] คฺหิํ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน สํโฆ ปพฺพาชนฺนํ-
กมฺมํ กเรยฺย: ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก วิวาทการโก ภตฺตการโก
สํเฆ อธิกรณการโก, พาโถ โหติ อပ္พยุคฺโค อาปตฺติพฺหุโถ อนปทาโน, คิหิํสํญฺโจ
วิหริติ อนนฺนุโถมิเกหิ คิหิํสํคฺเคหิ. อิมฺหิ โข ภิกฺขเว คฺหิํเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน
อากงฺขมานโน สํโฆ ปพฺพาชนฺนํกมฺมํ กเรยฺย. (๑)

อปเรหิปี ภิกฺขเว คฺหิํเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน สํโฆ

ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ: อธิตเต สัตถวิปัสโน โหติ, อชฺฌาจาเร อาจาววิปัสโน โหติ, อติทิจฺฉิยา ทิจฺฉิวิปัสโน โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตังหะเคหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน สํโฆ ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ. (๒)

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตังหะเคหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน สํโฆ ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ: พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาสฺสติ, ฆมฺมสฺส อวณฺณํ ภาสฺสติ, สัมมสฺส อวณฺณํ ภาสฺสติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตังหะเคหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน สํโฆ ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ. (๓)

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตังหะเคหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน สํโฆ ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ: กายิเกน ทเวณ สมนฺนาคโต โหติ, วาจสฺสิเกน ทเวณ สมนฺนาคโต โหติ, กายิกวาจสฺสิเกน ทเวณ สมนฺนาคโต โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตังหะเคหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน สํโฆ ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ. (๔)

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตังหะเคหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน สํโฆ ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ: กายิเกน อนาจาเรณ สมนฺนาคโต โหติ, วาจสฺสิเกน อนาจาเรณ สมนฺนาคโต โหติ, กายิกวาจสฺสิเกน อนาจาเรณ สมนฺนาคโต โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตังหะเคหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน สํโฆ ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ. (๕)

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตังหะเคหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน สํโฆ ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ: กายิเกน อุปฺปชาติเกน สมนฺนาคโต โหติ, วาจสฺสิเกน อุปฺปชาติเกน สมนฺนาคโต โหติ, กายิกวาจสฺสิเกน อุปฺปชาติเกน สมนฺนาคโต โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตังหะเคหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน สํโฆ ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ. (๖)

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตังหะเคหิ สมนฺนาคตฺถสฺส ภิกฺขุโน อากงฺขมาโน สํโฆ ปุพพชาชนียกมมํ กรายะ: กายิเกน มิจฺฉาฉัฏเฐน สมนฺนาคโต โหติ, วาจสฺสิเกน มิจฺฉาฉัฏเฐน สมนฺนาคโต โหติ, กายิกวาจสฺสิเกน มิจฺฉาฉัฏเฐน สมนฺนาคโต โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว

คฺหฺงฺเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย. (๗)

ติณฺณํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย: เอโก ภาณฺทนการโก โหติ กถการโก วิวาทการโก ภตฺตการโก ตํเฆ อธิกรณการโก, เอโก พาโถ โหติ อပ္พยุคฺโค อปคฺติพฺพุโต อนปทาน, เอโก คิหิธตฺตฺทฺโง วิหริ อนนฺโดมิเกหิ คิหิธตฺตฺเคหิ. อิมํ โฆ ภิกฺขเว ติณฺณํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย. (๘)

อปเรตฺมํ ภิกฺขเว ติณฺณํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย: เอโก อธิตฺเต ตตฺตวิปฺโน โหติ, เอโก อชฺฌมาจาเร อจฺจาวิปฺโน โหติ, เอโก อติทฺธิจฺยา ทฺธิจฺวิปฺโน โหติ. อิมํ โฆ ภิกฺขเว ติณฺณํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย. (๙)

อปเรตฺมํ ภิกฺขเว ติณฺณํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย: เอโก พุทฺธตฺตํ อวณฺณํ ภาตฺติ, เอโก ชมฺมตฺตํ อวณฺณํ ภาตฺติ, เอโก สํสฺสฺตํ อวณฺณํ ภาตฺติ. อิมํ โฆ ภิกฺขเว ติณฺณํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย. (๑๐)

อปเรตฺมํ ภิกฺขเว ติณฺณํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย: เอโก กายิเกน ทเวน สมนฺนาคโต โหติ, เอโก วาจตฺติเกน ทเวน สมนฺนาคโต โหติ, เอโก กายิกวาจตฺติเกน ทเวน สมนฺนาคโต โหติ. อิมํ โฆ ภิกฺขเว ติณฺณํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย. (๑๑)

อปเรตฺมํ ภิกฺขเว ติณฺณํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย: เอโก กายิเกน อนาจาเรน สมนฺนาคโต โหติ, เอโก วาจตฺติเกน อนาจาเรน สมนฺนาคโต โหติ, เอโก กายิกวาจตฺติเกน อนาจาเรน สมนฺนาคโต โหติ. อิมํ โฆ ภิกฺขเว ติณฺณํ ภิกฺขุโน อากฺขมาโน ตํโฆ ปพฺพาทนํ ยกมฺมํ กเรยฺย. (๑๒)

อปเรธมฺปี ภิกฺขเว ตินฺนํ ภิกฺขุํ อากฺขมาโน สฺโฆ ปุพพานี้ยกมมํ กรเญย:
เอโก กายิเกน อุปฺปาทิเกน สมนฺนาคโต โหติ, เอโก วาจสฺสเกน อุปฺปาทิเกน
สมนฺนาคโต โหติ, เอโก กายิกวาจสฺสเกน อุปฺปาทิเกน สมนฺนาคโต โหติ. อิมํ โส
ภิกฺขเว ตินฺนํ ภิกฺขุํ อากฺขมาโน สฺโฆ ปุพพานี้ยกมมํ กรเญย. (๑๓)

อปเรธมฺปี ภิกฺขเว ตินฺนํ ภิกฺขุํ อากฺขมาโน สฺโฆ ปุพพานี้ยกมมํ กรเญย:
เอโก กายิเกน มิจฺฉาชีเวณ สมนฺนาคโต โหติ, เอโก วาจสฺสเกน มิจฺฉาชีเวณ
สมนฺนาคโต โหติ, เอโก กายิกวาจสฺสเกน มิจฺฉาชีเวณ สมนฺนาคโต โหติ. อิมํ โส
ภิกฺขเว ตินฺนํ ภิกฺขุํ อากฺขมาโน สฺโฆ ปุพพานี้ยกมมํ กรเญย. (๑๔)

อากฺขมาณจฺจุทตํ นิฏฺฐิตํ.

อฏฺฐารสวตฺต

[๒๗] ปุพพานี้ยกมมกเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สฺมมา วตฺติตพฺพํ. คฺคฺราญํ
สฺมมาวตฺตนา: น อุปฺปตฺตปาเทตพฺพํ, น นิสฺสํโย ทาทพฺพํ, น สํมณโร อุปฺปจฺจา-
เปตพฺพํ, น ภิกฺขุโนวาทกสฺมมฺมํ สํมณโร, สฺมมเตนปี ภิกฺขุโน น โสวตฺติตพฺพํ,
ยาย อปฺปติยา สฺมณ ปุพพานี้ยกมมํ กตํ โหติ, สํ อปฺปติ น อปฺปตฺติตพฺพํ,
อณฺเณ วา ตาตฺติกา, ตโต วา ปาปฺปจฺจตฺรา, กมฺมํ น คฺคฺริตพฺพํ, กมฺมิกา
น คฺคฺริตพฺพํ, น ปกตคฺคฺตสฺส ภิกฺขุโน อุปฺปตฺโต สฺเปตพฺพํ, น ปวารณา สฺเปตพฺพํ,
น สวณฺณํ กตพฺพํ, น อนฺวาโท ปฏฺฐสฺเปตพฺพํ, น โอภาโส การตพฺพํ,
น โจเทตพฺพํ, น สํเรตพฺพํ, น ภิกฺขุหิ สฺมปโยเชตพฺพนฺติ.

ปุพพานี้ยกมฺเม อฏฺฐารสวตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

[๒๘] อถ โส สํวปฺปตฺตโมคฺคตฺตณฺณปฺปมฺโห ภิกฺขุสฺสํ กัฏฺฐาครี คณฺหา อสฺส-
ปฺนพฺพตฺตณฺณํ ภิกฺขุํ กัฏฺฐาครีตฺมา ปุพพานี้ยกมมํ อกาสิ “น อสฺสํปฺนพฺพตฺตณฺณํ

ภิกขุหิ กัฏฐาคริธัมมํ วตฺถพฺพนํ”ติ, เต ตัสมฺเณ ปพฺพาทนียกมฺมกตา น ตมฺมา วตฺตณฺติ,
 น โถมํ ปาเตนฺติ, น เนตฺถารํ วตฺตณฺติ, น ภิกขุ ชมาเปนฺติ, อฏฺโถสฺสณฺติ,
 ปริภาสฺสณฺติ, ฌนฺทคามิคา โทสฺสคามิคา โมหคามิคา ภยคามิคา ปาเปนฺติ ปกฺกมณฺติปิ
 วิพฺภมณฺติปิ. เอ เต ภิกขุ อปฺปํจฺจา ๖ เป ๖ เต อชฺชฌายณฺติ ชยฺยณฺติ วิปาเจณฺติ
 “กถํ หิ นาม อสฺสํชิปนฺนพฺพสฺสกา ภิกขุ ตัสมฺเณ ปพฺพาทนียกมฺมกตา, น ตมฺมา
 วตฺติสฺสณฺติ, น โถมํ ปาเตสฺสณฺติ, น เนตฺถารํ วตฺติสฺสณฺติ, ภิกขุ น ชมาเปสฺสณฺติ,
 อฏฺโถสฺสณฺติ, ปริภาสฺสณฺติ, ฌนฺทคามิคา โทสฺสคามิคา โมหคามิคา ภยคามิคา
 ปาเปสฺสณฺติ, ปกฺกมิตฺสฺสณฺติปิ วิพฺภมิตฺสฺสณฺติปิ”ติ. อถ โช เต ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารุเณถ.

อถ โช ภควา เอตธัมมํ นิทาเน เอตธัมมํ ปกรเณ ภิกขุสฺสํ ตณฺนิปาตาเปตฺวา
 ภิกขุ ปฏฺฐิปุณฺนิ “สจฺจํ ภิกฺขเว อสฺสํชิปนฺนพฺพสฺสกา ภิกขุ ตัสมฺเณ ปพฺพาทนียกมฺมกตา
 น ตมฺมา วตฺตณฺติ, น โถมํ ปาเตนฺติ, น เนตฺถารํ วตฺตณฺติ, น ภิกขุ ชมาเปนฺติ,
 อฏฺโถสฺสณฺติ, ปริภาสฺสณฺติ, ฌนฺทคามิคา โทสฺสคามิคา โมหคามิคา ภยคามิคา ปาเปนฺติ,
 ปกฺกมณฺติปิ วิพฺภมณฺติปิ”ติ. สจฺจํ ภควาติ. วิคฺรหิ พฺทฺโช ภควา อนนฺจฺฉวักกํ ภิกฺขเว
 เตสํ โมชปฺริสฺสํ ๖ เป ๖ กถํ หิ นาม เต ภิกฺขเว โมชปฺริสฺสา ตัสมฺเณ
 ปพฺพาทนียกมฺมกตา น ตมฺมา วตฺติสฺสณฺติ, น โถมํ ปาเตสฺสณฺติ, น เนตฺถารํ
 วตฺติสฺสณฺติ, น ภิกขุ ชมาเปสฺสณฺติ, อฏฺโถสฺสณฺติ, ปริภาสฺสณฺติ, ฌนฺทคามิคา
 โทสฺสคามิคา โมหคามิคา ภยคามิคา ปาเปสฺสณฺติปิ, ปกฺกมิตฺสฺสณฺติปิ วิพฺภมิตฺสฺสณฺติปิ. เนถํ
 ภิกฺขเว อปฺปสฺสณฺนํ จา ปสฺสาทาย ๖ เป ๖ วิคฺรหิตฺวา ชมฺมํ กถํ ภควา ภิกขุ อามนฺเตสฺสิ.
 เตนฺหิ ภิกฺขเว สํโฆ ปพฺพาทนียกมฺมํ ปฏฺฐิปปสฺสณฺนํเกตุ.

นปฺปฏฺฐิปปสฺสณฺนํเกตฺตพฺพอฏฺฐารสก

[๓๐] ปณฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเฑหิ สมนฺนาคคฺคสฺส ภิกขุโน ปพฺพาทนียกมฺมํ
 น ปฏฺฐิปปสฺสณฺนํเกตฺตพฺพํ: อปฺสฺสํปาเทติ, นิสฺสํยํ เทติ, สํมณฺเณวํ อปฺปฏฺฐาเปติ,
 ภิกขุโนวาทกตมฺมคํ สํทียติ, สมนฺโตปิ ภิกขุโนโย โอวทติ. อิมหิ โช
 ภิกฺขเว ปณฺจทฺถุญฺเฑหิ สมนฺนาคคฺคสฺส ภิกขุโน ปพฺพาทนียกมฺมํ น ปฏฺฐิปปสฺสณฺนํเกตฺตพฺพํ.

อปรหิปี ภิกขเว ปณฺหะเกหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ปพพาทนัยกมํ
 น ปฏิปฺปสฺสํเภตพฺพํ: ยาย อापคฺคิยา ตํเขน ปพพาทนัยกมํ กตํ โหติ, ตํ อापคฺคิ
 อปรชฺชติ, อณฺณํ วา ตาหิสีกํ, ตโต วา ปาบีญฺจตรํ, กมํ ครอบฺหติ, กมฺมิเก
 ครอบฺหติ. อิมะหิ โข ภิกขเว ปณฺหะเกหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ปพพาทนัยกมํ
 น ปฏิปฺปสฺสํเภตพฺพํ.

อญฺจหิ ภิกขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ปพพาทนัยกมํ น ปฏิปฺปสฺสํเภตพฺพํ:
 ปกคคฺคฺสฺส ภิกขุโน อูโปตฺถํ จเปติ, ปวารณํ จเปติ, สวจนฺนํ กโรติ, อนฺนวาทํ
 ปฏฺฐจเปติ, โอภาสํ กาวเรติ, โจเทติ, สํวเรติ, ภิกขุหิ สมนฺนโยเชติ. อิมะหิ โข
 ภิกขเว อญฺจหะเกหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ปพพาทนัยกมํ น ปฏิปฺปสฺสํเภตพฺพํ.

ปพพาทนัยกมเม นปปฏิปฺปสฺสํเภตพฺพอญฺจารสํกํ นิฏฺฐิตํ.

ปฏิปสฺสสมฺเภตพฺพอญฺจารสก

[๓๑] ปณฺหะหิ ภิกขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ปพพาทนัยกมํ ปฏิป-
 ปสฺสํเภตพฺพํ: น อูปตฺถปาเทติ, น นิสฺสํยํ เทติ, น สํวณฺณํ อูปฏฺฐาเปติ,
 น ภิกขุโนวาทกถมฺมคํ สํวทียติ, สมนฺนโคปี น ภิกขุโนโย โอวทติ. อิมะหิ โข ภิกขเว
 ปณฺหะเกหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ปพพาทนัยกมํ ปฏิปฺปสฺสํเภตพฺพํ.

อปรหิปี ภิกขเว ปณฺหะเกหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ปพพาทนัยกมํ ปฏิป-
 ปสฺสํเภตพฺพํ: ยาย อापคฺคิยา ตํเขน ปพพาทนัยกมํ กตํ โหติ, ตํ อापคฺคิ
 นปรชฺชติ, อณฺณํ วา ตาหิสีกํ, ตโต วา ปาบีญฺจตรํ, กมํ น ครอบฺหติ, กมฺมิเก
 น ครอบฺหติ. อิมะหิ โข ภิกขเว ปณฺหะเกหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ปพพาทนัยกมํ
 ปฏิปฺปสฺสํเภตพฺพํ.

อญฺจหิ ภิกขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกขุโน ปพพาทนัยกมํ ปฏิปฺปสฺสํเภตพฺพํ:

น ปกคคตตต ภัทฺฐโน อูปตถํ จเปติ, น ปวาร์ณํ จเปติ, น ตวณฺณํ กโรติ,
น อนฺวาทํ ปฏฺฐเปติ, น โสกาทํ กโรติ, น โจเทติ, น ตาเรติ, น
ภัทฺฐนํ สมนฺนาคตตต ภัทฺฐโน
ปพฺพาทนํ ยกมมํ ปฏิปตฺตสมฺเภตพฺพ.

ปพฺพาทนํ ยกมเม ปฏิปตฺตสมฺเภตพฺพอฏฺฐารตํ นิฏฺฐิตํ.

[๓๒] เหวณฺจ ปน ภัทฺฐเว ปฏิปตฺตสมฺเภตพฺพ: เตน ภัทฺฐเว ปพฺพาทนํ ยกมมกเตน
ภัทฺฐนา ตมฺหํ อูปตถกมิตฺวา เอกตํ อุตฺตรวตฺถํ กโรติวา อุตฺตมานํ ภัทฺฐนํ ปาเท
วณฺทิตฺวา อุกกฏิกํ นิสฺสิตฺวา อณฺธํ ปคฺคเหตฺวา เหวมตฺตํ วจฺนํโย “อหํ ฆนฺเต
ตมฺเณ ปพฺพาทนํ ยกมมกโต ตมฺมา วตฺตตมิ, โดมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตตมิ,
ปพฺพาทนํ ยตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปตฺตํ ทุทฺธิ ยาจามิ”ติ. ทุติยมฺปิ ยาจิตพฺพา. ตติยมฺปิ
ยาจิตพฺพา. พฺยตฺเตน ภัทฺฐนา ปฏิพฺพเตน ตมฺโฆ ฌาเปตพฺโไฟ—

“ตมฺนาตุ เม ฆนฺเต ตมฺโฆ, อยํ อิตฺถนฺนาโม ภัทฺฐ ตมฺเณ ปพฺพาทนํ ยกมมกโต
ตมฺมา วตฺตตมิ, โดมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตตมิ, ปพฺพาทนํ ยตฺตํ กมฺมตฺตํ
ปฏิปตฺตํ ทุทฺธิ ยาจติ, ยติ ตมฺตตํ ปคฺคกตฺตํ, ตมฺโฆ อิตฺถนฺนามตฺตํ ภัทฺฐโน
ปพฺพาทนํ ยกมมํ ปฏิปตฺตสมฺเภตพฺพ; เสดา ฌตฺติ.

ตมฺนาตุ เม ฆนฺเต ตมฺโฆ, อยํ อิตฺถนฺนาโม ภัทฺฐ ตมฺเณ ปพฺพาทนํ ยกมมกโต
ตมฺมา วตฺตตมิ, โดมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตตมิ. ปพฺพาทนํ ยตฺตํ กมฺมตฺตํ
ปฏิปตฺตํ ทุทฺธิ ยาจติ, ตมฺโฆ อิตฺถนฺนามตฺตํ ภัทฺฐโน ปพฺพาทนํ ยกมมํ ปฏิปตฺตสมฺเภต,
ยตฺตํ ยตฺตํ ฌตฺติ อิตฺถนฺนามตฺตํ ภัทฺฐโน ปพฺพาทนํ ยตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปตฺตํ ทุทฺธิ,
ได้ ตมฺหตฺตํ; ยตฺตํ นกฺขมตฺติ, ได้ ภาเสยฺย.

ทุติยมฺปิ เอตมฺคฺคํ วทามิ ฯ เป ฯ ตติยมฺปิ เอตมฺคฺคํ วทามิ. ตมฺนาตุ เม
ฆนฺเต ตมฺโฆ, อยํ อิตฺถนฺนาโม ภัทฺฐ ตมฺเณ ปพฺพาทนํ ยกมมกโต ตมฺมา วตฺตตมิ,

โถม ปาเตติ, เนตถาริ วตติ, ปพพานิยธัมมํ กัมมธัมมํ ปฏิปตฺถํ ยาจติ, ตังโฆ
อิตฺถนฺนามธัมมํ ภิกฺขุโน ปพพานิยกัมมํ ปฏิปตฺถมฺเภติ, ยธํยสฺมโต ชมติ
อิตฺถนฺนามธัมมํ ภิกฺขุโน ปพพานิยธัมมํ กัมมธัมมํ ปฏิปตฺถํ, โถ คุณฺหธัมมํ; ยธํ
นกุชฺชติ, โถ ภาเสยฺย.

ปฏิปตฺถํ ตังเชน อิตฺถนฺนามธัมมํ ภิกฺขุโน ปพพานิยกัมมํ, ชมติ ธมฺมธัมมํ,
คฺคฺมา คุณฺหิ. เอวเมตํ ชารยามี”ติ.

ปพพานิยกัมมํ คติยํ นิฏฺฐิตํ.

๔. ปฏิบัติธรรม

[๓๓] เตน โข ปน สมนฺเณ อายสฺมา สฺรณฺโม มจฺฉิณฺณเต จิตฺตํ
คหฺปติโน อวาทิโก โหติ นวกมฺมิโก ชฺวภคฺติโก. ยथा จิตฺโต คหฺปติ ตังหิ วา
คณํ วา ปุคฺคํ วา นิมนฺเตคฺคาโม โหติ, ตथा น อายสฺมนํ สฺรณฺมํ
อนปฺโตเกตุวา ตังหิ วา คณํ วา ปุคฺคํ วา นิมนฺเตติ.

เตน โข ปน สมนฺเณ สมนฺพฺสุตา เถรา ภิกฺขุ อายสฺมา ๑ สํวํสฺสํ อายสฺมา ๑
มหาโมคฺคฺคฺตาโน อายสฺมา ๑ มหาจฺจุจฺจโน อายสฺมา ๑ มหาโกฏฺฐิโก อายสฺมา ๑
มหาภิกฺขุโน อายสฺมา ๑ มหาจฺจุจฺจโน อายสฺมา ๑ อนฺนํ อายสฺมา ๑ เวนฺโต
อายสฺมา ๑ อปฺปติ อายสฺมา ๑ อานนฺโต อายสฺมา ๑ ราหุโต กาสีสุ จาริกญ-
จรมานา, เชน มจฺฉิณฺณโต, คทวสฺสํ.

อตุลํ โข จิตฺโต คหฺปติ “เถรา ภิกฺขุ มจฺฉิณฺณํ อนฺนํ”ติ.
อตุลํ จิตฺโต คหฺปติ, เชน เถรา ภิกฺขุ, อปฺปติ; อปฺปติคฺคาโม เถรา ภิกฺขุ
อภิวาเทตุวา เอกมนฺตํ นิธํ; เอกมนฺตํ นิธํ โข จิตฺตํ คหฺปติ อายสฺมา
สํวํสฺสํ ชมฺมียา กถา สมนฺตํ สมนฺตํ สมนฺตํ สมนฺตํ.

อลโฆ จิตฺโต คหปติ อายสฺมา สารีปุตฺเตน ฐมมียา กลาย ฐนทสฺสโต
 สฺมาทปฺปิตฺโต สฺมคฺคเตชิตฺโต สฺมปหฺสฺสโต เถเว ภิกฺขุ เอตทโวจ “อริวาลฺลํ เม ฆนฺเต
 เถวา สฺวาคณาย อาคณฺณกคฺคณ”ติ. อริวาลฺลํ โฆ เต เถวา ภิกฺขุ คุณฺหิภาเวณ.

อลโฆ จิตฺโต คหปติ เถวานํ ภิกฺขุณํ อริวาลฺลํ วิทิตฺวา อญฺญายาสฺนา เถเว
 ภิกฺขุ อริวาทฺเตว ปทกฺขิณํ กตฺวา เยนายสฺมา สฺฐมโม, เตนฺอุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา
 อายสฺมนํ สฺฐมมํ อริวาทฺเตว เอกมณฺธํ อญฺญาสิ; เอกมณฺธํ จิตฺโต โฆ จิตฺโต
 คหปติ อายสฺมนํ สฺฐมมํ เอตทโวจ “อริวาลฺลํ เม ฆนฺเต อโยโย สฺฐมโม
 สฺวาคณาย ภคฺคํ สฺทฺธิ เถเรหิ”ติ. อลโฆ อายสฺมา สฺฐมโม “ปฺพุเพ ขวายํ จิตฺโต
 คหปติ ยทา สฺมํ วา คณํ วา ปุคฺคตํ วา นิมนฺเตคฺคาโม, น มํ อนปฺโตเกตฺวา
 สฺมํ วา คณํ วา ปุคฺคตํ วา นิมนฺเตติ, โสทานิ มํ อนปฺโตเกตฺวา เถเว ภิกฺขุ
 นิมนฺเตติ, พุจฺจทานายํ จิตฺโต คหปติ อนเปกฺโข วิรตฺตโร มยิ”ติ. จิตฺตํ คหปติ
 เอตทโวจ “อถ คหปติ นาริวาลฺลํ”ติ. พุติยมฺปิ โฆ จิตฺโต คหปติ อายสฺมนํ
 สฺฐมมํ เอตทโวจ “อริวาลฺลํ เม ฆนฺเต อโยโย สฺฐมโม สฺวาคณาย ภคฺคํ สฺทฺธิ
 เถเรหิ”ติ. อถ คหปติ นาริวาลฺลํติ. ตติยมฺปิ โฆ จิตฺโต คหปติ อายสฺมนํ
 สฺฐมมํ เอตทโวจ “อริวาลฺลํ เม ฆนฺเต อโยโย สฺฐมโม สฺวาคณาย ภคฺคํ สฺทฺธิ
 เถเรหิ”ติ. อถ คหปติ นาริวาลฺลํติ. อลโฆ จิตฺโต คหปติ “กิ เม ภริยสฺสตี
 อโยโย สฺฐมโม อริวาลฺลํโต วา อนริวาลฺลํโต วา”ติ. อายสฺมนํ สฺฐมมํ
 อริวาทฺเตว ปทกฺขิณํ กตฺวา ปกฺกามิ.

[๓๔] อลโฆ จิตฺโต คหปติ ตสฺสํ รัตติยา อจฺจเยน เถวานํ ภิกฺขุณํ ปณฺตํ
 ขาทญฺญํ โฆทญฺญํ ปฏฺยทาเปติ. อลโฆ อายสฺมา สฺฐมโม “ยมนฺนาหํ จิตฺตสฺส
 คหปติโน เถวานํ ภิกฺขุณํ ปฏฺยคฺคํ ปสฺสเยยฺน”ติ. ปุพฺพพนฺหสฺมยํ นิวาลฺลํ
 ปตฺตจฺจวราทาย, เยน จิตฺตสฺส คหปติโน นิเวสํ, เตนฺอุปสงฺกมิ; อุปสงฺกมิตฺวา
 ปณฺณคฺเต อาสเน นิสฺสํ. อลโฆ จิตฺโต คหปติ, เยนายสฺมา สฺฐมโม, เตนฺอุปสงฺกมิ;
 อุปสงฺกมิตฺวา อายสฺมนํ สฺฐมมํ อริวาทฺเตว เอกมณฺธํ นิสฺสํ; เอกมณฺธํ นิสฺสินฺโฆ

จิตต์ คหบดี อายุสาม สุ่มโม เอกทโวจ “ปहुคฺโข เต อิทํ คหปติ ชาทญฺญํ
 โภชนํ ปฏฺยคฺคํ, เอกา จ โข อิทํ นคฺคิ, ยทิตํ คิตตํคฺคพิกา”ติ. พหุมิ วค
 ภาเค พุทฺธวณเ วิชฺชมาเน อยฺเยน สุ่มเมน ยเทว ภิณฺชิ ภาตํ ยทิตํ
 คิตตํคฺคพิกาติ. ภูตปฺพุทฺ ภาเค ทกฺขิณาปคกา วาณิชา ปฺรคฺคิมนํ ชนปทํ อคฺมํ
 วาณิชฺชาย, เต คโต กุกฺกุฏี อาเนลฺลํ. อถ โข สํ ภาเค กุกฺกุฏี ภาเกน สทฺธิํ สํวํ
 กปฺเปติ, สํ ปโตกํ ชเนติ, ยทา โข สํ ภาเค กุกฺกุฏีปโตโก ภากวตฺตํ
 วตฺตํคฺคาโม โหติ, ภาวกุกฺกุฏีติ วตฺตํ. ยทา กุกฺกุฏีวตฺตํ วตฺตํคฺคาโม โหติ,
 กุกฺกุฏีกาภาติ วตฺตํ. เหวเมว โข ภาเค พหุมิ พุทฺธวณเ วิชฺชมาเน อยฺเยน
 สุ่มเมน ยเทว ภิณฺชิ ภาตํ ยทิตํ คิตตํคฺคพิกาติ. อฏฺโถสฺสํ มํ คฺวํ คหปติ,
 ปริภาสฺสํ มํ คฺวํ คหปติ, เอโส เต คหปติ อาวาโส, ปกฺกมิตฺตํ”ติ. นาทํ
 ภาเค อยฺยํ สุ่มมํ อฏฺโถสํ น ปริภาสํ”ติ. วตฺตํ ภาเค อยฺโย สุ่มโม
 มจฺฉิกาตฺถเน รณญํ อมฺพาฏกวนํ, อหํ อยฺยตฺตํ สุ่มมตฺตํ อุตฺตํกํ กริตฺตํ
 จีวรปฺนิทฺปาตเสนาสํคิตานปจฺยเกสฺสชฺชปฺริชฺชารานนฺติ. ทคฺยมฺปิ โข อายุสาม สุ่มโม
 จิตต์ คหบดี เอกทโวจ “อฏฺโถสฺสํ มํ คฺวํ คหปติ, ปริภาสฺสํ มํ คฺวํ คหปติ, เอโส
 เต คหปติ อาวาโส, ปกฺกมิตฺตํ”ติ. นาทํ ภาเค อยฺยํ สุ่มมํ อฏฺโถสํ น
 ปริภาสํ, วตฺตํ โข ภาเค อยฺโย สุ่มโม มจฺฉิกาตฺถเน รณญํ อมฺพาฏกวนํ,
 อหํ อยฺยตฺตํ สุ่มมตฺตํ อุตฺตํกํ กริตฺตํ จีวรปฺนิทฺปาตเสนาสํคิตานปจฺยเกสฺสชฺช-
 ปฺริชฺชารานนฺติ. ทคฺยมฺปิ โข อายุสาม สุ่มโม จิตต์ คหบดี เอกทโวจ “อฏฺโถสฺสํ
 มํ คฺวํ คหปติ, ปริภาสฺสํ มํ คฺวํ คหปติ, เอโส เต คหปติ อาวาโส,
 ปกฺกมิตฺตํ”ติ. กหํ ภาเค อยฺโย สุ่มโม คมิตฺตํ. สํวตฺถํ โข อหํ คหปติ
 คมิตฺตํ ภาควตํ ทตฺตํนยาติ. เตนฺหิ ภาเค ยนฺจ อคฺคณา ภาตํ, ยนฺจ มยา
 ภาตํ, ตํ สพฺพํ ภาวโต อาโรเจหิ, อนจฺฉริยฺ โข ปเนตํ ภาเค ยํ อยฺโย สุ่มโม
 ปุนเทว มจฺฉิกาตฺถนํ ปจฺจาจฺเจยฺยาติ.

[๓๕] อถ โข อายุสาม สุ่มโม เสนาสนํ สํวามะตฺวา ปคฺคจฺจวมาทาย, เยน

๑. น. ม. อ. รตน พุทฺธวณเ

๒. น. ม. อ. นสฺสทโท นคฺคิ

ธาวคฺคิ, เตน ปกฺกามิ; อนุปฺพุเพน, เยน ธาวคฺคิ เยน เซตวัน, อนาคตปิณฑิกสฺส
 อวราโม เยน ภควา, เตนฺปตฺถํมิ; อุปตฺถํมิตฺวา ภควนฺตํ อภิวาเทตฺวา เอกมนฺตํ
 นิสฺสํ; เอกมนฺตํ นิสฺสินโน โส อายสฺมา สฺขมโม ยณฺจ อคฺคณา ภณฺติ, ยณฺจ
 จิตฺเตน คหปคฺคินา ภณฺติ, ตํ สํพุํ ภควโต อารโหเจติ.

วิคฺรหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺจฺฉวิกํ โมฆปฺริตฺตํ อนนฺจฺฉมิกํ อปฺปฏฺฐิรูปํ อสฺสํสาณกํ
 อกฺกปฺปิยํ อกรณฺณํ; กถํ หิ นามํ กุวํ โมฆปฺริตฺตํ จิตฺตํ คหปคฺคิ สํทหํ ปตฺถนํ ทายกํ
 การกํ สํชฺชปฺนฺจํ ทึเนน ชฺฐํสฺสํ, ทึเนน วมฺเภตฺตํ; เนตํ โมฆปฺริตฺตํ อปฺปตฺถนํ นว
 ปตฺทาทย ๑ เป ๑ วิคฺรหิตฺวา ๑ เป ๑ ชมฺมํ กถํ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตติ-
 เตนหิ ภิกฺขเว สํโฆ สฺขมมสฺสํ ภิกฺขุโน ปฏฺฐิธารณฺียกมฺมํ กโรตุ “จิตฺโต เค
 คหปคฺคิ ชมาเปตฺพุทฺโธ”ติ. เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว กาศพฺพะ ปจฺมํ สฺขมโม ภิกฺขุ
 โจเทตฺพุทฺโธ, โจเทตฺวา สํเรตฺพุทฺโธ, สํเรตฺวา อาปคฺคิ อารโเปตฺพุทฺธา, อาปคฺคิ
 อารโเปตฺวา พฺยัคเตน ภิกฺขุณา ปฏฺฐิพฺเพน สํโฆ ชมาเปตฺพุทฺโธ-

[๓๖] “สฺวณาคฺค เม ภนฺเต สํโฆ, อयํ สฺขมโม ภิกฺขุ จิตฺตํ คหปคฺคิ สํทหํ
 ปตฺถนํ ทายกํ การกํ สํชฺชปฺนฺจํ ทึเนน ชฺฐํสฺสํ, ทึเนน วมฺเภตฺตํ, ยถิ สํสฺสํ
 ปตฺตกถสฺสํ, สํโฆ สฺขมมสฺสํ ภิกฺขุโน ปฏฺฐิธารณฺียกมฺมํ กเรยฺย ‘จิตฺโต เค คหปคฺคิ
 ชมาเปตฺพุทฺโธ’ติ, เอสํ ฅคฺคิ.

สฺวณาคฺค เม ภนฺเต สํโฆ, อยํ สฺขมโม ภิกฺขุ จิตฺตํ คหปคฺคิ สํทหํ ปตฺถนํ
 ทายกํ การกํ สํชฺชปฺนฺจํ ทึเนน ชฺฐํสฺสํ, ทึเนน วมฺเภตฺตํ, สํโฆ สฺขมมสฺสํ ภิกฺขุโน
 ปฏฺฐิธารณฺียกมฺมํ กโรติ ‘จิตฺโต เค คหปคฺคิ ชมาเปตฺพุทฺโธ’ติ, ยถสฺสํยสฺมโต ชมคิ
 สฺขมมสฺสํ ภิกฺขุโน ปฏฺฐิธารณฺียสฺสํ กมฺมสฺสํ กรณํ ‘จิตฺโต เค คหปคฺคิ ชมาเปตฺพุทฺโธ’ติ,
 โส ฅคฺคิหสฺสํ; ยสฺสํ นกฺขมคิ, โส ภานฺเตยฺย.

ทุติยมฺปี เอตมคฺคํ วทามิ ๑ เป ๑ ตติยมฺปี เอตมคฺคํ วทามิ. สฺวณาคฺค เม

๓ ฉ. ม. อาปคฺคิ อารโเปตฺพุทฺโธ

ภนฺเต ตังโฆ, อัย สุตฺตโม ภิกฺขุ จิตฺตํ คหปติ ตฺทํ ปสฺนํ ทายกํ การกํ
 ตํปฏฺจากํ หีนํ ชุตฺติ, หีนํ วมฺเภติ, ตังโฆ สุตฺตมฺมํ ภิกฺขุโน ปฏิธรรณียกมฺมํ
 กโรติ 'จิตฺโต เต คหปติ ชมาเปตฺตพฺโพติ, ยสฺสํยสฺมโต ชมฺติ สุตฺตมฺมํ ภิกฺขุโน
 ปฏิธรรณียสฺส กมฺมสฺส กรณํ, 'จิตฺโต เต คหปติ ชมาเปตฺตพฺโพติ, โส คุณฺหสฺส;
 ยสฺสํ นกฺขมฺติ, โส ภาเตยฺย.

กํ ตังเฆน สุตฺตมฺมํ ภิกฺขุโน ปฏิธรรณียกมฺมํ 'จิตฺโต เต คหปติ ชมาเป-
 ตฺตพฺโพติ, ชมฺติ สสฺสํ; คสฺมา คุณฺหิ. เอวเมตํ ธารยามี"ติ.

อธมมกมฺมทฺวาทสก

[๓๗] ตํหิ ภิกฺขเว อญฺเฬหิ สมนฺนาคํ ปฏิธรรณียกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสฺนตฺตญฺจ: อสฺมมฺชา กตํ โหติ อปฺปฏิปฺจฺญา กตํ โหติ, อปฺ-
 ปฏิญฺฉาย กตํ โหติ, อิมฺหิ โช ภิกฺขเว ตํหญฺเฬหิ สมนฺนาคํ ปฏิธรรณียกมฺมํ
 อธมมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสฺนตฺตญฺจ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหญฺเฬหิ สมนฺนาคํ ปฏิธรรณียกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสฺนตฺตญฺจ: อนาปคฺติยา กตํ โหติ, อเทสฺนาคามินิยา อาปคฺติยา
 กตํ โหติ, เทสฺตาย อาปคฺติยา กตํ โหติ. อิมฺหิ โช ภิกฺขเว ตํหญฺเฬหิ สมนฺนาคํ
 ปฏิธรรณียกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสฺนตฺตญฺจ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหญฺเฬหิ สมนฺนาคํ ปฏิธรรณียกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ
 อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสฺนตฺตญฺจ: อโจเทคฺวา กตํ โหติ, อสฺสเรคฺวา กตํ โหติ, อาปคฺติ
 อนาโรเปคฺวา กตํ โหติ. อิมฺหิ โช ภิกฺขเว ตํหญฺเฬหิ สมนฺนาคํ ปฏิธรรณียกมฺมํ
 อธมมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปสฺนตฺตญฺจ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหญฺเฬหิ สมนฺนาคํ ปฏิธรรณียกมฺมํ อธมมกมฺมญฺเจว โหติ

อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสํคณฺจ: อสฺมมุขํ กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมํ หิ โส ภิกฺขเว ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปฏิสํวณฺเณกมฺมํ อธฺมกมฺมณฺจเญว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสํคณฺจ: อปฺปฏิปจฺญา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมํ หิ โส ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปฏิสํวณฺเณกมฺมํ อธฺมกมฺมณฺจเญว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสํคณฺจ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปฏิสํวณฺเณกมฺมํ อธฺมกมฺมณฺจเญว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสํคณฺจ: อปฺปฏิณฺณาย กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมํ หิ โส ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปฏิสํวณฺเณกมฺมํ อธฺมกมฺมณฺจเญว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสํคณฺจ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปฏิสํวณฺเณกมฺมํ อธฺมกมฺมณฺจเญว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสํคณฺจ: อนาปคฺติยา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมํ หิ โส ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปฏิสํวณฺเณกมฺมํ อธฺมกมฺมณฺจเญว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสํคณฺจ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปฏิสํวณฺเณกมฺมํ อธฺมกมฺมณฺจเญว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสํคณฺจ: อเทสํวณฺณคณฺนิยา อาปคฺติยา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมํ หิ โส ภิกฺขเว ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ เทสํวณฺณคณฺนิยา อาปคฺติยา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมํ หิ โส ภิกฺขเว ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ อโจเทตฺวา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมํ หิ โส ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปฏิสํวณฺเณกมฺมํ อธฺมกมฺมณฺจเญว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสํคณฺจ.

อปเรหิปี ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคตัม ปฏิธรรณียกมมัม อชมมกมมณญเจว โหติ
 อวินยกมมณญจ ทุฏฐปถันตณญจ: อธวเรตฺวา กตัม โหติ, อชมฺเมณ กตัม โหติ, วคฺเคน
 กตัม โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคตัม ปฏิธรรณียกมมัม อชมมกมมณญเจว
 โหติ อวินยกมมณญจ ทุฏฐปถันตณญจ.

อปเรหิปี ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคตัม ปฏิธรรณียกมมัม อชมมกมมณญเจว ๑ เป ๑
 อาปคตัม อนาโรเปตฺวา กตัม โหติ, อชมฺเมณ กตัม โหติ, วคฺเคน กตัม โหติ. อิมะหิ โช
 ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคตัม ปฏิธรรณียกมมัม อชมมกมมณญเจว โหติ อวินย-
 กมมณญจ ทุฏฐปถันตณญจ.

ปฏิธรรณียกมเม อชมมกมมทฺวาทสํกํ นิฏฺฐิตัม.

ชมมกมมทฺวาทสก

[๓๘] ตั้หิ ภิกขเว อญฺเคหิ สมนุหาคตัม ปฏิธรรณียกมมัม ชมมกมมณญเจว โหติ
 วินยกมมณญจ ทุฏฐปถันตณญจ: สมนุชา กตัม โหติ, ปฏิปฺจุณา กตัม โหติ, ปฏิณฺณาย
 กตัม โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคตัม ปฏิธรรณียกมมัม ชมมกมมณญเจว
 โหติ วินยกมมณญจ ทุฏฐปถันตณญจ.

อปเรหิปี ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคตัม ปฏิธรรณียกมมัม ชมมกมมณญเจว โหติ
 วินยกมมณญจ ทุฏฐปถันตณญจ: อาปคฺติยา กตัม โหติ, เทธํหาคามินิยา อาปคฺติยา กตัม
 โหติ, อเทธิตาย อาปคฺติยา กตัม โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคตัม
 ปฏิธรรณียกมมัม ชมมกมมณญเจว โหติ วินยกมมณญจ ทุฏฐปถันตณญจ.

อปเรหิปี ภิกขเว ตั้หังเคหิ สมนุหาคตัม ปฏิธรรณียกมมัม ชมมกมมณญเจว โหติ

วินยกมฺมณฺจ สํวรสํมณฺจ: โจเตตฺวา กตํ โหติ, ตํเรตฺวา กตํ โหติ, อาปคฺคํ
อาโรเปตฺวา กตํ โหติ. อิมํ ๒ ภาณเว คํหํเคหิ สมนฺนาคํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภาณเว ๑ เป ๑ สมนฺนา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺน
กตํ โหติ. อิมํ ๒ ภาณเว คํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปฏิสํวรสํมณฺจ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภาณเว ๑ เป ๑ ปฏิสํวรสํมณฺจ กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺน
กตํ โหติ. อิมํ ๒ ภาณเว คํหํเคหิ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภาณเว คํหํเคหิ สมนฺนาคํ ๑ เป ๑ ปฏิสํวรสํมณฺจ กตํ โหติ, ฆมฺเมน
กตํ โหติ, สมนฺน กตํ โหติ. อิมํ ๒ ภาณเว คํหํเคหิ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภาณเว ๑ เป ๑ อาปคฺคิยา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺน
กตํ โหติ. อิมํ ๒ ภาณเว ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภาณเว ๑ เป ๑ เทสํคามินิยา อาปคฺคิยา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ
โหติ, สมนฺน กตํ โหติ. อิมํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภาณเว ๑ เป ๑ อเทสํคิยา อาปคฺคิยา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ,
สมนฺน กตํ โหติ. อิมํ ๒ ภาณเว ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภาณเว ๑ เป ๑ โจเตตฺวา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺน
กตํ โหติ. อิมํ ๒ ภาณเว ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภาณเว ๑ เป ๑ ตํเรตฺวา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺน
กตํ โหติ. อิมํ ๒ ภาณเว คํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปฏิสํวรสํมณฺจ ฆมฺมกมฺมณฺจ
โหติ วินยกมฺมณฺจ สํวรสํมณฺจ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว คัมภเคหิ สมนฺนาคคัม ปฏิสํารณียกมมํ วมมกมมณฺเฏว โหติ
 วนฺยกมมณฺเฏว สํวปสฺนคณฺเฏว: อาปคฺคิ อาโรเปตฺวา กคัม โหติ, วมเมณ กคัม โหติ,
 สมนฺคณเณ กคัม โหติ. อิมะหิ โช ภิกฺขเว คัมภเคหิ สมนฺนาคคัม ปฏิสํารณียกมมํ
 วมมกมมณฺเฏว โหติ วนฺยกมมณฺเฏว สํวปสฺนคณฺเฏว.

ปฏิสํารณียกมเม วมมกมมทฺวาทถกํ นิฏฺฐิตํ.

อากงฺขมานจตุกก

[๓๘] ปณฺจหฺงเคหิ ภิกฺขเว สมนฺนาคคตฺถ ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน ตํโฆ ปฏิสํารณีย-
 กมมํ กเรยฺย: คิหิณํ อตฺตภาย ปริตฺถกฺกติ, คิหิณํ อนตฺตภาย ปริตฺถกฺกติ, คิหิณํ อนาวาสาयํ
 ปริตฺถกฺกติ, คิหิ อกฺโกตฺถคิ ปริภาสฺติ, คิหิเก เกเทติ. อิมะหิ โช ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ
 สมนฺนาคคตฺถ ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน ตํโฆ ปฏิสํารณียกมมํ กเรยฺย. (๑)

อปเรหิปี ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคคตฺถ ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน ตํโฆ
 ปฏิสํารณียกมมํ กเรยฺย: คิหิณํ พุทฺธตฺถ อวณฺณํ ภาสฺติ, คิหิณํ วมมตฺถ อวณฺณํ
 ภาสฺติ, คิหิณํ สมนฺตตฺถ อวณฺณํ ภาสฺติ, คิหิ ทิเนน ชุเตติ ทิเนน วมฺเกติ,
 คิหิณํ วมมิกํ ปฏิสฺสวํ น สจฺจาเปติ. อิมะหิ โช ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคคตฺถ
 ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน ตํโฆ ปฏิสํารณียกมมํ กเรยฺย. (๒)

ปณฺจณฺํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน ตํโฆ ปฏิสํารณียกมมํ กเรยฺย: เอโก
 คิหิณํ อตฺตภาย ปริตฺถกฺกติ, เอโก คิหิณํ อนตฺตภาย ปริตฺถกฺกติ, เอโก คิหิณํ อนา-
 วาสาय ปริตฺถกฺกติ, เอโก คิหิ อกฺโกตฺถคิ ปริภาสฺติ, เอโก คิหิ คิหิเก เกเทติ.
 อิมะหิ โช ภิกฺขเว ปณฺจณฺํ ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน ตํโฆ ปฏิสํารณียกมมํ กเรยฺย. (๓)

อปเรตฺถปี ภิกฺขเว ปณฺจณฺํ ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน ตํโฆ ปฏิสํารณียกมมํ กเรยฺย:

๑. ต. อ. อวสาาย

เอโก คีหิณํ พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาสฺสติ, เอโก คีหิณํ ฐมฺมสฺส อวณฺณํ ภาสฺสติ,
 เอโก คีหิณํ สํมสฺส อวณฺณํ ภาสฺสติ, โยโก คีหิํ ที่เนน ชุํเสติ ที่เนน วมฺเภติ,
 เอโก คีหิณํ ฐมฺมิกํ ปฏิสฺสวํ น สจฺจาเปติ, อิมํ ไซ ภิทฺชเว ปญฺจนํ ภิทฺชุนํ
 อากงฺขมาโน สํโฆ ปฏิสฺสาร์ณียกมฺมํ กเรยฺย. (๕)

อากงฺขมานจตุกกํ นิฏฺฐิตํ.

อฏฺฐารสวตฺต

[๔๐] ปฏิสฺสาร์ณียกมฺมกเตน ภิทฺชเว ภิทฺชุนา สํมา วตฺติตพฺพํ. ตตฺถายํ
 สํมาวตฺตนา: น อุปสํปาทะตพฺพํ, น นิสฺสโย ทาตพฺพโ, น สํมณโร อุปฺปจฺจา-
 เปตพฺพโ, น ภิทฺชุนโวาทกสํมมฺมํ สํมมเตนปี ภิทฺชุนิโย น โยวตฺติตพฺพา,
 ยาย อาปคฺคยา สํเชน ปฏิสฺสาร์ณียกมฺมํ กตํ โหติ, สํ อาปคฺคิ น อาปคฺคิตพฺพา,
 อญฺเฆา วา ตาหิสิกา, ตโต วา ปาปิฏฺฐจฺจรา, กมฺมํ น ครหิตพฺพํ, กมฺมิกา
 น ครหิตพฺพา, น ปกคคฺคสฺส ภิทฺชุนิ อุปสํปาทะตพฺพโ, น ปวารณา จเปตพฺพา,
 น สวจฺญิยํ กาคพฺพํ, น อนฺนวาโท ปฏฺฐจเปตพฺพโ, น โยกาโส กาวะตพฺพโ,
 น โยเทตพฺพโ, น สํเวตพฺพโ, น ภิทฺชุนิ สํปโยเชตพฺพนฺติ.

ปฏิสฺสาร์ณียกมฺเม อฏฺฐารสวตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

[๔๑] อถ ไซ สํโฆ สํมมสฺส ภิทฺชุนิ ปฏิสฺสาร์ณียกมฺมํ อกาสิ “จิตฺโต เต คหปติ
 ชมาเปตพฺพโ”ติ. โส สํเชน ปฏิสฺสาร์ณียกมฺมกโต มจฺฉิกาสณฺฑํ คนฺทฺวา มงฺกุฏฺโต
 นาสํกฺขิ จิตฺตํ คหปติ ชมาเปตฺ, โส ปุนเทว สํวตฺถิ ปจฺจาคจฺฉิ. ภิทฺชุนิ เอมมาหํ
 “ชมาปิโต คยา อาวุโส สํมม จิตฺโต คหปติ”ติ. อิทํ อาวุโส มจฺฉิกาสณฺฑํ
 คนฺทฺวา มงฺกุฏฺโต นาสํกฺขิ จิตฺตํ คหปติ ชมาเปตฺนฺติ. ภิทฺชุนิ ภคฺวโต เขตมตฺถ

๑ ฉ. ม. อ. ไปตฺถเกตุ อิทํ ปทํ น ทิสฺสติ

ปฏิปัสสัสมเภตพพอฏฐารสก

[๔๔] ปณฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเฬหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน ปฏิธรรณียกมฺมํ ปฏิป-
ปัสสัสมเภตพฺพํ: น อฺปฺสํปาเทติ, น นิสฺสํยํ เทติ, น สํมณเณรํ อฺปฺยจฺจาเปติ,
น ภิกฺขุโนวาทกคฺคฺมคฺคิ สํทียติ, สมนฺมคฺคิภี ภิกฺขุณฺโณ น โหวทติ. อิมหิ โส ภิกฺขเว
ปณฺจหฺนฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน ปฏิธรรณียกมฺมํ ปฏิปัสสัสมเภตพฺพํ.

อปรหิมี ภิกฺขเว ปณฺจหฺนฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน ปฏิธรรณียกมฺมํ ปฏิป-
ปัสสัสมเภตพฺพํ: ยาย อปาตฺติยา ตํเขน ปฏิธรรณียกมฺมํ กคฺคํ โหติ, คํ อปาตฺติ-
น อปาตฺติ, อณฺเณ วา คาทิถิกํ, ตโต วา ปาปฺยจฺจตฺรํ, กมฺมํ น ครหติ, กมฺมิเก
น ครหติ. อิมหิ โส ภิกฺขเว ปณฺจหฺนฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน ปฏิธรรณียกมฺมํ
ปฏิปัสสัสมเภตพฺพํ.

อฏฺฐหิ ภิกฺขเว อญฺเฬหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน ปฏิธรรณียกมฺมํ ปฏิปัสสัสมเภตพฺพํ:
น ปกคคฺคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน อฺปฺสํสํ สเปติ, น ปวณฺณํ สเปติ, น สวณฺณํ กโรติ,
น อนฺวาทํ ปฏฺฐเปติ, น โสกาถํ กเรติ, น โสเทติ, น สํเรติ,
น ภิกฺขุหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส. อิมหิ โส ภิกฺขเว อฏฺฐหฺนฺเคหิ สมนฺนาคคฺคฺสฺส ภิกฺขุโน
ปฏิธรรณียกมฺมํ ปฏิปัสสัสมเภตพฺพํ.

ปฏิธรรณียกมฺเม ปฏิปัสสัสมเภตพพอฏฐารสกํ นิฏฺฐิตํ.

[๔๕] เอวฺมจ ปน ภิกฺขเว ปฏิปัสสัสมเภตพฺพํ. เตนหิ ภิกฺขเว สฺสํมณ-
ภิกฺขุนา สํหํ อฺปฺสํกมิตฺวา เอกํ อคฺคฺตราสงฺกํ กริตฺวา อคฺคฺตฺวานํ ภิกฺขุณํ ปาเท วณฺทิตฺวา
อฏฺฐกฺกํ นิสฺสํกิตฺวา อณฺธํ ปคฺคฺเหตฺวา เอวฺมสฺส วจฺนํโย “อหํ ภนฺเต ตํเขน
ปฏิธรรณียกมฺมกโต สมนฺมา วคฺตฺวา, โดมํ ปาเทมิ, เนคฺถารํ วคฺตฺวา, ปฏิธรรณีย-

คุณที่. เอมเมต อารยัม คี.

ปฏิสารณียกมฺม จตุตถ นิจฺจํ.

๕. อาปตติยา อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺม

[๔๖] เตน สมฺเยน พุทฺโธ ภควา โกสฺมปิยํ วิหริติ โฆสิตารามเ. เตน โห ปน
 สมฺเยน อายสฺมา ฌนฺโน อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺติ ปตฺตํ. เย
 เต ภิกฺขุ อปฺปํจฺฉา ๗ เป ๗ เต อชฺชฌายนฺติ ชยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม
 อายสฺมา ฌนฺโน อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉตฺตํ อาปตฺติ ปตฺตํ”ติ. อถ โห
 เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมฺมํ อารโหเส.

อถ โห ภควา เอตสฺมิ นีทานเ เอตสฺมิ ปกรณเ ภิกฺขุสฺสํ สนนฺิปาตาเปตฺวา
 ภิกฺขุ ปฏฺธิจฺฉิ “สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฌนฺโน ภิกฺขุ อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ
 อาปตฺติ ปตฺตํ”ติ. สจฺจํ ภควาติ. วิหริติ พุทฺโธ ภควา อนนฺจฺฉนํ ๗ เป ๗
 กถํ หิ นาม โส ภิกฺขเว โมฆปริณิโส อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉตฺตํ อาปตฺติ
 ปตฺตํ; เนตํ ภิกฺขเว อปฺปตฺตํ นานํ วา ปสาทาย ๗ เป ๗ วิหริตฺวา ๗ เป ๗ ชมฺมํ
 กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส: เตนหิ ภิกฺขเว สํโฆ ฌนฺนสฺสํ ภิกฺขุโน อาปตฺติยา
 อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กโรตุ อตฺมโกคํ สํเชน. เอวเมจ ปน ภิกฺขเว กาศพฺพ:
 ปจฺจํ ฌนฺโน ภิกฺขุ โจเทตพฺพ, โจเทตฺวา สํเรตพฺพ, สํเรตฺวา อาปตฺติ
 อารโเปตพฺพ, อาปตฺติ อารโเปตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺธิพฺเพน สํโฆ ฌาเปตพฺพ-

[๔๗] “สฺสณาทุ เม ภาวเต สํโฆ, อยํ ฌนฺโน ภิกฺขุ อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา
 น อิจฺฉติ อาปตฺติ ปตฺตํ. ยถิ สํสฺสํ ปตฺตกตฺตํ, สํโฆ ฌนฺนสฺสํ ภิกฺขุโน อาปตฺติยา
 อทสฺสเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย อตฺมโกคํ สํเชน; เอสา ฌตฺติ.

๑ น.ม. อาปตฺติ อารโเปตพฺพ

ธูณาคู เม ภนฺเต ตังโฆ, อญฺ ฌนฺโน ภิกฺขุ อปคฺคิ อปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ
 อปคฺคิ ปตฺตติคฺ, ตังโฆ ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺเขปนฺนํ ยกมฺมํ
 กโรติ อตฺมโภคํ ตังเฆน, ยสฺสํ ยสฺมโต ชมฺติ ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อปคฺคิยา อทสฺสเน
 อุกฺเขปนฺนํ ยสฺสํ กมฺมสฺสํ กรณํ อตฺมโภคํ ตังเฆน, โส คฺคฺคฺคฺคฺ; ยสฺสํ นกฺชมฺติ, โส
 ภาเสยฺย.

ทุติยมฺปี เขตฺมคฺคํ วทามิ ฯ เป ฯ ตติยมฺปี เขตฺมคฺคํ วทามิ. ธูณาคู เม ตังโฆ,
 อญฺ ฌนฺโน ภิกฺขุ อปคฺคิ อปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อปคฺคิ ปตฺตติคฺ, ตังโฆ ฌนฺนสฺส
 ภิกฺขุ อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺเขปนฺนํ ยกมฺมํ กโรติ อตฺมโภคํ ตังเฆน, ยสฺสํ ยสฺมโต
 ชมฺติ ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺเขปนฺนํ ยสฺสํ กมฺมสฺสํ กรณํ อตฺมโภคํ
 ตังเฆน, โส คฺคฺคฺคฺคฺ; ยสฺสํ นกฺชมฺติ, โส ภาเสยฺย.

กํ ตังเฆน ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺเขปนฺนํ ยกมฺมํ อตฺมโภคํ
 ตังเฆน. ชมฺติ ตังสฺสํ, ตสฺมา คฺคฺคฺคฺ. เอวเมตํ ชารยํ”ติ.

อาวาสปรมฺปรณฺจ ภิกฺขเว ตัสส “ฌนฺโน ภิกฺขุ อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺเขปนฺนํ
 ยกมฺมกโต อตฺมโภคํ ตังเฆนา”ติ.

อธมฺมกมฺมทฺวาทสก

[๕๘] ตีหิ ภิกฺขเว อญฺเคหิ สมนฺนาคํ อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺเขปนฺนํ ยกมฺมํ
 อธมฺมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทฺวูปตฺตญฺจ: อตฺมมฺชา กํ โหติ, อปฺปฏฺธิ-
 ปฺจุณา กํ โหติ, อปฺปฏฺธิญฺจาย กํ โหติ. อิมฺหิ โช ภิกฺขเว ตีหญฺเคหิ สมนฺนาคํ
 อปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺเขปนฺนํ ยกมฺมํ อธมฺมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ
 ทฺวูปตฺตญฺจ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหังเคหิ สมนฺนาคํ อาปคตียา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ
อธมฺมกมฺมณฺเญว โหติ อวินยกมฺมณฺเญว ทุรฺรปตฺตณฺเญว: อนาปคตียา กตํ โหติ,
อเทสํนาคามินียา อาปคตียา กตํ โหติ, เทสํตาย อาปคตียา กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อโจเทคฺวา กตํ โหติ, อธํเรคฺวา กตํ โหติ,
อาปคตํ อนาโรเปคฺวา กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อสํมฺมุชา กตํ โหติ, อธมฺเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน
กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป อปฺปฏฺฐิจฺฉา กตํ โหติ, อธมฺเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน
กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อปฺปฏฺฐิณฺณาย กตํ โหติ, อธมฺเมณ กตํ โหติ,
วคฺเคน กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อนาปคตียา กตํ โหติ, อธมฺเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน
กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อเทสํนาคามินียา อาปคตียา กตํ โหติ, อธมฺเมณ
กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ เทสํตาย อาปคตียา กตํ โหติ, อธมฺเมณ กตํ โหติ,
วคฺเคน กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อโจเทคฺวา กตํ โหติ, อธมฺเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน
กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ อธาวเรตฺวา กตํ โหติ, อธมฺเมน กตํ โหติ, วคฺเคน
กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ อาปตฺติ อนาโรเปตฺวา กตํ โหติ, อธมฺเมน กตํ
โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมเหิ โช ภิกขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคตํ อาปตฺติยา
อทตฺถเน อุกฺเขปนฺนํกมฺมํ อธมฺมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐปณฺตญฺจ.

อาปตฺติยา อทตฺถเน อุกฺเขปนฺนํกมฺเม อธมฺมกมฺมทฺวาทถํ นิฏฺฐิตํ.

ธมฺมกมฺมทฺวาทถก

[๔๙] ตํหิ ภิกขเว อญฺเคหิ สมนฺนาคตํ อาปตฺติยา อทตฺถเน อุกฺเขปนฺนํกมฺมํ
ธมฺมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐปณฺตญฺจ: สมนฺนาคตํ กตํ โหติ, ปฏฺธิปฺจุณา
กตํ โหติ, ปฏฺธิญฺฌาย กตํ โหติ. อิมเหิ โช ภิกขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคตํ อาปตฺติยา
อทตฺถเน อุกฺเขปนฺนํกมฺมํ ธมฺมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐปณฺตญฺจ.

อปเรหิปี ภิกขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคตํ อาปตฺติยา อทตฺถเน อุกฺเขปนฺนํกมฺมํ
ธมฺมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐปณฺตญฺจ: อาปตฺติยา กตํ โหติ, เทสฺนา
คามินฺนํ อาปตฺติยา กตํ โหติ, อเทสฺสํคาย อาปตฺติยา กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ โจเทตฺวา กตํ โหติ, ธาเวตฺวา กตํ โหติ, อาปตฺติ
อาโรเปตฺวา กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ สมนฺนาคตํ กตํ โหติ, ธมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺคฺเคน
กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ ปฏิปจฺญา กตํ โหติ, ขมฺเมเน กตํ โหติ, สํคฺเคเน
กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ ปฏิญฺญา กตํ โหติ, ขมฺเมเน กตํ โหติ, สํคฺเคเน
กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ อาปตฺติยา กตํ โหติ, ขมฺเมเน กตํ โหติ, สํคฺเคเน
กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ เทสํคามินียา อาปตฺติยา กตํ โหติ, ขมฺเมเน กตํ
โหติ, สํคฺเคเน กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ อเทตฺตํ อาปตฺติยา กตํ โหติ, ขมฺเมเน กตํ โหติ,
สํคฺเคเน กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ โจเทตฺตวา กตํ โหติ, ขมฺเมเน กตํ โหติ, สํคฺเคเน
กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ สํเวตฺตวา กตํ โหติ, ขมฺเมเน กตํ โหติ, สํคฺเคเน
กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ อาปตฺติ อโรเปตฺตวา กตํ โหติ, ขมฺเมเน กตํ
โหติ, สํคฺเคเน กตํ โหติ. อิมํ ๒ ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ อาปตฺติยา
อทตฺตเน อุกุเชปนัยกมมํ ขมฺมกมฺมญฺเจว โหติ วนิชกมฺมญฺจ สํวปสฺสญฺจ

อาปตฺติยา อทตฺตเน อุกุเชปนัยกมฺเม ขมฺมกมฺมทฺวาทสํ นิฏฺฐิตํ.

อากงขมานนกก

[๕๐] คีหิ ภิกขเว อังเคหิ สมนนาคตตัสส ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ อาปคตฺติยา
 อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย: ภาณฺทนาการโก โหติ กถหการโก วิวาทการโก
 ภตฺตการโก ตังเฆ อธิกรณการโก, พาโต โหติ อပ္พยุคโต อาปคตฺติพฺพุโต อนปทาโน,
 คีหิ ตังญฺโจ วิหริติ อนนฺโตมิเกหิ คีหิ ตตฺตคฺเคหิ. อิมเหิ โข ภิกขเว คีหังเคหิ สมนนาค
 ตตฺตัสส ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ อาปคตฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย.

อปเรหิปี ภิกขเว คีหังเคหิ สมนนาคตตัสส ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ อาปคตฺติยา
 อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย: อธิตฺเต สัตตวิปฺสนโน โหติ, อชฺชมาจาเร อจฺจมาจาเร
 โหติ, อตฺติทฺธิจฺฉิยา ทิฏฺฐวิปฺสนโน โหติ. อิมเหิ โข ภิกขเว คีหังเคหิ สมนนาคตตัสส
 ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ อาปคตฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย.

อปเรหิปี ภิกขเว คีหังเคหิ สมนนาคตตัสส ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ อาปคตฺติยา
 อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย: พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาตฺติ, ฐมฺมสฺส อวณฺณํ
 ภาตฺติ, ตังสฺส อวณฺณํ ภาตฺติ. อิมเหิ โข ภิกขเว คีหังเคหิ สมนนาคตตัสส ภิกขุโน
 อากงขมานโน ตังโฆ อาปคตฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย.

ติณฺณํ ภิกขเว ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ อาปคตฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ
 กเรยฺย: เอโก ภาณฺทนาการโก โหติ ฯ เป ฯ ตังเฆ อธิกรณการโก, เอโก พาโต
 โหติ อပ္พยุคโต อาปคตฺติพฺพุโต อนปทาโน, เอโก คีหิ ตังญฺโจ วิหริติ อนนฺโตมิเกหิ
 คีหิ ตตฺตคฺเคหิ. อิมตฺสฺส โข ภิกขเว ติณฺณํ ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ อาปคตฺติยา
 อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย.

อปเรตฺตมฺปิ ภิกขเว ติณฺณํ ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ อาปคตฺติยา อทตฺตเน
 อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย: เอโก อธิตฺเต สัตตวิปฺสนโน โหติ, เอโก อชฺชมาจาเร

อาจารวิปฺนโน โหติ, เอโก อติทฺธิจฺฉิยา ทิฏฺฐิวิปฺนโน โหติ. อิมํ ไซ ภิกฺขเว คินฺนํ ภิกฺขุํ อากฺขมาโน ตํโฆ อาปคตฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย.

อปเรตฺมปี ภิกฺขเว คินฺนํ ภิกฺขุํ อากฺขมาโน ตํโฆ อาปคตฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย. เอโก พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาสฺติ, เอโก รมฺมสฺส อวณฺณํ ภาสฺติ, เอโก ตมฺมสฺส อวณฺณํ ภาสฺติ. อิมํ ไซ ภิกฺขเว คินฺนํ ภิกฺขุํ อากฺขมาโน ตํโฆ อาปคตฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย.

อาปคตฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ อากฺขมาเนตฺถกํ นิฏฺฐิตํ.

เตจฺจตาฬิสาตฺต

[๕๑] อาปคตฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมกเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สฺมมา วตฺติตพฺพํ. ตตฺรารํ สฺมมาวคฺตนา: น อุปตฺมปาเทตพฺพํ, น นิสฺสโย ทาตพฺพํ, น สามณเณโร อฺปฏฺฐาเปตพฺพํ, น ภิกฺขุโนวาทกสฺมมฺมํ ตาตฺติตพฺพํ, สฺมมเตนปี ภิกฺขุณฺนิโย น โอวตฺติตพฺพํ, ยาย อาปคตฺติยา ตมฺเณ อาปคตฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ กตํ โหติ, ตา อาปคตฺติ น อาปชฺชิตพฺพํ, อญฺเฆา วา ตาตฺติตฺถิกา, ตโต วา ปาปฺปิฏฺฐจฺจรา, กมฺมํ น ครหิตพฺพํ, กมฺมิกา น ครหิตพฺพํ, น ปกคคตฺตสฺส ภิกฺขุโน อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจานํ อณฺุชฺชกมฺมํ สามํจิกมฺมํ อาสํนาภิหาโร เสยฺยาภิหาโร ปาโททกํ ปาตปฺปิฏฺฐ ปาทกถลิกํ ปคคจฺจวรปฏิกคฺคหณํ นหเน ปิฏฺฐจฺจปฏิกมฺมํ ตาตฺติตพฺพํ, น ปกคคโต ภิกฺขุ สฺสทวิปคตฺติยา อนฺุทฺธสฺสทพฺพํ, น อาจารวิปคตฺติยา อนฺุทฺธสฺสทพฺพํ, น ทิฏฺฐิวิปคตฺติยา อนฺุทฺธสฺสทพฺพํ, น อาชววิปคตฺติยา อนฺุทฺธสฺสทพฺพํ, น ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เภเทตพฺพํ, น คิหิทฺธโร ชาเรตพฺพํ, น คิตฺติยทฺธโร ชาเรตพฺพํ, น คิตฺติยา เสวิตพฺพํ, ภิกฺขุ เสวิตพฺพํ,

๑ ค.ม. น ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เภเทตพฺพํ

ภิกขุสิกขา สิกขิตพพา, น ปกคตเคน ภิกขุณา สทุธิ เอกจฺจนฺเน อาวาเส วคตพฺพ, น เอกจฺจนฺเน อนาวาเส วคตพฺพ, น เอกจฺจนฺเน อาวาเส วา อนาวาเส วา วคตพฺพ, ปกคตคํ ภิกขุํ ทิสฺวา อาธนา อฏฺฐาตพฺพ, น ปกคตโต ภิกขุ อาสาเทตพฺพ อนโต วา พหิ วา, น ปกคตคตฺส ภิกขุโน อุโปตฺถิโก จเปตพฺพ, น ปวารณา จเปตพฺพา, น สวจฺณํ กาคพฺพ, น อนฺวาทิ ปฏฺจเปตพฺพ, น โอภาโส กาเรตพฺพ, น โจเทตพฺพ, น สಾರೆตพฺพ, น ภิกขุหิ สมฺปโยเชตพฺพนติ.

อาปคฺติยา อทตฺสเน อุกฺเขปนํยกมฺเม เตจฺจคทาพฺสวคฺคํ นิฏฺฐิตํ.

[๕๒] อถ โข สํโฆ ฉนฺนตฺส ภิกขุโน อาปคฺติยา อทตฺสเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ อกาธํ อสมฺโภาํ สํเขน. โส สํเขน อาปคฺติยา อทตฺสเน อุกฺเขปนํยกมฺมกโต ตมฺหา อาวาสํ อณฺณํ อาวาสํ อคฺมาธํ. ตคฺคํ ภิกขุํ เนว อภิวาเทสฺส, น ปจฺจุจฺเจสฺส, น อณฺชตฺถกมฺมํ น สํมํจิกมฺมํ อกฺกํ, น ตกฺกํ, น คฺรูกํ, น มาเนสฺส, น ปุเชสฺส. โส ภิกขุหิ อตฺถกฺกริยาโน อคฺรูกฺกริยาโน อมานิยาโน อปฺปฺริยาโน อตฺถการปโก ตมฺหาปี อาวาสํ อณฺณํ อาวาสํ อคฺมาธํ. ตคฺคํ ภิกขุํ เนว อภิวาเทสฺส, น ปจฺจุจฺเจสฺส, น อณฺชตฺถกมฺมํ น สํมํจิกมฺมํ อกฺกํ, น ตกฺกํ, น คฺรูกํ, น มาเนสฺส, น ปุเชสฺส. โส ภิกขุหิ อตฺถกฺกริยาโน อคฺรูกฺกริยาโน อมานิยาโน อปฺปฺริยาโน อตฺถการปโก ตมฺหาปี อาวาสํ อณฺณํ อาวาสํ อคฺมาธํ. ตคฺคํ ภิกขุํ เนว อภิวาเทสฺส, น ปจฺจุจฺเจสฺส, น อณฺชตฺถกมฺมํ น สํมํจิกมฺมํ อกฺกํ, น ตกฺกํ, น คฺรูกํ, น มาเนสฺส, น ปุเชสฺส. โส ภิกขุหิ อตฺถกฺกริยาโน อคฺรูกฺกริยาโน อมานิยาโน อปฺปฺริยาโน อตฺถการปโก ปุณฺเทว โกสฺมํ ปจฺจาคฺคฺนิ. โส สํมา วคฺคติ, โดมํ ปาเตติ, เนตฺถารํ วคฺคติ, ภิกขุ อฺปตฺสงฺกมิตฺวา เหวํ วเทติ “อหํ อาวุโส สํเขน อาปคฺติยา อทตฺสเน อุกฺเขปนํยกมฺมกโต สํมา วคฺคามิ, โดมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วคฺคามิ, กถนฺนุ โห มยา ปฏิปชฺชิตพฺพน”ติ. เต ภิกขุ ภาวโต เอตมคฺคํ อาโรเจสฺส. เตนหิ ภิกฺขเว สํโฆ ฉนฺนตฺส ภิกขุโน อาปคฺติยา อทตฺสเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ ปฏิปตฺตมฺเกตุ.

๑ น.ม. ภิกขุสิกขาย สิกขิตพฺพ

ปฏิบัติปสฺสเมตพฺพเตจตุตาฬิสิก

[๕๕] ปณฺจหิ ภิกฺขเว อญฺเฐ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ ปฏิปตฺตํเมตพฺพํ: น อุตฺตมปาเทติ, น นิสฺสํยํ เทติ, น สํมณเณรํ อุตฺตมจาเปติ, น ภิกฺขุโนวาทกตฺตมมคฺคํ สํทียติ, สมนฺนโคปํ ภิกฺขุโน น โอบกฺติ. อิมหิ โข ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ ปฏิปตฺตํเมตพฺพํ. (๕)

อปเรหิภี ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ ปฏิปตฺตํเมตพฺพํ: ยาย อาปคฺติยา ตํเสน อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ กตํ โหติ, ตํ อาปคฺติ น อาปชฺชติ, อญฺเฐ วา ตาฬิสิกํ, ตโต วา ปาฬิฏฺฐจฺจวํ, กมฺมํ น ครอบฺทิตฺ, กมฺมิเก น ครอบฺทิต. อิมหิ โข ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ ปฏิปตฺตํเมตพฺพํ. (๑๐)

อปเรหิภี ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ ปฏิปตฺตํเมตพฺพํ: น ปกตคฺตตฺตํ ภิกฺขุโน อภิวาหนํ ปจฺจุจฺจนํ อญฺจลํกมฺมํ สํมจฺจกมฺมํ อาสํนากิหารํ สํทียติ. อิมหิ โข ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ ปฏิปตฺตํเมตพฺพํ. (๑๕)

อปเรหิภี ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ ปฏิปตฺตํเมตพฺพํ: น ปกตคฺตตฺตํ ภิกฺขุโน เสยฺยาภิหารํ ปาโททกํ ปาฬิฏฺฐจฺจวํ ปคฺตจฺจวรมฺมคฺคหฺงนํ นหาเน ปฏฺฐจฺจปรีกมฺมํ สํทียติ. อิมหิ โข ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน อุกฺเขปนํยกมฺมํ ปฏิปตฺตํเมตพฺพํ. (๒๐)

อปเรหิภี ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน

อุกเขปนียกมมํ ปฏิปปตฺตมฺเภตพฺพํ: น ปกคคตํ ภิกขุํ ตีถวิปคฺติยา อนฺนทฺธํเตติ,
 น อาจรวิปคฺติยา อนฺนทฺธํเตติ, น ทิฏฺฐิวิปคฺติยา อนฺนทฺธํเตติ, น อารฺชววิปคฺติยา
 อนฺนทฺธํเตติ, น ภิกขุ ภิกขุหิ เกเทติ. อิมหิ โช ภิกขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ
 ภิกขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน उगखेपनियकम्मं ปฏิप्पत्तमहेतव्वं. (๒๕)

อปเรหิปี ภิกขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน
 उगखेपनियकम्मं ปฏิप्पत्तमहेतव्वं: น คิหิทฺธํ ธารเวติ, น คิตฺถิยทฺธํ ธารเวติ,
 น คิตฺถิเย เสวติ, ภิกขุ เสวติ, ภิกขุตฺถิกฺขาย ตฺถิกฺขติ. อิมหิ โช ภิกขเว ปณฺจหฺงเคหิ
 สมนฺนาคตฺตํ ภิกขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน उगखेपनियकम्मं ปฏิप्पत्तमहेतव्वं. (๓๐)

อปเรหิปี ภิกขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน
 उगखेपनियकम्मं ปฏิप्पत्तमहेतव्वं: น ปกคคฺเตน ภิกขุนา ตฺทํ อกฺกจฺจนฺเน
 อาวาเส วตฺติ, น อกฺกจฺจนฺเน อนาวาเส วตฺติ, น อกฺกจฺจนฺเน อาวาเส วา
 อนาวาเส วา วตฺติ, ปกคคตํ ภิกขุํ ทิสฺวา อาสฺนา อญฺจาสติ, น ปกคคตํ ภิกขุํ
 อาสํเทติ อนฺโต วา พหิ วา. อิมหิ โช ภิกขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ
 ภิกขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน उगखेपनियकम्मं ปฏิप्पत्तमहेतव्वं. (๓๕)

อญฺจหิ ภิกขเว อกฺกเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน उगखेपनियकम्मं
 ปฏิप्पत्तมहेतव्वं: น ปกคคตฺตํ ภิกขุโน อฺโปตฺถํ จเปติ, น ปวารณํ จเปติ,
 น ตวฺจณฺนี กโรติ, น อนฺนทํ ปญฺจเปติ, น โสกาสํ กาวเรติ, น โจเทติ, น
 ตาเวติ, น ภิกขุหิ สมนฺปโยเชติ. อิมหิ โช ภิกขเว อญฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคตฺตํ
 ภิกขุโน อาปคฺติยา อทตฺตเน उगखेपनियकम्मं ปฏิप्पत्तमहेतव्वं. (๔๓)

อาปคฺติยา อทตฺตเน उगखेपनियकम्मे ปฏิप्पत्तमहेतव्वเตจฺจตาฬิถํ นิฏฺฐิตํ.

[๕๕] เหวณฺจ ปน ภิกขเว ปฏิปปตฺตมฺเภตพฺพํ. เตน ภิกขเว ฉนฺเนน ภิกขุนา
 ตํหิ อฺปตฺตงฺกมิตฺวา เอกํ อฺปคฺตฺราตฺตํ กริตฺวา อฺทฺตมานํ ภิกขุณํ ปาเท ฉนฺนิตฺวา

อุกฺกุฏิกํ นิสฺสิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เอมฺมตฺตํ วจฺนํโย “อหํ ภนฺเต ตํเชน อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมกโต ตมฺมา วตฺตติ, โทมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตติ, อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจามิ”ติ. ทฺติยมฺปิ ยาจิตพฺพา. ตฺติยมฺปิ ยาจิตพฺพา. พฺยตฺเตน ภิกฺขุโน ปฏิพฺเพน ตํโฆ ฉาเปตพฺโพ—

“ตฺถนาตุ เม ภนฺเต ตํโฆ, อยํ ฌนฺโน ภิกฺขุ ตํเชน อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมกโต ตมฺมา วตฺตติ, โทมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตติ, อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจติ, ยทิ ตํมตฺตํ ปคฺคกตฺตํ, ตํโฆ ฌนฺนตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปตฺตํมกฺเขยฺ; เอตํ ฌตฺติ.

ตฺถนาตุ เม ภนฺเต ตํโฆ, อยํ ฌนฺโน ภิกฺขุ ตํเชน อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมกโต ตมฺมา วตฺตติ, โทมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตติ, อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจติ, ตํโฆ ฌนฺนตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปตฺตํมกฺเขติ, ยตฺตํยตฺตํมโต ฆมฺมิตี ฌนฺนตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ, โถ ฌนฺนตฺตํ; ยตฺตํ นกฺขมฺมิตี, โถ ภาเตยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺมตฺตํ วทามิ ฯ เป ฯ ตฺติยมฺปิ เอตมฺมตฺตํ วทามิ. ตฺถนาตุ เม ภนฺเต ตํโฆ, อยํ ฌนฺโน ภิกฺขุ ตํเชน อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมกโต ตมฺมา วตฺตติ, โทมํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วตฺตติ, อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจติ, ตํโฆ ฌนฺนตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปตฺตํมกฺเขติ, ยตฺตํยตฺตํมโต ฆมฺมิตี ฌนฺนตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ, โถ ฌนฺนตฺตํ; ยตฺตํ นกฺขมฺมิตี, โถ ภาเตยฺย.

ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ตํเชน ฌนฺนตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ, ฆมฺมิตี ตํมตฺตํ, ตตฺถมา ฌนฺนตฺตํ. เอมฺเมตํ ฆารยามิ”ติ.

อาปคิตยา อทตฺตเน อุกฺเขปนียกมฺมํ ปณฺณมํ นิฏฺฐิตํ.

๖. อาปตติยา อปปฏิกกมเม อุกเขปนัยกมม

[๕๖] เตน สัมเณ พุทฺโธ ภควา โกสุมพฺย วิหริติ โสธิตารามะ. เตน โข ปน สัมเณ อายธฺมา ฌนโน อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺติ ปฏิภาคฺ. เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา, ๑ เป ๑ เต อชฺฌายนฺติ ชยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม อายธฺมา ฌนโน อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉิตฺตํ อาปตฺติ ปฏิภาคฺ”ติ. อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตุ.

อถ โข ภควา เอตสฺมิ นิทาเน เอตสฺมิ ปกฺกเณ ภิกฺขุสฺสํ สันนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏิปฺปจฺติ “สจฺจํ ภิกฺขเว ฌนโน ภิกฺขุ อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺติ ปฏิภาคฺ”ติ. สจฺจํ ภควาติ. วิคฺรหิ พุทฺโธ ภควา อนนฺจฺฉนํ ๑ เป ๑ อกรรมฺมํ, กถํ หิ นาม โส ภิกฺขเว โมชฺสปริโส อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉิตฺตํ อาปตฺติ ปฏิภาคฺ; เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺสนานํ วา ปสาทาย ๑ เป ๑ วิคฺรหิตฺวา ๑ เป ๑ ฆมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ- เตนหิ ภิกฺขเว สํโฆ ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อาปตฺติยา อปปฏิกกมเม อุกเขปนัยกมมํ กโรตุ อสฺมํโภคํ สํเฆน, เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว กาคพฺพํ, ปจฺมํ ฌนโน ภิกฺขุ โฉเตตฺตพฺพ, โฉเตตฺวา สํเรตฺตพฺพ, สํเรตฺวา อาปตฺติ อาโรเปตฺตพฺพา, อาปตฺติ อาโรเปตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพเน สํโฆ ฌาเปตฺตพฺพ-

“สฺสณาคฺ เม ภนฺเต สํโฆ, อยํ ฌนโน ภิกฺขุ อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺติ ปฏิภาคฺ, ยถิ สํฆสฺส ปคฺคกตฺตํ, สํโฆ ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อาปตฺติยา อปปฏิกกมเม อุกเขปนัยกมมํ กเรยฺย อสฺมํโภคํ สํเฆน; เเฮสา ฌตฺติ.

สฺสณาคฺ เม ภนฺเต สํโฆ, อยํ ฌนโน ภิกฺขุ อาปตฺติ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปตฺติ ปฏิภาคฺ, สํโฆ ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อาปตฺติยา อปปฏิกกมเม อุกเขปนัยกมมํ กโรติ อสฺมํโภคํ สํเฆน, ยสฺสํยสฺมโต ฆมฺมํ ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อาปตฺติยา

อปฺปฏิกฺกมฺเม อุกฺเขปณียสฺส กมฺมสฺส กรณํ อสฺมโปกํ ตํเชน, โสฺ คุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมฺติ, โสฺ ภาเตยฺย.

ทฺติยมฺปี เอตมฺคฺธํ วทามิ ฯ เป ฯ ตฺติยมฺปี เอตมฺคฺธํ วทามิ. สฺสณาคฺคฺ เม ภนฺเต ตํโฆ, อโย ฌนฺโน ภิกฺขุ อาปคฺตํ อาปชฺชิตฺวา น อิจฺฉติ อาปคฺตํ ปฏิกาตุํ, ตํโฆ ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมํ กโรติ อสฺมโปกํ ตํเชน, ยสฺส สยสฺสโมโต ชมฺติ, ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียสฺส กมฺมสฺส กรณํ อสฺมโปกํ ตํเชน, โสฺ คุณฺหสฺส; ยสฺส นกฺขมฺติ, โสฺ ภาเตยฺย.

กํ ตํเชน ฌนฺนสฺส ภิกฺขุโน อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมํ อสฺมโปกํ ตํเชน, ชมฺติ สยสฺส, คสฺมา คุณฺหิ. เอวเมตํ ชารยามิ”ติ.

อาวาสปรมฺปรณฺจ ภิกฺขเว ตสฺส “ฌนฺโน ภิกฺขุ อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมกโรติ อสฺมโปกํ ตํเชนา”ติ.

อธมฺมกมฺมทฺวาทสฺก

[๕๗] ตฺหิ ภิกฺขเว อญฺเहेหิ สมนฺนาคคํ อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมํ อธมฺมกมฺมณฺเจว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสฺนตฺตณฺจ: อสฺมมฺชา กํ โหติ, อปฺปฏิจฺจุจฺจา กํ โหติ, อปฺปฏิจฺจณฺยา กํ โหติ. อิมฺเหหิ โช ภิกฺขเว ตฺหฺงเคหิ สมนฺนาคคํ อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมํ อธมฺมกมฺมณฺเจว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสฺนตฺตณฺจ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตฺหฺงเคหิ สมนฺนาคคํ อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปณียกมฺมํ อธมฺมกมฺมณฺเจว โหติ อวินยกมฺมณฺจ ทฺวูปสฺนตฺตณฺจ: อนาปคตฺติยา กํ โหติ,

อเทสนาคามินิยา อาปคฺติยา กตํ โหติ, เทสิตาย อาปคฺติยา กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อโจเทตฺวา กตํ โหติ, อสํเรตฺวา กตํ โหติ,
อาปคฺติํ อนาโรเปตฺวา กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อสงฺมฺมุชา กตํ โหติ, อธมฺเมน กตํ โหติ, จคุเคน
กตํ โหติ. อิมเหิ โช ภิกฺขเว ตํหฺงเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อปฺปฏฺฐิปุจฺจา กตํ โหติ, อธมฺเมน กตํ โหติ, จคุเคน
กตํ โหติ. อิมเหิ โช ภิกฺขเว ตํหฺงเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อปฺปฏฺฐิณฺณาย กตํ โหติ, อธมฺเมน กตํ โหติ, จคุเคน
กตํ โหติ. อิมเหิ โช ภิกฺขเว ตํหฺงเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อนาปคฺติยา กตํ โหติ, อธมฺเมน กตํ โหติ, จคุเคน
กตํ โหติ. อิมเหิ โช ภิกฺขเว ตํหฺงเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อเทสนาคามินิยา อาปคฺติยา กตํ โหติ, อธมฺเมน
กตํ โหติ, จคุเคน กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ เทสิตาย อาปคฺติยา กตํ โหติ, อธมฺเมน กตํ โหติ,
จคุเคน กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อโจเทตฺวา กตํ โหติ, อธมฺเมน กตํ โหติ, จคุเคน
กตํ โหติ. อิมเหิ โช ภิกฺขเว ตํหฺงเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อสํเรตฺวา กตํ โหติ, อธมฺเมน กตํ โหติ, จคุเคน กตํ

โหติ. อิมะหิ โห ภิฏเว คังเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ฯ เป ฯ อาปตติ อนาโรเปตฺวา กตํ โหติ, อมมเมน กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โห ภิฏเว คังเคหิ สมนฺนาคํ อาปตติยา อปปฏิกรรมเม อุกุเขปนัยกมมํ อมมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐสํหตฺตญฺจ.

อาปตติยา อปปฏิกรรมเม อุกุเขปนัยกมมเม อมมกมฺมทฺวาทสํ นิฏฺฐิตํ.

อมมกมฺมทฺวาทสก

[๕๘] คีหิ ภิฏเว อญฺเคหิ สมนฺนาคํ อาปตติยา อปปฏิกรรมเม อุกุเขปนัยกมมํ รมมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐสํหตฺตญฺจ: สมนฺนาคํ กตํ โหติ, ปฏิปุจฺจา กตํ โหติ, ปฏิญฺวาย กตํ โหติ. อิมะหิ โห ภิฏเว คังเคหิ สมนฺนาคํ อาปตติยา อปปฏิกรรมเม อุกุเขปนัยกมมํ รมมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐสํหตฺตญฺจ.

อปเรหิปี ภิฏเว คังเคหิ สมนฺนาคํ อาปตติยา อปปฏิกรรมเม อุกุเขปนัยกมมํ รมมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐสํหตฺตญฺจ: อาปตติยา กตํ โหติ, เทสฺนา- จามินิยา อาปตติยา กตํ โหติ, อเทสฺตํ อาปตติยา กตํ โหติ. อิมะหิ โห ภิฏเว คังเคหิ สมนฺนาคํ อาปตติยา อปปฏิกรรมเม อุกุเขปนัยกมมํ รมมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐสํหตฺตญฺจ.

อปเรหิปี ภิฏเว คังเคหิ สมนฺนาคํ อาปตติยา อปปฏิกรรมเม อุกุเขปนัยกมมํ รมมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐสํหตฺตญฺจ: โจเทตฺวา กตํ โหติ, สํเรตฺวา กตํ โหติ, อาปตติ อโรเปตฺวา กตํ โหติ. อิมะหิ โห ภิฏเว คังเคหิ สมนฺนาคํ

อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนฺนํกมฺมํ ฆมฺมกมฺมณฺเฌว โหติ วินยกมฺมณฺเฌ
 สํวปฺตํคณฺจ.

คํหิ ภิกฺขเว อํฺเคหิ สมนฺนาคํ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนฺนํกมฺมํ
 ฆมฺมกมฺมณฺเฌว โหติ วินยกมฺมณฺเฌ สํวปฺตํคณฺจ: สมนฺนา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ,
 สํคฺเคน กตํ โหติ. อิมํหิ โข ภิกฺขเว คํหํเคหิ สมนฺนาคํ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม
 อุกฺเขปนฺนํกมฺมํ ฆมฺมกมฺมณฺเฌว โหติ วินยกมฺมณฺเฌ สํวปฺตํคณฺจ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ ปฏฺฐปฺจฺจา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สํคฺเคน
 กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ ปฏฺฐณฺณาย กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สํคฺเคน
 กตํ โหติ. อิมํหิ โข ภิกฺขเว คํหํเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อาปคฺติยา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สํคฺเคน
 กตํ โหติ. อิมํหิ โข ภิกฺขเว คํหํเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ เทสํนาคามินิยา อาปคฺติยา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ
 โหติ, สํคฺเคน กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อเทสํตาย อาปคฺติยา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ
 โหติ, สํคฺเคน กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ โจเทตฺวา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สํคฺเคน
 กตํ โหติ. อิมํหิ โข ภิกฺขเว คํหํเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ สํเรตฺวา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สํคฺเคน กตํ

โหติ. อิมฺเหิ โห ภูทฺทเว คํหฺนเคหิ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภูทฺทเว ๑ เป ๑ อาปคฺติ อาโรเปตฺวา กตํ โหติ, ขมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺคเคน กตํ โหติ. อิมฺเหิ โห ภูทฺทเว คํหฺนเคหิ สมนฺนาคคํ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํยกมฺมํ ขมฺมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ สํวปสฺสคตฺตว.

อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํยกมฺเม ขมฺมกมฺมทฺวาทกํ นิฏฺฐิตํ.

อากงฺขมานนฺกก

[๕๙] คํหิ ภูทฺทเว อญฺเคหิ สมนฺนาคคตฺตํ ภูทฺทโน อากงฺขมานโน ตํโฆ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํยกมฺมํ กเรยฺย: ภณฺฑนการโก โหติ กตฺทการโก วิวาทการโก ภตฺตการโก ตํเฆ อธิกรณการโก, พาโต โหติ อပ္พยุคโต อาปคฺติพฺพุโต อนปทานโน, คิหิํตฺตญฺโจะ วิหริติ อนนฺโถมิเกหิ คิหิํตฺตคฺเคหิ. อิมฺเหิ โห ภูทฺทเว คํหฺนเคหิ สมนฺนาคคตฺตํ ภูทฺทโน อากงฺขมานโน ตํโฆ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํยกมฺมํ กเรยฺย.

อปเรหิปี ภูทฺทเว คํหฺนเคหิ สมนฺนาคคตฺตํ ภูทฺทโน อากงฺขมานโน ตํโฆ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํยกมฺมํ กเรยฺย: อธิตฺเต สํตวิปฺนโน โหติ, อตฺตมาจาเร อากงฺวิปฺนโน โหติ, อติทฺธิจฺฉิยา ทฺธิจฺฉิวิปฺนโน โหติ. อิมฺเหิ โห ภูทฺทเว คํหฺนเคหิ สมนฺนาคคตฺตํ ภูทฺทโน อากงฺขมานโน ตํโฆ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํยกมฺมํ กเรยฺย.

อปเรหิปี ภูทฺทเว คํหฺนเคหิ สมนฺนาคคตฺตํ ภูทฺทโน อากงฺขมานโน ตํโฆ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํยกมฺมํ กเรยฺย: พุทฺธตฺตํ อวณฺณํ ภาตฺติ, ขมฺมตฺตํ อวณฺณํ

ภาสติ, ตัมมัสส อวณณํ ภาสติ. อิมหิ โข ภิกขเว ตังหังเคหิ สมนนาคตัสส ภิกขุโน
อากงขมาโน ตังโฆ อาปคตียา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย.

ติณฺณํ ภิกขเว ภิกขุํ อากงขมาโน ตังโฆ อาปคตียา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียก-
มฺมํ กเรยฺย: เอโก ภณฺทนาการโก โหติ กตทการโก จิวาทการโก ภตฺตการโก
ตังเฆ อธิกรณการโก, เอโก พาโต โหติ อพฺยุตฺโต อาปคตฺติพฺพุโต อนปทาโน,
เอโก คิหิธัสสฺสโส วิหริติ อนนฺโตมฺภิเกหิ คิหิธัสสฺสเคหิ. อิมสํ โข ภิกขเว ติณฺณํ
ภิกขุํ อากงขมาโน ตังโฆ อาปคตียา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย.

อปเรธํปี ภิกขเว ติณฺณํ ภิกขุํ อากงขมาโน ตังโฆ อาปคตียา อปฺปฏิกมฺเม
อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย: เอโก อริสฺสโต สัตตวิปฺสนโน โหติ, เอโก อชฺฌมาจาเร
อาจารวิปฺสนโน โหติ, เอโก อตฺติทฺธิจฺฉิยา ทิฏฺฐิจิวิปฺสนโน โหติ. อิมสํ โข ภิกขเว
ติณฺณํ ภิกขุํ อากงขมาโน ตังโฆ อาปคตียา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย.

อปเรธํปี ภิกขเว ติณฺณํ ภิกขุํ อากงขมาโน ตังโฆ อาปคตียา อปฺปฏิกมฺเม
อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย: เอโก พุทฺธัสส อวณณํ ภาสติ, เอโก ฆมฺมัสส อวณณํ
ภาสติ เอโก ตัมมัสส อวณณํ ภาสติ. อิมสํ โข ภิกขเว ติณฺณํ ภิกขุํ อากงข-
มาโน ตังโฆ อาปคตียา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมํ กเรยฺย.

อาปคตียา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺเม อากงขมานนฺทกํ นิฏฺฐิตํ.

เตจจตฺตาฬีสวตฺต

[๖๐] อาปคตียา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนียกมฺมกเตน ภิกขเว ภิกขุณา สมนฺมา
วตฺตคิตฺตพฺพํ. ศคฺครายํ สมนฺมาวตฺตนา: น อุปฺปตฺตปาเทตพฺพํ, น นิสฺสโย ทาทพฺโพ,
น สำนเณโร อุปฺปจฺจาเปตพฺโพ, น ภิกขุโนวาทกสฺสมฺมตฺติ สำนคิตฺตพฺพา, สมนฺมเตนปี ภิกขุณฺนิโย

น โอรทิตพฺพา, ยาย อาปคตฺติยา ตํเชน อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํ ยกมฺม
กคํ โหติ, ตํ อาปคตฺติ น อาปชฺชิตพฺพา, อณฺเณ วา ตาทิสฺสิกา, ตโต วา
ปาปฺปิจฺจตรรา, กมฺมํ น ครหิตพฺพํ, กมฺมิกา น ครหิตพฺพา, น ปกคคฺคตฺตํ ภิกฺขุโน
อภิวาทํ ปจฺจุจฺจนํ อณฺชตฺตํกมฺมํ ตํมํจิกมฺมํ อาธนาภิหาริ เสยฺยาภิหาริ ปาโททกํ
ปาทปฺปิจฺจํ ปาทกถติกํ ปคฺคตฺตํจวรปฏิกคฺคหนํ นหาเน ปฏฺฐิจิปริกมฺมํ ตํทิตพฺพํ,
น ปกคคฺคโต ภิกฺขุ ตํลวิปคตฺติยา อนฺทฺธตฺตํพฺโพ, น อาจรวิปคตฺติยา อนฺทฺธตฺตํพฺโพ,
น ทิฏฺฐิจิวิปคตฺติยา อนฺทฺธตฺตํพฺโพ, น อาชฺววิปคตฺติยา อนฺทฺธตฺตํพฺโพ, น ภิกฺขุ ภิกฺขุหิ เภเท-
ตพฺโพ, น คิหิทฺธโร ชารตพฺโพ, น คิตฺถียทฺธโร ชารตพฺโพ, น คิตฺถียา เสวิตพฺพา,
ภิกฺขุ เสวิตพฺพา, ภิกฺขุสฺสีกา สิกฺขิตพฺพา, น ปกคคฺคเคน ภิกฺขุนา สทฺธิ เอกจฺจนฺเน
อาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเน อนาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเน อาวาเส วา
อนาวาเส วา วตฺถพฺพํ, ปกคคฺคํ ภิกฺขุํ ทิสฺสวา อาธนา วุจฺจตพฺพํ, น ปกคคฺคโต
ภิกฺขุ อาธนาเทตพฺโพ อนฺโต วา พหิ วา, น ปกคคฺคตฺตํ ภิกฺขุโน อฺโปสฺสโก
จเปตพฺโพ, น ปวารณา จเปตพฺพา, น ตฺวจฺฉนํ กาทพฺพํ, น อนฺดาโท ปฏฺฐ-
เปตพฺโพ, น โอภาสํ กาทพฺโพ, น โจเทตพฺโพ, น ตํเรตพฺโพ, น ภิกฺขุหิ
ตมฺปิเยตพฺพนฺติ.

อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํ ยกมฺเม เตจฺจคฺคาพิตฺตํคฺคํ นิฏฺฐิตํ.

[๖๑] อถ โข ตํโฆ ฉนฺนตฺตํ ภิกฺขุโน อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํ ยกมฺม
อภาติ อตฺมโมกคํ ตํเชน. โส ตํเชน อาปคตฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํ ยกมฺมกโต
คฺมุหา อาวาสา อณฺเณ อาวาโส อคฺมาติ. คคฺคํ ภิกฺขุ เนว อภิวาเทตฺตํ, น ปจฺจุจฺ-
เจตฺตํ, น อณฺชตฺตํกมฺมํ น ตํมํจิกมฺมํ อกฺกํ, น ตฺถกฺกํ, น ครุทฺกํ, น มาเนตฺตํ, น ปฺมุเตตฺตํ. โส
ภิกฺขุหิ อตฺถกฺกริยาโน อครุทฺกริยาโน อมานิยาโน อปฺมุทฺธิยาโน อตฺถกฺการปโกโต คฺมุหาปํ
อาวาสา อณฺเณ อาวาโส อคฺมาติ. คคฺคํภี ภิกฺขุ เนว อภิวาเทตฺตํ, น ปจฺจุจฺเจตฺตํ, น อณฺช-
ตฺตํกมฺมํ น ตํมํจิกมฺมํ อกฺกํ, น ตฺถกฺกํ, น ครุทฺกํ, น มาเนตฺตํ, น ปฺมุเตตฺตํ. โส ภิกฺขุหิ
อตฺถกฺกริยาโน อครุทฺกริยาโน อมานิยาโน อปฺมุทฺธิยาโน อตฺถกฺการปโกโต คฺมุหาปํ อาวาสา
อณฺเณ อาวาโส อคฺมาติ. คคฺคํภี ภิกฺขุ เนว อภิวาเทตฺตํ, น ปจฺจุจฺเจตฺตํ, น อณฺชตฺตํกมฺมํ,

น สามังจิกมมํ อกัณฺฐํ, น ตถกัณฺฐํ, น ครุณฺณํ, น มาเนถฺมํ, น ปุเชถฺมํ. โส ภิกขุหิ
 อตฺถกัณฺฐมาโน อครุณฺณมาโน อมานิยาโน อปฺปชฺฌมาโน อตฺถการปโก ปุณฺเทว
 โกธมฺพํ ปจฺจาคจฺฉิ. โส สมนฺมา วคฺคติ, โดมนํ ปาเตติ, เนตฺถารํ วคฺคติ, ภิกขุ
 อุปสงฺกมิทฺวา เอวํ วทเทติ “อหํ อากุโธ สํเฆน อาปคฺติยา อปฺปชฺฌกมฺเม อุกฺเขป-
 นีเยกมฺมกโต สมนฺมา วคฺคตฺวา, โดมนํ ปาเตมิ, เนตฺถารํ วคฺคตฺวา, กถํ นุ โข มยา
 ปฏิปชฺชิตพฺพน”ติ. เต ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารโรเจถฺม. เตนหิ ภิกฺขเว สํโฆ
 จนนฺตัสส ภิกขุโน อาปคฺติยา อปฺปชฺฌกมฺเม อุกฺเขปนีเยกมฺมํ ปฏิปฺปตฺตมฺเภคฺ.

นปฺปชฺฌปฺปตฺตมฺเภคฺพฺพเตจตฺตาฬีสก

[๖๒] ปณฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคฺคัสส ภิกขุโน อาปคฺติยา อปฺปชฺฌกมฺเม
 อุกฺเขปนีเยกมฺมํ น ปฏิปฺปตฺตมฺเภคฺพฺพํ: อุปตฺมปาเตติ, นิสฺสยํ เทติ, สํมณฺเณรํ
 อุปฺปชฺฌาเปติ, ภิกขุโนวาทกถมฺมคํ สํทียติ, สมนฺโตปปี ภิกขุณฺนิโย โอวทติ. อิมหิ โข
 ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคัสส ภิกขุโน อาปคฺติยา อปฺปชฺฌกมฺเม อุกฺเขปนีเยกมฺมํ
 น ปฏิปฺปตฺตมฺเภคฺพฺพํ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคัสส ภิกขุโน อาปคฺติยา อปฺปชฺฌกมฺเม
 อุกฺเขปนีเยกมฺมํ นปฺปชฺฌปฺปตฺตมฺเภคฺพฺพํ: ยาย อาปคฺติยา สํเฆน อาปคฺติยา อป-
 ปชฺฌกมฺเม อุกฺเขปนีเยกมฺมํ กตํ โหติ, ตํ อาปคฺติ อาปชฺชติ, อณฺณํ วา ตาพิตฺถํ,
 ตโต วา ปาปียฺจฺจตรํ, กมฺมํ ครหติ, กมฺมิเก ครหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ ปกคคฺคัสส ภิกขุโน อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ
 อณฺชตฺถกมฺมํ สามังจิกมฺมํ อาสฺนาภิหารํ สํทียติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ ปกคคฺคัสส ภิกขุโน เสยฺยาภิหารํ ปาโททกํ
 ปาทปฺปิจํ ปาทกถลิกํ ปคฺคตฺถจฺวรปฏิกฺคหณํ นหฺวานเ ปฏฺฐิจิปริกมฺมํ สํทียติ ฯ เป ฯ

อปฺเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ ปกตคฺคํ ภิกฺขุํ สํวิปคฺติยา อนฺทฺธํเสตฺติ, อาจฺรา-
วิปคฺติยา อนฺทฺธํเสตฺติ, ทิฏฺฐิวิปคฺติยา อนฺทฺธํเสตฺติ, อาทํวิปคฺติยา อนฺทฺธํเสตฺติ, ภิกฺขุํ
ภิกฺขุหิ เภเทติ ๑ เป ๑

อปฺเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ คิหิทฺทํ ฐาเรติ, คิคฺคิยทฺทํ ฐาเรติ, คิคฺคิเย
เสวติ, ภิกฺขุ น เสวติ, ภิกฺขุสํกฺขาเย น สํกฺขาติ ๑ เป ๑

อปฺเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ ปกตคฺคเตน ภิกฺขุนา สทฺธิํ เอกจฺจนฺเน อาวาเส วสฺสติ,
เอกจฺจนฺเน อนาวาเส วสฺสติ, เอกจฺจนฺเน อาวาเส วา อนาวาเส วา วสฺสติ, ปกตคฺคํ
ภิกฺขุํ ทิสฺวา อาสฺมา น วุฏฺฐาติ, ปกตคฺคํ ภิกฺขุํ อาสฺมาเทติ อนฺโต วา พหิ วา,
อิเมหิ โข ภิกฺขเว ปญฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคตฺถํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อปฺปฏิกฺกมฺเม
อุกฺเขปนํ ยกฺกมํ น ปฏิปฺปสฺสํสเมตฺตพฺพํ.

อฏฺฐหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคฺคตฺถํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อปฺปฏิกฺกมฺเม อุกฺ-
เขปนํ ยกฺกมํ น ปฏิปฺปสฺสํสเมตฺตพฺพํ: ปกตคฺคตฺถํ ภิกฺขุโน อุโปสถํ จเปติ, ปวารณํ
จเปติ, สวจฺญํ กโรติ, อนฺวาทํ ปฏฺฐจเปติ, โสกาถํ กาวเรติ, โจเทติ, สวเรติ,
ภิกฺขุหิ สมนฺนโยเชติ. อิเมหิ โข ภิกฺขเว อฏฺฐหฺงเคหิ สมนฺนาคคฺคตฺถํ ภิกฺขุโน
อาปคฺติยา อปฺปฏิกฺกมฺเม อุกฺเขปนํ ยกฺกมํ น ปฏิปฺปสฺสํสเมตฺตพฺพํ.

อาปคฺติยา อปฺปฏิกฺกมฺเม อุกฺเขปนํ ยกฺกมฺเม นปฺปฏิปฺปสฺสํสเมตฺตพฺพเตจฺจุตฺตาทิสฺสํ นิฏฺฐิตํ.

ปฏฺธิปฺปสฺสํสเมตฺตพฺพเตจฺจุตฺตาทิสฺสํ

[๖๓] ปญฺจหิ ภิกฺขเว องฺเคหิ สมนฺนาคคฺคตฺถํ ภิกฺขุโน อาปคฺติยา อปฺปฏิกฺกมฺเม
อุกฺเขปนํ ยกฺกมํ ปฏิปฺปสฺสํสเมตฺตพฺพํ: น อุปสฺมาปาเทติ, น นิสฺสํยํ เทติ, น สวมนฺเร

อุปัชฌาเปติ, น ภิกขุโนวาทกถัมมคัมมัตถิ, ตถายติ, สัมมโตปิ ภิกขุโน น โอวาทติ.
อิมะหิ โข ภิกขเว ปณฺหะหะเคหิ สมนฺนาคคตฺถสฺส ภิกขุโน อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม
อุกฺเขปนํ ยกมมํ ปฏิปฺปตฺตมฺเภตพฺพ.

อปเรหิปี ภิกขเว ปณฺหะหะเคหิ สมนฺนาคคตฺถสฺส ภิกขุโน อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม
อุกฺเขปนํ ยกมมํ ปฏิปฺปตฺตมฺเภตพฺพ: ยาย อาปคฺติยา ตฺสเณ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม
อุกฺเขปนํ ยกมมํ กตํ โหติ, ตํ อาปคฺติ นาสฺสชฺติ, อณฺเณ วา ตาฬิถิ, คโค วา
ปาปํ จิตฺตํ, กมฺมํ น คฺรหติ, กมฺมิเก น คฺรหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกขเว ฯ เป ฯ น ปกคคตฺถสฺส ภิกขุโน อภิวัตถํ ปจฺจุจฺจํ
อณฺชตฺถกมมํ สํมจฺจกมมํ อาธนาภิหารํ ตถายติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกขเว ฯ เป ฯ น ปกคคตฺถสฺส ภิกขุโน เถยฺยาภิหารํ ปาโททกํ
ปาทปฺปจํ ปาทกถติกํ ปคฺตจฺจวรปฏิกคฺคหณํ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมํ ตถายติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกขเว ฯ เป ฯ น ปกคคตฺถสฺส ภิกขุโน ตฺถวิปคฺติยา อนฺนุทฺธํเสติ, น
อาจรวิปคฺติยา อนฺนุทฺธํเสติ, น ทิฏฺฐิจิปริกมมํ อนฺนุทฺธํเสติ, น อาธวิปคฺติยา
อนฺนุทฺธํเสติ, น ภิกขุ ภิกขุหิ เกเทติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกขเว ฯ เป ฯ น คิฬิทฺธํ ชาเวติ, น คิฬิยทฺธํ ชาเวติ,
น คิฬิเย เสวติ, ภิกขุ เสวติ, ภิกขุติฏฺฐาย ติฏฺฐติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกขเว ฯ เป ฯ น ปกคคเตน ภิกขุณา ตฺถฐิ เอกจฺจนฺเน อาวาเส
วตฺติ, น เอกจฺจนฺเน อนาवाเส วตฺติ, น เอกจฺจนฺเน อาวาเส วา อนาवाเส วา
วตฺติ, ปกคคตฺถสฺส ภิกขุโน ทิสฺวา อาธนา อจฺจุจฺจติ, น ปกคคตฺถสฺส ภิกขุโน อาธนาเทติ อนฺนโต วา
พหิ วา. อิมะหิ โข ภิกขเว ปณฺหะหะเคหิ สมนฺนาคคตฺถสฺส ภิกขุโน อาปคฺติยา
อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนํ ยกมมํ ปฏิปฺปตฺตมฺเภตพฺพ.

ອຸຈຸທິ ກິກຊເວ ອງເກທິ ດມນຸນາດສຸດສຸດ ກິກຊໂນ ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍກມ ປຣິປຸດສຸດມເກດພຸ: ນ ປກດສຸດສຸດ ກິກຊໂນ ອຸໂປສຸດ ຈເປຕິ, ນ ປວາຣນ ຈເປຕິ, ນ ສວຈນິຍ ກໂຣຕິ, ນ ອນຸວາທ ປຣຸຈເປຕິ, ນ ໂອກາດ ກາເຕຕິ, ນ ໂຈເຕຕິ, ນ ສາເຕຕິ, ນ ກິກຊຸທິ ດມນິໂຍເຕຕິ. ອິເມທິໂຂ ກິກຊເວ ອຸຈຸທິ ດມນຸນາດສຸດສຸດ ກິກຊໂນ ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍກມ ປຣິປຸດສຸດມເກດພຸ.

ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍກມ ປຣິປຸດສຸດມເກດພຸເຈດຕຸຕາພັດຕິ ນິຣຸຈິຕິ.

[໒໔] ເວຣຸຈ ປນ ກິກຊເວ ປຣິປຸດສຸດມເກດພຸ. ເຕນ ກິກຊເວ ດນເນນ ກິກຊຸນາ ດັມ ອຸປສັກມິຕຸວາ ເອກັດ ອຸຕຸຕຣາສັກ ກິຕຸວາ ດຸທຸທານ ກິກຊຸນ ປາເ ວນທິຕຸວາ ອຸກຸກຸກິ ນິດທິຕຸວາ ອນຸດິ ປກດເຕຕຸວາ ເວມສຸດ ວຈນິໂຍ “ອຸ ກນເຕ ດັມ ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍກມກໂຕ ດມນາ ວຕຸຕາມິ, ໂດມ ປາເຕຕິ, ເນຕຸຄາຣິ ວຕຸຕາມິ, ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍສຸດ ກມມສຸດ ປຣິປຸດສຸດທຸ ຍາຈາມິ”ຕິ. ທຸຕິຍມປິ ຍາຈິຕພຸ. ຕຕິຍມປິ ຍາຈິຕພຸ. ພຸຕເຕນ ກິກຊຸນາ ປຣິປຸດສຸດ ດັມ ປາເຕຕຸໂພ-

“ສຸຣຸນາຕຸ ເມ ກນເຕ ດັມ, ອຍິ ດນໂນ ກິກຊ ດັມ ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍກມກໂຕ ດມນາ ວຕຸຕຕິ, ໂດມ ປາເຕຕິ, ເນຕຸຄາຣິ ວຕຸຕຕິ, ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍສຸດ ກມມສຸດ ປຣິປຸດສຸດທຸ ຍາຈຕິ, ຍທິ ດັມສຸດ ປກດສຸດ, ດັມ ດນສຸດ ກິກຊໂນ ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍກມ ປຣິປຸດສຸດມເກດພຸ, ເອດາ ດຕຕິ.

ສຸຣຸນາຕຸ ເມ ກນເຕ ດັມ, ອຍິ ດນໂນ ກິກຊ ດັມ ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍກມກໂຕ ດມນາ ວຕຸຕຕິ, ໂດມ ປາເຕຕິ, ເນຕຸຄາຣິ ວຕຸຕຕິ, ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍສຸດ ກມມສຸດ ປຣິປຸດສຸດທຸ ຍາຈຕິ, ດັມ ດນສຸດ ກິກຊໂນ ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍກມ ປຣິປຸດສຸດມເກດພຸ, ຍດສາຍດມໂຕ ຂມຕິ ດນສຸດ ກິກຊໂນ ອາປຕິຍາ ອປປຣິກມເມ ອຸກເປນິຍສຸດ ກມມສຸດ ປຣິປຸດສຸດທຸ, ໄດ ດຸດຸທຸດສ; ຍດສ ນກຸຂມຕິ, ໄດ ກາເຕຍຍ.

ทุกขมบี เอตมคฺถํ วทามิ ฯ เป ฯ คคฺขมบี เอตมคฺถํ วทามิ. สฺสณาคู เม ภนฺเต
 ตํโฆ, ออํ ฌนฺโน ภิกฺขุ ตํเขน อาปคฺคิยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนฺนํ ยกฺมมกโต ตมฺมา
 วคฺคติ. โถมํ ปาเตติ, เนตถารํ วคฺคติ, อาปคฺคิยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนฺนํ ยคฺคํ กมฺมคฺคํ
 ปฏิปฺปคฺคํ ติ ขาจติ, ตํโฆ ฌนฺนคฺคํ ภิกฺขุโน อาปคฺคิยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนฺนํ ยกฺมมํ
 ปฏิปฺปคฺคํ มกฺกํ, ยคฺคํ ตายตฺมโต ฆมฺมํ ฌนฺนคฺคํ ภิกฺขุโน อาปคฺคิยา อปฺปฏิกมฺเม
 อุกฺเขปนฺนํ ยคฺคํ กมฺมคฺคํ ปฏิปฺปคฺคํ ติ, โถ คฺคณฺหคฺคํ; ยคฺคํ นกฺขมฺมํ, โถ ภาเสยฺย.

ปฏิปฺปคฺคํ ตํเขน ฌนฺนคฺคํ ภิกฺขุโน อาปคฺคิยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนฺนํ ยกฺมมํ,
 ฆมฺมํ ตํคฺคํ, คคฺคํมา คฺคณฺหํ. เอวเมคํ ฆารยามํ”ติ.

อาปคฺคิยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺเขปนฺนํ ยกฺมมํ ฌญํ นิฏฺฐิตํ.

๑. ปาปิกาย ทิฏฐิยา อปฺปณฺนิสฺสคฺเค อุกฺเขปนฺนํ ยกฺมม

[๒๕] เตน ตมฺเยน พุทฺโธ ภควา ตาวคฺคิยํ วิหริติ เขตฺวเน อนาลปฺปณฺนํ ติคฺคํ
 อารามํ. เตน โข ปน ตมฺเยน อริฏฺฐคฺคํ นาม ภิกฺขุโน คทฺธพาริปปุพฺพคฺคํ เอวรูปํ
 ปาปํ ทิฏฺฐิคฺคํ อูปฺปนํ โหติ “คคฺคํ ภควตา ฆมฺมํ เทติคํ อาชานามิ, ยถา
 เยเม อนคฺครายิกา ฆมฺมา วคฺคตา ภควตา, เค ปฏิเสวโต นาคํ อนคฺครายายา”ติ.
 อคฺคํ โส ตมฺพหุตา ภิกฺขุ “อริฏฺฐคฺคํ นาม กิร ภิกฺขุโน คทฺธพาริปปุพฺพคฺคํ
 เอวรูปํ ปาปํ ทิฏฺฐิคฺคํ อูปฺปนํ คคฺคํ ภควตา ฆมฺมํ เทติคํ อาชานามิ, ยถา
 เยเม อนคฺครายิกา ฆมฺมา วคฺคตา ภควตา, เค ปฏิเสวโต นาคํ อนคฺครายายา”ติ.
 อถ โข เค ภิกฺขุ, เยเน อริฏฺฐํ ภิกฺขุ คทฺธพาริปปุพฺโ, เตนฺ ปคฺคํ กมฺมํ; อูปคฺคํ กมฺมํ
 อริฏฺฐํ ภิกฺขุ คทฺธพาริปปุพฺ ติ เอตทวโจ “คคฺคํ กิร เค อาคฺคํ อริฏฺฐํ เอวรูปํ
 ปาปํ ทิฏฺฐิคฺคํ อูปฺปนํ ‘คคฺคํ ภควตา ฆมฺมํ เทติคํ อาชานามิ, ยถา เยเม
 อนคฺครายิกา ฆมฺมา วคฺคตา ภควตา, เค ปฏิเสวโต นาคํ อนคฺครายายา”ติ.

“เอวัพฺยา โห อหํ อากุโธ ภควตา ฆมมํ เทติคํ อาชานามิ, ยถา เยเม อนุตฺตรายิกา ฆมมา วุตฺตา ภควตา, เต ปฏิเสวโต นาคํ อนุตฺตรายายา”ติ.

มา อากุโธ อริฏฺฐ เอวํ อวจ มา ภควนคํ อพฺภาจิกฺขิ, น หิ ตํารุ ภควโต อพฺภุชานํ, น หิ ภควา เอวํ วเทยฺย, อนนฺทปริยาเยน อากุโธ อริฏฺฐ อนุตฺตรายิกา ฆมมา วุตฺตา ภควตา, อตฺตมฺจ ปน เต ปฏิเสวโต อนุตฺตรายาย. อปฺปสฺสํสาทา กามา วุตฺตา ภควตา พหุทฺทฺชา พหุปายาสํ,^๑ อาทั้นโว เอกฺถ ภฺยโย. อฏฺฐจิงฺกฏฺปะมา กามา วุตฺตา ภควตา พหุทฺทฺชา พหุปายาสํ, อาทั้นโว เอกฺถ ภฺยโย. มัสฺสเปสฺสุมมา กามา วุตฺตา ภควตา ๖ เป ๖ คิณฺนุฏฺปะมา กามา วุตฺตา ภควตา ๖ เป ๖ อจฺจวราทฏฺปะมา กามา วุตฺตา ภควตา ๖ เป ๖ สฺสึนฺนุฏฺปะมา กามา วุตฺตา ภควตา ๖ เป ๖ ยาจิตฺตฏฺปะมา กามา วุตฺตา ภควตา ๖ เป ๖ รุกฺขผลฏฺปะมา กามา วุตฺตา ภควตา ๖ เป ๖ อตฺธิสฺสฏฺปะมา กามา วุตฺตา ภควตา ๖ เป ๖ สฺสคฺคิสฺสฏฺปะมา กามา วุตฺตา ภควตา ๖ เป ๖ สฺสเปสฺสฏฺปะมา กามา วุตฺตา ภควตา พหุทฺทฺชา พหุปายาสํ, อาทั้นโว เอกฺถ ภฺยโยติ.

เอวํปิ โห อริฏฺฐ ภิက္ขุ คทฺธพาริปปุพฺโพ เตหิ ภิက္ขุหิ วุจฺจมาโน คเถว คํ ปาปกํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ ถาณสา ปฺรามสฺส^๒ อภินิเวสฺสํ โวหริติ “เอวัพฺยา โห อหํ อากุโธ ภควตา ฆมมํ เทติคํ อาชานามิ, ยถา เยเม อนุตฺตรายิกา ฆมมา วุตฺตา ภควตา, เต ปฏิเสวโต นาคํ อนุตฺตรายายา”ติ. ยโต จ โห เต ภิက္ขุ นาสกฺขิธํ อริฏฺฐํ ภิက္ขุ คทฺธพาริปปุพฺพํ เอกสฺสุมมา ปาปกา ทิฏฺฐิจิตฺตา วิเวเจคฺคํ, อถ โห เต ภิက္ขุ เยเน ภควา, เทนุสฺสํกมฺมิตฺถํ; อุปสฺสํกมฺมิตฺถา ภควโต เอกมคฺคํ อาโรเจตฺถ.

อถ โห ภควา เอกสฺสุมํ นิทานเน เอกสฺสุมํ ปกฺกเรเน ภิက္ขุสฺสํ สันนิปาตาเปตฺวา อริฏฺฐํ ภิက္ขุ คทฺธพาริปปุพฺพํ ปฏิปุจฺจติ “สจฺจํ กิร เต อริฏฺฐ เอวรูปํ ปาปกํ ทิฏฺฐิจิตฺตํ อุปปนฺนํ. ตถาหํ ภควตา ฆมมํ เทติคํ อาชานามิ, ยถา เยเม อนุตฺตรายิกา ฆมมา วุตฺตา ภควตา, เต ปฏิเสวโต นาคํ อนุตฺตรายายา”ติ. เอวัพฺยา โห อหํ

๑ น. ม. พหุปายาสํ

๒ ปฺรามาสํ

ภนฺเต ภควตา ชมฺมํ เทติคํ อาชานามิ, ยถา เยเม อนฺตรายิกา ชมฺมา อุตฺตา
ภควตา, เต ปฏิเสวโต นาคํ อนฺตรายายาติ,

กถสฺส นฺโช นาม คฺวํ โมฆปริตฺตํ มยา เอวํ ชมฺมํ เทติคํ อาชานาติ. นนุ
มยา โมฆปริตฺตํ อนนฺกปริยาเยน อนฺตรายิกา ชมฺมา อุตฺตา, อตฺถจฺ ปนฺ เต
ปฏิเสวโต อนฺตรายาย. อปฺปสฺสํสาทา กามา อุตฺตา มยา พหุทฺทชา พหุปายาสา,
อาทั้นโว เอตฺถ ภิกฺขุโย. อฏฺฐจิงฺกฏปฺปมา กามา อุตฺตา มยา พหุทฺทชา พหุปายาสา,
อาทั้นโว เอตฺถ ภิกฺขุโย. มํสเปสฺสํปมา กามา อุตฺตา มยา ๖ เป ๖ คินฺนุฏฺฏปมา
กามา อุตฺตา มยา ๖ เป ๖ อังคารกาตฺสํปมา กามา อุตฺตา มยา ๖ เป ๖ สํปฺปินฺนุฏฺฏปมา
กามา อุตฺตา มยา ๖ เป ๖ ยาจิตฺกฏปมา กามา อุตฺตา มยา ๖ เป ๖ รุกฺขฉณฺดฺรปมา
กามา อุตฺตา มยา ๖ เป ๖ อตฺธิสฺสํปมา กามา อุตฺตา มยา ๖ เป ๖ สคฺคิตฺสํปมา
กามา อุตฺตา มยา ๖ เป ๖ สํปฺปติรฺรปมา กามา อุตฺตา มยา พหุทฺทชา พหุปายาสา,
อาทั้นโว เอตฺถ ภิกฺขุโย. อตฺถ จ ปนฺ คฺวํ โมฆปริตฺตํ อตฺตนา ทฺตฺตคฺคิเตน ทิฏฺฐิจิเตน
อเมหฺ จเว อพฺภาจิกฺขสฺส, อตฺตนาณฺจ ชณฺตี, พหุณฺจ อปฺปณฺณํ ปสฺสวตี, คํ หิ เต
โมฆปริตฺตํ ภวิตฺตํ ทิฆมฺมคํ อหิตาย ทฺตฺตชาเย. เนตํ โมฆปริตฺตํ อปฺปสฺสํนฺนํ วา
ปสฺสาทาย ปสฺสํนฺนํ วา ภิกฺขุโยภาวาย ๖ เป ๖ วิครหิตฺวา ๖ เป ๖ ชมฺมํ กถํ กถฺวา
ภิกฺขุ อามนฺเตติ- เตนหิ ภิกฺขเว สํโฆ อริฏฺฐสฺสํ ภิกฺขุโน คทฺธพาริปปุพฺพสฺส
ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิตา อปฺปณฺณินฺตฺสคฺเค อุกฺเขปนฺนียกมฺมํ กโรตุ อตฺมโกคํ ตํเชน.
เอวณฺจ ปนฺ ภิกฺขเว กาคพฺพํ: ปจฺมํ อริฏฺฐํ ภิกฺขุ คทฺธพาริปปุพฺพ^๒ โจเทตฺตพฺพ, ^๒
โจเทตฺตวา ตาเรตฺตพฺพ, ตาเรตฺตวา อาปคฺติ อาโรเปตฺตพฺพา, อาปคฺติ อาโรเปตฺตวา
พฺยคฺเตน ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพน สํโฆ ฉาเปตฺตพฺพ -

[๖๖] “สฺวณฺตํ เม ภนฺเต สํโฆ, อริฏฺฐสฺสํ ภิกฺขุโน คทฺธพาริปปุพฺพสฺส เอวรูปํ
ปาปํ ทิฏฺฐิจิคมํ อปฺปณฺณํ ‘คถาหํ ภควตา ชมฺมํ เทติคํ อาชานามิ, ยถา เยเม
อนฺตรายิกา ชมฺมา อุตฺตา ภควตา, เต ปฏิเสวโต นาคํ อนฺตรายายาติ. โส คํ

๑.ค.ม. อยํ ปาโง น ทิสฺสตี. ๒ คทฺธพาริปปุพฺพคิปปํ ค.ม. โปตฺถเก น ทิสฺสตี

อรรถกมมทวาทสก

[๒๗] ตัหิ ภิกขเว อังเคหิ สมนนาคคัม ปาปิกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสัคเค
 อุกฺเขปนียกมมํ อรรถกมมญฺเจว โหติ อวินยกมมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ: อสฺมมุชา กตํ
 โหติ, อปฺปฏิปุจฺจา กตํ โหติ, อปฺปฏินุญฺจาย กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว
 ตัหังเคหิ สมนนาคคัม ปาปิกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสัคเค อุกฺเขปนียกมมํ อรรถ-
 กมมญฺเจว โหติ อวินยกมมญฺจ ทฺวูปสํหตญฺจ.

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ อนาปคฺติยา กตํ โหติ, อเทสํนาคามินิยา อาปคฺติยา
 กตํ โหติ, เทสํตาย อาปคฺติยา กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ อโจเทคฺวา กตํ โหติ, อธํเรคฺวา กตํ โหติ,
 อาปคฺติ อนาโรเปคฺวา กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ อสฺมมุชา กตํ โหติ, อรรถเมน กตํ โหติ, วคฺเคน
 กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคัม ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ อปฺปฏิปุจฺจา กตํ โหติ, อรรถเมน กตํ โหติ,
 วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคัม ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ อปฺปฏินุญฺจาย กตํ โหติ, อรรถเมน กตํ โหติ,
 วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคัม ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ อนาปคฺติยา กตํ โหติ, อรรถเมน กตํ โหติ,
 วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โช ภิกขเว ตัหังเคหิ สมนนาคคัม ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ อเทสํนาคามินิยา อาปคฺติยา กตํ โหติ, อรรถเมน
 กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ เทสํตาย อปคฺติยา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตํหํเคหิ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ อโจเทตฺวา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ อธฺมเรตฺวา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ๑ เป ๑

อปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ อปคฺติ อนาโรเปตฺวา กตํ โหติ, อธฺมเมณ กตํ โหติ, วคฺเคน กตํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปาปิกาย ทิฏฐิชา อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ อธฺมกมฺมญฺเจว โหติ อวินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐปถํคตฺตญฺจ.

ปาปิกาย ทิฏฐิชา อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ อธฺมกมฺมทฺวาทถกํ นิฏฺฐิตํ.

ธมฺมกมฺมทฺวาทถก

[๖๘] ตํหิ ภิกฺขเว อํเคหิ สมนฺนาคํ ปาปิกาย ทิฏฐิชา อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ธมฺมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐปถํคตฺตญฺจ: สมนฺนาคํ กตํ โหติ, ปฏิปฺปจฺวา กตํ โหติ, ปฏิวคฺชเยว กตํ โหติ. อิมะหิ โส ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปาปิกาย ทิฏฐิชา อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ธมฺมกมฺมญฺเจว โหติ วินยกมฺมญฺจ ทุฏฺฐปถํคตฺตญฺจ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปาปิกาย ทิฏฐิชา อปปฏินิตฺตคฺเค

อุกฺเขปนฺนํกมฺมํ ฆมฺมกมฺมณฺเจว โหติ วินยกมฺมณฺจ สํวปสฺสคณฺจ: อาปคฺติยา กตํ
โหติ, เทสํคามินิยา อาปคฺติยา กตํ โหติ, อเทสํคตยา อาปคฺติยา กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ โจเทตฺวา กตํ โหติ, สํเวตฺวา กตํ โหติ,
อาปคฺติ อารोเปตฺวา กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ สมนุชา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺคณ
กตํ โหติ. อิมะหิ โหติ ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคคํ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ ปฏฺฐปจฺฉา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺคณ
กตํ โหติ. อิมะหิ โหติ ภิกฺขเว ตํหํเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ ปฏฺฐิณฺณาย กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺคณ
กตํ โหติ. อิมะหิ โหติ ภิกฺขเว ตํหํเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อาปคฺติยา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺคณ
กตํ โหติ. อิมะหิ โหติ ภิกฺขเว ตํหํเคหิ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ เทสํคามินิยา อาปคฺติยา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ
โหติ, สมนฺคณ กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ อเทสํคตยา อาปคฺติยา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ,
สมนฺคณ กตํ โหติ ฯ เป ฯ

อปเรหิปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ โจเทตฺวา กตํ โหติ, ฆมฺเมน กตํ โหติ, สมนฺคณ
กตํ โหติ. อิมะหิ โหติ ภิกฺขเว ตํหํเคหิ ฯ เป ฯ

อุปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ สํเวตฺวา กตํ โหติ, ชมฺเมน กตํ โหติ, สฺมคฺเคน กตํ โหติ. อิมํหิ โช ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ๑ เป ๑

อุปเรหิปี ภิกฺขเว ๑ เป ๑ อาปคฺติ อโรเปตฺวา กตํ โหติ, ชมฺเมน กตํ โหติ, สฺมคฺเคน กตํ โหติ. อิมํหิ โช ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคํ ปาปิกาย ทิฏฐิชา อุปปฏินิตฺตคฺเค อุทฺเทปนียกมฺมํ ชมฺมกมฺมญฺเจว โหติ วนิชกมฺมญฺจ สุวฺปณฺนคฺคญฺ.

ปาปิกาย ทิฏฐิชา อุปปฏินิตฺตคฺเค อุทฺเทปนียกมฺมเม ชมฺมกมฺมทฺวาทสฺสํ นิฏฺฐิตํ.

อากงฺขมานนฺกุก

[๒๘] ตํหิ ภิกฺขเว อญฺเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน สํโฆ ปาปิกาย ทิฏฐิชา อุปปฏินิตฺตคฺเค อุทฺเทปนียกมฺมํ กเรยฺย: ภณฺทณการโก โหติ กถการโก วิจาทการโก ภตฺตการโก สํฆ อธิกรณการโก, พาโถ โหติ อပ္พยุคฺโค อาปคฺติพฺพุโต อนปทานโน, คิหิตฺตญฺโส วิหริติ อนนฺตุโตมิเกหิ คิหิตฺตคฺเคหิ. อิมํหิ โช ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน สํโฆ ปาปิกาย ทิฏฐิชา อุปปฏินิตฺตคฺเค อุทฺเทปนียกมฺมํ กเรยฺย. (๑)

อุปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน สํโฆ ปาปิกาย ทิฏฐิชา อุปปฏินิตฺตคฺเค อุทฺเทปนียกมฺมํ กเรยฺย: อธิตฺเต ตํตฺตวิปฺสนโน โหติ, อชฺฌาจาเร อจฺจาวิปฺสนโน โหติ, อตฺติทิฏฐิชา ทิฏฐิวิปฺสนโน โหติ. อิมํหิ โช ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน สํโฆ ปาปิกาย ทิฏฐิชา อุปปฏินิตฺตคฺเค อุทฺเทปนียกมฺมํ กเรยฺย. (๒)

อุปเรหิปี ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคตฺตํ ภิกฺขุโน อากงฺขมานโน สํโฆ ปาปิกาย ทิฏฐิชา อุปปฏินิตฺตคฺเค อุทฺเทปนียกมฺมํ กเรยฺย: พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาสฺติ, ชมฺมสฺส อวณฺณํ ภาสฺติ, สํฆสฺส อวณฺณํ ภาสฺติ. อิมํหิ โช ภิกฺขเว ตํหํเคหิ สมนฺนาคตฺตํ

ภิกขุโน อากงขมาโน ตังโฆ ปาบีกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนํยกมฺมํ
กรเยย. (๓)

คิณฺณํ ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺํ อากงขมาโน ตังโฆ ปาบีกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค
อุกฺเขปนํยกมฺมํ กรเยย: เอโก ภณฺทณการโก โหติ กถการโก จิฆาทการโก ภสฺส-
การโก ตังเฆ อธิกรณการโก, เอโก พาโต โหติ อพฺยตฺโต อวคฺคิพฺพุโต
อนปทาโน, เอโก คิหิธํสฺสํโส วิหริติ อนนฺโดมิกเกหิ คิหิธํสฺสํเคหิ. อิมํ โส ภิกฺขเว
คิณฺณํ ภิกฺขุณฺํ อากงขมาโน ตังโฆ ปาบีกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนํยกมฺมํ
กรเยย. (๔)

อปเรธมฺมี ภิกฺขเว คิณฺณํ ภิกฺขุณฺํ อากงขมาโน ตังโฆ ปาบีกาย ทิฏฐิจิยา
อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนํยกมฺมํ กรเยย: เอโก อริสฺสํเต สํตฺตวิปฺสนฺโน โหติ, เอโก
อชฺชมาจาเร อจฺจาวิปฺสนฺโน โหติ, เอโก อตฺติทิจิยา ทิฏฐิจิวิปฺสนฺโน โหติ. อิมํ โส
ภิกฺขเว คิณฺณํ ภิกฺขุณฺํ อากงขมาโน ตังโฆ ปาบีกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค
อุกฺเขปนํยกมฺมํ กรเยย. (๕)

อปเรธมฺมี ภิกฺขเว คิณฺณํ ภิกฺขุณฺํ อากงขมาโน ตังโฆ ปาบีกาย ทิฏฐิจิยา
อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนํยกมฺมํ กรเยย: เอโก พุทฺธสฺสํ อวณฺณํ ภาสฺติ, เอโก
ธมฺมสฺสํ อวณฺณํ ภาสฺติ, เอโก สํมสฺสํ อวณฺณํ ภาสฺติ. อิมํ โส ภิกฺขเว คิณฺณํ
ภิกฺขุณฺํ อากงขมาโน ตังโฆ ปาบีกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนํยกมฺมํ กรเยย. (๖)

ปาบีกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนํยกมฺเม อากงขมานนฺตํ นิจฺจํ.

เตจตฺตาฬีสวตฺต

[๘๐] ปาบีกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนํยกมฺมกเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา
ธมฺมา วคฺคิตพฺพํ. ตตฺตฺราญํ ธมฺมาวคฺคตนา: น อฺปสฺมปาเทตพฺพํ, น นิสฺสํโย ทาทพฺพโ,

น ตำมเนโร อุภูจ่าเปตพโฟ, น ภิกขุโนวาทกถัมมคิ ตำทิตพพา, ถัมมเคนนี
ภิกขุณโย น โอวทิตพพา, ยาย อาปคิตยา ถัมเนน ปาปีกาย ทิจฺจียา อปฺปฏิ-
นิตฺถ์คเค อุชเชปนียกมมํ กถํ โหติ, ตำ อาปคิติ น อาปชฺชิตพพา, อณฺณา วา
ตาทิตฺถิกา, ตโต วา ปาปฺปิฏจตฺตรา, กมมํ น ครหิตพพํ, กมฺมิกา น ครหิตพพา ๆเป
น ปกคคฺคตฺถ ภิกขุโน อุโปตฺถโก จเปตพโฟ, น ปวาร์ณา จเปตพพา, น ถวฺจนีย
กาทพพํ, น อนฺนวาโท ปฏจเปตพโฟ, น โอภาสํ การตพโฟ, น โจเทตพโฟ,
น ตำเรตพโฟ, น ภิกขุหิ ถัมปโยเชตพพนคิ.

ປາປິກາຍ ທິກູຈີຍາ ອປປງນິດໍດໍເຄ ອຸກເໝນີຍກມເມ ເຕຈຕາພີດໍວຕໍ ນິກູຈີຕໍ.

[๘๑] อถ โห ตังโฆ อวิฏฐัสส ภิกขุโน คทฐพาริปปุพฺพัสส ปาปิกาย ทิฏฐิจิยา
 อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปณียกมฺมํ อกาสิ อสฺมํโภคํ ตังเชน. โส ตังเชน ปาปิกาย
 ทิฏฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปณียกมฺมกโต วิพฺภวมิ. เย เต ภิกขุ อปฺปิจุณา ฯ เป ฯ
 เต อชฺชฌายนฺติ จิยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม อวิฏฐโ จ ภิกขุ คทฐพาริปปุพฺโ
 ตังเชน ปาปิกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปณียกมฺมกโต วิพฺภวมิตฺตํ”ติ. อถ โห
 เต ภิกขุ ภควโต เขตมคฺคํ อาโรเจสฺส.

อลไซ ภควา เอกธัมมิ นิทานเ เอกธัมมิ ปกรณ ภัทฺฐลัม ฌนุฌีปาตาเปตฺวา
 ภัทฺฐ ปฏิจฺจุติ “ตจฺจํ กิร ภัทฺฐเว อวิฏฺฐโ จ ภัทฺฐ คทฺฐพาริปุพฺโพ ตมฺเณ ปาปீกาย
 ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมกโต วิพฺภวตี”ติ. ตจฺจํ ภควาติ. วิคฺรหิ
 พุทฺโธ ภควา อนนฺจุณฺณวีกํ ฯ เป ฯ ถลํ หิ นาม โส ภัทฺฐเว โมฆปริโส ตมฺเณ
 ปาปீกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมกโต วิพฺภวีสฺสตี. เนตํ ภัทฺฐเว
 อปฺปสํนฺนํ วา ปตํทาย ฯ เป ฯ วิคฺรหิตฺวา ฯ เป ฯ ฆมฺมึ ถลํ กตฺวา ภัทฺฐ
 อามนฺเตติ: เตนหิ ภัทฺฐเว ตสฺส ปาปீกาย ทิฏฺฐิยา อปฺปฏินิสฺสํคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ
 ปฏิปฺปตฺตมฺเณ.

เทติ, น สํมณเณรํ อุกฺกุจฺจาเปติ, น ภิกฺขุโนวาทกตมฺมคํ สํทิตฺติ, สํมโคปํ ภิกฺขุโนโย
น โอวทติ. อิมํหิ โข ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคตฺส ภิกฺขุโน ปาปิกาย
ทิฏฐิชา อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปตฺตมฺเภตพฺพํ.

อปเรหิปี ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคตฺส ภิกฺขุโน ปาปิกาย ทิฏฐิชา
อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปตฺตมฺเภตพฺพํ: ยาย อापคฺคิยา สํเชน ปาปิกาย
ทิฏฐิชา อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ กตํ โหติ, ตํ อापคฺคํ น อापชฺชติ,
อณฺณํ วา ตาทิสํ, ตโต วา ปาปิกฺกุจฺจํ, กมฺมํ น คฺรหติ, กมฺมิเก น คฺรหติ.
อิมํหิ โข ภิกฺขเว ปณฺจหฺงฺเคหิ สมนฺนาคคตฺส ภิกฺขุโน ปาปิกาย ทิฏฐิชา อปปฏิ-
นิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปตฺตมฺเภตพฺพํ ฯ เป ฯ

อฏฺฐหิ ภิกฺขเว อฏฺฐคฺเค สมนฺนาคคตฺส ภิกฺขุโน ปาปิกาย ทิฏฐิชา อปปฏิ-
นิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปตฺตมฺเภตพฺพํ: น ปกคคตฺส ภิกฺขุโน อุกฺโกตํ จเปติ,
น ปวารณํ จเปติ, น สวจฺญํ กโรติ, น อนฺวาทํ ปฏฺฐาเปติ, น โอภาสํ กาวเรติ,
น โจทติ, น สํเวติ, น ภิกฺขุหิ สมนฺนโยชติ. อิมํหิ โข ภิกฺขเว อฏฺฐหฺงฺเคหิ
สมนฺนาคคตฺส ภิกฺขุโน ปาปิกาย ทิฏฐิชา อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปตฺ-
ตมฺเภตพฺพํ.

ปาปิกาย ทิฏฐิชา อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺม

ปฏิปตฺตมฺเภตพฺพเคจฺจคฺคาพฺสํกํ นิฏฺฐิตํ.

[๘๔] เอตฺถจฺจ ปน ภิกฺขเว ปฏิปตฺตมฺเภตพฺพํ. เตนหิ ภิกฺขเว ปาปิกาย ทิฏฐิชา
อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมกฺเคน ภิกฺขุณา สํมํ อุกฺกมฺมิตฺวา เอกํ อุกฺกมฺมิตฺวา
กิริตฺวา อุกฺกมฺมํ ภิกฺขุณํ ปาเท วณฺทิตฺวา อุกฺกมฺมิกํ นิตฺทิตฺวา อณฺชตํ ปคฺคเหตฺวา
เอวํสํสํ วณฺทิตฺวา “อหํ ภนฺเต สํเชน ปาปิกาย ทิฏฐิชา อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเข-
ปนียกมฺมกฺโก สมนฺมา วคฺตามิ, โดมํ ปาเคมิ, เนคฺถารํ วคฺตามิ, ปาปิกาย ทิฏฐิชา
อปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ สมนฺสํ ปฏิปตฺตมฺมํ ยาจามิ”ติ. ทุคฺคิยมฺมํ ยาจิตฺพพา.
คฺคิยมฺมํ ยาจิตฺพพา. พุคฺคเตน ภิกฺขุณา ปฏิปเตน สํโฆ ฉาเปตพฺพ-

“สุณาคู เม ภนฺเต ตัสส, อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ตัสสเน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา
 อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมกโต ตมฺมา วตฺตติ, โทมํ ปาเตติ, เนตฺถารํ วตฺตติ,
 ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจติ, ยถิ
 ตัสสตฺตํ ปตฺตกถตฺตํ, ตัสส อิตฺถนฺนามตฺตํ ภิกฺขุโน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค
 อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปตฺตมฺเภยฺย, เอตํ ฅตฺติ.

สุณาคู เม ภนฺเต ตัสส, อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ตัสสเน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา
 อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมกโต ตมฺมา วตฺตติ, โทมํ ปาเตติ, เนตฺถารํ วตฺตติ,
 ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจติ, ตัสส
 อิตฺถนฺนามตฺตํ ภิกฺขุโน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิป-
 ปตฺตมฺเภติ, ยตฺตํยตฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนามตฺตํ ภิกฺขุโน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏิ-
 นิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ, ตัสส คฺคณฺหตฺตํ; ยตฺตํ นกฺขมติ, ตัสส ภาเตยฺย.

ทฺธิยมนฺปี เอตมคฺคํ วทามิ ฯ เป ฯ ทฺธิยมนฺปี เอตมคฺคํ วทามิ. สุณาคู เม
 ภนฺเต ตัสส, อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ ตัสสเน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค
 อุกฺเขปนียกมฺมกโต ตมฺมา วตฺตติ, โทมํ ปาเตติ, เนตฺถารํ วตฺตติ, ปาปิกาย
 ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียตฺตํ กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ยาจติ, ตัสส อิตฺถนฺนามตฺตํ
 ภิกฺขุโน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ปฏิปฺปตฺตมฺเภติ, ยตฺตํ-
 ยตฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนามตฺตํ ภิกฺขุโน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียตฺตํ
 กมฺมตฺตํ ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ, ตัสส คฺคณฺหตฺตํ; ยตฺตํ นกฺขมติ, ตัสส ภาเตยฺย.

ปฏิปฺปตฺตํทฺธิ ตัสสเน อิตฺถนฺนามตฺตํ ภิกฺขุโน ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค
 อุกฺเขปนียกมฺมํ, ชมติ ตัสสตฺตํ, ตตฺตมฺมา คฺคณฺหํ. เอวเมตํ ธารยามิ”ติ.

ปาปิกาย ทิฏฺฐิจิยา อปฺปปฏินิตฺตคฺเค อุกฺเขปนียกมฺมํ ตตฺตมํ นิฏฺฐิตํ.

กมนกฺขนฺนโก ปจฺจโม.

อิมมฺหิ ชนฺนเก วคฺชฺช ติตฺถ.

คสสุทธานัน

ปณฺฑิตโศทิตกา ภิภุช
คาทิสเฐ อุปตฺถกมฺม

ธํยํ ภณฺทนาการกา
อุตฺถาหิสฺส จ ภณฺทเน.

อนุปฺพนฺหานิ^๑ ราชนฺติ
อปปิเจฺจนา เปตฺตา ภิภุช

อุปปฺพนฺหานิปี วทฺธมเร^๒
อุชฺฌายนฺติ ปวิตฺโต.^๓

ตฺถมฺมจฺจิตฺติโก พุทฺโธ
อาณานิเปตฺติ คชฺชนีย-

ธมฺมวฺจ อคฺคปฺคฺคโค
กมฺมํ ตาวคฺคิยํ จินฺ.

อธมฺมฺชาปฺปฏิปฺจนา
อนาปคฺติ อเทตฺเน

อปปฺฏิณฺณาย กตฺตจ ยํ
เทตฺตาย กตฺตจ ยํ.

อโจเทตฺวา อตฺถาเรตฺวา
อธมฺมฺชา อธมฺเมน

อนาโรเปตฺวา จ ยํ กตํ
วคฺเคนาปี จ ยํ กตํ.^๔

อปปฺฏิปฺจนา อธมฺเมน
อปปฺฏิณฺณาย อธมฺเมน

วคฺเคนาปี จ ยํ กตํ^๕
วคฺเคนาปี จ ยํ กตํ.^๖

อนาปคฺติยา^๗ อธมฺเมน
อเทตฺนาคามินิยา

วคฺเคนาปี จ ยํ กตํ^๘
อธมฺมวคฺคเมว จ.

๑ น. ม. อนุปฺพนฺหานิ

๒ ต. อุปฺพนฺหานิ ปวทฺธมเร

๓ น. ม. ปทตฺตโต

๔ น. ม. อ. วคฺเคน จาปี ยํ กตํ

๕ น. ม. อ. ปุณ วคฺเคน ยํ กตํ

๖ น. ม. อ. วคฺเคน จาปี ยํ กตํ

๗ น. ม. อนาปคฺติ

๘ น. ม. อ. วคฺเคน จาปี ยํ กตํ

เทธิตาย อธมเม	วคฺเคนาปี คเถว จ
อโจเทตฺวา อธมเม	วคฺเคนาปี คเถว จ.
อธฺาเรตฺวา อธมเม	วคฺเคนาปี คเถว จ
อนาโรเปตฺวา อธมเม	วคฺเคนาปี คเถว จ.
กณฺหวารนเยเนว	ตฺถกฺกวารํ วิชาณียา
ตฺโฆ อากฺขมาโน จ	ยตฺถ คชฺชนียํ กเว.
ภณฺฑนํ พาโถ ตตฺถโจ	อริตฺเต อชฺฌาจาเร.
อติทฺธิจฺจิ วิปนฺนตฺถ	ตฺโฆ คชฺชนียํ กเว.
พทุทฺธมมตฺถ ตตฺถ	อวณฺณํ โย จ ภาตฺติ.
คินฺนุณฺนมนฺปี จ ภิกฺขุณฺ	ตฺโฆ คชฺชนียํ กเว.
ภณฺฑนํ การโก เอโก	พาโถ ตตฺถคฺคณฺนิตฺติโต
อริตฺเต อชฺฌาจาเร	คเถว อติทฺธิจฺจียา.
พทุทฺธมมตฺถ ตตฺถ	อวณฺณํ โย จ ภาตฺติ
คชฺชนียกมฺมกโต	เอวํ ตมฺมานุวคฺคณา.
อุปตฺมปทา นิตฺถโย	ตมฺเณวํ อุปฏฺฐา
โอวาทตมฺมเคนาปี	น กเว คชฺชนีกโต.
นาปชฺเช คตฺถจ อปคฺคิ	คาทิสฺสจ คโต ปวํ

กมฺมณฺจ กมฺมิเก เจว

น ครเห ตถาวโร.

อุโปสถํ ปวารณํ
นํ สวจนํ อนุวาท

ปกคคตตํ นนฺทสเป
โอกาโส โจทเนน จ.

ธารณํ สมนฺโปกณฺจ
อุปสมปทา นิสฺสโย

น กรยฺย ตถาวโร
ธามณฺเร อุปนุสนา.

โอวาทกถมฺมเตนابق
คณฺจาปชฺชติ อาปคฺติ

ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺติ
คาคิธมฺจ คโต ปริ.

กมฺมณฺจ กมฺมิเก จาปี
อุโปสถํ ปวารณํ

ครหฺนโต น สมนฺติ
สวจนํ จ โนวาท.

โอกาโส โจทณฺเจว
อิเมหฺนฺจเคหิ โย ยุตฺโต

ธารณา สมนฺโพนฺหา
คชฺชนานุปสมฺมติ.

กณฺหวารนเยเนว
พาโต อาปคฺติพฺพุโต

สํกฺกวารํ วิชานิยา
ตตฺถโจปี จ เสยฺยโส.

นียตฺตกมฺมํ สมนฺพุทฺโธ
กัฏฐาคิริตฺมํ เทว ภิกฺขุ

อาณานิเปตี มหามุณี
อตฺตชฺชินฺนพฺพุตฺตา.

อนาจารมฺปิ วิวิธํ
ปพฺพาทนํ สมนฺพุทฺโธ

อาจริตฺ อตฺตณฺดา
กมฺมํ ตาวคฺคิยํ ชิน.

๑ น. ม. จาปี ๒ น. ม. อ. ปุคฺคเกตฺตํ อํ นตฺทโท น ทิสฺสติ ๓ น. ม. สวจนํ
จาโนวาท ๔ น. ม. อนาจารณฺจ

ดโย อุภูเชปนียกมมา
คชชนนียนเยนาปี

ดัดดา เต วิภคิตโต
เสดกมม วิชานียาติ.

กมมกชนุโก นิฏจิติ.

๒. ปาฏิวาสิกกขนุทธ

๑. ปาฏิวาสิกกุตต

[๗๕] เตน สัมเณ พุทฺโธ ภควา สาวตถิย์ วิหริติ เขตฺวเน อนาลปิณฑิกัสส อารามเ. เตน โข ปน สัมเณ ปาฏิวาสิกกา ภิกฺขุ สํทียนฺติ ปกคคฺคานํ ภิกฺขุนํ อภิวัตน์ ปจฺจุจฺจํ อณฺชตฺถมํ สํมํจิคมํ อาสํนาภิหารํ เสยฺยาภิหารํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถติกํ ปคฺคจฺจวรปฏิกฺคหณํ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมํ. ยเ เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺจา ฯ เป ฯ เต อฺนุชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม ปาฏิวาสิกกา ภิกฺขุ สํทียนฺตฺตฺตฺติ ปกคคฺคานํ ภิกฺขุนํ อภิวัตน์ ปจฺจุจฺจํ อณฺชตฺถมํ สํมํจิคมํ อาสํนาภิหารํ เสยฺยาภิหารํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถติกํ ปคฺคจฺจวรปฏิกฺคหณํ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมณฺ”ติ. อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตุ.

อถ โข ภควา เอตสฺมิ นิทาเน เอตสฺมิ ปกรเณ ภิกฺขุสฺสํ สํนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏฺฐิจิ “สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ปาฏิวาสิกกา ภิกฺขุ สํทียนฺติ ปกคคฺคานํ ภิกฺขุนํ อภิวัตน์ ปจฺจุจฺจํ อณฺชตฺถมํ สํมํจิคมํ อาสํนาภิหารํ เสยฺยาภิหารํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถติกํ ปคฺคจฺจวรปฏิกฺคหณํ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมณฺ”ติ. สจฺจํ ภควาติ. วิครหิ พุทฺโธ ภควา ฯ เป ฯ กถํ หิ นาม ภิกฺขเว ปาฏิวาสิกกา ภิกฺขุ สํทียนฺตฺตฺตฺติ ปกคคฺคานํ ภิกฺขุนํ อภิวัตน์ ปจฺจุจฺจํ อณฺชตฺถมํ สํมํจิคมํ อาสํนาภิหารํ เสยฺยาภิหารํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถติกํ ปคฺคจฺจวรปฏิกฺคหณํ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมํ. เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสํนํ นวํ ปสาทาย ปสํนํ นวํ ภิชฺชโยภาวาย ฯ เป ฯ วิครหิตฺวา ฯ เป ฯ สมํมิ กถํ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตติ. น ภิกฺขเว ปาฏิวาสิกเกณ ภิกฺขุณา สํทิตพฺพํ ปกคคฺคานํ ภิกฺขุนํ อภิวัตน์ ปจฺจุจฺจํ อณฺชตฺถมํ สํมํจิคมํ อาสํนาภิหารํ เสยฺยาภิหารํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถติกํ ปคฺคจฺจวรปฏิกฺคหณํ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมํ; โย สํทียะย, อาปคฺติ ทุกฺกตฺต.

อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาริชาติกานํ ภิกฺขุณํ มิถุ ยถาคุหฺมํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ
อณฺชติกกมฺมํ สํมัจฺจิกมฺมํ อาสนาภิหารํ เสยฺยาภิหารํ ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถติกํ
ปคฺคจฺจวรปฏิกคฺคหนํ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมฺมํ.

อนุชานามิ ภิกฺขเว ปาริชาติกานํ ภิกฺขุณํ ปณฺจ ยถาคุหฺมํ อุโปสถํ ปวารณํ
วสฺสติกสาฎิกํ โอโณชนํ ภคฺคณฺจํ. เตนฺหิ ภิกฺขเว ปาริชาติกานํ ภิกฺขุณํ วคฺคํ
ปณฺณเปสฺสํ, ยถา ปาริชาติเกหิ ภิกฺขุหิ วคฺคิตฺตพฺพํ.

[๗๖] ปาริชาติเกน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สฺมมา วคฺคิตฺตพฺพํ. คตฺวายํ สฺมมาวคฺคณา:
น อุปสฺมปาเทตฺตพฺพํ, น นิสฺสํโย ทาตฺตพฺพํ, น สํมณฺเฑโร อุปฺปจฺจาเปตฺตพฺพํ,
น ภิกฺขุโนวาทกสฺมมฺมํ สํมาทิตฺตพฺพํ, สฺมมฺเตนปฺปํ ภิกฺขุณฺโง น โอวทิตฺตพฺพํ, ยาย อาปคฺคิยา
สฺมณฺเฑน ปริวาโส ทินฺโน โหติ, สํ อาปคฺคิ น อาปชฺชิตฺตพฺพํ, อณฺเฑน วา
คาทิตฺติกา, คโต วา ปาปิฏฺฐจฺจวรา, กมฺมํ น ครหิตฺตพฺพํ, กมฺมิกา น ครหิตฺตพฺพํ,
น ปกคฺคตฺตสฺส ภิกฺขุโน อุโปสถํ จเปตฺตพฺพํ, น ปวารณา จเปตฺตพฺพํ, น สวณฺณํ
กาคพฺพํ, น อนฺวาทํ ปฏฺฐจเปตฺตพฺพํ, น โอภาโส กาทเรตฺตพฺพํ, น โจเทตฺตพฺพํ,
น สํวเรตฺตพฺพํ, น ภิกฺขุหิ สฺมปโยเชตฺตพฺพํ.

น ภิกฺขเว ปาริชาติเกน ภิกฺขุณา ปกคฺคตฺตสฺส ภิกฺขุโน ปฺรโต คณฺตพฺพํ,
น ปฺรโต นิสฺสํทิตฺตพฺพํ, โย โหติ สฺมณฺเฑน อาสนปฺริยนฺโต เสยฺยาปฺริยนฺโต วิหารปฺริยนฺโต,
โส คตฺตสฺส ปทาตฺตพฺพํ, เตน จ โส สํมาทิตฺตพฺพํ.

น ภิกฺขเว ปาริชาติเกน ภิกฺขุณา ปกคฺคเตน ภิกฺขุณา ปฺเรตฺมณฺเฑน วา ปจฺจุจฺจา-
สฺมณฺเฑน วา กุถาณิ อุปสฺสงฺกมิตฺตพฺพานิ, น อารณฺณนิกกํ สํมาทิตฺตพฺพํ,^๒ น ปิณฺฑปาตนิกกํ
สํมาทิตฺตพฺพํ, น จ คปฺปจฺจุยา ปิณฺฑปาโต นีหฺราเปตฺตพฺพํ “มา มํ ชานิสฺสุ”ติ.

๑ น. ม. อ. ปุคฺคเกสฺส อยํ จสฺสทโท น ทิสฺสํติ

๒ น. ม. สํมาทาทพฺพํ

[๗๗] ปาฏิสาธิกเกน ภิกขเว ภิกขุณา อาคนตุเกน อาโรเจตพฺพํ, อาคนตุกตฺถํ อาโรเจตพฺพํ, อุโปสเถ อาโรเจตพฺพํ, ปวารณาย อาโรเจตพฺพํ, สเจ คิตาโน โหติ. ทูเคนนํ อาโรจาเปตพฺพํ.

น ภิกขเว ปาฏิสาธิกเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสา อภิกขุโก อาวาโส คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺว ปกคฺคเตน อณฺเฏศฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว ปาฏิสาธิกเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสา อภิกขุโก อนาวาโส คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺว ปกคฺคเตน อณฺเฏศฺว อนฺตรายา. น ภิกขเว ปาฏิสาธิกเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสา อภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺว ปกคฺคเตน อณฺเฏศฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว ปาฏิสาธิกเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อนาวาสา อภิกขุโก อาวาโส คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺว ปกคฺคเตน อณฺเฏศฺว อนฺตรายา. น ภิกขเว ปาฏิสาธิกเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อนาวาสา อภิกขุโก อนาวาโส คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺว ปกคฺคเตน อณฺเฏศฺว อนฺตรายา. น ภิกขเว ปาฏิสาธิกเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อนาวาสา อภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺว ปกคฺคเตน อณฺเฏศฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว ปาฏิสาธิกเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสา วา อนาวาสา วา อภิกขุโก อาวาโส คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺว ปกคฺคเตน อณฺเฏศฺว อนฺตรายา. น ภิกขเว ปาฏิสาธิกเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสา วา อนาวาสา วา อภิกขุโก อนาวาโส คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺว ปกคฺคเตน อณฺเฏศฺว อนฺตรายา. น ภิกขเว ปาฏิสาธิกเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสา วา อนาวาสา วา อภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ อณฺเฏศฺว ปกคฺคเตน อณฺเฏศฺว อนฺตรายา.

[๗๘] น ภิกขเว ปาฏิสาธิกเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสา สภิกขุโก อาวาโส คนฺตพฺโพ ยคฺคตฺถํ ภิกขุ นานาธวาสกา อณฺเฏศฺว ปกคฺคเตน อณฺเฏศฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว ปาวิวาทิเกน ภิกขุณา ตัมภิกขุกา อววาสา ตัมภิกขุโก อนววาโส คนตพฺโพ
 ยตถธตฺตํ ภิกขุ นานาธัมมวาทกา อญฺญตฺร ปกตคฺคเตน อญฺญตฺร อนุตฺตรายา. น ภิกขเว
 ปาวิวาทิเกน ภิกขุณา ตัมภิกขุกา อววาสา ตัมภิกขุโก อววาโส วา อนววาโส วา
 คนตพฺโพ ยตถธตฺตํ ภิกขุ นานาธัมมวาทกา อญฺญตฺร ปกตคฺคเตน อญฺญตฺร อนุตฺตรายา.

น ภิกขเว ปาวิวตฺติเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อนาวาสา สภิกขุโก อาวาโส
 คนฺตพฺโพ ยตฺถอสุตฺตํ ภิกขุ นานาถวํสํกา อมฺเบตฺตํ ปกคฺคเตน อมฺเบตฺตํ อนฺตรายา.
 น ภิกขเว ปาวิวตฺติเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อนาวาสา สภิกขุโก อนาวาโส คนฺตพฺโพ
 ยตฺถอสุตฺตํ ภิกขุ นานาถวํสํกา อมฺเบตฺตํ ปกคฺคเตน อมฺเบตฺตํ อนฺตรายา. น ภิกขเว
 ปาวิวตฺติเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อนาวาสา สภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา
 คนฺตพฺโพ ยตฺถอสุตฺตํ ภิกขุ นานาถวํสํกา อมฺเบตฺตํ ปกคฺคเตน อมฺเบตฺตํ อนฺตรายา.

[๗๕] น ภิกขเว ปาริชาติเกณ ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสา वा अनवासा वा
 सभिक्षुगो आवासे कन्दपुपो यत्तद्धत्तु भिक्षु नानासंवासाका अन्नचक्र पक्ककत्तेन
 अन्नचक्र अनत्रया. न भिक्षवे पारिชาติगेन भिक्षुणा सभिक्षुका आवासा वा
 अनवासा वा सभिक्षुगो अनवासो कन्दपुपो यत्तद्धत्तु भिक्षु नानासंवासाका
 अन्नचक्र पक्ककत्तेन अन्नचक्र अनत्रया. न भिक्षवे पारिชาติगेन भिक्षुणा सभिक्षुका
 आवासा वा अनवासा वा सभिक्षुगो आवासे वा अनवासो वा कन्दपुपो
 यत्तद्धत्तु भिक्षु नानासंवासाका अन्नचक्र पक्ककत्तेन अन्नचक्र अनत्रया.

[๘๐] คนคพฺโพ ภิกขเว ปาวีวตฺติเกน ภิกขุณา สํภิกขุกา อวราธา สํภิกขุโก
อวราโธ ยตฺตสฺสํ ภิกขุ สํมานตฺวาตฺถกา ยํ ชนฺตเวา “สํโกมิ อชฺเชว คนฺตุน”ติ.

คนตพโพ ภิกขเว ปาวิวาดีเกณ ภิกขุณา ตภิกขุกา อาวาสา ตภิกขุโก อนาวาโส
ยตถตตํ ภิกขุ ตมานลวตกา ยํ ชณฺญา “ตโกมิ อชฺเชว คนฺตุน”ติ.

คนตพโพ ภิกขเว ปาวาสีเกณ ภิกขุณา สภิกขุกา ชาวาส่า สภิกขุโก ชาวาโส

วา อนาวาโส วา ยตถสฺสํ ภิกฺขุ สฺमानํวาสกา ยํ ชณฺเณ “ตถโกมิ อชฺเชว
คนฺคฺน”ติ.

คนฺคฺพโฬ ภิกฺขเว ปาวิวาสิกเณ ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อนาวาสา ตฺภิกฺขุโก
อวาโส ยตถสฺสํ ภิกฺขุ สฺमानํวาสกา ยํ ชณฺเณ “ตถโกมิ อชฺเชว คนฺคฺน”ติ.

คนฺคฺพโฬ ภิกฺขเว ปาวิวาสิกเณ ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อนาวาสา ตฺภิกฺขุโก อนาวาโส
ยตถสฺสํ ภิกฺขุ สฺमानํวาสกา ยํ ชณฺเณ “ตถโกมิ อชฺเชว คนฺคฺน”ติ.

คนฺคฺพโฬ ภิกฺขเว ปาวิวาสิกเณ ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อนาวาสา ตฺภิกฺขุโก อวาโส
วา อนาวาโส วา ยตถสฺสํ ภิกฺขุ สฺमानํวาสกา ยํ ชณฺเณ “ตถโกมิ อชฺเชว
คนฺคฺน”ติ.

คนฺคฺพโฬ ภิกฺขเว ปาวิวาสิกเณ ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อวาสา วา อนาวาสา วา
ตฺภิกฺขุโก อวาโส ยตถสฺสํ ภิกฺขุ สฺमानํวาสกา ยํ ชณฺเณ “ตถโกมิ อชฺเชว
คนฺคฺน”ติ.

คนฺคฺพโฬ ภิกฺขเว ปาวิวาสิกเณ ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อวาสา วา อนาวาสา วา
ตฺภิกฺขุโก อนาวาโส ยตถสฺสํ ภิกฺขุ สฺमानํวาสกา ยํ ชณฺเณ “ตถโกมิ อชฺเชว
คนฺคฺน”ติ.

คนฺคฺพโฬ ภิกฺขเว ปาวิวาสิกเณ ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อวาสา วา อนาวาสา วา
ตฺภิกฺขุโก อวาโส วา อนาวาโส วา ยตถสฺสํ ภิกฺขุ สฺमानํวาสกา ยํ ชณฺเณ
“ตถโกมิ อชฺเชว คนฺคฺน”ติ.

[๘๑] น ภิกฺขเว ปาวิวาสิกเณ ภิกฺขุณา ปกคฺคฺเตน ภิกฺขุณา ตฺหฺมํ เอกจฺจนฺเณ อวาเส
วคฺคฺพํ, น เอกจฺจนฺเณ อนาวาเส วคฺคฺพํ, น เอกจฺจนฺเณ อวาเส วา อนาวาเส วา
วคฺคฺพํ, ปกคฺคฺคํ ภิกฺขุํ ทิสฺวา อาสนา วุจฺจาสคฺพํ, ปกคฺคฺโค ภิกฺขุํ อาสนน

นิมนเตศพุโพ, น ปกคคเตน ภิกขุณา สทัธิ เอกาธเน นิสัทธิคัพพ, น นัเจ อาธเน
 นิสัทธิเน อจุเจ อาธเน นิสัทธิคัพพ, น ฉมายั นิสัทธิเน อาธเน นิสัทธิคัพพ, น เอกจกเม
 จกมิตัพพ, น นัเจ จกเม จกมนเต อจุเจ จกเม จกมิตัพพ, น ฉมายั
 จกมนเต จกเม จกมิตัพพ.

[๘๒] น ภิกขเว ปาวิวาลิกเนน ภิกขุณา ปาวิวาลิกเนน อชุตตเรน ภิกขุณา
 สทัธิ ๖ เป ๖ มุตาย ปฏิกัสนารเหน ภิกขุณา สทัธิ ๖ เป ๖ มานคตารเหน
 ภิกขุณา สทัธิ ๖ เป ๖ มานคตจวริเกน ภิกขุณา สทัธิ ๖ เป ๖ อพุณนารเหน
 ภิกขุณา สทัธิ เอกจณเน อาวาเส วคคัพพ, น เอกจณเน อนาวาเส วคคัพพ,
 น เอกจจณเน อาวาเส วา อนาวาเส วา วคคัพพ, น เอกาธเน นิสัทธิคัพพ, น นัเจ
 อาธเน นิสัทธิเน อจุเจ อาธเน นิสัทธิคัพพ, น ฉมายั นิสัทธิเน อาธเน นิสัทธิคัพพ,
 น เอกจกเม จกมิตัพพ, น นัเจ จกเม จกมนเต อจุเจ จกเม จกมิตัพพ,
 น ฉมายั จกมนเต จกเม จกมิตัพพ.

ปาวิวาลิกจคคโต เจ ภิกขเว ปวิวาลั ทเทย, มุตาย ปฏิกัสนะย, มานคต
 ทเทย, คัวโล อพุณน, อกมัม คั^๒ น จ กรณียนติ.

จคคณคตูปาวิวาลิกวคคัม นิฐจิตัม.

[๘๓] อต โข อายัสมา อูปาติ, เยน ภควา, เทนุปลังกมิ; อูปลังกมิควา ภคณค
 อวิวาเทควา เอกมณคัม นิสัทธิ; เอกมณคัม นิสัทธิโน โข อายัสมา อูปาติ ภคณคัม
 เอกทโวจ “กติ นุ โข ภนเต ปาวิวาลิกัสส ภิกขุโน รคคิจเจทา”ติ. คโย โข อูปาติ
 ปาวิวาลิกัสส ภิกขุโน รคคิจเจทา: สหวาโส วิปวาโส อนาโรจนา; อิมะ โข
 อูปาติ คโย ปาวิวาลิกัสส ภิกขุโน รคคิจเจทาติ.

๑ ก. คัพพัส

๒ ฉ. ม. อ. โปคคเกส อัย คัสมุโท น ปณณายติ

[๘๔] เตน โข ปน สมนเณ ดาวตฺถิยํ มหาภิกฺขุสฺสโม สนนฺปิโต โหติ,
 น สกฺโกนฺติ ปาวิวาสิกา ภิกฺขุ ปริวาสํ โสเชตุํ, เเต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ
 อาโรเจตุ. อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ปริวาสํ นิกฺขิปปิํ. เอวเมว ปน ภิกฺขเว นิกฺขิปปิตพฺโพ;
 เตน ปาวิวาสิเกน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุํ อุปสงฺกมิทฺวา เอกํตํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา
 อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อณฺฺชติ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย “ปริวาสํ นิกฺขิปปามิ”ติ,
 นิกฺขิตฺโต โหติ ปริวาโส. “วตฺตํ นิกฺขิปปามิ”ติ, นิกฺขิตฺโต โหติ ปริวาโสติ.

[๘๕] เตน โข ปน สมนเณ ดาวตฺถิยา ภิกฺขุ ตฺหิ ตฺหิ ปกฺกมิตฺตุ. สกฺโกนฺติ
 ปาวิวาสิกา ภิกฺขุ ปริวาสํ โสเชตุํ, เเต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตุ.
 อนฺุชานามิ ภิกฺขเว ปริวาสํ สฺมาทียิํ. เอวเมว ปน ภิกฺขเว สฺมาทียิตพฺโพ,^๒ เตน
 ปาวิวาสิเกน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุํ อุปสงฺกมิทฺวา เอกํตํ อุตฺตราสงฺกํ กริตฺวา
 อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อณฺฺชติ ปคฺคเหตฺวา เอวมสฺส วจฺนีโย “ปริวาสํ สฺมาทียามิ”ติ,
 สฺมาทินฺโน โหติ ปริวาโส. “วตฺตํ สฺมาทียามิ”ติ, สฺมาทินฺโน โหติ ปริวาโสติ.

ปาวิวาสิกวตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

๒. มุลาบปฏิกษฺณารหตฺต

[๘๖] เตน โข ปน สมนเณ มุลาบปฏิกษฺณารหา ภิกฺขุ สํทียนฺติ ปกตฺตตฺตํ
 ภิกฺขุณํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ อณฺฺชตฺกมฺมํ สํมํจิกมฺมํ อาสํนาภิหารํ เเตยฺยาภิหารํ
 ปาโททกํ ปาทปฺปํ ปาทกถิกํ ปตฺตจฺจวรปฏิคฺคหณํ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมฺมํ. เย เเต ภิกฺขุ
 อปฺปิจฺฉา ๑ เป ๑ เเต อุตฺตมายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ “กหํ หิ นาม มุลาบปฏิกษฺณารหา
 ภิกฺขุ สํทียิตฺตํ ปกตฺตตฺตํ ภิกฺขุณํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ อณฺฺชตฺกมฺมํ สํมํจิกมฺมํ

๑ ฉ. ม. อ. ไปตุเถสุ เเต ภิกฺขุติ อิทํ ปทพฺพํ น ทิสฺสติ ๒ ก. ต. สฺมาทิตพฺโพ

อาสนวิหาร เสงยวิหาร ปาโททกั ปาทปี่จั ปาทกถดัก ปคคัจจรวปฏิกคหณั นหาเน
ปฏิจิปริกมมณั”ติ. อถ โช เต ภิกขุ ภควโต เขตมคคั อาโรเจตุ.

อถ โช ภควา เขตตัมมิ นิทานเ เขตตัมมิ ปกรเณ ภิกขุสัสมั สนนิปาตาเปคฺวา
ภิกขุ ปฏิปุจฺติ “สจฺจํ กิร ภิกฺขเว มุทายปฏิกุสณารหา ภิกขุ สํติยนฺติ ปกคคฺคานั
ภิกฺขุนั อภิวาทนั ปจฺจุจฺจานั ฯ เป ฯ นหาเน ปฏิจิปริกมมณั”ติ. สจฺจํ ภควาติ วิครหิ
พุทฺโธ ภควา: อนนฺจฺจิกั ฯ เป ฯ ถลั หิ นาม เต ภิกฺขเว มุทายปฏิกุสณารหา
ภิกขุ สํติยิสฺสณฺติ ปกคคฺคานั ภิกฺขุนั อภิวาทนั ปจฺจุจฺจานั ฯ เป ฯ นหาเน
ปฏิจิปริกมมณั. เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสณฺณานั วา ปาสํทาย ฯ เป ฯ วิครหิตฺวา ฯ เป ฯ ชมฺมิ
ถลั กคฺวา ภิกขุ อามนฺเตตฺติ: น ภิกฺขเว มุทายปฏิกุสณารเณ ภิกฺขุนา สํติคฺคพฺพั
ปกคคฺคานั ภิกฺขุนั อภิวาทนั ปจฺจุจฺจานั ฯ เป ฯ นหาเน ปฏิจิปริกมมณั; โย
สํติเยยฺย, อาปคฺติ ทุกกฏธฺธั. อนฺชานามิ ภิกฺขเว มุทายปฏิกุสณารหานั ภิกฺขุนั
มิถุ ยถาธุทฺธั อภิวาทนั ปจฺจุจฺจานั ฯ เป ฯ นหาเน ปฏิจิปริกมมณั. อนฺชานามิ
ภิกฺขเว มุทายปฏิกุสณารหานั ภิกฺขุนั ปณฺจ ยถาธุทฺธั อโปสธั ปวารณั วสฺสติก-
สาญฺจิกั โอโณชนั ภคฺคั. เตนหิ ภิกฺขเว มุทายปฏิกุสณารหานั ภิกฺขุนั วคฺคั
ปณฺณเปตฺตํ, ยถา มุทายปฏิกุสณารเหหิ ภิกฺขุหิ วคฺคิตฺคพฺพั.

[๘๗] มุทายปฏิกุสณารเณ ภิกฺขเว ภิกฺขุนา สมนฺมา วคฺคิตฺคพฺพั. คฺคฺตรายั
สมนฺมาวคฺคตนา:

น อฺปสฺมาปาเทคพฺพั, น นิสฺสโย ทาคพฺโพ, น สํมเณโร อฺปฏฺฐาเปคพฺโพ,
น ภิกฺขุโนวาทกสฺสมคฺติ สํติคฺคพฺพา, สมนฺเตนปปี ภิกฺขุโนโย น โอวตฺคพฺพา, ยาย
อาปคฺติยา ตัเมเน มุทายปฏิกุสณารโห กโต โหติ, สํ อาปคฺติ น อาปชฺชิตฺคพฺพา,
อณฺเฒา วา คาทิสฺสิกา, ตโต วา ปาปฏิจฺจสฺตรา, กมฺมํ น คฺรหิตพฺพั, กมฺมิกา น คฺรหิตพฺพา,
น ปกคคฺคธฺธั ภิกฺขุโน อโปสธัโล สเปคพฺโพ, น ปวารณา สเปคพฺพา, น สวจฺญั
กาคพฺพั, น อนฺวาโท ปฏฺฐสเปคพฺโพ, น โอกาโส กาวเรคพฺโพ, น โจเทคพฺโพ,

น ต้าเวตพุโพ, น ภิกขุหิ สัมปโยเชตพุพ.

น ภิกขเว มุทายปฏิกัสถนารเหณ ภิกขุณา ปกคคตตต ภิกขุโน ปุโรโต
คนตพุพ, น ปุโรโต นิสิตตพุพ, โย โหติ สัมมตต อาสนปริยนโต เสยยาปริยนโต
วิหารปริยนโต, โส ตตต ปทาตพุโพ, เตน จ โส ต้าตตพุโพ.

น ภิกขเว มุทายปฏิกัสถนารเหณ ภิกขุณา ปกคคเตน ภิกขุณา ปุเรตมเนน วา
ปจจาสมเนน วา กุทานิ อุปตงกมิตพุพานิ, น อารณณิกังค สัมมาตตพุพ,
น ปิณฑปาตีกังค สัมมาตตพุพ, น จ คปปัจจยา ปิณฑปาโต นัหฺราเปตพุโพ “มา
มํ ชานันต”ติ.

น ภิกขเว มุทายปฏิกัสถนารเหณ ภิกขุณา ตภิกขุกา อาวาสา อภิกขุโก
อาวาโส คนตพุโพ อณฺเฏตฺว ปกคคเตน อณฺเฏตฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว มุทายปฏิกัสถนารเหณ ภิกขุณา ตภิกขุกา อาวาสา อภิกขุโก
อนาวาโส คนตพุโพ อณฺเฏตฺว ปกคคเตน อณฺเฏตฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว มุทายปฏิกัสถนารเหณ ภิกขุณา ตภิกขุกา อาวาสา อภิกขุโก
อาวาโส วา อนาวาโส วา คนตพุโพ อณฺเฏตฺว ปกคคเตน อณฺเฏตฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว มุทายปฏิกัสถนารเหณ ภิกขุณา ตภิกขุกา อนาวาสา อภิกขุโก
อาวาโส คนตพุโพ อณฺเฏตฺว ปกคคเตน อณฺเฏตฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว มุทายปฏิกัสถนารเหณ ภิกขุณา ตภิกขุกา อนาวาสา อภิกขุโก
อนาวาโส คนตพุโพ อณฺเฏตฺว ปกคคเตน อณฺเฏตฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว มุทายปฏิกัสถนารเหณ ภิกขุณา ตภิกขุกา อนาวาสา อภิกขุโก

อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ อณฺณคฺว ปกคฺคเตน อณฺณคฺว อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มุฎายปฏิภักตฺถนารเหเน ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อาวาสา วา อนาวาสา
วา อภิกฺขุโก อาวาโส คนฺตพฺโพ ๑ เป ๑ อภิกฺขุโก อนาวาโส คนฺตพฺโพ ๑ เป ๑
อภิกฺขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ อณฺณคฺว ปกคฺคเตน อณฺณคฺว อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มุฎายปฏิภักตฺถนารเหเน ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อาวาสา ตฺภิกฺขุโก
อาวาโส คนฺตพฺโพ ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ นานาถํวาสกา อณฺณคฺว ปกคฺคเตน อณฺณคฺว
อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มุฎายปฏิภักตฺถนารเหเน ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อาวาสา ตฺภิกฺขุโก
อนาวาโส คนฺตพฺโพ ๑ เป ๑ ตฺภิกฺขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ
ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ นานาถํวาสกา อณฺณคฺว ปกคฺคเตน อณฺณคฺว อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มุฎายปฏิภักตฺถนารเหเน ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อนาวาสา ตฺภิกฺขุโก
อาวาโส คนฺตพฺโพ ๑ เป ๑ ตฺภิกฺขุโก อนาวาโส คนฺตพฺโพ ๑ เป ๑ ตฺภิกฺขุโก
อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ นานาถํวาสกา อณฺณคฺว
ปกคฺคเตน อณฺณคฺว อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มุฎายปฏิภักตฺถนารเหเน ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อาวาสา วา อนาวาสา
วา ตฺภิกฺขุโก อาวาโส คนฺตพฺโพ ๑ เป ๑ ตฺภิกฺขุโก อนาวาโส คนฺตพฺโพ ๑ เป ๑
ตฺภิกฺขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ นานาถํวาสกา
อณฺณคฺว ปกคฺคเตน อณฺณคฺว อนฺตรายา.

คนฺตพฺโพ ภิกฺขเว มุฎายปฏิภักตฺถนารเหเน ภิกฺขุณา ตฺภิกฺขุกา อาวาสา ตฺภิกฺขุโก
อาวาโส ๑ เป ๑ ตฺภิกฺขุโก อนาวาโส ๑ เป ๑ ตฺภิกฺขุโก อาวาโส วา อนาวาโส
วา ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ สมานถํวาสกา ยํ ชญเณ “ตฺถโกมิ อชฺเชว คนฺตพฺ”ติ.

คนคพฺโไฟ ภิกฺขเว มุทฺธายปฏิกถฺตํนารเหณ ภิกฺขุณา สํภิกฺขุกา อนาวาสา
 สํภิกฺขุกโก อวาโส ๑ เป ๑ สํภิกฺขุกโก อนาวาโส ๑ เป ๑ สํภิกฺขุกโก อวาโส วา
 อนาวาโส วา ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ สํมานตํวาตฺถกา ยํ ชณฺเณา “สํโกมิ อชฺเชว
 คนฺคฺนุ”ติ.

คนคพฺโไฟ ภิกฺขเว มุทฺธายปฏิกถฺตํนารเหณ ภิกฺขุณา สํภิกฺขุกา อวาสา วา
 อนาวาสา วา สํภิกฺขุกโก อวาโส ๑ เป ๑ สํภิกฺขุกโก อนาวาโส ๑ เป ๑ สํภิกฺขุกโก
 อวาโส วา อนาวาโส วา ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ สํมานตํวาตฺถกา ยํ ชณฺเณา “สํโกมิ
 อชฺเชว คนฺคฺนุ”ติ.

น ภิกฺขเว มุทฺธายปฏิกถฺตํนารเหณ ภิกฺขุณา ปกคฺคฺเตน ภิกฺขุณา สํทฺธิ เอกจฺจนฺเ
 อวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเ อนาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเ อวาเส วา
 อนาวาเส วา วตฺถพฺพํ, ปกคฺคฺคํ ภิกฺขุํ ทิตฺวา อาสํนา วุจฺจสาตพฺพํ, ปกคฺคฺโค ภิกฺขุ
 อาสํเนน นิมนฺเตตพฺโไฟ, น ปกคฺคฺเตน ภิกฺขุณา สํทฺธิ เอกาเสเน นิตฺตํทพฺพํ, น นีเจ
 อาสํเน นิตฺติเน อจฺเจ อาสํเน นิตฺตํทพฺพํ, น ฉมายํ นิตฺติเน อาสํเน นิตฺตํทพฺพํ,
 น เอกจฺกเม จงฺกมิตพฺพํ, น นีเจ จงฺกเม จงฺกมนฺเต อจฺเจ จงฺกเม จงฺกมิตพฺพํ,
 น ฉมายํ จงฺกมนฺเต จงฺกเม จงฺกมิตพฺพํ.

น ภิกฺขเว มุทฺธายปฏิกถฺตํนารเหณ ภิกฺขุณา ปาวิวาสิกเณ ภิกฺขุณา สํทฺธิ ๑ เป ๑
 มุทฺธายปฏิกถฺตํนารเหณ วุทฺถมคฺคเณ ภิกฺขุณา สํทฺธิ ๑ เป ๑ มานคฺคฺตารเหณ ภิกฺขุณา
 สํทฺธิ ๑ เป ๑ มานคฺคฺจาริกเณ ภิกฺขุณา สํทฺธิ ๑ เป ๑ อพฺพานารเหณ ภิกฺขุณา สํทฺธิ
 เอกจฺจนฺเ อวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเ อนาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเ
 อวาเส วา อนาวาเส วา วตฺถพฺพํ, น เอกาเสเน นิตฺตํทพฺพํ, น นีเจ อาสํเน
 นิตฺติเน อจฺเจ อาสํเน นิตฺตํทพฺพํ, น ฉมายํ นิตฺติเน อาสํเน นิตฺตํทพฺพํ, น เอกจฺกเม
 จงฺกมิตพฺพํ, น นีเจ จงฺกเม จงฺกมนฺเต อจฺเจ จงฺกเม จงฺกมิตพฺพํ, น ฉมายํ จงฺกมนฺเต
 จงฺกเม จงฺกมิตพฺพํ.

มุทฺธายปฏิกถฺตํนารหจฺจคฺโค เจ ภิกฺขเว ปวิวาสํ ทเทยฺย, มุทฺธาย ปฏิกถฺตํเสยฺย,

มานตุคั ทเทย, คัวได้ อพเพย, อกมัม คั น จ กรณียนติ.

มุตายปฏิกตัสถนารหวดตุคั นิฏฐิต.

๓. มานตุตการหวดตุค

[๘๘] เตน โข ปน สัมเขน มานตุตการหา ภิกขุ สัตถินนติ ปกตตุคานัน ภิกขุณัน
 อภิวาหนัน ปจจุจจัน ๑ เป ๑ นหาเน ปฏิจิปริกมม. เข เต ภิกขุ อปปัจจนา ๑ เป ๑
 เต อฏฏณนติ ชยิยนติ วิปาเจนติ “กถั หิ นาม มานตุตการหา ภิกขุ สัตถินนติ
 ปกตตุคานัน ภิกขุณัน อภิวาหนัน ปจจุจจัน ๑ เป ๑ นหาเน ปฏิจิปริกมม”ติ. อถ โข
 เต ภิกขุ ภควโต เอตมคถั อาโรเจถุ ๑ เป ๑ สจจ กิร ภิกขเว มานตุตการหา
 ภิกขุ สัตถินนติ ปกตตุคานัน ภิกขุณัน อภิวาหนัน ปจจุจจัน ๑ เป ๑ นหาเน ปฏิจิปริกมม.
 สจจ ภควาติ. วิครหิ พุทโธ ภควา: อนนุจจวิกิ ๑ เป ๑ กถั หิ นาม ภิกขเว
 มานตุตการหา ภิกขุ สัตถินนติ ปกตตุคานัน ภิกขุณัน อภิวาหนัน ปจจุจจัน ๑ เป ๑
 นหาเน ปฏิจิปริกมม. เนต ภิกขเว อปปลนนานัน วา ปลาทาย ๑ เป ๑ วิครหิตวา ๑ เป ๑
 รมม กถั กถวา ภิกขุ อามนเตตติ: น ภิกขเว มานตุตการเหเน ภิกขุณา สัตถิตพพ
 ปกตตุคานัน ภิกขุณัน อภิวาหนัน ปจจุจจัน ๑ เป ๑ นหาเน ปฏิจิปริกมม; โย
 สัตถิเยย, อาปคติ ทุกกฏต. อนุชานามิ ภิกขเว มานตุตการหานัน ภิกขุณัน มิถ
 ยถาดุทม อภิวาหนัน ปจจุจจัน ๑ เป ๑ นหาเน ปฏิจิปริกมม. อนุชานามิ ภิกขเว
 มานตุตการหานัน ภิกขุณัน ปณจ ยถาดุทม อุโปสถ ปลารณ วตติกสจจิกิ โอโณชน
 ภคต. เตนหิ ภิกขเว มานตุตการหานัน ภิกขุณัน วคต ปณณเปตตัม, ยถา
 มานตุตการเหหิ ภิกขุหิ วคตติพพ.

[๘๙] มานตุตการเหเน ภิกขเว ภิกขุณา สัมมา วคตติพพ. คตุราย สัมมาวคตนา:

น อุปสัมปทาเทตพฺพํ, น นิสฺสโย ทาทพฺโพ, น สํมณโร อุปฺภูจาเปตพฺโพ,
 น ภิกฺขุโนวาทกธมฺมคิ สํทิตฺตพฺพา, สํมมเคนบี ภิกฺขุณีโย น โยวติตฺตพฺพา, ยาย
 อาปตฺติยา มานคฺตารโห กโต โหติ, สํ อาปตฺติ น อาปตฺติตฺตพฺพา, อณฺเณ วา ตาติตฺติกา,
 ตโต วา ปาปียุสฺสตรา, กมฺมํ น ครหิตพฺพํ, กมฺมิกา น ครหิตพฺพา, น ปกคคฺคตฺต
 ภิกฺขุโน อุปฺปสฺสโก จเปตพฺโพ, น ปวารณา จเปตพฺพา, น สฺวจฺฉนียํ กาคพฺพํ,
 น อนฺนวาโท ปฏฺฐจเปตพฺโพ, น โอกาโส กาวเรตพฺโพ, น โจเทตพฺโพ, น สํวเรตพฺโพ,
 น ภิกฺขุณี สํปโยเชตพฺพํ.

น ภิกฺขเว มานคฺตารเหณ ภิกฺขุณา ปกคคฺคตฺต ภิกฺขุโน ปุรโต คนฺตพฺพํ,
 น ปุรโต นิสฺสิตฺตพฺพํ, โย โหติ ตํสฺส อสฺนปฺริยนฺโต เสยฺยาปฺริยนฺโต วิหารปฺริยนฺโต,
 โส คตฺต ปทาตพฺโพ, เตน จ โส สํทิตฺตพฺโพ.

น ภิกฺขเว มานคฺตารเหณ ภิกฺขุณา ปกคคฺคเตน ปุเรสฺมณฺเณ วา ปจฺจาสฺมณฺเณ
 วา กุตานิ อุปฺสงฺกมิตพฺพานิ, น อารณฺณิกงฺคํ สํมาทิตพฺพํ, น ปิณฺฑปาติกงฺคํ
 สํมาทิตพฺพํ, น จ ตปฺปจฺยา ปิณฺฑปาโต นีหฺราเปตพฺโพ “มา มํ ชานิสฺสุ”ติ.

น ภิกฺขเว มานคฺตารเหณ ภิกฺขุณา สภิกฺขุกา อาวาสํ อภิกฺขุโก อาวาโส
 คนฺตพฺโพ อณฺเณตฺว ปกคคฺคเตน อณฺเณตฺว อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มานคฺตารเหณ ภิกฺขุณา สภิกฺขุกา อาวาสํ อภิกฺขุโก อนาวาโส
 คนฺตพฺโพ อณฺเณตฺว ปกคคฺคเตน อณฺเณตฺว อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มานคฺตารเหณ ภิกฺขุณา สภิกฺขุกา อาวาสํ อภิกฺขุโก อาวาโส วา
 อนาวาโส วา คนฺตพฺโพ อณฺเณตฺว ปกคคฺคเตน อณฺเณตฺว อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มานคฺตารเหณ ภิกฺขุณา สภิกฺขุกา อนาวาสํ อภิกฺขุโก อาวาโส
 คนฺตพฺโพ ๖ เป ๖ อภิกฺขุโก อนาวาโส คนฺตพฺโพ ๖ เป ๖ อภิกฺขุโก อาวาโส วา

อนาวาไธ วา คนตพโพ อณฺณตฺร ปกตฺตฺเตน อณฺณตฺร อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มานตุการเหณ ภิกฺขุณา ตฺถิกฺขุกา อาวาธํ วา อนาวาธํ วา อภิกฺขุโก อาวาไธ คนตพโพ ๑ เป ๑ อภิกฺขุโก อนาวาไธ คนตพโพ ๑ เป ๑ อภิกฺขุโก อาวาไธ วา อนาวาไธ วา คนตพโพ อณฺณตฺร ปกตฺตฺเตน อณฺณตฺร อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มานตุการเหณ ภิกฺขุณา ตฺถิกฺขุกา อาวาธํ ตฺถิกฺขุโก อาวาไธ คนตพโพ ๑ เป ๑ ตฺถิกฺขุโก อนาวาไธ คนตพโพ ๑ เป ๑ ตฺถิกฺขุโก อาวาไธ วา อนาวาไธ วา คนตพโพ ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ นานาธํวาทกา อณฺณตฺร ปกตฺตฺเตน อณฺณตฺร อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มานตุการเหณ ภิกฺขุณา ตฺถิกฺขุกา อนาวาธํ ตฺถิกฺขุโก อาวาไธ คนตพโพ ๑ เป ๑ ตฺถิกฺขุโก อนาวาไธ คนตพโพ ๑ เป ๑ ตฺถิกฺขุโก อาวาไธ วา อนาวาไธ วา คนตพโพ ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ นานาธํวาทกา อณฺณตฺร ปกตฺตฺเตน อณฺณตฺร อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว มานตุการเหณ ภิกฺขุณา ตฺถิกฺขุกา อาวาธํ วา อนาวาธํ วา ตฺถิกฺขุโก อาวาไธ คนตพโพ ๑ เป ๑ ตฺถิกฺขุโก อนาวาไธ คนตพโพ ๑ เป ๑ ตฺถิกฺขุโก อาวาไธ วา อนาวาไธ วา คนตพโพ ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ นานาธํวาทกา อณฺณตฺร ปกตฺตฺเตน อณฺณตฺร อนฺตรายา.

คนตพโพ ภิกฺขเว มานตุการเหณ ภิกฺขุณา ตฺถิกฺขุกา อาวาธํ ตฺถิกฺขุโก อนาวาไธ ๑ เป ๑ ตฺถิกฺขุโก อนาวาไธ ๑ เป ๑ ตฺถิกฺขุโก อาวาไธ วา อนาวาไธ วา ยตฺถตฺถํ ภิกฺขุ ตฺมานธํวาทกา ยํ ชนฺธวา “ตฺถโกมิ อชฺเชว คนฺตุน”ติ.

คนตพโพ ภิกฺขเว มานตุการเหณ ภิกฺขุณา ตฺถิกฺขุกา อนาวาธํ ตฺถิกฺขุโก

อาวาโส ๑ เป ๑ สภิกขุโก อนาวาโส ๑ เป ๑ สภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส
วา ยตถตัสส ภิกขุ สมันตวาทกา ยํ ชณฺเวย “ตถโกมิ อชฺเชว คนฺธุ”ติ.

คนฺตพฺโ ภิขเว มานศฺตารเหณ ภิขฺนา สภิกฺขกา อาวาสา วา อนาวาสา วา
สภิกฺขโก อาวาโส ๑ เป ๑ สภิกฺขโก อนาวาโส ๑ เป ๑ สภิกฺขโก อาวาโส วา
อนาวาโส วา ยตถตัสส ภิกขุ สมันตวาทกา ยํ ชณฺเวย “ตถโกมิ อชฺเชว คนฺธุ”ติ.

น ภิขเว มานศฺตารเหณ ภิขฺนา ปกคฺคเตน ภิขฺนา สทฺธิ์ เอกจฺจนฺเน
อาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเน อนาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเน อาวาเส วา
อนาวาเส วา วตฺถพฺพํ, ปกคฺคคํ ภิขุํ ทิสฺวา อาสนา อฏฺฐาตพฺพํ, ปกคฺคโค
ภิขุ อาสนเน นิมฺนเตคพฺโ, น ปกคฺคเตน ภิขฺนา สทฺธิ์ เอกาสนเน นิสฺสิตพฺพํ,
น นีเจ อาสนเน นิสฺสเน อฺจุเจ อาสนเน นิสฺสิตพฺพํ, น ฌมายํ นิสฺสเน อาสนเน
นิสฺสิตพฺพํ, น เอกจฺกเม จฺกมิตพฺพํ, น นีเจ จฺกเม จฺกมนฺเต อฺจุเจ จฺกเม
จฺกมิตพฺพํ, น ฌมายํ จฺกมนฺเต จฺกเม จฺกมิตพฺพํ.

น ภิขเว มานศฺตารเหณ ภิขฺนา ปาฏิสาธเกณ ภิขฺนา สทฺธิ์ ๑ เป ๑ มฺถาย-
ปฏิกสฺสณารเหณ ภิขฺนา สทฺธิ์ ๑ เป ๑ มานศฺตารเหณ อฏฺฐมคฺเรน ภิขฺนา สทฺธิ์
๑ เป ๑ มานศฺตารเหณ ภิขฺนา สทฺธิ์ ๑ เป ๑ อพฺภานารเหณ ภิขฺนา สทฺธิ์
เอกจฺจนฺเน อาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเน อนาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเน
อาวาเส วา อนาวาเส วา วตฺถพฺพํ, น เอกาสนเน นิสฺสิตพฺพํ, น นีเจ อาสนเน
นิสฺสเน อฺจุเจ อาสนเน นิสฺสิตพฺพํ, น ฌมายํ นิสฺสเน อาสนเน นิสฺสิตพฺพํ, น เอกจฺกเม
จฺกมิตพฺพํ, น นีเจ จฺกเม จฺกมนฺเต อฺจุเจ จฺกเม จฺกมิตพฺพํ, น ฌมายํ
จฺกมนฺเต จฺกเม จฺกมิตพฺพํ.

มานศฺตารหจฺจุโ เจ ภิขเว ปริวาลํ ทเยยฺย, มฺถาย ปฏิกสฺสเอยฺย, มานศฺคํ
ทเยยฺย, คฺวํโส อพฺภายฺย, อกมมํ คํ น จ กรณียนฺติ.

มานศฺตารหคฺคํ นิฏฺฐิตํ.

๔. มานตุตจาริกวตต

[๙๐] เตนไซ ปน สัมเยน มานตุตจาริกา ภิกขุ สํทียนติ ปกตคุดานํ ภิกขุณํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ อณฺชดักฺกมํ สํมัจฺจิมํ อาสํนาภิหารํ เสยฺยาภิหารํ ปาโททกํ ปาทปี้จํ ปาทกถดักํ ปตฺตจํวรปฏิกฺคหณํ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมํ. เย เต ภิกขุ อปฺปิจฺจา ๑ เป ๑ เต อฺฐมายนติ ขิยฺยนติ วิปาเจนติ “กถํ หิ นาม มานตุตจาริกา ภิกขุ สํทียิสฺสณฺติ ปกตคุดานํ ภิกขุณํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ ๑ เป ๑ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมณฺ”ติ. อถไซ เต ภิกขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตุ.

อถไซ ภควา เอตสฺมึ นินทาเน เอตสฺมึ ปกรเณ ภิกขุสฺสํ สันนิปาตาเปตฺวา ภิกขุ ปฏิปฺยุณิ “สจฺจํ กิร ภิกฺขเว มานตุตจาริกา ภิกขุ สํทียนติ ปกตคุดานํ ภิกขุณํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ ๑ เป ๑ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมณฺ”ติ. สจฺจํ ภควาติ. วิคฺรหิ พุทฺธไซ ภควา: อนนฺจฺฉณฺวิกํ ๑ เป ๑ กถํ หิ นาม ภิกฺขเว มานตุตจาริกา ภิกขุ สํทียิสฺสณฺติ ปกตคุดานํ ภิกขุณํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ ๑ เป ๑ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมํ. เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสฺสณฺนาณํ วา ปสาทาย ๑ เป ๑ วิคฺรหิตฺวา ๑ เป ๑ ขมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกขุ อามนฺเตตฺติ.

น ภิกฺขเว มานตุตจาริเกณ ภิกฺขุณา สํทิตพฺพํ ปกตคุดานํ ภิกขุณํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ อณฺชดักฺกมํ มามัจฺจิมํ อาสํนาภิหารํ เสยฺยาภิหารํ ๑ เป ๑ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมํ; โย สํทียะยฺย, อาปตฺติ^๑ ทุกกฺกสฺส. อนฺชานามิ ภิกฺขเว มานตุตจาริกานํ ภิกขุณํ มิถุ ยถาธุทฺธํ อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ ๑ เป ๑ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมมํ. อนฺชานามิ ภิกฺขเว มานตุตจาริกานํ ภิกขุณํ ปณฺจ ยถาธุทฺธํ อูโปสฺสํ ปวารณํ วสฺสติกสํวักกํ โอโณชนํ ภคฺคํ เตนหิ ภิกฺขเว มานตุตจาริกานํ ภิกขุณํ วคฺคํ ปณฺณวาเปตฺตํ, ยถา มานตุตจาริเกหิ ภิกฺขุหิ วคฺคิตพฺพํ.

[๙๑] มานตุตจาริเกณ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สฺมมา วคฺคิตพฺพํ. ตตฺรยาํ สฺมมาวคฺคณา:

น อฺปสฺมปาเทตพฺพํ, น นิสฺสโย ทาทพฺโพ, น สํมณโร อฺปฏฺฐาเปตพฺโพ,

น ภิกขุโนวาทกถัมมคติ สํวทิตัพพา, สัมมเตนปี ภิกขุโนโย น โอวทิตัพพา, ยาย
อาปตติยา สัมเม มานศุคํ ทินนํ โหติ, สํ อาปตติ น อาปตฺติตัพพา, อณฺเฏ
วา ตาทิสฺสิกา, ตโต วา ปาปฺปิจฺจสฺสรา, กมฺมํ น ครหิตัพพํ, กมฺมิกา น ครหิตัพพา,
น ปกตคฺคตฺส ภิกขุโน อูโปสฺสโถ สเปตัพโพ, น ปวารณา สเปตัพพา, น สวณฺณํ
กาคัพพํ, น อนฺนวาโท ปญฺญสเปตัพโพ, น โอกาโส กาวเรตัพโพ, น โจเทตัพโพ,
น สํวเรตัพโพ, น ภิกขุหิ สัมปโยเชตัพพํ.

น ภิกขเว มานศุคจาริเกน ภิกขุณา ปกตคฺคตฺส ภิกขุโน ปุรโต คนฺตัพพํ,
น ปุรโต นิสฺสิตัพพํ, โย โหติ สัมมตฺส อาสณฺนปริยนฺโต เสยฺยาปริยนฺโต วิหารปริยนฺโต,
โส คตฺส ปทาตัพโพ, เตน จ โส สํวทิตัพโพ.

น ภิกขเว มานศุคจาริเกน ภิกขุณา ปกตคฺคเตน ภิกขุณา ปุเรตฺมเณน วา
ปจฺจกถมฺเณน วา กุตานิ อูปลงฺกมิตัพพานิ, น อารณฺณนิงคํ สํวทิตัพพํ, น ปิณฺฑปาติ
กคํ สํวทิตัพพํ, น จ คปฺปจฺจยา ปิณฺฑปาโต นํหฺราเปตัพโพ “มา มํ ชานิสฺส”ติ.

มานศุคจาริเกน ภิกขเว ภิกขุณา อากนฺตฺเกน อาโรเจตัพพํ, อากนฺตฺกตฺส
อาโรเจตัพพํ, อูโปสฺสเถ อาโรเจตัพพํ, ปวารณาย อาโรเจตัพพํ, เทวสิทฺธํ อาโรเจตัพพํ,
ตฺเต จิตฺตานํ โหติ, ทูเตนปี อาโรจาเปตัพพํ.

น ภิกขเว มานศุคจาริเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อววสา อภิกขุโก อววาโส
คนฺตัพโพ อณฺเฏตฺว สัมเม อณฺเฏตฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว มานศุคจาริเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อววสา อภิกขุโก อนววาโส
คนฺตัพโพ อณฺเฏตฺว สัมเม อณฺเฏตฺว อนฺตรายา.

น ภิกขเว มานศุคจาริเกน ภิกขุณา สภิกขุกา อววสา อภิกขุโก อววาโส วา
อนววาโส วา คนฺตัพโพ อณฺเฏตฺว สัมเม อณฺเฏตฺว อนฺตรายา.

๓. น. ม. อาโรเจตัพพํ

น ภิกขเว มานศุคจาริกเนน ภิกขุณา สภิกขุกา อนาวาสา อภิกขุโก อาวาโส
คนตพโพ ๖ เป ๖ อภิกขุโก อนาวาโส คนตพโพ ๖ เป ๖ อภิกขุโก อาวาโส วา
อนาวาโส วา คนตพโพ อณณคฺฐ ตังเณน อณณคฺฐ อนุตรายา.

น ภิกขเว มานศุคจาริกเนน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสว วา อนาวาสา วา
อภิกขุโก อาวาโส คนตพโพ ๖ เป ๖ อภิกขุโก อนาวาโส คนตพโพ ๖ เป ๖
อภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนตพโพ อณณคฺฐ ตังเณน อณณคฺฐ อนุตรายา.

น ภิกขเว มานศุคจาริกเนน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสว สภิกขุโก อาวาโส
คนตพโพ ๖ เป ๖ สภิกขุโก อนาวาโส คนตพโพ ๖ เป ๖ สภิกขุโก อาวาโส วา
อนาวาโส วา คนตพโพ ยตถตฺถ ภิกขุ นานาถวาสกา อณณคฺฐ ตังเณน อณณคฺฐ
อนุตรายา.

น ภิกขเว มานศุคจาริกเนน ภิกขุณา สภิกขุกา อนาวาสา สภิกขุโก อาวาโส
คนตพโพ ๖ เป ๖ สภิกขุโก อนาวาโส คนตพโพ ๖ เป ๖ สภิกขุโก อาวาโส วา
อนาวาโส วา คนตพโพ ยตถตฺถ ภิกขุ นานาถวาสกา อณณคฺฐ ตังเณน อณณคฺฐ
อนุตรายา.

น ภิกขเว มานศุคจาริกเนน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสว วา อนาวาสา วา
สภิกขุโก อาวาโส คนตพโพ ๖ เป ๖ สภิกขุโก อนาวาโส คนตพโพ ๖ เป ๖
สภิกขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา คนตพโพ ยตถตฺถ ภิกขุ นานาถวาสกา
อณณคฺฐ ตังเณน อณณคฺฐ อนุตรายา.

คนตพโพ ภิกขเว มานศุคจาริกเนน ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาสว สภิกขุโก
อาวาโส ๖ เป ๖ สภิกขุโก อนาวาโส ๖ เป ๖ สภิกขุโก อาวาโส วา
อนาวาโส วา ยตถตฺถ ภิกขุ สมานถวาสกา ยํ ชณฺเณน “ตถโกมิ อชฺเชว
คนตฺถ”ติ.

คนุตพุโพ ภิกขเว มานคตจาวริเกณ ภิกขุณา สภิกขุกา อนาวาธา สภิกขุโก
 อาวาโส ๖ เป ๖ สภิกขุโก อนาวาโส ๖ เป ๖ สภิกขุโก อาวาโส ๖ อนาวาโส
 ๖ ยตถตฺตํ ภิกขุ สมานถวาสกา ยํ ชณฺเณ “ตถโกมิ อชเชว คนฺคฺน”ติ.

คนุตพุโพ ภิกขเว มานคตจาวริเกณ ภิกขุณา สภิกขุกา อาวาธา ๖ อนาวาธา
 ๖ สภิกขุโก อาวาโส ๖ เป ๖ สภิกขุโก อนาวาโส ๖ เป ๖ สภิกขุโก อาวาโส ๖
 อนาวาโส ๖ ยตถตฺตํ ภิกขุ สมานถวาสกา ยํ ชณฺเณ “ตถโกมิ อชเชว คนฺคฺน”ติ.

น ภิกขเว มานคตจาวริเกณ ภิกขุณา ปกตคฺเตน ภิกขุณา ตฺหิ เอกจฺณฺเน
 อาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺณฺเน อนาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺณฺเน อาวาเส ๖
 อนาวาเส ๖ วตฺถพฺพํ, ปกตคฺตํ ภิกขุํ ทิสฺวา อาธนา วุจฺจํวตฺถพฺพํ, ปกตคฺโต
 ภิกขุ อาธเนน นิมนฺเตตฺพุโพ, น ปกตคฺเตน ภิกขุณา ตฺหิ เอกาธเน นิสฺสํวตฺถพฺพํ,
 น นีเจ อาธเน นิสฺสํวตฺถพฺพํ, น อจฺเจ อาธเน นิสฺสํวตฺถพฺพํ, น ฌมยํ นิสฺสํวตฺถพฺพํ,
 น เอกจฺกเม จงฺกมิตฺพฺพํ, น นีเจ จงฺกเม จงฺกมนฺเต อจฺเจ จงฺกเม
 จงฺกมิตฺพฺพํ, น ฌมยํ จงฺกมนฺเต จงฺกเม จงฺกมิตฺพฺพํ.

น ภิกขเว มานคตจาวริเกณ ภิกขุณา ปาวิวาสกเกณ ภิกขุณา ตฺหิ ๖ เป ๖ มฺถาย-
 ปฏิภตฺตํวาทเณ ภิกขุณา ตฺหิ ๖ เป ๖ มานคตวาทเณ ภิกขุณา ตฺหิ ๖ เป ๖
 มานคตจาวริเกณ วุฑฺฒคฺเตน ภิกขุณา ตฺหิ ๖ เป ๖ อพฺภานวาทเณ ภิกขุณา ตฺหิ
 เอกจฺณฺเน อาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺณฺเน อนาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺณฺเน
 อาวาเส ๖ อนาวาเส ๖ วตฺถพฺพํ, น เอกาธเน นิสฺสํวตฺถพฺพํ, น นีเจ อาธเน
 นิสฺสํวตฺถพฺพํ, น อจฺเจ อาธเน นิสฺสํวตฺถพฺพํ, น ฌมยํ นิสฺสํวตฺถพฺพํ,
 น เอกจฺกเม จงฺกมิตฺพฺพํ, น นีเจ จงฺกเม จงฺกมนฺเต อจฺเจ จงฺกเม จงฺกมิตฺพฺพํ,
 น ฌมยํ จงฺกมนฺเต จงฺกเม จงฺกมิตฺพฺพํ.

มานคตจาวริกจฺจฺจฺโก เจ ภิกขเว ปวิวาสํ ทเทยฺย, มฺถาย ปฏิภตฺตํวาทเณ,
 ทเทยฺย, คิวฺโส อพฺภายฺย, อกมมํ คํ น จ กรณียนฺติ.

[๙๒] อถ โข อายสฺมา อุปาติ, เยน ภควา, เตนฺปตฺตํกมิ; อุปตฺตํกมิทฺวา ภควนฺตํ
 อภิวาทิตฺวา เอกมนฺตํ นิสฺสํ; เอกมนฺตํ นิสฺสโน โข อายสฺมา อุปาติ ภควนฺตํ เขตฺทวโจ
 “กคฺติ นุ โข ภนฺเต มานคฺตจาริกตฺตํ ภิกฺขุโน รตฺติจฺเจทา”ติ. จตฺตารโห โข อุปาติ
 มานคฺตจาริกตฺตํ ภิกฺขุโน รตฺติจฺเจทา: สหฺวาโส วิปฺปวาโส อนาโรจนา อุเน คณ
 จรณนฺติ; อิมเ โข อุปาติ จตฺตารโห มานคฺตจาริกตฺตํ ภิกฺขุโน รตฺติจฺเจทาติ.

[๙๓] เตน โข ปน สมนฺเณ สํวตฺถิยํ มหาภิกฺขุสฺสโห สมนฺนิปฺติโต โหติ,
 น สกฺโกณฺติ มานคฺตจาริกา ภิกฺขุ มานคฺตํ โสเรตฺตํ. เต ภิกฺขุ ภควโต เขตฺตมคฺตํ
 อาโรเจตฺตํ. อนุชานามิ ภิกฺขเว มานคฺตํ นิกฺขิปปิตฺตํ. เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว นิกฺขิปปิตฺตพฺพํ,
 เตน มานคฺตจาริเกน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุํ อุปตฺตํกมิทฺวา เอกตฺตํ อุตฺตราตฺตํกํ กริตฺวา
 อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อตฺตํ ปคฺคเหตฺวา เอวมตฺตํ วจฺนํโย “มานคฺตํ นิกฺขิปปามิ”ติ,
 นิกฺขิตฺตํ โหติ มานคฺตํ. “วตฺตํ นิกฺขิปปามิ”ติ, นิกฺขิตฺตํ โหติ มานคฺตนฺติ.

[๙๔] เตน โข ปน สมนฺเณ สํวตฺถิยา ภิกฺขุ คหิ คหิ ปกฺกมิตฺตํ. สกฺโกณฺติ
 มานคฺตจาริกา ภิกฺขุ มานคฺตํ โสเรตฺตํ. เต ภิกฺขุ ภควโต เขตฺตมคฺตํ อาโรเจตฺตํ.
 อนุชานามิ ภิกฺขเว มานคฺตํ สํมาทียิตฺตํ. เอวญฺจ ปน ภิกฺขเว สํมาทียิตฺตพฺพํ, เตน
 มานคฺตจาริเกน ภิกฺขุณา เอกํ ภิกฺขุํ อุปตฺตํกมิทฺวา เอกตฺตํ อุตฺตราตฺตํกํ กริตฺวา
 อุกฺกุฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อตฺตํ ปคฺคเหตฺวา เอวมตฺตํ วจฺนํโย “มานคฺตํ สํมาทียามิ”ติ,
 สํมาทินฺนํ โหติ มานคฺตํ. “วตฺตํ สํมาทียามิ”ติ, สํมาทินฺนํ โหติ มานคฺตนฺติ.

มานคฺตจาริกวตฺตํ นิฏฺฐิตํ.

๕. อพุธานารหตุต

[๙๕] เตน โข ปน สมนฺเณ อพุธานารหา ภิกฺขุ สํทียนฺติ ปกตคฺตํนํ ภิกฺขุณํ
 อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจนํ ๑ เป ๑ นหฺนเน ปิฏฺฐิจิปริกมมํ. เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺจน
 ๑ เป ๑ เต อุตฺตมายนฺติ ชียนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม อพุธานารหา ภิกฺขุ

ธำมมยัตถิณฺทํ ปกคฺคตฺตานํ ภิกฺขุณฺโณ อภิวาทณํ ปจฺจุจฺจุจฺจํ ๑ เป ๑ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมฺมณฺ”ติ. อถ โข เค ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อโรเจตุ.

อถ โข ภควา เอตธฺมํ นิทาเน เอตธฺมํ ปกรเณ ภิกฺขุสํฆํ สมนิปาตาเปตฺวา ภิกฺขุ ปฏิปฺจุณิ “ธจฺจํ ภิกฺขเว อพฺภานารหา ภิกฺขุ ธำมมยัตถิณฺทํ ปกคฺคตฺตานํ ภิกฺขุณฺโณ อภิวาทณํ ปจฺจุจฺจุจฺจํ ๑ เป ๑ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมฺมณฺ”ติ. ธจฺจํ ภควาติ. วิคฺรหิ พุทฺโธ ภควา: อนนฺุจฺฉวิกํ ๑ เป ๑ ถลํ หิ นาม ภิกฺขเว อพฺภานารหา ภิกฺขุ ธำมมยัตถิณฺทํ ปกคฺคตฺตานํ ภิกฺขุณฺโณ อภิวาทณํ ปจฺจุจฺจุจฺจํ ๑ เป ๑ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมฺมณฺ. เนตํ ภิกฺขเว อปฺปสํนฺนํ วา ปสํทาย ๑ เป ๑ วิคฺรหิตฺวา ๑ เป ๑ ธมฺมํ ถลํ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตติ: น ภิกฺขเว อพฺภานารเหณ ภิกฺขุณา ธำมมยัตถิณฺทํ ปกคฺคตฺตานํ ภิกฺขุณฺโณ อภิวาทณํ ปจฺจุจฺจุจฺจํ ๑ เป ๑ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมฺมณฺ; โย ธำมมยัตถิณฺทํ, อปฺปคฺติ ทุกกฺกธฺมํ. อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อพฺภานารหานํ ภิกฺขุณฺโณ มิตฺถุ ยถาวุทฺธมํ อภิวาทณํ ปจฺจุจฺจุจฺจํ ๑ เป ๑ นหาเน ปิฏฺฐิจิปริกมฺมณฺ. อนฺุชานามิ ภิกฺขเว อพฺภานารหานํ ภิกฺขุณฺโณ ปณฺุช ยถาวุทฺธมํ อปฺปสํนฺนํ ปวารณํ วตฺถิสํสาธุกํ โอโณชนํ ภคฺคํ เตนหิ ภิกฺขเว อพฺภานารหานํ ภิกฺขุณฺโณ วตฺถํ ปณฺุชปาเปตฺถามิ, ยถา อพฺภานารเหหิ ภิกฺขุหิ วตฺถิตฺตพฺพ.

[๘๖] อพฺภานารเหณ ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สมนฺมา วตฺถิตฺตพฺพ. ตฺวรายํ สมนฺมาวตฺถนา:

น อฺปฺปาสมฺปเตตฺตพฺพํ, น นิสฺสโย ทาทพฺพโ, น สํมณฺเโร อฺปฺปจฺจาเปตฺตพฺพโ ๑ เป ๑ (ยถา มฺุทายปฏิกถฺสณารทฺธสํ วตฺถํ, ตถา มานคฺคตฺตารทฺธสํ ๑ มานคฺคตฺตาริกถฺสํ ๑ อพฺภานารทฺธสํ ๑ คินฺณํ เอกสฺสทฺธํ วิตฺถาเรตฺตพฺพ) น ภิกฺขุหิ สมนฺปโยเชตฺตพฺพ.

น ภิกฺขเว อพฺภานารเหณ ภิกฺขุณา ปกคฺคตฺตสฺส ภิกฺขุโน ปฺุโรโต คนฺตพฺพํ, น ปฺุโรโต นิสฺสทิตฺตพฺพํ, โย โหติ สํฆสฺส อาสณปฺริยฺนโต เสยฺยาปฺริยฺนโต วิหารปฺริยฺนโต, โธ คตฺสํ ปทาทพฺพโ, เตน ๑ โธ ธำมมยัตถิณฺทโ.

น ภิกฺขเว อพฺภานารเหณ ภิกฺขุณา ปกคฺคเตน ภิกฺขุณา ปฺุเรตฺมณฺเนน วา

ปจฺจนํธมฺเณน วา กุธานิ อุตฺตงฺกมิตฺตพฺพานิ, น อารณฺณิกงฺคํ สฺมาทิตฺตพฺพํ, น ปิณฺทุ-
ปาทิกงฺคํ สฺมาทิตฺตพฺพํ, น จ ตปฺปจฺจยา ปิณฺทุปาทโต นีหฺราเปตฺตพฺโพ “มา มํ
ชานันฺตุ”ติ.

น ภิกฺขเว อพุภานารเหณ ภิกฺขุณา สฺมิกฺขุกา อาวาสํ อภิกฺขุโก อาวาโส
คนฺตพฺโพ อณฺเวยคฺว ปกคฺคเตน อณฺเวยคฺว อนฺตรายา.

น ภิกฺขเว อพุภานารเหณ ภิกฺขุณา สฺมิกฺขุกา อาวาสํ อภิกฺขุโก อนาวาโส
คนฺตพฺโพ อณฺเวยคฺว ปกคฺคเตน อณฺเวยคฺว อนฺตรายา ๖ เป ๖ (ยถา เหฏฺฐํ ตถา
วิคฺคทาเรตฺตพฺพํ)

คนฺตพฺโพ ภิกฺขเว อพุภานารเหณ ภิกฺขุณา สฺมิกฺขุกา อาวาสํ ๖ เป ๖ อนาวาสํ
๖ เป ๖ อาวาสํ วา อนาวาสํ วา สฺมิกฺขุโก อาวาโส ๖ เป ๖ สฺมิกฺขุโก
อนาวาโส ๖ เป ๖ สฺมิกฺขุโก อาวาโส วา อนาวาโส วา ยตฺถตฺตํ ภิกฺขุ
สฺมานนฺตฺวาทกา ยํ ชยเมว “สํโกมิ อชฺเชว คนฺตุน”ติ.

น ภิกฺขเว อพุภานารเหณ ภิกฺขุณา ปกคฺคเตน ภิกฺขุณา สฺมิกฺขุ เอกจฺจนฺเน
อาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเน อนาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเน อาวาเส วา
อนาวาเส วา วตฺถพฺพํ, ปกคฺคตํ ภิกฺขุํ ทิสฺวา อาสนา วุฏฺฐาตพฺพํ, ปกคฺคโต
ภิกฺขุ อาสนเณ นิมนฺเตตฺตพฺโพ, น ปกคฺคเตน ภิกฺขุณา สฺมิกฺขุ เอกาสเณ นิสฺสํทิตฺตพฺพํ,
น นีเจ อาสนเณ นิสฺสํเน อจฺจุเจ อาสนเณ นิสฺสํทิตฺตพฺพํ, น นมายํ นิสฺสํเน อาสนเณ นิสฺสํทิตฺตพฺพํ,
น เอกจฺกเม จงฺกมิตฺตพฺพํ, น นีเจ จงฺกเม จงฺกมนฺเต อจฺจุเจ จงฺกเม จงฺกมิตฺตพฺพํ,
น นมายํจงฺกมนฺเต จงฺกเม จงฺกมิตฺตพฺพํ.

น ภิกฺขเว อพุภานารเหณ ภิกฺขุณา ปาริชาติเกณ ภิกฺขุณา สฺมิกฺขุ ๖ เป ๖
ฐายปฏิกัสสํนารเหณ ภิกฺขุณา สฺมิกฺขุ ๖ เป ๖ มานคฺตารเหณ ภิกฺขุณา สฺมิกฺขุ ๖ เป ๖
มานคฺตจาริเกณ ภิกฺขุณา สฺมิกฺขุ ๖ เป ๖ อพุภานารเหณ วุฏฺฐมคฺเรน ภิกฺขุณา สฺมิกฺขุ
เอกจฺจนฺเน อาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเน อนาวาเส วตฺถพฺพํ, น เอกจฺจนฺเน

อาวาลเ ภา อวาลเ ภา วศุคพพ, น เอกาสเน นิตฺติคพพ, น นเ ภาสเน
 นิตฺนเน อจฺเจ ภาสเน นิตฺติคพพ, น ฌมายํ นิตฺนเน ภาสเน นิตฺติคพพ, น เอก-
 จงฺกเม จงฺกมิตพพ, น นเ ภา จงฺกเม จงฺกมนเต อจฺเจ จงฺกเม จงฺกมิตพพ,
 น ฌมายํ จงฺกมนเต จงฺกเม จงฺกมิตพพ.

อพฺภานารหคฺคโ ภา ภิกฺขเว ปวิวาลํ ททฺเยย, มฺถาย ปฏิกถฺเตยฺย, มานคฺคํ
 ททฺเยย, คพฺพเ ภา อพฺภาย, อกมํ คํ น จ กรณฺยนฺติ.

อพฺภานารหคฺคํ นิฏฺฐิตํ.

ปาวิวาลิกกขนฺธโก นิฏฺฐิตो ทฺติโย.

อิมํมํ ขนฺธเก วศฺฐุ ปณฺจ.

ตสฺสทฺทานํ

ปาวิวาลิกา สํทฺธิยฺนฺติ
 อภิวาทนํ ปจฺจุจฺจํ

ปกคคฺคตฺวาน ภิกฺขุํ
 อณฺชติณฺณเจว สํมิจิ.

อาสํ เสงฺยยาภิหารํ
 ปคฺคํ นหาเน ปริกมฺมํ

ปาโท ปิํ กถิตํ
 อชฺฌายนฺติ จ เปตฺตา.

ทฺถกฺกํ สํทฺธิยฺนฺตสฺส
 อฺโปตฺถํ ปวารณํ

มิจฺ ปณฺจ ยถาธุทฺมํ
 วสฺสติโก โณชโกชนํ.

สํมา จ วคฺคตฺวา คคฺค
 โย จ โหติ ปริยฺนฺโต

ปกคคฺคตสฺส คจฺจนฺตํ
 น ปฺเร ปจฺจาสมฺเณน.^๒

๑ ฉ. ม. อณฺชติ จ สํมิจิ

๒ ฉ. ม. ปฺเร ปจฺจาส คเถว จ

อรรถณพีนุทนีหาโร
ปวารณาย หุเคน

อาคนตุเก อุโปสถ
คนตุโพ จ ฐกฏโก.

เอกจณเน จ วุจฉาน์
อาธเน นีเจ จงกเม

เตเถว จ นิมนตเย
ณมาย์ จงกเม น จ.

วทุตตเรน อกมมัม
นิกขิปนัม ตมาทานัม

วตฺติจฺเจทา จ โสธนา
ณาคพพํ ปาริชาติกา.

มูถาย มานตุตจาวหา
อพฺภานารเห นโย จาปี

คถา มานตุตจาวิกา
ธมฺภทํ นยโต ปุณ.

ปาริชาติกานัม^๒ คโย
น ธเมนฺติ วตฺติจฺเจทา^๓
เทว กมฺมา ตฺติสา เตสา

จตุมานตุตจาวิกา
มานตุเตสุ จ เทวตี
คโย กมฺมา ตฺมา ตฺมาตี.

ปรีวาสลิกกษนุโก นิฏฐิตโต.

១. ឥរិយាបថស្នាម

อปฺปปฏิจฺจนฺนมานตฺต

[๘๘] เตน ภิกขเว อุตฺตยิโน ภิกขุโน ตัมมํ อปฺปสํกมิตฺวา เอกํธํ อุตฺตฺราตํคํ
กิริตฺวา วุฑฺฒมานํ ภิกขุณํ ปาเท วณฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสํทิตฺวา อณฺชํตี ปคฺคเหตฺวา
เอวมตฺถํ วจฺนีโย “อหํ ภนฺเต เอกํ อปาตคฺติ อปาขรฺชํ สํญເເຈນ္နိကํ สํกุกฺกิตฺถจີ
อปฺปปฏิຈ္ဇณฺหนํ, ไสํหํ ภนฺเต ตัมมํ เอกิสฺสํ อปาตคฺติยา สํญເເຈນ္နิกาย สํกุกฺกิตฺถจີยา
อปฺปปฏิຈ္ဇณฺนาย ฌารคฺคํ มานคฺคํ ยาจามิ. อหํ ภนฺเต เอกํ อปาตคฺติ อปาขรฺชํ
สํญເເຈນ္နိกํ สํกุกฺกิตฺถจີ อปฺปปฏิຈ္ဇณฺหนํ, ทุติยมฺปิ ไสํหํ ภนฺเต ตัมมํ เอกิสฺสํ อปาตคฺติยา
สํญເເຈນ္นิกาย สํกุกฺกิตฺถจີยา อปฺปปฏิຈ္ဇณฺนาย ฌารคฺคํ มานคฺคํ ยาจามิ. อหํ ภนฺเต
เอกํ อปาตคฺติ อปาขรฺชํ สํญເເຈນ္นိကํ สํกุกฺกิตฺถจີ อปฺปปฏิຈ္ဇณฺหนํ, ติติยมฺปิ ไสํหํ ภนฺเต
ตัมมํ เอกิสฺสํ อปาตคฺติยา สํญເເຈນ္นิกาย สํกุกฺกิตฺถจີยา อปฺปปฏิຈ္ဇณฺนาย ฌารคฺคํ
มานคฺคํ ยาจามิ”ติ. พุคฺคเตน ภิกขุโน ปฏฺิพເເຕน สံโฆ ฌาเปตพฺโพ-

๑๓๕ ภาณุทัตติ ปททวยม ฌ.ม.อ. ไปตุณเกตุ น ทิถุสติ, เวนมุปริปี

๒ น. น. ทุคฺคยมนํ ปิ ภาณฺเต

๓ น. น. ศติยบุรี ภาวเต

[๘๘] “ตถมาตุ เม ภาเต ตังโฆ, อมฺ อุกทายํ ภิกฺขุ, เภกํ อาปคฺคิตํ อาปชฺชติ
 ตมฺเจตนิกํ, ตຸກฺกວິສຸກຸຈີ ອປປຸກຸຈຸນນຸ, ໄຕ່ ດໍມໍ ເອກິດຊຳ ອາປຕຸຕິຍາ ສຸເມເຈຕນິກາຍ
 ສຸກຸກວິສຸກຸຈີຍາ ອປປຸກຸຈຸນນາຍ ຈາຣຕຸຕໍ່ ມານຕຸຕໍ່ ຢາຈຕິ, ຍທິ ດໍມຸດຸດ ປຕຸຕກຸດຸດໍ່,
 ດໍໂໝ ອຸກຸທາຍິດຸດ ກິກຸຊຸໂນ ເອກິດຊຳ ອາປຕຸຕິຍາ ສຸເມເຈຕນິກາຍ ສຸກຸກວິສຸກຸຈີຍາ
 ອປປຸກຸຈຸນນາຍ ຈາຣຕຸຕໍ່ ທເຫຍຍ, ເອຊຳ ດຕຕິ.

๑. ตูณาคู เม ภนฺเต ตัสมิ, อหํ อุกาหํ ภิกฺขุ เอกํ อาปคฺคิ อาปชฺชិ สหฺเจตนิกํ
 สุกฺกวิสสุจํ อปฺปจฺจนนํ, โถ ตมํ เอกิสฺสา อาปคฺคิยา สหฺเจตนิกา ย สุกฺกวิสสุจิยา
 อปฺปจฺจนนาย นารคํ มานคํ ยาจติ, ตัสมิ อุกาหิสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา อาปคฺคิยา
 สหฺเจตนิกา ย สุกฺกวิสสุจิยา อปฺปจฺจนนาย นารคํ มานคํ เทติ, ยสฺสํ ยสฺม โค
 ชมติ อุกาหิสฺส ภิกฺขุโน เอกิสฺสา อาปคฺคิยา สหฺเจตนิกา ย สุกฺกวิสสุจิยา
 อปฺปจฺจนนาย นารคํ มานคฺคิสฺส ทานํ, โถ คุณฺหิสฺส, ยสฺสํ นกฺขมติ, โถ ภาเสยฺย.

ทุติยมนี เอตมคฺคํ วทามิ. สฺมฺมาตุ เม ภนฺเต สฺสโม, อํ ชฺชาเย วิกฺขุ เภกํ
 อาปคฺคํ อาปชฺชํ สฺมฺมเจตนิกํ สฺมฺมกฺกิสฺสํ ฐิํ อปฺปฆิจฺจนนํ, โส สฺมํ เอภิสฺສํ อาปคฺคิยา
 สฺมฺมเจตนิกาย สฺมฺมกฺกิสฺสํ ฐิยา อปฺปฆิจฺจนนํ ฌารคฺคํ ฆานคฺคํ ฆาจฺจํ, สฺสโม ชฺชาเยสฺສ
 วิกฺขุโน เอภิสฺສํ อาปคฺคิยา สฺมฺมเจตนิกาย สฺมฺมกฺกิสฺสํ ฐิยา อปฺปฆิจฺจนนํ ฌารคฺคํ
 ฆานคฺคํ ฆาจฺจํ, ฆสฺສายสฺສมฺโตะ ฆมฺมํ ชฺชาเยสฺສ วิกฺขุโน เอภิสฺສํ อาปคฺคิยา สฺมฺมเจตนิกาย
 สฺมฺมกฺกิสฺสํ ฐิยา อปฺปฆิจฺจนนํ ฌารคฺคํ ฆานคฺคํ ฆาจฺจํ, โส ฌนฺทิสฺສํ, ฆสฺສ
 ฆมฺมํ, โส ภาເေຍယ.

ศศิสมย์ เขตมคธ วทามิ. สุธนาศุ เม ภนเศ สัโฆ, อัย อูทหายิ ภิกขุ เถกั
 อาปคตติ อาปชชติ สธเจตนิภัง สุกกวิสสุจัน อปปญฺญิฉนณัน, โส สัมม เภกิสฺสตา อาปคตติยา
 สธเจตนิภาย สุกกวิสสุจียา อปปญฺญิฉนณาย นารคคัม มานคคัม ยาจติ, สัโฆ อูทหายิสฺส
 ภิกขุโน เภกิสฺสตา อาปคตติยา สธเจตนิภาย สุกกวิสสุจียา อปปญฺญิฉนณาย นารคคัม
 มานคคัม เทติ, ยสฺสธายสฺสมโต ชมตติ อูทหายิสฺส ภิกขุโน เภกิสฺสตา อาปคตติยา
 สธเจตนิภาย สุกกวิสสุจียา อปปญฺญิฉนณาย นารคคัม มานคคตฺส ทานัน, โส

พินันท์ ตังเม่น อู๋ทวยฮั๊ด ภัทฺฐโน เภกิดฮั๊ด อาปคตียา ฮั้มเจตนิกาย ฮั้มกุกวิฮั้มจียา
ฮั้มปฏิจจกณนาย นารคตัม มานคตัม, ฮั้มติ ฮั้มฮั๊ด, ฮั้มฮั้มมา ฮั้มฮั้ม. เหวเมคค์ ฮั้มฮั้มฮั้ม”คิ.

[๓๐๐] ไธ จินณมานคฺโต ภิกฺขุํ อารุເຈດີ “ອໍ ອາດຸໄສ ເອກໍ າປຕຸຕິ
 າປຫຼີ ສົມເຈຕຸນິກໍ ສຸກກວິສູຈີ ບປປຸຈຸນນຸ, ໄສ່ ດໍມໍ ເອກິສຸດາ າປຕຸຕິຍາ
 ສົມເຈຕຸນິກາຍ ສຸກກວິສູຈີຍາ ບປປຸຈຸນນາຍ ຈາຣຕຸຕໍ ມານຕຸຕໍ ຍາຈີ, ຕຸສຸຕໍ ເມ ດໍໂມ
 ເອກິສຸດາ າປຕຸຕິຍາ ສົມເຈຕຸນິກາຍ ສຸກກວິສູຈີຍາ ບປປຸຈຸນນາຍ ຈາຣຕຸຕໍ ມານຕຸຕໍ
 ອທາດີ, ໄສ່ ຈິນນມານຕຸໂຕ, ກຄໍ ນຸ ໂຂ ມຍາ ປຸປຸປຸຫຼັຕພຸນ”ຕີ. ຕເ ກິກຸ ກວໂຕ
 ເອຕມຕຸຕໍ ອາຣເຈດີ. ຕເນີ ກິກຸເວ ດໍໂມ ອຸທາຍີ ກິກຸຸ ອພເກຕຸ. ເວຣຸຈ ປນ
 ກິກຸເວ ອພເກຕຸພໂພ-

เตน ภิกขเว อูทายินา ภิกขุณา ตัมหิ อุปสงกมิตฺวา เอกัง อุตฺตวราสังคํ กิริตฺวา
 อูทฺถมานํ ภิกขุณฺํ ปาเท จนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกิํ นิสีทิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เอมสฺส
 จณฺเญ “อหิ ฆนฺเต เอกํ อาปคฺคิ อาปชฺชํ สลฺเบเจตนิกิํ สุกฺกวิสฺสุจํ อปฺปฏิจฺจนฺนํ,
 โสหิ ตัมหิ เอกิสฺสา อาปคฺคิยา สลฺเบเจตฺนิกาย สุกฺกวิสฺสุจิยา อปฺปฏิจฺจนฺนาย นารคํ
 มานคํ ยาจิ, ตสฺส เม ตํโฆ เอกิสฺสา อาปคฺคิยา สลฺเบเจตฺนิกาย สุกฺกวิสฺสุจิยา
 อปฺปฏิจฺจนฺนาย นารคํ มานคํ อทาสิ, โสหิ ฆนฺเต จิณฺณมานคฺโค ตัมหิ อพฺพานํ
 ยาจามิ.

๐หํ ภนฺเต ๐เอกํ ๐วาทคฺคํ ๐วาทขฺขํ ๐ตฺถเจตนิํ ๐ตฺถกฺกวิตฺถุจํ ๐ปฺปปฏิจฺจนนํ, ๐โธหํ
 ๐ตฺถ ๐เอกิสฺสํ ๐วาทคฺคิยา ๐ตฺถเจตนิกาเย ๐ตฺถกฺกวิตฺถุจิยา ๐ปฺปปฏิจฺจนนาย ๐นารคํ
 ๐มานคํ ๐ยาจํ, ๐คตฺถ ๐เม ๐ตฺถ ๐เอกิสฺสํ ๐วาทคฺคิยา ๐ตฺถเจตนิกาเย ๐ตฺถกฺกวิตฺถุจิยา

ອປປຣິຈຸນນາຍ ດາວຕຸ້ມ ມານຕຸ້ມ ອທາດີ, ໄສ່ ຈິນຸນມານຕຸໂຕ ທຸຕິຍມຸປີ ກຸເຕ
ດັ່ງ ອພຸກຸນ ຍາຈາມີ.

ອ ກຸເຕ ເອກ ອາປຕຸຕິ ອາປຣຸຕິ ສົມເຈຕະນິກ ສຸກວິສຸຈີ ອປປຣິຈຸນນາຍ, ໄສ່
ດັ່ງ ເອກິດສຳ ອາປຕຸຕິຍາ ສົມເຈຕະນິກາຍ ສຸກວິສຸຈີຍາ ອປປຣິຈຸນນາຍ ດາວຕຸ້ມ
ມານຕຸ້ມ ຍາຈີ, ຕຸດສັ ເມ ດັໄສ ເອກິດສຳ ອາປຕຸຕິຍາ ສົມເຈຕະນິກາຍ ສຸກວິສຸຈີຍາ
ອປປຣິຈຸນນາຍ ດາວຕຸ້ມ ມານຕຸ້ມ ອທາດີ, ໄສ່ ຈິນຸນມານຕຸໂຕ ທຸຕິຍມຸປີ ກຸເຕ
ດັ່ງ ອພຸກຸນ ຍາຈາມີ”ຕິ. ພຸຍຕຸເຕນ ກິກຸຊຸນາ ປຣິພເຕນ ດັໄສ ພາເປຕພຸໂພ-

[໑໐໑] “ສຸຖາຖ ເມ ກຸເຕ ດັໄສ, ອຍ໌ ອຸທາຍ໌ ກິກຸຊຸ ເອກ ອາປຕຸຕິ ອາປຣຸຕິ
ສົມເຈຕະນິກ ສຸກວິສຸຈີ ອປປຣິຈຸນນາຍ, ໄສ່ ດັ່ງ ເອກິດສຳ ອາປຕຸຕິຍາ ສົມເຈຕະນິກາຍ
ສຸກວິສຸຈີຍາ ອປປຣິຈຸນນາຍ ດາວຕຸ້ມ ມານຕຸ້ມ ຍາຈີ, ດັໄສ ອຸທາຍ໌ດັ່ງ ກິກຸຊຸໂນ
ເອກິດສຳ ອາປຕຸຕິຍາ ສົມເຈຕະນິກາຍ ສຸກວິສຸຈີຍາ ອປປຣິຈຸນນາຍ ດາວຕຸ້ມ ມານຕຸ້ມ
ອທາດີ, ໄສ່ ຈິນຸນມານຕຸໂຕ ດັ່ງ ອພຸກຸນ ຍາຈາຕິ, ຍທິ ດັ່ງດັ່ງ ປຕຸຕກດຸດ, ດັໄສ
ອຸທາຍ໌ ກິກຸຊຸ ອພຸເກຍຍ, ເອດາ ພຕຸຕິ.

ສຸຖາຖ ເມ ກຸເຕ ດັໄສ, ອຍ໌ ອຸທາຍ໌ ກິກຸຊຸ ເອກ ອາປຕຸຕິ ອາປຣຸຕິ ສົມເຈຕະນິກ
ສຸກວິສຸຈີ ອປປຣິຈຸນນາຍ, ໄສ່ ດັ່ງ ເອກິດສຳ ອາປຕຸຕິຍາ ສົມເຈຕະນິກາຍ ສຸກວິສຸຈີຍາ
ອປປຣິຈຸນນາຍ ດາວຕຸ້ມ ມານຕຸ້ມ ຍາຈີ, ດັໄສ ອຸທາຍ໌ດັ່ງ ກິກຸຊຸໂນ ເອກິດສຳ ອາປຕຸຕິຍາ
ສົມເຈຕະນິກາຍ ສຸກວິສຸຈີຍາ ອປປຣິຈຸນນາຍ ດາວຕຸ້ມ ມານຕຸ້ມ ອທາດີ, ໄສ່ ຈິນຸນ-
ມານຕຸໂຕ ດັ່ງ ອພຸກຸນ ຍາຈາຕິ, ດັໄສ ອຸທາຍ໌ ກິກຸຊຸ ອພຸເກຕິ, ຍດັ່ງດັ່ງໂຕ ໝຕິ
ອຸທາຍ໌ດັ່ງ ກິກຸຊຸໂນ ອພຸກຸນ, ໄສ່ ຕຸນຸດດັ່ງ, ຍດັ່ງ ນກຸໝຕິ, ໄສ່ ກາເຊຍຍ.

ທຸຕິຍມຸປີ ເອຕມຕຸດ໌ ວທາມີ. ສຸຖາຖ ເມ ດັໄສ, ອຍ໌ ອຸທາຍ໌ ກິກຸຊຸ ເອກ ອາປຕຸຕິ
ອາປຣຸຕິ ສົມເຈຕະນິກ ສຸກວິສຸຈີ ອປປຣິຈຸນນາຍ, ໄສ່ ດັ່ງ ເອກິດສຳ ອາປຕຸຕິຍາ
ສົມເຈຕະນິກາຍ ສຸກວິສຸຈີຍາ ອປປຣິຈຸນນາຍ ດາວຕຸ້ມ ມານຕຸ້ມ ຍາຈີ, ດັໄສ ອຸທາຍ໌ດັ່ງ
ກິກຸຊຸໂນ ເອກິດສຳ ອາປຕຸຕິຍາ ສົມເຈຕະນິກາຍ ສຸກວິສຸຈີຍາ ອປປຣິຈຸນນາຍ ດາວຕຸ້ມ
ມານຕຸ້ມ ອທາດີ, ໄສ່ ຈິນຸນມານຕຸໂຕ ດັ່ງ ອພຸກຸນ ຍາຈາຕິ, ດັໄສ ອຸທາຍ໌ ກິກຸຊຸ

อพภคิ, ยถาสายสุมโต ขมคิ อุทายิสฺส ภิกขุโน อพภานํ, โส คุณหุสฺส, ยถาสํ
นภขมคิ, โส ภาเสยฺย.

คตฺยมปี เอตมคฺถํ วทามิ. สฺมณาคู เม ภนฺเต สฺโฆ, อหํ อุทายี ภิกขุ เอกํ
อาปคฺคิ อาปชฺชํ สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ อปฺปจฺจนนํ, โส สํฆํ เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา
สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ อปฺปจฺจนนํ นารคฺคํ มานคฺคํ ยาจิ, สฺโฆ อุทายิสฺส
ภิกขุโน เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ อปฺปจฺจนนํ นารคฺคํ
มานคฺคํ อทาสิ, โส จินฺนมานคฺคโต สํฆํ อพภานํ ยาจคิ, สฺโฆ อุทายี ภิกขุ อพภคิ,
ยถาสายสุมโต ขมคิ อุทายิสฺส ภิกขุโน อพภานํ, โส คุณหุสฺส, ยถาสํ นภขมคิ, โส
ภาเสยฺย.

อพภคิ สํฆนํ อุทายี ภิกขุ, ขมคิ สํฆสฺส, คตฺมา คุณหิ. เอวเมตํ
ชาเรยฺยํ ค.

เอคาหปฺปจฺจนนปริวาส

[๑๖๒] เตน โส ปน สมนฺนํ อายสฺมา อุทายี เอกํ อาปคฺคิ อาปนโน โหติ
สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ เอคาหปฺปจฺจนนํ, โส ภิกขุโน อโรเจติ “อหํ อาวุโส เอกํ
อาปคฺคิ อาปชฺชํ สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ เอคาหปฺปจฺจนนํ, กถํ นุ โส มया ปฏฺิพชฺชิต-
ตพฺพนํ” ค. เตน ภิกขุ ภควโต เอตมคฺถํ อโรเจติ. เตนหิ ภิกขเว สฺโฆ อุทายิสฺส
ภิกขุโน เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ เอคาหปฺปจฺจนนํ
เอคาหปริวาสํ เทจฺ. เอวเมจ ปน ภิกขเว ทาคพฺุ-

เตน ภิกขเว อุทายินา ภิกขุณา สํฆํ อุปตฺถกมิตฺวา เอกสํ อคฺคตฺราสํคํ กริตฺวา
อุทฺตามนํ ภิกขุโน ปาเท วนฺทิตฺวา อคฺคตฺราสํคํ นิสฺสิตฺวา อคฺคตฺราสํคํ ปคฺคตฺราสํคํ เอวเมตํ
วจฺนํโย “อหํ ภนฺเต เอกํ อาปคฺคิ อาปชฺชํ สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ สํญเจตฺตํ เอคาหปฺปจฺจนนํ,

๑ น. ม. อ. อพภคิ

ทินโน ตัเมน อุตายิสฺส ภิกฺขุโน เอภิสฺสา อาปคฺติยา สณฺเฑนิกาย สุกฺก-
 วิสฺฐจฺฉิยา เอกาหปฺปญฺจนฺนํ เอกาหปฺริวาสํ, ขมฺติ ตัมฺมํ, คตฺถมา คุณฺหิ. เหวเมคํ
 ชารยามี”ติ.

เอกาหปฺปญฺจนฺนมานคฺต

[๓๐๔] โส ปริวคฺคปฺริวาสํ ภิกฺขุโน อารุเจติ “อหํ อาวุโส เอกํ อาปคฺติ
 อาปชฺชํ สณฺเฑนิกํ สุกฺกวิสฺฐจฺฉิ เอกาหปฺปญฺจนฺนํ, โสหํ ตัมฺมํ เอภิสฺสา อาปคฺติยา
 สณฺเฑนิกาย สุกฺกวิสฺฐจฺฉิยา เอกาหปฺปญฺจนฺนํ เอกาหปฺริวาสํ ยาจํ, คตฺถ เม
 ตัโฆ เอภิสฺสา อาปคฺติยา สณฺเฑนิกาย สุกฺกวิสฺฐจฺฉิยา เอกาหปฺปญฺจนฺนํ เอกาห-
 ปฺริวาสํ อทาสิ, โสหํ ปริวคฺคปฺริวาสํ, กถํ นุ โฆ มยา ปฏฺิพชฺชิตพฺพน”ติ. เต
 ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อารุเจตุ. เตนฺหิ ภิกฺขเว ตัโฆ อุตายิสฺส ภิกฺขุโน
 เอภิสฺสา อาปคฺติยา สณฺเฑนิกาย สุกฺกวิสฺฐจฺฉิยา เอกาหปฺปญฺจนฺนํ นารคํ
 มานคํ เทสุ. เหวณจ ปน ภิกฺขเว ทาตพฺพ-

เตน ภิกฺขเว อุตายินา ภิกฺขุณา ตัมฺมํ อุตฺตมมิตฺวา เอกํ อุตฺตราสํกํ กริตฺวา
 อุตฺตมานํ ภิกฺขุโน ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสฺสิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เหวมสฺส
 วจฺนีโย “อหํ ฆนฺเต เอกํ อาปคฺติ อาปชฺชํ สณฺเฑนิกํ สุกฺกวิสฺฐจฺฉิ เอกาหปฺปญฺจนฺนํ,
 โสหํ ตัมฺมํ เอภิสฺสา อาปคฺติยา สณฺเฑนิกาย สุกฺกวิสฺฐจฺฉิยา เอกาหปฺปญฺจนฺนํ
 เอกาหปฺริวาสํ ยาจํ, คตฺถ เม ตัโฆ เอภิสฺสา อาปคฺติยา สณฺเฑนิกาย สุกฺกวิสฺฐจฺฉิยา
 เอกาหปฺปญฺจนฺนํ เอกาหปฺริวาสํ อทาสิ, โสหํ ฆนฺเต ปริวคฺคปฺริวาสํ ตัมฺมํ
 เอภิสฺสา อาปคฺติยา สณฺเฑนิกาย สุกฺกวิสฺฐจฺฉิยา เอกาหปฺปญฺจนฺนํ นารคํ มานคํ
 ยาจามิ”ติ. ทฺติยมนฺปี ยาจิตพฺพ. คติยมนฺปี ยาจิตพฺพ.” พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพเตน ตัโฆ
 ณาเปตพฺพ-

[๑๐๕] “ธรรมาตุ เม ภนเต ตังโฆ, อโย อุตายี ภิกขุ เอกัง อาปคตัง อาปชชัง สจฺเจตนิกั
 ศฤกษวิธฐจิ เอภาหปฺปญฺจนนํ, โส ตังฆํ เอกิสฺสํ อาปคตียา สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา
 เอภาหปฺปญฺจนนาย เอภาหปฺริวาลํ ยาจิ, ตังโฆ อุตายิสฺสํ ภิกขุโน เอกิสฺสํ
 อาปคตียา สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา เอภาหปฺปญฺจนนาย เอภาหปฺริวาลํ อทาสี,
 โส ปริวคฺคปฺริวาลํ ตังฆํ เอกิสฺสํ อาปคตียา สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา เอภาหป-
 ญฺจนนาย นารคฺคํ มานคฺคํ ยาจติ, ยถิ ตังฆสฺสํ ปคฺคกตฺตํ, ตังโฆ อุตายิสฺสํ ภิกขุโน
 เอกิสฺสํ อาปคตียา สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา เอภาหปฺปญฺจนนาย นารคฺคํ
 มานคฺคํ ทททย, เอสา ฅคฺคิ.

ธรรมาตุ เม ภนเต ตังโฆ, อโย อุตายี ภิกขุ เอกัง อาปคตัง อาปชชัง สจฺเจตนิกั
 ศฤกษวิธฐจิ เอภาหปฺปญฺจนนํ, โส ตังฆํ เอกิสฺสํ อาปคตียา สจฺเจตนิกาย ศฤก-
 ษวิธฐจียา เอภาหปฺปญฺจนนาย เอภาหปฺริวาลํ ยาจิ, ตังโฆ อุตายิสฺสํ ภิกขุโน เอกิสฺสํ
 อาปคตียา สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา เอภาหปฺปญฺจนนาย เอภาหปฺริวาลํ อทาสี,
 โส ปริวคฺคปฺริวาลํ ตังฆํ เอกิสฺสํ อาปคตียา สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา เอภาหป-
 ญฺจนนาย นารคฺคํ มานคฺคํ ยาจติ, ตังโฆ อุตายิสฺสํ ภิกขุโน เอกิสฺสํ อาปคตียา
 สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา เอภาหปฺปญฺจนนาย นารคฺคํ มานคฺคํ เทติ, ยสฺสํ ยสฺสํ โท
 ฆมฺมิ อุตายิสฺสํ ภิกขุโน เอกิสฺสํ อาปคตียา สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา
 เอภาหปฺปญฺจนนาย นารคฺคํ มานคฺคสฺสํ ทานํ, โส คุณฺหสฺสํ; ยสฺสํ นกฺขมฺมิ,
 โส ภาเสยฺย.

ทุกฺคิยมฺปิ เอตมคฺคํ วทามิ ฯ เป ฯ คคฺคิยมฺปิ เอตมคฺคํ วทามิ. ธรรมาตุ เม ภนเต
 ตังโฆ, อโย อุตายี ภิกขุ เอกัง อาปคตัง อาปชชัง สจฺเจตนิกั ศฤกษวิธฐจิ
 เอภาหปฺปญฺจนนํ, โส ตังฆํ เอกิสฺสํ อาปคตียา สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา
 เอภาหปฺปญฺจนนาย เอภาหปฺริวาลํ ยาจิ, ตังโฆ อุตายิสฺสํ ภิกขุโน เอกิสฺสํ อาปคตียา
 สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา เอภาหปฺปญฺจนนาย เอภาหปฺริวาลํ อทาสี, โส
 ปริวคฺคปฺริวาลํ ตังฆํ เอกิสฺสํ อาปคตียา สจฺเจตนิกาย ศฤกษวิธฐจียา เอภาหป-
 ญฺจนนาย นารคฺคํ มานคฺคํ ยาจติ, ตังโฆ อุตายิสฺสํ ภิกขุโน เอกิสฺสํ อาปคตียา

สณฺเฑนิกาย สุกกวิสสุตฺตํ อิทฺถปฺปญฺจนํ นารคํ มานคํ เทติ, ยถาสํโฆ
 ฆมฺมํ อุทฺยิสฺสํ ภิกฺขุโน เอภิสฺสา อปฺปติยา สณฺเฑนิกาย สุกกวิสสุตฺตํ อิทฺถปฺปญฺจนํ
 นารคํ มานคํ ฆมฺมํ, โส คุณฺหิสฺสํ; ยถาสํ ฆมฺมํ, โส
 ภาเตยฺย.

ทินฺนํ ตังเณ อุทฺยิสฺสํ ภิกฺขุโน เอภิสฺสา อปฺปติยา สณฺเฑนิกาย สุกกวิสสุตฺตํ
 อิทฺถปฺปญฺจนํ นารคํ มานคํ, ฆมฺมํ ตังเณ, คสฺมา คุณฺหิ. เอวเมตํ
 ธารยามี”ติ.

เอทฺถปฺปญฺจนนพฺพาน

[๑๐๖] โส จินฺณมานคฺโค ภิกฺขุโน อโรเจติ “อหํ อารุโธ เอกํ อปฺปติ
 อปฺปชฺชํ สณฺเฑนิกํ สุกกวิสสุตฺตํ อิทฺถปฺปญฺจนํ, โสหํ ตังเณ เอภิสฺสา อปฺปติยา
 สณฺเฑนิกาย สุกกวิสสุตฺตํ อิทฺถปฺปญฺจนํ อิทฺถปฺปวํสํ ยาจิ, คสฺส เม ตังเณ
 เอภิสฺสา อปฺปติยา สณฺเฑนิกาย สุกกวิสสุตฺตํ อิทฺถปฺปญฺจนํ อิทฺถปฺปวํสํ
 อทาสิ, โสหํ ปริวคฺคปฺปวํสํ ตังเณ เอภิสฺสา อปฺปติยา สณฺเฑนิกาย สุกกวิสสุตฺตํ
 อิทฺถปฺปญฺจนํ นารคํ มานคํ ยาจิ, คสฺส เม ตังเณ เอภิสฺสา อปฺปติยา
 สณฺเฑนิกาย สุกกวิสสุตฺตํ อิทฺถปฺปญฺจนํ นารคํ มานคํ อทาสิ, โสหํ
 จินฺณมานคฺโค, กถํ นุ ไซ มยา ปญฺปิยชฺชิตฺตพฺพน”ติ. เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ
 อโรเจตุ. เตน हि ภิกฺขเว ตังเณ อุทฺยิ ภิกฺขุ อพฺเภตุ. เอวเมว ปน ภิกฺขเว
 อพฺเภตฺตพฺโพ-

เตน ภิกฺขเว อุทฺยิมา ภิกฺขุมา ตังเณ อุปสงฺกมิทฺวา เอกํ อุตฺตราสํกํ กิริทฺวา
 อุตฺตรมานํ ภิกฺขุโน ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสิตฺติทฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เอวเมตํ
 วณฺณิโย “อหํ ภนฺเต เอกํ อปฺปติ อปฺปชฺชํ สณฺเฑนิกํ สุกกวิสสุตฺตํ อิทฺถปฺปญฺจนํ,
 โสหํ ตังเณ เอภิสฺสา อปฺปติยา สณฺเฑนิกาย สุกกวิสสุตฺตํ อิทฺถปฺปญฺจนํ

ปณจาหปปฏิจนนายน ปณจาหปวิวาสสํ ทานํ, โส คุณฺหสฺส; ยสฺสํ นกฺขมฺติ, โส ภาเตยฺย.

ทินโน สํเขน อุกฺกาสํ ภิภฺชโน เอกิธฺสํ อาปคฺติยา สํเขตฺตนิกายํ สุกฺก-
วิธฺตฺตฺติยา ปณจาหปปฏิจนนายน ปณจาหปวิวาสํ, ขมฺติ สํเขตฺส, คตฺตมา คุณฺหํ.
เอวเมคํ ชารยามํ”ติ.

ปาริวาสกมฺมลาภ ปฏิกสฺสนา

[๑๑๐] โส ปริวสฺสนโต อนฺตรา เอกํ อาปคฺติํ อาปชฺชํ สํเขตฺตนิกํ สุกฺกวิธฺตฺตฺติ-
ยํ ปณฺปิฏฺจณฺณํ, โส ภิภฺชนํ อาโรเจติ “อหํ อากุโส เอกํ อาปคฺติํ อาปชฺชํ
สํเขตฺตนิกํ สุกฺกวิธฺตฺตฺติยา ปณฺจาหปปฏิจนนํ, โสหํ สํเขตฺส เอกิธฺสํ อาปคฺติยา สํเข-
ตฺตนิกายํ สุกฺกวิธฺตฺตฺติยา ปณฺจาหปปฏิจนนายน ปณฺจาหปวิวาสํ ยาจํ, คตฺส เม สํโฆ
เอกิธฺสํ อาปคฺติยา สํเขตฺตนิกายํ สุกฺกวิธฺตฺตฺติยา ปณฺจาหปปฏิจนนายน ปณฺจาหปวิวาสํ
อทาสิ, โสหํ ปริวสฺสนโต อนฺตรา เอกํ อาปคฺติํ อาปชฺชํ สํเขตฺตนิกํ สุกฺกวิธฺตฺตฺติ-
ยํ ปณฺปิฏฺจณฺณํ, กถํ นุ โข มยา ปฏิปชฺชิตพฺพนํ”ติ. เต ภิภฺช ภาควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจตุ. เตน ภิภฺชเว สํโฆ อุกฺกาสํ ภิภฺชํ อนฺตรา เอกิธฺสํ อาปคฺติยา สํ-
เขตฺตนิกายํ สุกฺกวิธฺตฺตฺติยา ปณฺปิฏฺจณฺณาย มฺมลาภ ปฏิกสฺสํ. เอวเมคํ ปน ภิภฺชเว
มฺมลาภ ปฏิกสฺสํตพฺโพ-

เตน ภิภฺชเว อุกฺกาสินา ภิภฺชนา สํเขตฺส อปฺปสํกมิตฺวา เอกํ อุตฺตราสํกํ กวิตฺวา
อุทฺทมนํ ภิภฺชนํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสิตฺติวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เอวเมคํ
วจฺนีโย “อหํ ภาเน เอกํ อาปคฺติํ อาปชฺชํ สํเขตฺตนิกํ สุกฺกวิธฺตฺตฺติยา ปณฺจาหปปฏิจนนํ,
โสหํ สํเขตฺส เอกิธฺสํ อาปคฺติยา สํเขตฺตนิกายํ สุกฺกวิธฺตฺตฺติยา ปณฺจาหปปฏิจนนายน
ปณฺจาหปวิวาสํ ยาจํ, คตฺส เม สํโฆ เอกิธฺสํ อาปคฺติยา สํเขตฺตนิกายํ สุกฺกวิธฺตฺตฺติยา
ปณฺจาหปปฏิจนนายน ปณฺจาหปวิวาสํ อทาสิ, โสหํ ปริวสฺสนโต ภาเน สํเขตฺส อนฺตรา

[๑๑๒] ไต่ ปรีวตุลปรีวาไต่ มานคตารโห อนุตรา เอกํ อาปคฺคิ อาปชฺชติ
 สฉเจตนิกํ สุกกวิสสุจํ อปปฏิจฺจนนํ, ไต่ ภิกฺขุณฺ อารโหเจติ “อหํ อาวุไต่ เอกํ
 อาปคฺคิ อาปชฺชติ สฉเจตนิกํ สุกกวิสสุจํ ปณฺจาทบปฏิจฺจนนํ, ไต่หํ ตํหํ เอกิสฺสํ
 อาปคฺคิยา สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจิยา ปณฺจาทบปฏิจฺจนนํ ปณฺจาทบปรีวตํ ยาจํ,
 คตฺถ เม ตํโฆ เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจิยา ปณฺจาทบปฏิจฺจนนํ
 ปณฺจาทบปรีวตํ อทาสิ, ไต่หํ ปรีวตฺนฺโต อนุตรา เอกํ อาปคฺคิ อาปชฺชติ สฉเจตนิกํ
 สุกกวิสสุจํ อปปฏิจฺจนนํ, ไต่หํ ตํหํ อนุตรา เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สฉเจตนิกาย
 สุกกวิสสุจิยา อปปฏิจฺจนนํ มุทฺดาบฺบิฏฺถสฺสํ ยาจํ, ตํ มํ ตํโฆ อนุตรา
 เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สฉเจตนิกาย สุกกวิสสุจิยา อปปฏิจฺจนนํ มุทฺดา บิฏฺถสฺสํ,

ตักกวิสสุตฺตํ จิยา ปณฺหาหปฺปญฺจนํ ปณฺหาหปฺริวํ อทาสี, โสํ ปริวสฺสโค
อนฺตรา เอกํ อาปคฺคํ อาปชฺชํ สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา อปฺปญฺจนํ, โสํ สํ
อนฺตรา เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา อปฺปญฺจนํ มฺถายปฺปญฺจสฺสํ
ยาคี, คํ มํ สํโฆ อนฺตรา เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา
อปฺปญฺจนํ มฺถาย ปฺปญฺจสฺสํ, โสํ ปริวสฺสโค ปริวสฺสโค มานคฺคํ อนฺตรา เอกํ
อาปคฺคํ อาปชฺชํ สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา อปฺปญฺจนํ, โสํ สํ อนฺตรา
เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา อปฺปญฺจนํ มฺถายปฺปญฺจสฺสํ
ยาคี, คํ มํ สํโฆ อนฺตรา เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา
อปฺปญฺจนํ มฺถาย ปฺปญฺจสฺสํ, โสํ ปริวสฺสโค ปริวสฺสโค สํ คิสฺสํ
อาปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ ยาจํ”ติ. ทุติยํ ยาจิตพฺพํ. ตติยํ ยาจิตพฺพํ.
พฺยคฺคํ ฌารคฺคํ ปฏฺฐาเน สํโฆ ฌาเปตพฺพ-

[๑๔๕] “ตฺถา น เม ปริวสฺสโค, ยํ อญฺญํ ฌารคฺคํ เอกํ อาปคฺคํ อาปชฺชํ
สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา ปณฺหาหปฺปญฺจนํ, โสํ สํ เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา
สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา ปณฺหาหปฺปญฺจนํ ปณฺหาหปฺริวํ ยาคี, สํโฆ
อญฺญํ ฌารคฺคํ ฌารคฺคํ เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา ปณฺหาหปฺปญฺจนํ
ปณฺหาหปฺริวํ อทาสี, โสํ ปริวสฺสโค อนฺตรา เอกํ อาปคฺคํ อาปชฺชํ สํเวตฺตํ
ตักกวิสสุตฺตํ จิยา อปฺปญฺจนํ, โสํ สํ อนฺตรา เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํเวตฺตํ
ตักกวิสสุตฺตํ จิยา อปฺปญฺจนํ มฺถายปฺปญฺจสฺสํ ยาคี, สํโฆ อญฺญํ ฌารคฺคํ
เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา อปฺปญฺจนํ มฺถาย ปฺปญฺจสฺสํ,
โส ปริวสฺสโค ปริวสฺสโค มานคฺคํ อนฺตรา เอกํ อาปคฺคํ อาปชฺชํ สํเวตฺตํ
ตักกวิสสุตฺตํ จิยา อปฺปญฺจนํ, โสํ สํ อนฺตรา เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํเวตฺตํ
ตักกวิสสุตฺตํ จิยา อปฺปญฺจนํ มฺถายปฺปญฺจสฺสํ ยาคี, สํโฆ อญฺญํ ฌารคฺคํ
เอกิสฺสํ อาปคฺคิยา สํเวตฺตํ ตักกวิสสุตฺตํ จิยา อปฺปญฺจนํ มฺถาย ปฺปญฺจสฺสํ,
โส ปริวสฺสโค ปริวสฺสโค สํ คิสฺสํ อาปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ ยาจํ, ยทิ
สํสํสํ ปตฺตคฺคํ, สํโฆ อญฺญํ ฌารคฺคํ ฌารคฺคํ คิสฺสํ อาปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ
ททฺธํ, ฌารคฺคํ ฌารคฺคํ.

สุกกาตุ เม ภนฺเต ตังโฆ, อหํ อุกายํ ภิกฺขุ เอกํ อาปคฺคํ อาปชฺชํ สจฺเจตฺตํ
 สุกกวิสสุตํ ปณฺหาปฺปจฺจนฺนํ, โส ตังหิ เอกิสฺสา อาปคฺติยา สจฺเจตฺตํ
 สุกกวิสสุตํ ปณฺหาปฺปจฺจนฺนํ ปณฺหาปฺปจฺจํ ยาจิ, ตังโฆ อุกายิสฺส ภิกฺขุโน
 เอกิสฺสา อาปคฺติยา สจฺเจตฺตํ สุกกวิสสุตํ ปณฺหาปฺปจฺจนฺนํ ปณฺหาปฺปจฺจํ
 อทาสิ, โส ปริวตฺตํ อนุตฺรา เอกํ อาปคฺคํ อาปชฺชํ สจฺเจตฺตํ สุกกวิสสุตํ
 อปฺปจฺจนฺนํ, โส ตังหิ อนุตฺรา เอกิสฺสา อาปคฺติยา สจฺเจตฺตํ สุกกวิสสุตํ
 อปฺปจฺจนฺนํ มฺหฺตยาปฺปจฺจํ ยาจิ, ตังโฆ อุกายํ ภิกฺขุ อนุตฺรา เอกิสฺสา
 อาปคฺติยา สจฺเจตฺตํ สุกกวิสสุตํ อปฺปจฺจนฺนํ มฺหฺตยา ปจฺจํ, โส
 ปริวตฺตํ ปริวตฺตํ อนุตฺรา เอกํ อาปคฺคํ อาปชฺชํ สจฺเจตฺตํ สุกกวิสสุตํ
 อปฺปจฺจนฺนํ, โส ตังหิ อนุตฺรา เอกิสฺสา อาปคฺติยา สจฺเจตฺตํ สุกกวิสสุตํ
 อปฺปจฺจนฺนํ มฺหฺตยาปฺปจฺจํ ยาจิ, ตังโฆ อุกายํ ภิกฺขุ อนุตฺรา เอกิสฺสา
 อาปคฺติยา สจฺเจตฺตํ สุกกวิสสุตํ อปฺปจฺจนฺนํ มฺหฺตยา ปจฺจํ, โส
 ปริวตฺตํ ปริวตฺตํ ตังหิ คิธฺสํ อาปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ ยาจิ, ตังโฆ อุกายิสฺส
 ภิกฺขุโน คิธฺสํ อาปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ เทติ, ยถาสยตฺตํ ฌมฺติ อุกายิสฺส
 ภิกฺขุโน คิธฺสํ อาปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ ทานํ, โส ฌมฺหฺตํ; ยถํ
 ฌมฺติ, โส ภาเตยฺย.

ทฺธิยมนฺปี เอตมคฺคํ ฌทามิ ฯ เป ฯ ทฺธิยมนฺปี เอตมคฺคํ ฌทามิ ฯ เป ฯ

ทินนํ ตังเมน อุกายิสฺส ภิกฺขุโน คิธฺสํ อาปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ, ฌมฺติ
 ตังสฺส, ฌมฺมา ฌมฺมํ. เอตมคฺคํ ฌารคฺคํ”ติ.

มานคฺคจาริกมฺหฺตยาปฺปจฺจํ

[๓๖] โส มานคฺคํ ฌรตฺ อนุตฺรา เอกํ อาปคฺคํ อาปชฺชํ สจฺเจตฺตํ
 สุกกวิสสุตํ อปฺปจฺจนฺนํ, โส ภิกฺขุโน อาโรเจติ “อหํ อาวุโส เอกํ อาปคฺคํ
 อาปชฺชํ สจฺเจตฺตํ สุกกวิสสุตํ ปณฺหาปฺปจฺจนฺนํ, โส ตังหิ เอกิสฺสา อาปคฺติยา

ธรรมเจตสิกขา สุกกวิสฐิจิยา ปณจาหปปฏิจนนายน ปณจาหปรีวาล์ ยาจิ, คธส เม
 ตังโฆ เอกิธสา อาปคตียา ธรรมเจตสิกขา สุกกวิสฐิจิยา ปณจาหปปฏิจนนายน ปณจาห-
 ปรีวาล์ อทาดิ, โสหิ ปรีวสนโต อนุตรา เอกิ อาปคตติ อาปชฐิ ธรรมเจตสิก สุกกวิสฐิจิ
 อปปฏิจนนนิ, โสหิ ตังฆิ อนุตรา เอกิธสา อาปคตียา ธรรมเจตสิกขา สุกกวิสฐิจิ
 อปปฏิจนนายน มุทายปฏิกธสนิ ยาจิ, คัม มัง ตังโฆ อนุตรา เอกิธสา อาปคตียา
 ธรรมเจตสิกขา สุกกวิสฐิจิยา อปปฏิจนนายน มุทาย ปฏิกธส, โสหิ ปรีวคตปรีวาโส
 มานคตารโห อนุตรา เอกิ อาปคตติ อาปชฐิ ธรรมเจตสิก สุกกวิสฐิจิ อปปฏิจนนนิ,
 โสหิ ตังฆิ อนุตรา เอกิธสา อาปคตียา ธรรมเจตสิกขา สุกกวิสฐิจิยา อปปฏิจนนายน
 มุทายปฏิกธสนิ ยาจิ, คัม มัง ตังโฆ อนุตรา เอกิธสา อาปคตียา ธรรมเจตสิกขา
 สุกกวิสฐิจิยา อปปฏิจนนายน มุทาย ปฏิกธส, โสหิ ปรีวคตปรีวาโส ตังฆิ
 คิธสนนิ อาปคตนิ ฌารคตัม มานคตัม ยาจิ, คธส เม ตังโฆ คิธสนนิ อาปคตนิ
 ฌานคตัม มานคตัม อทาดิ, โสหิ มานคตัม จรสนโต อนุตรา เอกิ อาปคตติ อาปชฐิ
 ธรรมเจตสิก สุกกวิสฐิจิ อปปฏิจนนนิ, กถันนุ โฆ มยา ปฏิปชฐิตพพณิ”ติ. เต ภิกขุ
 ภควโต เอตมคตัม อาโรเจตุ. เตนหิ ภิกขเว ตังโฆ อูทายิ ภิกขุ อนุตรา เอกิธสา
 อาปคตียา ธรรมเจตสิกขา สุกกวิสฐิจิยา อปปฏิจนนายน มุทาย ปฏิกธสคิชา ฌารคตัม
 มานคตัม เทคุ. เอวณญ ปณ ภิกขเว มุทาย ปฏิกธสคิพโพ. เตน ภิกขเว อูทายินา
 ภิกขุณา ตังฆิ อูปลงกมิคชา เอกธัม อุตตราสังคัม กริชา วุฑฒานัน ภิกขุณิ ปาเท
 วนทิกชา อุกกฏิกิ นิสสิทิกชา อณชธัม ปคคเหตวา เอวณธส วณนิโย “อหิ ภาณเต
 เอกิ อาปคตติ อาปชฐิ ธรรมเจตสิก สุกกวิสฐิจิ ปณจาหปปฏิจนนนิ, โสหิ ตังฆิ
 เอกิธสา อาปคตียา ธรรมเจตสิกขา สุกกวิสฐิจิยา ปณจาหปปฏิจนนายน ปณจาหปรีวาล์
 ยาจิ. คธส เม ตังโฆ เอกิธสา อาปคตียา ธรรมเจตสิกขา สุกกวิสฐิจิยา ปณจาหป-
 ปฏิจนนายน ปณจาหปรีวาล์ อทาดิ, โสหิ ปรีวสนโต อนุตรา เอกิ อาปคตติ
 อาปชฐิ ธรรมเจตสิก สุกกวิสฐิจิ อปปฏิจนนนิ, โสหิ ตังฆิ อนุตรา เอกิธสา
 อาปคตียา ธรรมเจตสิกขา สุกกวิสฐิจิยา อปปฏิจนนายน มุทายปฏิกธสนิ ยาจิ,
 คัม มัง ตังโฆ อนุตรา เอกิธสา อาปคตียา ธรรมเจตสิกขา สุกกวิสฐิจิยา อปปฏิจนนายน
 มุทาย ปฏิกธส. โสหิ ปรีวคตปรีวาโส มานคตารโห อนุตรา เอกิ อาปคตติ
 อาปชฐิ ธรรมเจตสิก สุกกวิสฐิจิ อปปฏิจนนนิ, โสหิ ตังฆิ อนุตรา เอกิธสา

สํกฺกวิสสุจํ อปฺปฏิจฺจนํ, โสํ ถัมํ อนฺตรา เอภิสฺสา อปฺปคฺติยา สํมฺเจตฺตนิกาเย
 สํกฺกวิสสุจียา อปฺปฏิจฺจนนายน มฺถาย ปฏิกสฺสํ ยาจิ, สํโฆ อุกฺกัฏฺฐํ อญฺตรา
 เอภิสฺสา อปฺปคฺติยา สํมฺเจตฺตนิกาเย สํกฺกวิสสุจียา อปฺปฏิจฺจนนายน มฺถาย ปฏิกสฺสํ, โสํ ถัมํ
 อนฺตรา เอภิสฺสา อปฺปคฺติยา สํมฺเจตฺตนิกาเย สํกฺกวิสสุจียา อปฺปฏิจฺจนนายน นารคฺคํ
 มานคฺคํ ยาจติ, สํโฆ อุกฺกัฏฺฐํ อญฺตรา เอภิสฺสา อปฺปคฺติยา สํมฺเจตฺตนิกาเย
 สํกฺกวิสสุจียา อปฺปฏิจฺจนนายน นารคฺคํ มานคฺคํ เทติ, ยสฺสํ ยสฺสํ โข อญฺตรา
 อญฺตรา เอภิสฺสา อปฺปคฺติยา สํมฺเจตฺตนิกาเย สํกฺกวิสสุจียา อปฺปฏิจฺจนนายน
 นารคฺคํ มานคฺคํ สํโฆ, โสํ คฺคณฺหสฺสํ, ยสฺสํ นกฺขมฺติ, โสํ ภาเสยฺย.

ทฺธิมฺปิ เอตมคฺคํ วทามิ ฯ เป ฯ ทฺธิมฺปิ เอตมคฺคํ วทามิ ฯ เป ฯ

ทินฺนํ สํเสน อุกฺกัฏฺฐํ อญฺตรา เอภิสฺสา อปฺปคฺติยา สํมฺเจตฺตนิกาเย
 สํกฺกวิสสุจียา อปฺปฏิจฺจนนายน นารคฺคํ มานคฺคํ, อญฺตรา สํสฺสํ, คฺคณฺหา คฺคณฺหา.
 เอวเมตํ ฐาปยามิ”ติ.

อพฺภานารมฺหุลายปฏิกสฺสสนา

[๓๔๘] โสํ จินฺณมานคฺคโต อพฺภานารโห อนฺตรา เอภํ อปฺปคฺติ อปฺปชฺชํ สํมฺเจตฺตนิกาเย
 สํกฺกวิสสุจํ อปฺปฏิจฺจนํ, โสํ อญฺตรา อารุญฺสํ “อหํ อารุญฺสํ เอภํ อปฺปคฺติ
 อปฺปชฺชํ สํมฺเจตฺตนิกาเย สํกฺกวิสสุจํ ปญฺจอปฺปฏิจฺจนํ ฯ เป ฯ โสํ จินฺณมานคฺคโต
 อพฺภานารโห อนฺตรา เอภํ อปฺปคฺติ อปฺปชฺชํ สํมฺเจตฺตนิกาเย สํกฺกวิสสุจํ อปฺปฏิจฺจนํ,
 กถํ โข มยา ปฏฺฐิตํ”ติ. เท อญฺตรา อญฺตรา เอภิสฺสา อปฺปคฺติยา สํมฺเจตฺตนิกาเย สํกฺกวิสสุจียา
 อปฺปฏิจฺจนนายน มฺถาย ปฏิกสฺสํ นารคฺคํ มานคฺคํ เทติ. เอวเมตํ ปน อญฺตรา
 มฺถาย ปฏิกสฺสํ โสํ เป ฯ

เอวเมตํ ปน อญฺตรา นารคฺคํ มานคฺคํ ทาตพฺพํ ฯ เป ฯ

ทินฺนํ สํเสน อุกฺกัฏฺฐํ อญฺตรา เอภิสฺสา อปฺปคฺติยา สํมฺเจตฺตนิกาเย

ทุติยมนี ยาจิตพพ. ตติยมนี ยาจิตพพ. พุยตุเคน ภิกขุณา ปฏิพเคน ตังโฆ
ฉาเปตพโพ-

[๓๒๐] “สุณนาค เม ภนฺเต ตัโฆ, อหัง อุกทายํ ภิกขุເ ເອກံ ອາປຕຸຕິ ອາປຫຼື
 ສົມເຈຕນິກັ ສຸກກວິສັງຂີ ປຸງຈາຮປປຸງິຈຸນນຸ່, ໄສ ດັມັ ເອກິສຸດຳ ອາປຕຸຕິຍາ
 ສົມເຈຕນິກາຍ ສຸກກວິສັງຂີຍາ ປຸງຈາຮປປຸງິຈຸນນາຍ ປຸງຈາຮປຣິວາດັ ຍາຈີ, ດັໂມ
 ອຸຫາຍິສຸດັ ກິກຸຊໂນ ເອກິສຸດຳ ອາປຕຸຕິຍາ ສົມເຈຕນິກາຍ ສຸກກວິສັງຂີຍາ ປຸງຈາຮປປຸງິຈຸ
 ຸນນາຍ ປຸງຈາຮປຣິວາດັ ອທາດີ. ໄສ ປຣິວັດນຸໂຕ ອນຸຕຣາ ເອກັ ອາປຕຸຕິ ອາປຫຼື
 ສົມເຈຕນິກັ ສຸກກວິສັງຂີ ອປປຸງິຈຸນນຸ່, ໄສ ດັມັ ອນຸຕຣາ ເອກິສຸດຳ ອາປຕຸຕິຍາ
 ສົມເຈຕນິກາຍ ສຸກກວິສັງຂີຍາ ອປປຸງິຈຸນນາຍ ມູດາຍປຸງິກິດສຸດັນຸ່ ຍາຈີ, ດັໂມ ອຸຫາຍີ
 ກິກຸຊຸ ອນຸຕຣາ ເອກິສຸດຳ ອາປຕຸຕິຍາ ສົມເຈຕນິກາຍ ສຸກກວິສັງຂີຍາ ອປປຸງິຈຸນນາຍ
 ມູດາຍ ປຸງິກິດສຸຕິ. ໄສ ປຣິວຸດຸຄຸປຣິວາໄສ ມານຕຸຕາຣໂໂ ອນຸຕຣາ ເອກັ ອາປຕຸຕິ ອາປຫຼື
 ສົມເຈຕນິກັ ສຸກກວິສັງຂີ ອປປຸງິຈຸນນຸ່, ໄສ ດັມັ ອນຸຕຣາ ເອກິສຸດຳ ອາປຕຸຕິຍາ
 ສົມເຈຕນິກາຍ ສຸກກວິສັງຂີຍາ ອປປຸງິຈຸນນາຍ ມູດາຍປຸງິກິດສຸດັນຸ່ ຍາຈີ, ດັໂມ ອຸຫາຍີ

[illegible]

ทุติยมุขี เอตมตฺถํ วทามิ ฯ เป ฯ คติยมุขี เอตมตฺถํ วทามิ ฯ เป ฯ

ปฏิภณวิสุทธิโค ตั้เเมน อูทายั้ ภิกขุ อนทวรา เขภิสั้สา อวปคัคิยา สั้ณเจตนิภาย
 สั้กุกวิสั้ฐจิยา ปณจาหปปฏิจิณนาย มุทาย, ฆมคิ สั้มสั้ส, คสั้มา คุณั้หึ. เหวเมคั้
 หารายั้ คิ.

สโมสรกีฬา

[illegible]

ทุติยมนี ยาจิตพโฟ. ตติยมนี ยาจิตพโฟ. พยุคเตน ภิกขุณา ปฏิพเพน ตังโฆ
ฉาเปตพโฟ-

[១២២] “សុណាគុ មេ រាហុតេ សំនៃ, ខ្ញុំ ចូរាយ៍ រិក្ខុឌុ ខេកំ ចាបគុគំ ចាបឌុឌិ
ស្ថេរជេតិកំ សុកុកវិស្វឌិ បក្កបប្បឌុននំ, តៃ សំនំ ខេកិស្ថា ចាបគុគិយា ស្ថេរជេតិកាយ

ทินโน ตัมเขน อุกายัสส ภิกขุโน อนตฺรา เอกัสสา อปคฺติยา สญฺเจตฺติยา
 สุกกวิสสุจฺยา ปณฺหาหปฺปฏิจฺจนฺนาย ปริมา ย อปคฺติยา สโมธานปฺริวาโส, มฺมตฺติ
 ตัมมัสส, ตสฺมา ตฺวณฺหิ. เอวเมตํ ชารยามี”ติ.

มานตุตารหมุลาเยปฏิกสุสนาติ

[illegible]

เชนดจ ปน ภิกษเว ปุริมย อาปตติยา ตโมชานปริวาโต ทาทพุโพ ๖ เป ๖
 เทติ ๖ เป ๖

ทินโน ตัมเมน อูทายัสต์ ภิกขุโน อนตฺรา เอภิสฺสา อาปคฺติยา สมนฺเจตฺติกาย
 สุกฺกวิสฺฐจฺจียา ปมฺบาหฺปปฺปิจฺจนฺนายน ปุริมาย อาปคฺติยา สโมธานปฺริวาโส, มฺมตฺติ
 ตัมมัสส, คตฺตมา คุณฺหี. เอวเมคํ ชารามํ”ติ.

ติกาปตุตฺติมานตุต

[๓๒๘] โส ปริตุตฺตปริวาโส ภิกขุโน อารโหเจติ “อหิ อากุโส เขกั อปคฺคิ
 อปชฺชិ สฺสเจคฺคินิកံ สฺสဂ္ဂວိသ္မจฺဗိ ပက္ခပပဏ္ဍိတဏှံ ဘ ပေ ဘ ဟိ ပြိတုတ္တပရိဝါသေ,
 ဂဏှံ ဟိ ဘ မယာ ပဏ္ဍိပဗ္ဗဒ္ဓိပုပ္ဖုပ္ပ”တိ. ဧ ဟိ ပက္ခ ပက္ခဝါဒေ ဝေဒကမ္ပဓိ အာရောဂေ. တေ ဟိ

ภิกขเว ตัโฆ อุทายิสฺส ภิกขุโน คิธฺสฺสนํ อปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ เทสุ. เอยฺยจ
ปน ภิกขเว ทาตพฺพํ.

เตน ภิกขเว อุทายินา ภิกขุณา ตัมมํ อุปสงฺกมิทฺวา เอกํ ตํ อุตฺตราสงฺกํ กิริทฺวา
อุทฺตามานํ ภิกขุณํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุทฺทกฺกํ นิธฺทิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหทฺวา เอยฺยสฺส
วจฺนํโย “อหํ ภาณฺเต เอกํ อปคฺคํ อปชฺชติ สฺมเจตฺตํ สุกฺกวิสฺสุจํ ปกฺขบฺปฏิจฺจนฺนํ
ฯ เป ฯ ได้หํ ภาณฺเต ปริวฺตุลปรีวาโส ตัมมํ คิธฺสฺสนํ อปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ ยาจามิ”ติ.
ทฺติยมฺปิ ยาจิตพฺพํ. คติยมฺปิ ยาจิตพฺพํ. พุชฺศเตน ภิกขุณา ปฏิพฺเพน ตัโฆ ฉาเปตพฺพโ-

[๑๒๙] “สฺมณาคฺค เม ภาณฺเต ตัโฆ, อหํ อุทายํ ภิกขุ เอกํ อปคฺคํ อปชฺชติ
สฺมเจตฺตํ สุกฺกวิสฺสุจํ ปกฺขบฺปฏิจฺจนฺนํ ฯ เป ฯ ได้ ปริวฺตุลปรีวาโส ตัมมํ คิธฺสฺสนํ
อปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ ยาจติ. ยถิ ตัมมํ ปคฺคกถฺถํ, ตัโฆ อุทายิสฺส ภิกขุโน
คิธฺสฺสนํ อปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ ทเทยฺย, เอยฺยจ ฌคฺคิ.

สฺมณาคฺค เม ภาณฺเต ตัโฆ, อหํ อุทายํ ภิกขุ เอกํ อปคฺคํ อปชฺชติ สฺมเจตฺตํ
सुकुविस्सुจํ ปกฺขบฺปฏิจฺจนฺนํ ฯ เป ฯ ได้ ปริวฺตุลปรีวาโส ตัมมํ คิธฺสฺสนํ อปคฺคํ
ฌารคฺคํ มานคฺคํ ยาจติ, ตัโฆ อุทายิสฺส ภิกขุโน คิธฺสฺสนํ อปคฺคํ ฌารคฺคํ
มานคฺคํ เทติ, ยธฺสฺสยสฺมโค ชมฺมิ อุทายิสฺส ภิกขุโน คิธฺสฺสนํ อปคฺคํ ฌารคฺคํ
มานคฺคํ ถานํ, ได้ คุณฺหุสฺส; ยธฺสฺส นกฺขมฺมิ, ได้ ภาเตยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอยฺยจ ฌคฺคิ วทามิ ฯ เป ฯ คติยมฺปิ เอยฺยจ ฌคฺคิ วทามิ ฯ เป ฯ

ทินนํ ตัมเมน อุทายิสฺส ภิกขุโน คิธฺสฺสนํ อปคฺคํ ฌารคฺคํ มานคฺคํ, ชมฺมิ
ตัมมํ, คธฺมา คุณฺหิ. เอยฺยจ ชารยามิ”ติ.

มานคฺคจาริกมฺูลายปฏิกสฺสนาเท

[๑๓๐] ได้ มานคฺคํ จรฺนโค อนฺตรรา เอกํ อปคฺคํ อปชฺชติ สฺมเจตฺตํ
सुकुविस्सुจํ ปณฺจาหฺปฏิจฺจนฺนํ, ได้ ภิกขุณํ อาโรเจติ “อหํ อาวุโส เอกํ อปคฺคํ

อาปตฺตํ สณฺเฑนิกํ ศฤกษวิธปฏิบัติ ปกฺขบปฺปจฺจนนํ ๖ เป ๖ โสหํ มานคฺคํ จรณโต
อนฺตรา เอกํ อาปตฺตํ อาปตฺตํ สณฺเฑนิกํ ศฤกษวิธปฏิบัติ ปกฺขบปฺปจฺจนนํ, กถํ นุ ไช
มยา ปฏิปตฺตํ”ติ. เตะ ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อาโรเจตุ. เตะนํ ภิ กฺขเว
ตํโฆ อุตฺถายํ ภิ กฺขํ อนฺตรา เอกํธํสา อาปตฺตํ สณฺเฑนิกาย ศฤกษวิธปฏิบัติ
ปกฺขบปฺปจฺจนนํ มุตฺตาย ปฏิกตฺตํ ปุริมา ย อาปตฺตํ สโมธานปริวาส
ทคฺวา นารคฺคํ มานคฺคํ เทศ. เอวญจ ปน ภิ กฺขเว มุตฺตาย ปฏิกตฺตํ ๖ เป ๖

เอวญจ ปน ภิ กฺขเว ปุริมา ย อาปตฺตํ สโมธานปริวาส ทคฺวา ๖ เป ๖

เอวญจ ปน ภิ กฺขเว นารคฺคํ มานคฺคํ ทคฺวา ๖ เป ๖ เทติ ๖ เป ๖

ทินนํ สํเฆน อุตฺถายตฺตํ ภิ กฺขโน อนฺตรา เอกํธํสา อาปตฺตํ สณฺเฑนิกาย
ศฤกษวิธปฏิบัติ ปกฺขบปฺปจฺจนนํ นารคฺคํ มานคฺคํ, ฆมฺปิ สํธตฺตํ, ตถมา ตฺนุหํ.
เอวเมคํ ชารยํ”ติ.

อพฺภานารมฺมุตฺตํปฏิกตฺตํ

[๑๓๓] โส จินฺณมานคฺโค อพฺภานารโห อนฺตรา เอกํ อาปตฺตํ อาปตฺตํ
สณฺเฑนิกํ ศฤกษวิธปฏิบัติ ปกฺขบปฺปจฺจนนํ. โส ภิ กฺขนํ อาโรเจติ “อหํ อาวุโส
เอกํ อาปตฺตํ อาปตฺตํ สณฺเฑนิกํ ศฤกษวิธปฏิบัติ ปกฺขบปฺปจฺจนนํ ๖ เป ๖ โสหํ
จินฺณมานคฺโค อพฺภานารโห อนฺตรา เอกํ อาปตฺตํ อาปตฺตํ สณฺเฑนิกํ ศฤกษวิธปฏิบัติ
ปกฺขบปฺปจฺจนนํ, กถํ นุ ไช มยา ปฏิปตฺตํ”ติ. เตะ ภิ กฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ
อาโรเจตุ. เตะนํ ภิ กฺขเว ตํโฆ อุตฺถายํ ภิ กฺขํ อนฺตรา เอกํธํสา อาปตฺตํ สณฺเฑนิกาย
ศฤกษวิธปฏิบัติ ปกฺขบปฺปจฺจนนํ มุตฺตาย ปฏิกตฺตํ ปุริมา ย อาปตฺตํ
สโมธานปริวาส ทคฺวา นารคฺคํ มานคฺคํ เทศ. เอวญจ ปน ภิ กฺขเว มุตฺตาย
ปฏิกตฺตํ ๖ เป ๖

เอวญจ ปน ภิ กฺขเว ปุริมา ย สโมธานปริวาส ทคฺวา ๖ เป ๖

เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว ฌารคฺคํ มานคฺคํ ทาทพฺพํ ฯ เป ฯ เทติ ฯ เป ฯ

ทินฺนํ สํเฆน อุตฺถายิสฺส ภิกฺขุโน อนคฺรา เอภิสฺสํ อปคฺติยา สลฺลเจตฺตนิกาเย
 สุกฺกวิสสุตฺตํ ปญฺจาหปฺปญฺจิณฺณาย ฌารคฺคํ มานคฺคํ, ฆมฺมํ สํสฺสํ, คสฺสํมา ตฺถนฺทํ.
 เอวเมตํ ฆารยามี”ติ.

ปฏฺขปฺปญฺจิณฺณนอพฺภาณ

[๑๓๒] โส จินฺณมานคฺโค ภิกฺขุโน อโรเจติ “อหํ อวฺโส เอกํ อปคฺติ
 อปชฺชํ สลฺลเจตฺตนิกํ สุกฺกวิสสุตฺตํ ปฏฺขปฺปญฺจิณฺณนํ ฯ เป ฯ โสหํ จินฺณมานคฺโค,
 กถํ หุ โส มยา ปฏฺธิปชฺชิตพฺพน”ติ. เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ อโรเจตุ. เตนฺทํ
 ภิกฺขเว สํโฆ อุตฺถายี ภิกฺขุ อพฺเภตฺ. เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว อพฺเภตพฺพ-

เตน ภิกฺขเว อุตฺถายินา ภิกฺขุณา สํฆํ อุตฺตงฺกมิตฺวา เอกํ อุตฺตฺราสงฺกํ กริตฺวา
 อุตฺตฺมานํ ภิกฺขุโน ปาเท วทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสิตฺติวา อณฺชํ ปคฺคเหตฺวา เอวเมตํ
 วจฺนํโย “อหํ ภนฺเต เอกํ อปคฺติ อปชฺชํ สลฺลเจตฺตนิกํ สุกฺกวิสสุตฺตํ ปฏฺขปฺปญฺจิณฺณนํ, โสหํ
 สํฆํ เอภิสฺสํ อปคฺติยา สลฺลเจตฺตนิกาเย สุกฺกวิสสุตฺตํ ปฏฺขปฺปญฺจิณฺณาย ปฏฺขปริวํสํ
 ยาจํ, คสฺสํ เม สํโฆ เอภิสฺสํ อปคฺติยา สลฺลเจตฺตนิกาเย สุกฺกวิสสุตฺตํ ปฏฺขปฺป-
 ญฺจิณฺณาย ปฏฺขปริวํสํ อทาสิ. โสหํ ปริวํสโต อนคฺรา เอกํ อปคฺติ อปชฺชํ
 สลฺลเจตฺตนิกํ สุกฺกวิสสุตฺตํ ปญฺจาหปฺปญฺจิณฺณนํ, โสหํ สํฆํ อนคฺรา เอภิสฺสํ อปคฺติยา
 สลฺลเจตฺตนิกาเย สุกฺกวิสสุตฺตํ ปญฺจาหปฺปญฺจิณฺณาย มฺหฺตายปฏฺธิสฺสํ ยาจํ, ตํ มํ
 สํโฆ อนคฺรา เอภิสฺสํ อปคฺติยา สลฺลเจตฺตนิกาเย สุกฺกวิสสุตฺตํ ปญฺจาหปฺปญฺจิณฺณาย
 มฺหฺตาย ปฏฺธิสฺสํ, โสหํ สํฆํ อนคฺรา เอภิสฺสํ อปคฺติยา สลฺลเจตฺตนิกาเย สุกฺกวิสสุตฺตํ
 ปญฺจาหปฺปญฺจิณฺณาย ปุริมาเย อปคฺติยา สโมธานปริวํสํ ยาจํ, คสฺสํ เม สํโฆ
 อนคฺรา เอภิสฺสํ อปคฺติยา สลฺลเจตฺตนิกาเย สุกฺกวิสสุตฺตํ ปญฺจาหปฺปญฺจิณฺณาย
 ปุริมาเย อปคฺติยา สโมธานปริวํสํ อทาสิ. โสหํ ปริวํสโต ปริวํสโต มานคฺคารโห

อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจณนนาย ฌารคตํ มานคตํ ยาจิ, คตฺถ เม ตํโฆ อนุตรา
 เอกิธฺธํ อาปคฺติยา สฉเจตนิกาย อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจณนนาย ฌารคตํ มานคตํ
 อทาติ, โสทํ ภนฺเต จินฺณมานคฺโต ตํหิ อพฺภานํ ยาจามิ”ติ. พุคฺคิยมุปี ยาจิตฺตพฺพ.
 คคฺคิยมุปี ยาจิตฺตพฺพ. พยคฺเตน ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพน ตํโฆ ฌาเปตฺตพฺพ-

[๓๓๓] “อุณฺหาตุ เม ภนฺเต ตํโฆ, อยํ อุกฺกายิ ภิกฺขุ เอกํ อาปคฺติ อาปชฺช
 สฉเจตนิกํ อุกุกวิสฐจิ ปกฺขปปฏิจณนํ, โส ตํหิ เอกิธฺธํ อาปคฺติยา สฉเจตนิกาย
 อุกุกวิสฐจียา ปกฺขปปฏิจณนนาย ปกฺขปปริวาลํ ยาจิ, ตํโฆ อุกฺกายิสฺส ภิกฺขุโน เอกิธฺธํ
 อาปคฺติยา สฉเจตนิกาย อุกุกวิสฐจียา ปกฺขปปฏิจณนนาย ปกฺขปปริวาลํ อทาติ. โส
 ปริวาลนฺโต อนุตรา เอกํ อาปคฺติ อาปชฺช สฉเจตนิกํ อุกุกวิสฐจิ ปณจาหปปฏิจณนํ,
 โส ตํหิ อนุตรา เอกิธฺธํ อาปคฺติยา สฉเจตนิกาย อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจ-
 ณนนาย มฺหฺตายปฺปิกฺกตฺถนํ ยาจิ, ตํโฆ อุกฺกายิ ภิกฺขุ อนุตรา เอกิธฺธํ อาปคฺติยา
 สฉเจตนิกาย อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจณนนาย มฺหฺตาย ปฺปิกฺกตฺถิ, โส ตํหิ อนุตรา
 เอกิธฺธํ อาปคฺติยา สฉเจตนิกาย อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจณนนาย ปุริมาย
 อาปคฺติยา สโมธานปปริวาลํ ยาจิ, ตํโฆ อุกฺกายิสฺส ภิกฺขุโน อนุตรา เอกิธฺธํ อาปคฺติยา
 สฉเจตนิกาย อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจณนนาย ปุริมาย อาปคฺติยา สโมธานปปริวาลํ
 อทาติ. โส ปริวาลนฺตปปริวาลํ มานคฺตารโห อนุตรา เอกํ อาปคฺติ อาปชฺช สฉเจตนิกํ
 อุกุกวิสฐจิ ปณจาหปปฏิจณนํ, โส ตํหิ อนุตรา เอกิธฺธํ อาปคฺติยา สฉเจตนิกาย
 อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจณนนาย มฺหฺตายปฺปิกฺกตฺถนํ ยาจิ, ตํโฆ อุกฺกายิ ภิกฺขุ อนุตรา
 เอกิธฺธํ อาปคฺติยา สฉเจตนิกาย อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจณนนาย มฺหฺตาย ปฺปิกฺกตฺถิ,
 โส ตํหิ อนุตรา เอกิธฺธํ อาปคฺติยา สฉเจตนิกาย อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจณนนาย
 ปุริมาย อาปคฺติยา สโมธานปปริวาลํ ยาจิ, ตํโฆ อุกฺกายิสฺส ภิกฺขุโน อนุตรา เอกิธฺธํ
 อาปคฺติยา สฉเจตนิกาย อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจณนนาย ปุริมาย อาปคฺติยา
 สโมธานปปริวาลํ อทาติ. โส ปริวาลนฺตปปริวาลํ ตํหิ คิธฺธนํ อาปคฺตินํ ฌารคตํ มานคตํ
 ยาจิ, ตํโฆ อุกฺกายิสฺส ภิกฺขุโน คิธฺธนํ อาปคฺตินํ ฌารคตํ มานคตํ อทาติ. โส มานคตํ
 จรฺนฺโต อนุตรา เอกํ อาปคฺติ อาปชฺช สฉเจตนิกํ อุกุกวิสฐจิ ปณจาหปปฏิจณนํ, โส ตํหิ
 อนุตรา เอกิธฺธํ อาปคฺติยา สฉเจตนิกาย อุกุกวิสฐจียา ปณจาหปปฏิจณนนาย มฺหฺตาย-

[๑๓๕] “สุณาคู เม ภนเค ตังโฆ, อัม อิตถุนนาโม ภิกขุ สัมพหุตา ตังฆาติเตธดา
อาปคฺติโย อาปชฺช: เอกา อาปคฺติ เอกาหปฺปจฺจนฺนา ๑ เป ๑ เอกา อาปคฺติ
ทสาหปฺปจฺจนฺนา, โส ตังฆิ คาสฺ อาปคฺตึนํ ยา อาปคฺติ ทสาหปฺปจฺจนฺนา, คตฺถา
อคุเขน ตโมธานปรีชา ตัจจติ, ยทิ ตังฆตฺถ ปคฺคกตฺถ, ตังโฆ อิตถุนนามตฺถ
ภิกขุโน คาสฺ อาปคฺตึนํ ยา อาปคฺติ ทสาหปฺปจฺจนฺนา, คตฺถา อคุเขน ตโมธาน-
ปรีชา ทททย, เตธดา ฌคฺติ.

สุณาคู เม ภนเค ตังโฆ, อัม อิตถุนนาโม ภิกขุ สัมพหุตา ตังฆาติเตธดา
อาปคฺติโย อาปชฺช: เอกา อาปคฺติ เอกาหปฺปจฺจนฺนา ๑ เป ๑ เอกา อาปคฺติ
ทสาหปฺปจฺจนฺนา, โส ตังฆิ คาสฺ อาปคฺตึนํ ยา อาปคฺติ ทสาหปฺปจฺจนฺนา, คตฺถา
อคุเขน ตโมธานปรีชา ตัจจติ. ตังโฆ อิตถุนนามตฺถ ภิกขุโน คาสฺ อาปคฺตึนํ ยา
อาปคฺติ ทสาหปฺปจฺจนฺนา, คตฺถา อคุเขน ตโมธานปรีชา เทติ, ยตฺถายตฺถโมโต
ชมฺติ อิตถุนนามตฺถ ภิกขุโน คาสฺ อาปคฺตึนํ ยา อาปคฺติ ทสาหปฺปจฺจนฺนา, คตฺถา
อคุเขน ตโมธานปรีชาตฺถ ทานํ, โส คุณฺหตฺถ: ยตฺถ นกฺชมฺติ, โส ภาเตยฺย.

ทุคฺคิยมฺปิ เตตฺมคฺคํ วทามิ ๑ เป ๑ ตุคฺคิยมฺปิ เตตฺมคฺคํ วทามิ ๑ เป ๑

ทินฺโน ตังเฆน อิตถุนนามตฺถ ภิกขุโน คาสฺ อาปคฺตึนํ ยา อาปคฺติ ทสาหปฺปจฺ-
จนฺนา, คตฺถา อคุเขน ตโมธานปรีชาโส, ชมฺติ ตังฆตฺถ, คตฺถมา คุณฺหิ. เอวเมตํ
ธารายามิ”ติ.

สพฺพจิริปฺปจฺจนฺนอคุชตโมธาน

[๑๓๖] เตน โส ปน ตมฺเฆน อณฺเณตโร ภิกขุ สัมพหุตา ตังฆาติเตธดา อาปคฺติโย
อาปนฺโน โหติ: เอกา อาปคฺติ เอกาหปฺปจฺจนฺนา, เทว อาปคฺติโย ทวฺหปฺปจฺจนฺนาโย,
คิตฺถโส อาปคฺติโย คหปฺปจฺจนฺนาโย, จตฺถโส อาปคฺติโย จตฺถปฺปจฺจนฺนาโย, ปณฺจ

๑ ก. ทวฺหปฺปจฺจนฺนา

อาปคฺติโย ปณฺหาหปฺปญฺจนฺนํ, ฉ อาปคฺติโย ฉาหปฺปญฺจนฺนํ, สคฺค อาปคฺติโย
 สคฺคทาหปฺปญฺจนฺนํ, อญฺจ อาปคฺติโย อญฺจทาหปฺปญฺจนฺนํ, นว อาปคฺติโย
 นวทาหปฺปญฺจนฺนํ, ทสฺส อาปคฺติโย ทสฺสทาหปฺปญฺจนฺนํ. โส ภิกฺขุํ อาโรเจตี
 “อหํ อาวุโส สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชั: เอกา อาปคฺติ
 เอกาหปฺปญฺจนฺนา ฯ เป ฯ ทสฺส อาปคฺติโย ทสฺสทาหปฺปญฺจนฺนํ. กถํ นุ โข มยา
 ปฏฺธิปชฺชิตพฺพน”ติ. เต ภิกฺขุ ภาควโค เอตมคฺคํ อาโรเจตุ. เตนหิ ภิกฺขเว สัม
 คคฺคํ ภิกฺขุโน คาสํ อาปคฺคินํ ยา อาปคฺติโย สัพฺพจิริปปญฺจนฺนํ, คาสํ อคฺเขน
 สโมธานปริวาลํ เทว. เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว ทาคพฺโ-

เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สัมมํ อุตฺตงฺกมิตฺวา เขกคฺคํ อุตฺตราสกํ กริตฺวา ฯ เป ฯ
 เหวณฺสคฺคํ วณฺนีโย “อหํ ภนฺเต สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชั: เอกา
 อาปคฺติ เอกาหปฺปญฺจนฺนา ฯ เป ฯ ทสฺส อาปคฺติโย ทสฺสทาหปฺปญฺจนฺนํ, โส
 ภนฺเต สัมมํ คาสํ อาปคฺคินํ ยา อาปคฺติโย สัพฺพจิริปปญฺจนฺนํ, คาสํ อคฺเขน
 สโมธานปริวาลํ ยาจามิ”ติ. ทุคฺคิมปปี ยาจิตพฺโ. คคฺคิมปปี ยาจิตพฺโ. พฺยคฺเตน
 ภิกฺขุณา ปฏฺธิพฺเพน สัมมํ ฌาเปตพฺโ-

[๓๓๗] “สฺวณฺนาตุ เม ภนฺเต สัมมํ, อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สัมพหุตา
 สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชั: เอกา อาปคฺติ เอกาหปฺปญฺจนฺนา ฯ เป ฯ ทสฺส
 อาปคฺติโย ทสฺสทาหปฺปญฺจนฺนํ, โส สัมมํ คาสํ อาปคฺคินํ ยา อาปคฺติโย
 สัพฺพจิริปปญฺจนฺนํ, คาสํ อคฺเขน สโมธานปริวาลํ ยาจติ. ยถิ สัมมคฺคํ ปคฺคกคฺคํ,
 สัมมํ อิตฺถนฺนามคฺคํ ภิกฺขุโน คาสํ อาปคฺคินํ ยา อาปคฺติโย สัพฺพจิริปปญฺจนฺนํ,
 คาสํ อคฺเขน สโมธานปริวาลํ ทเทยฺย, เอสา ฌคฺติ.

สฺวณฺนาตุ เม ภนฺเต สัมมํ, อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา
 อาปคฺติโย อาปชฺชั: เอกา อาปคฺติ เอกาหปฺปญฺจนฺนา ฯ เป ฯ ทสฺส อาปคฺติโย
 ทสฺสทาหปฺปญฺจนฺนํ, โส สัมมํ คาสํ อาปคฺคินํ ยา อาปคฺติโย สัพฺพจิริปปญฺจนฺนํ,
 คาสํ อคฺเขน สโมธานปริวาลํ ยาจติ. สัมมํ อิตฺถนฺนามคฺคํ ภิกฺขุโน คาสํ อาปคฺคินํ

ยา อาปคฺติโย สัพพจิรปปญฺเญนนาโย, คาสฺ อคฺเขน สโมชานปรีชาสํ เทติ,
ยสฺสํยสฺมโต ชมฺติ อิตฺถนฺนามสฺสํ ภิกฺขุโน คาสฺ อาปคฺคํ นํ ยา อาปคฺติโย
สัพพจิรปปญฺเญนนาโย, คาสฺ อคฺเขน สโมชานปรีชาสฺสํ ทานํ, โส คุณฺหสฺสํ; ยสฺสํ
นกุชฺชฺมฺติ, โส ภาเตยฺย.

ทฺธิยมนํ เอตมฺคฺลํ วทามิ ฯ เป ฯ คฺคิยมนํ เอตมฺคฺลํ วทามิ ฯ เป ฯ

ทินฺโน สํเขน อิตฺถนฺนามสฺสํ ภิกฺขุโน คาสฺ อาปคฺคํ นํ ยา อาปคฺติโย
สัพพจิรปปญฺเญนนาโย, คาสฺ อคฺเขน สโมชานปรีชาสํ, ชมฺติ สํสฺสํ, คสฺมา
คุณฺหํ. เอวเมตํ ชารยามํ”ติ.

เทวมาสปรีชา

[๓๓๘] เทน โส ปน สมนฺเณ อญฺญโคโร ภิกฺขุ เทว สํฆาติเสถา อาปคฺติโย
อาปนฺโน โหติ เทวมาสปปญฺเญนนาโย. คสฺสํ เอกทฺโหติ “อหํ โส เทว สํฆาติเสถา
อาปคฺติโย อาปชฺฐิ เทวมาสปปญฺเญนนาโย, ยนฺนุนาหํ สํฆํ เอกิสฺเสถา อาปคฺติยา
เทวมาสปปญฺเญนนาโย เทวมาสปรีชาสํ ยาเจยฺย”ติ. โส สํฆํ เอกิสฺเสถา อาปคฺติยา
เทวมาสปปญฺเญนนาโย เทวมาสปรีชาสํ ยาจิ, คสฺสํ สํโฆ เอกิสฺเสถา อาปคฺติยา
เทวมาสปปญฺเญนนาโย เทวมาสปรีชาสํ อทาสิ. คสฺสํ ปรีวสฺนคฺสฺสํ ตชฺชฺชรมฺโม โอบุทฺทมิ,
อหํ โส เทว สํฆาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺฐิ เทวมาสปปญฺเญนนาโย, คสฺสํ เม
เอกทฺโหติ “อหํ โส เทว สํฆาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺฐิ เทวมาสปปญฺเญนนาโย,
ยนฺนุนาหํ สํฆํ เอกิสฺเสถา อาปคฺติยา เทวมาสปปญฺเญนนาโย เทวมาสปรีชาสํ ยาเจยฺย”ติ,
โส สํฆํ เอกิสฺเสถา อาปคฺติยา เทวมาสปปญฺเญนนาโย เทวมาสปรีชาสํ ยาจิ, คสฺสํ
เม สํโฆ เอกิสฺเสถา อาปคฺติยา เทวมาสปปญฺเญนนาโย เทวมาสปรีชาสํ อทาสิ,
คสฺสํ เม ปรีวสฺนคฺสฺสํ ตชฺชฺชรมฺโม โอบุทฺทมิ “ยนฺนุนาหํ สํฆํ อิตฺธิวสฺสํ อาปคฺติยา
เทวมาสปปญฺเญนนาโย เทวมาสปรีชาสํ ยาเจยฺย”ติ.

เตน ภิกขเว ภิกขุณา ตัมหิ อุตฺตงฺกมิตฺวา เอกัง อุตฺตราสงฺกํ กวิตฺวา ฯ เป ฯ
 เอมตฺตํ วณฺโณ “อหํ ภาเย เทวํ ตัมหาภิเสถสา อปคฺติโย อปชฺฐิ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย,
 ตตฺถ เม เขตฺตโหสิ ‘อหํ โข เทวํ ตัมหาภิเสถสา อปคฺติโย อปชฺฐิ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย,
 ยนฺนุนาหํ ตัมหิ เอกิสฺเสสา อปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาย เทวมาตฺตปฺปวิจฺจํ ยาเจยฺยนฺ’ติ,
 โสหิ ตัมหิ เอกิสฺเสสา อปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาย เทวมาตฺตปฺปวิจฺจํ ยาจิ, ตตฺถ
 เม ตัมโห เอกิสฺเสสา อปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาย เทวมาตฺตปฺปวิจฺจํ อทาสิ, ตตฺถ
 เม ปฺปวิจฺจนฺตตฺถ ตชฺชชฺชโม โอบกฺกมิ: อหํ โข เทวํ ตัมหาภิเสถสา อปคฺติโย อปชฺฐิ
 เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย, ตตฺถ เม เขตฺตโหสิ ‘อหํ โข เทวํ ตัมหาภิเสถสา อปคฺติโย
 อปชฺฐิ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย, ยนฺนุนาหํ ตัมหิ เอกิสฺเสสา อปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาย
 เทวมาตฺตปฺปวิจฺจํ ยาเจยฺยนฺ’ติ, โสหิ ตัมหิ เอกิสฺเสสา อปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาย
 เทวมาตฺตปฺปวิจฺจํ ยาจิ, ตตฺถ เม ตัมโห เอกิสฺเสสา อปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาย

ເງວມາດປີວາດ ອທາດີ, ຄສຸດ ເມ ປີວດນຸດສຸດ ດຊຸໜີໝ໌ໂ ໂອກຸກມີ 'ຍນຸນຸນາທ໌ ດໍໝ໌ ອີຕຣິດສຳປີ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ຍາເຈຍຍນຸ'ຕິ, ໄດ້ ກຸນເຕ ດໍໝ໌ ອີຕຣິດສຳປີ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ຍາຈາມ໌"ຕິ.

ທຸດິຍມຸປີ ຍາຈິຕຸໂພ. ຕຸດິຍມຸປີ ຍາຈິຕຸໂພ.ພຸຍຕຸເຕນ ກິກຸຊຸນາ ປຣິພເຈນ ດໍໂໝ ເປາເປຕຸໂພ-

[໑໓໔] “ດຸຣຸນາຕຸ ເມ ກຸນເຕ ດໍໂໝ, ອຍ໌ ອີຕຸດຸນາໂມ ກິກຸຊຸ ເງວ ດໍໝາທິເດດຳ ອາປຕຸດິໂຍ ອາປຊຸໜີ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ, ຄສຸດ ເຂຕທ໌ໂຫດີ ‘ອໍ ໂໜ ເງວ ດໍໝາທິເດດຳ ອາປຕຸດິໂຍ ອາປຊຸໜີ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ, ຍນຸນຸນາທ໌ ດໍໝ໌ ເອກິດສຳ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ຍາເຈຍຍນຸ'ຕິ, ໄດ້ ດໍໝ໌ ເອກິດສຳ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ຍາຈິ. ຄສຸດ ດໍໂໝ ເອກິດສຳ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ອທາດີ, ຄສຸດ ປີວດນຸດສຸດ ດຊຸໜີໝ໌ໂ ໂອກຸກມີ: ອໍ ໂໜ ເງວ ດໍໝາທິເດດຳ ອາປຕຸດິໂຍ ອາປຊຸໜີ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ, ຄສຸດ ເມ ເຂຕທ໌ໂຫດີ ‘ອໍ ໂໜ ເງວ ດໍໝາທິເດດຳ ອາປຕຸດິໂຍ ອາປຊຸໜີ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ, ຍນຸນຸນາທ໌ ດໍໝ໌ ເອກິດສຳ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ຍາເຈຍຍນຸ'ຕິ, ໄດ້ ດໍໝ໌ ເອກິດສຳ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ຍາຈິ, ຄສຸດ ເມ ດໍໂໝ ເອກິດສຳ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ອທາດີ. ຄສຸດ ເມ ປີວດນຸດສຸດ ດຊຸໜີໝ໌ໂ ໂອກຸກມີ ‘ຍນຸນຸນາທ໌ ດໍໝ໌ ອີຕຣິດສຳປີ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ຍາເຈຍຍນຸ'ຕິ, ໄດ້ ດໍໝ໌ ອີຕຣິດສຳປີ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ຍາຈິ, ຍທິ ດໍໝ໌ ດຸດ ປຕຸດຸດຸດ, ດໍໂໝ ອີຕຸດຸນາມດຸດ ກິກຸຊຸໂນ ອີຕຣິດສຳປີ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ທເທຍຍ, ເຂດຳ ດຸຕິ.

ດຸຣຸນາຕຸ ເມ ກຸນເຕ ດໍໂໝ, ອຍ໌ ອີຕຸດຸນາໂມ ກິກຸຊຸ ເງວ ດໍໝາທິເດດຳ ອາປຕຸດິໂຍ ອາປຊຸໜີ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ, ຄສຸດ ເຂຕທ໌ໂຫດີ ‘ອໍ ໂໜ ເງວ ດໍໝາທິເດດຳ ອາປຕຸດິໂຍ ອາປຊຸໜີ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ, ຍນຸນຸນາທ໌ ດໍໝ໌ ເອກິດສຳ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ຍາເຈຍຍນຸ'ຕິ, ໄດ້ ດໍໝ໌ ເອກິດສຳ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ຍາຈິ, ຄສຸດ ດໍໂໝ ເອກິດສຳ ອາປຕຸດິຍາ ເງວມາດປປຣິຈຸດນຸນາຍ ເງວມາດປີວາດ ອທາດີ, ຄສຸດ ປີວດນຸດສຸດ ດຊຸໜີໝ໌ໂ ໂອກຸກມີ: ອໍ ໂໜ ເງວ

ตัมผาทิเสถา อาปคฺติโย อาปชฺฐิ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย, คตฺถ เม เอกทฺโหติ 'อหํ ไช
 เทว ตัมผาทิเสถา อาปคฺติโย อาปชฺฐิ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย, ยนฺนุนาหํ ตัมผํ เอกิธฺธํ
 อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺปวาทํ ยาเจยฺยนฺ'ติ, โสหํ ตัมผํ เอกิธฺธํ
 อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺปวาทํ ยาจิ, คตฺถ เม ตัมผํ เอกิธฺธํ
 อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺปวาทํ อทาสิ, คตฺถ เม ปวิธํคตฺถ
 ตชฺชชฺชโม โยกฺกมฺ 'ยนฺนุนาหํ ตัมผํ อิตฺริธฺธํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ
 เทวมาตฺตปฺปวาทํ ยาเจยฺยนฺ'ติ, โส ตัมผํ อิตฺริธฺธํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ
 เทวมาตฺตปฺปวาทํ ยาจติ, ตัมผํ อิตฺถนฺนํคตฺถ ภิขุโน อิตฺริธฺธํ อาปคฺติยา
 เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺปวาทํ เทติ, ยตฺถายสฺมโต ชมติ อิตฺถนฺนํคตฺถ
 ภิขุโน อิตฺริธฺธํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺปวาทํคตฺถ ทานํ, โส
 คุณฺนุคตฺถ; ยตฺถ นกฺขมติ, โส ภาเสยฺย.

พุคฺคิยมนฺปี เอกมคฺคํ วทามิ ฯ เป ฯ คคฺคิยมนฺปี เอกมคฺคํ วทามิ ฯ เป ฯ

ทินฺโน ตัมผน อิตฺถนฺนํคตฺถ ภิขุโน อิตฺริธฺธํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ
 เทวมาตฺตปฺปวาทํ, ชมติ ตัมผคตฺถ, คตฺถมา คุณฺนุ. เอวเมตํ ชารยมนฺ'ติ. เตน ภิขุเว
 ภิขุณา ตทฺฐาทาย เทว มาธํ ปวิธํคตฺถ.

เทวมาตฺตปฺปวาทวิธิ

[๑๔๐] อิทฺถ ปน ภิขุเว ภิขุ เทว ตัมผาทิเสถา อาปคฺติโย อาปชฺฐติ เทวมาตฺตป-
 ฏิจฺจนฺนาโย, คตฺถ เอว โหติ 'อหํ ไช เทว ตัมผาทิเสถา อาปคฺติโย อาปชฺฐิ เทวมาตฺตป-
 ฏิจฺจนฺนาโย, ยนฺนุนาหํ ตัมผํ เอกิธฺธํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺปวาทํ
 ยาเจยฺยนฺ'ติ. โส ตัมผํ เอกิธฺธํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺปวาทํ
 ยาจติ, คตฺถ ตัมผํ เอกิธฺธํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺปวาทํ เทติ,
 คตฺถ ปวิธํคตฺถ ตชฺชชฺชโม โยกฺกมฺ: อหํ ไช เทว ตัมผาทิเสถา อาปคฺติโย อาปชฺฐิ

ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາໂຍ, ຄຸສົນ ເມ ເອກທ໌ໂຮລີ 'ອຸ່ນ ໂຮ ເຫຼວ ສຳຫລັບເສດຖີ ອາປະຕິໂຍ
ອາປະຕິ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາໂຍ, ຍະນຸນາທິ ສຳ ເອກິດສຳ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ
ເຫຼວມາສປຶກສາ ຍາເຈຍຍະນຸ'ຕິ, ໂສ່ ສຳ ເອກິດສຳ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ
ເຫຼວມາສປຶກສາ ຍາຈິ, ຄຸສົນ ເມ ສຳ ເອກິດສຳ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ
ເຫຼວມາສປຶກສາ ອທາດີ, ຄຸສົນ ເມ ປຶກສາຄຸສົນ ດຊະຍະນາໂມ ໂອກຸມີ 'ຍະນຸນາທິ
ສຳ ອິດສະຊາຍີ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ ຍາເຈຍຍະນຸ'ຕິ, ໂສ່
ສຳ ອິດສະຊາຍີ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ ຍາຈິ, ຄຸສົນ ສຳ
ອິດສະຊາຍີ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ ເທດີ. ເດນ ກິດຊະເວ
ກິດຊະນາ ດຊະປາທາຍ ເຫຼວ ມາສາ ປຶກສາດຊະພາ.

[໑໔໑] ອິນ ປນ ກິດຊະເວ ກິດຊະ ເຫຼວ ສຳຫລັບເສດຖີ ອາປະຕິໂຍ ອາປະຕິ
ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ: ເອກິ ອາປະຕິ ສານາຕິ, ເອກິ ອາປະຕິ ນ ສານາຕິ. ໂສ່ ສຳ
ຍິ ອາປະຕິ ສານາຕິ, ຄຸສົນ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ ຍາຈິ,
ຄຸສົນ ສຳ ຄຸສົນ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ ເທດີ, ໂສ່
ປຶກສາໂຕ ອິດສະຊາຍີ ອາປະຕິ ສານາຕິ, ຄຸສົນ ເອກິ ໂຮລີ "ອຸ່ນ ໂຮ ເຫຼວ ສຳຫລັບເສດຖີ
ອາປະຕິໂຍ ອາປະຕິ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາໂຍ: ເອກິ ອາປະຕິ ສານີ, ເອກິ ອາປະຕິ ນ ສານີ.
ໂສ່ ສຳ ຍິ ອາປະຕິ ສານີ, ຄຸສົນ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ
ຍາຈິ, ຄຸສົນ ເມ ສຳ ຄຸສົນ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ ອທາດີ,
ໂສ່ ປຶກສາໂຕ ອິດສະຊາຍີ ອາປະຕິ ສານາຕິ, ຍະນຸນາທິ ສຳ ອິດສະຊາຍີ ອາປະຕິຍາ
ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ ຍາເຈຍຍະນຸ'ຕິ. ໂສ່ ສຳ ອິດສະຊາຍີ ອາປະຕິຍາ
ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ ຍາຈິ, ຄຸສົນ ສຳ ອິດສະຊາຍີ ອາປະຕິຍາ
ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ ເທດີ. ເດນ ກິດຊະເວ ກິດຊະນາ ດຊະປາທາຍ ເຫຼວ
ມາສາ ປຶກສາດຊະພາ.

[໑໔໒] ອິນ ປນ ກິດຊະເວ ກິດຊະ ເຫຼວ ສຳຫລັບເສດຖີ ອາປະຕິໂຍ ອາປະຕິ
ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາໂຍ: ເອກິ ອາປະຕິ ສຳຕິ, ເອກິ ອາປະຕິ ນ ສຳຕິ. ໂສ່ ສຳ ຍິ
ອາປະຕິ ສຳຕິ, ຄຸສົນ ອາປະຕິຍາ ເຫຼວມາສປະຊາຊົນນາຍ ເຫຼວມາສປຶກສາ ຍາຈິ,

คตฺถํ สํโฆ คตฺถํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ เทติ, โส
 ปฺริวสนฺโต อิตฺรมปี อาปคฺติ สรรคิ, คตฺถํ เอวํ โหติ “อหํ ไซ เทว สํฆาติเสถา
 อาปคฺติโย อาปชฺชํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ: เอกํ อาปคฺติ สรริ, เอกํ อาปคฺติ
 น สรริ, โสหํ สํฆํ ยํ อาปคฺติ สรริ, คตฺถํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ
 ยาจํ, คตฺถํ เม สํโฆ คตฺถํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ
 อทาสิ, โสหํ ปฺริวสนฺโต อิตฺรมปี อาปคฺติ สรรามิ. ยนฺนุนาหํ สํฆํ อิตฺริสฺสาปปี
 อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ ยายฺเยยฺน”ติ, โส สํฆํ อิตฺริสฺสาปปี
 อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ ยาจติ, คตฺถํ สํโฆ อิตฺริสฺสาปปี
 อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ เทติ. เตน ภิกฺขเว ภิกฺขนา
 ตพฺพาทาย เทว มาตา ปฺริวสฺสิตพฺพา.

[๑๔๓] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺข เทว สํฆาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺชติ เทว-
 มาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ: เอกาย อาปคฺติยา นิพฺพเมตฺติโก, เอกาย อาปคฺติยา เวมตฺติโก.
 โส สํฆํ ยาย อาปคฺติยา นิพฺพเมตฺติโก, คตฺถํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ
 เทวมาตฺตปฺริวาลํ ยาจติ, คตฺถํ สํโฆ คตฺถํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทว-
 มาตฺตปฺริวาลํ เทติ, โส ปฺริวสนฺโต อิตฺริสฺสาปปี อาปคฺติยา นิพฺพเมตฺติโก โหติ, คตฺถํ
 เอวํ โหติ “อหํ ไซ เทว สํฆาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺชํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ:
 เอกาย อาปคฺติยา นิพฺพเมตฺติโก, เอกาย อาปคฺติยา เวมตฺติโก, โสหํ สํฆํ ยาย
 อาปคฺติยา นิพฺพเมตฺติโก, คตฺถํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ
 ยาจํ, คตฺถํ เม สํโฆ คตฺถํ อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ อทาสิ,
 โสหํ ปฺริวสนฺโต อิตฺริสฺสาปปี อาปคฺติยา นิพฺพเมตฺติโก, ยนฺนุนาหํ สํฆํ อิตฺริสฺสาปปี
 อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ ยายฺเยยฺน”ติ, โส สํฆํ อิตฺริสฺสาปปี
 อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ ยาจติ, คตฺถํ สํโฆ อิตฺริสฺสาปปี
 อาปคฺติยา เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปฺริวาลํ เทติ. เตน ภิกฺขเว ภิกฺขนา ตพฺพา-
 ทาย เทว มาตา ปฺริวสฺสิตพฺพา.

[๑๔๔] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺข เทว สํฆาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺชติ เทว-

คาสายัม ภิกขุ ปริวาสคัม”ติ. โส เอวံ วเทติ “ยายัม อากุโส อปคฺติ สรรมานป-
ปฏิจฺจนฺนา, ฐมฺมิกํ คตฺถา อปคฺติยา ปริวาสทานํ, ฐมฺมคฺตา รุหฺติ. ยา จ ชฺวายัม
อากุโส อปคฺติ สรรมานปปฏิจฺจนฺนา, อฐมฺมิกํ คตฺถา อปคฺติยา ปริวาสทานํ,
อฐมฺมคฺตา น รุหฺติ. เอภิสฺสํ อากุโส อปคฺติยา ภิกขุ มานคฺตารโห”ติ.

[๑๔๖] อธิ ปน ภิกขเว เทว สัมมาทิเสสสา อปคฺติโย อปชฺชิตี เทวมาตฺสปปฏิจ-
จนฺนาโย: เอกา อปคฺติ นิพฺเพมคฺกปปฏิจฺจนฺนา, เอกา อปคฺติ เวมคฺกปปฏิจฺจนฺนา.
โส สัมมํ คาสํ อปคฺตํ เทวมาตฺสปปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺสปริวาสํ ยาจติ, คตฺถํ สัมมํ
คาสํ อปคฺตํ เทวมาตฺสปปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺสปริวาสํ เทติ, คตฺถํ ปริวาสคตฺถํ
อณฺโณ ภิกขุ อากุสฺสํ พหุสฺสํโต อากคฺคาโม ฐมฺมโร วินยโร มาติกาโร
ปณฺหิตโต วิยคฺโต เมธวํ ธรรมํ กุกฺกุจฺจโก สิกฺขาภาโม; โส เอวံ วเทติ “กํ อยัม
อากุโส ภิกขุ อปนฺโน, ภิสฺสํ ภิกขุ ปริวาสคัม”ติ. เต เอวံ วเทติ “อยัม อากุโส
ภิกขุ เทว สัมมาทิเสสสา อปคฺติโย อปชฺชิตี เทวมาตฺสปปฏิจฺจนฺนาโย: เอกา อปคฺติ
นิพฺเพมคฺกปปฏิจฺจนฺนา, เอกา อปคฺติ เวมคฺกปปฏิจฺจนฺนา. โส สัมมํ คาสํ อปคฺตํ
เทวมาตฺสปปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺสปริวาสํ ยาจติ, คตฺถํ สัมมํ คาสํ อปคฺตํ เทวมาตฺสปปฏิจ-
จนฺนํ เทวมาตฺสปริวาสํ อทาสี, ตาโย อยัม อากุโส ภิกขุ อปนฺโน, คาสายัม ภิกขุ
ปริวาสคัม”ติ. โส เอวံ วเทติ “ยายัม อากุโส อปคฺติ นิพฺเพมคฺกปปฏิจฺจนฺนา, ฐมฺมิกํ
คตฺถา อปคฺติยา ปริวาสทานํ, ฐมฺมคฺตา รุหฺติ. ยา จ ชฺวายัม อากุโส อปคฺติ
เวมคฺกปปฏิจฺจนฺนา, อฐมฺมิกํ คตฺถา อปคฺติยา ปริวาสทานํ, อฐมฺมคฺตา น รุหฺติ.
เอภิสฺสํ อากุโส อปคฺติยา ภิกขุ มานคฺตารโห”ติ.

[๑๔๗] เตน โส ปน สมฺเยน อณฺณคโร ภิกขุ เทว สัมมาทิเสสสา อปคฺติโย
อปนฺโน โหติ เทวมาตฺสปปฏิจฺจนฺนาโย. คตฺถํ เอตทโหติ “อหํ โส เทว สัมมาทิเสสสา
อปคฺติโย อปชฺชิตี เทวมาตฺสปปฏิจฺจนฺนาโย, ยนฺนุนาหํ สัมมํ ทฺวินนํ อปคฺตํ เทวมาตฺสป-
ปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตฺสปริวาสํ ยาเจยฺยน”ติ. โส สัมมํ ทฺวินนํ อปคฺตํ เทวมาตฺสปปฏิจ-
จนฺนํ เอกมาตฺสปริวาสํ ยาจติ, คตฺถํ สัมมํ ทฺวินนํ อปคฺตํ เทวมาตฺสปปฏิจฺจนฺนํ
เอกมาตฺสปริวาสํ อทาสี, คตฺถํ ปริวาสคตฺถํ ธรรมคฺคาโม โอภกมิ: อหํ โส เทว สัมมาทิเสสสา

อาปคฺติโย อาปชฺชึ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ, คฺคฺคฺ เม เอกทฺทโหติ “อหํ โข เทว
 ตํชาทิสฺเสตํ อาปคฺติโย อาปชฺชึ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ, ยนฺนุนาหํ ตํหิ ทฺวึนฺ
 อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปวํ ยํเยยฺย”ติ, โสหิ ตํหิ ทฺวึนฺ
 อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปวํ ยํ, คฺคฺคฺ เม ตํโฆ ทฺวึนฺ
 อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปวํ อทาสี, คฺคฺคฺ เม ปวิธํคฺคฺคฺ
 ตฺชฺชฺมโม โอกฺกมิ “ยนฺนุนาหํ ตํหิ ทฺวึนฺ อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ อิตฺรมปี
 มาตฺตปฺปวํ” ยํเยยฺย”ติ.

โส ภิกฺขุ อารุโรเจติ “อหํ โข อารุโร เทว ตํชาทิสฺเสตํ อาปคฺติโย อาปชฺชึ
 เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ, คฺคฺคฺ เม เอกทฺทโหติ ‘อหํ โข เทว ตํชาทิสฺเสตํ อาปคฺติโย
 อาปชฺชึ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ, ยนฺนุนาหํ ตํหิ ทฺวึนฺ อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ
 เอกมาตฺตปฺปวํ ยํเยยฺย”ติ, โสหิ ตํหิ ทฺวึนฺ อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ
 เอกมาตฺตปฺปวํ ยํ, คฺคฺคฺ เม ตํโฆ ทฺวึนฺ อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ เอก-
 มาตฺตปฺปวํ อทาสี, คฺคฺคฺ เม ปวิธํคฺคฺคฺ ตฺชฺชฺมโม โอกฺกมิ: อหํ โข เทว
 ตํชาทิสฺเสตํ อาปคฺติโย อาปชฺชึ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ, คฺคฺคฺ เม เอกทฺทโหติ ‘อหํ โข
 เทว ตํชาทิสฺเสตํ อาปคฺติโย อาปชฺชึ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ, ยนฺนุนาหํ ตํหิ ทฺวึนฺ
 อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปวํ ยํเยยฺย”ติ, โสหิ ตํหิ ทฺวึนฺ
 อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปวํ ยํ, คฺคฺคฺ เม ตํโฆ ทฺวึนฺ
 อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปวํ อทาสี, คฺคฺคฺ เม ปวิธํคฺคฺคฺ
 ตฺชฺชฺมโม โอกฺกมิ ‘ยนฺนุนาหํ ตํหิ ทฺวึนฺ อาปคฺทึนํ เทวมาตฺตปฺปญฺจนฺนํ อิตฺรมปี
 มาตฺตปฺปวํ ยํเยยฺย”ติ. กถํ โข มยา ปฏฺฐิตพฺพน”ติ. เต ภิกฺขุ ภควโต
 เอกมคฺคํ อารุโร. เตนํ ภิ กฺกฺชเว ตํโฆ คฺคฺคฺ ภิ กฺกฺชโน ทฺวึนฺ อาปคฺทึนํ เทวมาตฺต-
 ปฺปญฺจนฺนํ อิตฺรมปี มาตฺตปฺปวํ เท. เหวณฺจ ปน ภิ กฺกฺชเว ทาทพฺโ-

เตน ภิ กฺกฺชเว ภิ กฺกฺชนา ตํหิ อุปตฺถกฺกมิตฺวา เอกํ ตํ อุตฺตราสํคํ กวิตฺวา วุฑฺฒานํ
 ภิ กฺกฺชนํ ปาทเว วณฺทิตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสฺสิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เหวณฺสฺส วณฺโณ “อหํ

๑. น. ม. อิตฺรมปี มาตฺต ปฺปวํ

ภาณุเทว สัมมาทิเลตธา อาปคตโย อาปชฐี เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํโย, คตฺถ เม เอกทโหติ
 ‘อหํ โข เทว สัมมาทิเลตธา อาปคตโย อาปชฐี เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํโย, ยนฺนุนาหํ สัม
 ทฺวิฬฺหํ อาปคตํ เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตปฺริวาลํ ยาเจยฺยนฺ’ติ, โสหํ สัม ทฺวิฬฺหํ
 อาปคตํ เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตปฺริวาลํ ยาจํ, คตฺถ เม สโฆ ทฺวิฬฺหํ อาปคตํ
 เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตปฺริวาลํ อทาสี, คตฺถ เม ปริวตฺนคตฺถ ตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺ
 โอกฺกมิ: อหํ โข เทว สัมมาทิเลตธา อาปคตโย อาปชฐี เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํโย, คตฺถ
 เม เอกทโหติ ‘อหํ โข เทว สัมมาทิเลตธา อาปคตโย อาปชฐี เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํโย,
 ยนฺนุนาหํ สัม ทฺวิฬฺหํ อาปคตํ เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตปฺริวาลํ ยาเจยฺยนฺ’ติ,
 โสหํ สัม ทฺวิฬฺหํ อาปคตํ เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตปฺริวาลํ ยาจํ, คตฺถ เม
 สโฆ ทฺวิฬฺหํ อาปคตํ เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตปฺริวาลํ อทาสี, คตฺถ เม
 ปริวตฺนคตฺถ ตฺต
 โอกฺกมิ ‘ยนฺนุนาหํ สัม ทฺวิฬฺหํ อาปคตํ เทวมาตปฺปฏิจฺจนฺนํ
 อิตฺรมฺปี มาตปฺริวาลํ ยาเจยฺยนฺ’ติ, โสหํ ภาณุเทว สัม ทฺวิฬฺหํ อาปคตํ เทวมาตปฺปฏิจ
 จนฺนํ อิตฺรมฺปี มาตปฺริวาลํ ยาจามฺ’ติ. ทฺติยมฺปี ยาจิตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต
 พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเตน สโฆ ฉาเปตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺตฺต

[๑๔๘] “ตถาคต เม ภนฺเต ตังโฆ, อหํ อธิคฺคณฺหาโม ภิกฺขุ เทวํ ตังฆาติเสถฺตา
 อาปคฺติโย อาปชฺชํ เทวมาตํปฺปฏิจฺจนฺหาโย, คตฺถํ เอตทโหติ ‘อหํ โข เทวํ ตังฆาติเสถฺตา
 อาปคฺติโย อาปชฺชํ เทวมาตํปฺปฏิจฺจนฺหาโย, ยนฺนุนาหํ ตังฆํ ทฺวินฺนํ อาปคฺตํ เทวมาตํป-
 ฏิจฺจนฺหานํ เอกมาตํปฺริวาลํ ยาเจยฺยนฺ’ติ, โส ตังฆํ ทฺวินฺนํ อาปคฺตํ เทวมาตํปฺปฏิจฺจนฺหานํ
 เอกมาตํปฺริวาลํ ยาจิ, คตฺถํ ตังโฆ ทฺวินฺนํ อาปคฺตํ เทวมาตํปฺปฏิจฺจนฺหานํ เอกมาตํปฺริวาลํ
 อทาสิ, คตฺถํ ปฺริวตฺนคตฺถํ ตชฺชชฺรมโม โอฏฺถมิ: อหํ โข เทวํ ตังฆาติเสถฺตา อาปคฺติโย
 อาปชฺชํ เทวมาตํปฺปฏิจฺจนฺหาโย, คตฺถํ เม เอตทโหติ ‘อหํ โข เทวํ ตังฆาติเสถฺตา อาปคฺติโย
 อาปชฺชํ เทวมาตํปฺปฏิจฺจนฺหาโย, ยนฺนุนาหํ ตังฆํ ทฺวินฺนํ อาปคฺตํ เทวมาตํปฺปฏิจฺจนฺหานํ
 เอกมาตํปฺริวาลํ ยาเจยฺยนฺ’ติ, โส ตังฆํ ทฺวินฺนํ อาปคฺตํ เทวมาตํปฺปฏิจฺจนฺหานํ เอก-
 มาตํปฺริวาลํ ยาจิ, คตฺถํ เม ตังโฆ ทฺวินฺนํ อาปคฺตํ เทวมาตํปฺปฏิจฺจนฺหานํ เอกมาตํปฺริวาลํ
 อทาสิ, คตฺถํ เม ปฺริวตฺนคตฺถํ ตชฺชชฺรมโม โอฏฺถมิ ‘ยนฺนุนาหํ ตังฆํ ทฺวินฺนํ อาปคฺตํ
 เทวมาตํปฺปฏิจฺจนฺหานํ อิตฺถมปี มาตํปฺริวาลํ ยาเจยฺยนฺ’ติ, โส ตังฆํ ทฺวินฺนํ อาปคฺตํ

[๑๔๙] อิท ปน ภิกขเว ภิกขุ เทว สัมมาทิเลสา อปคฺติโย อปชฺชติ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย. คตฺถ เหวํ โหติ “อหํ ไซ เทว สัมมาทิเลสา อปคฺติโย อปชฺชติ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย, ยนฺนุนาหํ สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปริวาลํ ยาเจยฺยน”ติ, โส สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปริวาลํ ยาจติ, คตฺถ สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปริวาลํ เทติ, คตฺถ ปฺริวสนฺคตฺถ ตชฺชิตฺตโม โอกกมิ: อหํ ไซ เทว สัมมาทิเลสา อปคฺติโย อปชฺชติ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย, คตฺถ เม เอกทฺโหติ ‘อหํ ไซ เทว สัมมาทิเลสา อปคฺติโย อปชฺชติ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย, ยนฺนุนาหํ สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปริวาลํ ยาเจยฺยน’ติ, โส สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปริวาลํ ยาจํ, คตฺถ เม สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เอกมาตฺตปฺปริวาลํ อทาสิ, คตฺถ เม ปฺริวสนฺคตฺถ ตชฺชิตฺตโม โอกกมิ “ยนฺนุนาหํ สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ อิตฺตมฺปิ มาตฺตปฺปริวาลํ ยาเจยฺยน”ติ, โส สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ อิตฺตมฺปิ มาตฺตปฺปริวาลํ ยาจติ, คตฺถ สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ อิตฺตมฺปิ มาตฺตปฺปริวาลํ เทติ. เตน ภิกขเว ภิกขุนา ปุริมํ อุปาทาย เทว มาตา ปฺริวตฺติทฺพทา.

[๑๕๐] อิท ปน ภิกขเว ภิกขุ เทว สัมมาทิเลสา อปคฺติโย อปชฺชติ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย: เอกํ มาตํ ชานาติ, เอกํ มาตํ น ชานาติ. โส สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ ยํ มาตํ ชานาติ, ตํ มาตํ ปฺริวาลํ ยาจติ, คตฺถ สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ ยํ มาตํ ชานาติ, ตํ มาตํ ปฺริวาลํ เทติ, โส ปฺริวสนฺคตฺถ อิตฺตมฺปิ มาตํ ชานาติ, คตฺถ เหวํ โหติ ‘อหํ ไซ เทว สัมมาทิเลสา อปคฺติโย อปชฺชติ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนาโย: เอกํ มาตํ ชานํ, เอกํ มาตํ น ชานํ, โส สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ ยํ มาตํ ชานํ, ตํ มาตํ ปฺริวาลํ ยาจํ, คตฺถ เม สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ ยํ มาตํ ชานํ, ตํ มาตํ ปฺริวาลํ อทาสิ, โส ปฺริวสนฺคตฺถ อิตฺตมฺปิ มาตํ ชานามิ ‘ยนฺนุนาหํ สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ อิตฺตมฺปิ มาตฺตปฺปริวาลํ ยาเจยฺยน’ติ, โส สัมมํ ทฺวินฺนํ อปคฺตึํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ อิตฺตมฺปิ มาตฺตปฺปริวาลํ ยาจติ, คตฺถ

สโธ ทวินัน อปคัตติ เทวมาตปฏิจจณฺหานํ อิตรมฺปิ มาตปรีชา เทติ. เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา ปุริมํ อุปาทาย เทว มาตา ปรีวตฺตพฺพา.

[๑๕๑] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เทว สํฆาติเสสา อปคฺติโย อปชฺชติ เทว-
มาตปฏิจจณฺหาโย: เอกํ มาตํ สฺรติ, เอกํ มาตํ น สฺรติ. โส สํฆํ ทวินัน
อปคัตติ เทวมาตปฏิจจณฺหานํ ยํ มาตํ สฺรติ, ตํ มาตํ ปรีชา ยาจติ, ตสฺส
สโธ ทวินัน อปคัตติ เทวมาตปฏิจจณฺหานํ ยํ มาตํ สฺรติ, ตํ มาตํ ปรีชา
เทติ, โส ปรีวตฺตโค อิตรมฺปิ มาตํ สฺรติ, ตสฺส เอวํ โหติ “อหํ ไช เทว สํฆาติเสสา
อปคฺติโย อปชฺชติ เทวมาตปฏิจจณฺหาโย: เอกํ มาตํ สฺรติ, เอกํ มาตํ น สฺรติ. โส สํฆํ
ทวินัน อปคัตติ เทวมาตปฏิจจณฺหานํ ยํ มาตํ สฺรติ, ตํ มาตํ ปรีชา ยาจติ, ตสฺส
เม สโธ ทวินัน อปคัตติ เทวมาตปฏิจจณฺหานํ ยํ มาตํ สฺรติ, ตํ มาตํ ปรีชา
อทาสติ, โส ปรีวตฺตโค อิตรมฺปิ มาตํ สฺรติ, ยนฺนุนาหํ สํฆํ ทวินัน อปคัตติ
เทวมาตปฏิจจณฺหานํ อิตรมฺปิ มาตปรีชา ยายะยฺนติ, โส สํฆํ ทวินัน อปคัตติ
เทวมาตปฏิจจณฺหานํ อิตรมฺปิ มาตปรีชา ยาจติ, ตสฺส สโธ ทวินัน อปคัตติ
เทวมาตปฏิจจณฺหานํ อิตรมฺปิ มาตปรีชา เทติ. เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุนา ปุริมํ อุปาทาย
เทว มาตา ปรีวตฺตพฺพา.

[๑๕๒] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เทว สํฆาติเสสา อปคฺติโย อปชฺชติ เทว-
มาตปฏิจจณฺหาโย: เอกํ มาตํ นิพฺพेमตฺติโก, เอกํ มาตํ เวมตฺติโก. โส สํฆํ ทวินัน
อปคัตติ เทวมาตปฏิจจณฺหานํ ยํ มาตํ นิพฺพेमตฺติโก, ตํ มาตํ ปรีชา ยาจติ,
ตสฺส สโธ ทวินัน อปคัตติ เทวมาตปฏิจจณฺหานํ ยํ มาตํ นิพฺพेमตฺติโก, ตํ มาตํ
ปรีชา เทติ, โส ปรีวตฺตโค อิตรมฺปิ มาตํ นิพฺพेमตฺติโก โหติ, ตสฺส เอวํ โหติ
“อหํ ไช เทว สํฆาติเสสา อปคฺติโย อปชฺชติ เทวมาตปฏิจจณฺหาโย: เอกํ มาตํ
นิพฺพेमตฺติโก, เอกํ มาตํ เวมตฺติโก, โส สํฆํ ทวินัน อปคัตติ เทวมาตปฏิจจณฺหานํ ยํ
มาตํ นิพฺพेमตฺติโก, ตํ มาตํ ปรีชา ยาจติ, ตสฺส เม สโธ ทวินัน อปคัตติ เทวมาตปฏิจ-
จณฺหานํ ยํ มาตํ นิพฺพेमตฺติโก, ตํ มาตํ ปรีชา อทาสติ, โส ปรีวตฺตโค อิตรมฺปิ
มาตํ นิพฺพेमตฺติโก, ยนฺนุนาหํ สํฆํ ทวินัน อปคัตติ เทวมาตปฏิจจณฺหานํ อิตรมฺปิ

มาตปริวาส ยาจะยณ”ติ, โส สัม ทวินัน อปคตัม เทวมาตบปฏิจนนํ อิตรมปี
มาตปริวาส ยาจติ, คตฺส สัม ทวินัน อปคตัม เทวมาตบปฏิจนนํ อิตรมปี
มาตปริวาส เทติ. เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุมา ปุริมํ อูปาทาย เทว มาตา ปริวตฺตพฺพา.

[๑๕๓] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เทว สัมมาทิเสสา อปคตฺติโย อปชฺชติ เทว-
มาตบปฏิจนนํ: เอโก มาโส ชานบปฏิจนโน, เอโก มาโส อชานบปฏิจนโน.
โส สัม ทวินัน อปคตัม เทวมาตบปฏิจนนํ เทวมาตปริวาส ยาจติ, คตฺส สัม
ทวินัน อปคตัม เทวมาตบปฏิจนนํ เทวมาตปริวาส เทติ, คตฺส ปริวตฺนคตฺส อญฺเญ
ภิกฺขุ อากฺขณฺติ พหุสฺสโต อากคาคโม ชมฺมชโร วินยชโร มาติกาชโร ปณฺทิตो
วียตฺโต เมธาวี ธรรมํ กุกฺกุจฺจโก สิกฺขาภาโม, โส เอวํ วเทติ “กั อญํ อากฺโส
ภิกฺขุ อานโน, กิตฺถายํ ภิกฺขุ ปริวตฺต”ติ. เต เอวํ วเทติ “อญํ อากฺโส ภิกฺขุ
เทว สัมมาทิเสสา อปคตฺติโย อปชฺชติ เทวมาตบปฏิจนนํ, เอโก มาโส ชานบปฏิ-
จนโน, เอโก มาโส อชานบปฏิจนโน. โส สัม ทวินัน อปคตัม เทวมาตบปฏิ-
จนนํ เทวมาตปริวาส ยาจติ, คตฺส สัม ทวินัน อปคตัม เทวมาตบปฏิจนนํ
เทวมาตปริวาส อทาสี, ตาโย อญํ อากฺโส ภิกฺขุ อานโน, คาสายํ ภิกฺขุ ปริวตฺต”ติ.
โส เอวํ วเทติ “ยวฺยายํ อากฺโส มาโส ชานบปฏิจนโน, ชมฺมิกํ คตฺส มาตฺส
ปริวาสทานํ, ชมฺมตฺตา รุหติ. โย จ ยวฺยายํ อากฺโส มาโส อชานบปฏิจนโน,
อชมฺมิกํ คตฺส มาตฺส ปริวาสทานํ, อชมฺมตฺตา น รุหติ, เอกสฺส อากฺโส มาตฺส
ภิกฺขุ มานตฺตารโห”ติ.

[๑๕๔] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ เทว สัมมาทิเสสา อปคตฺติโย อปชฺชติ เทวมาตบ-
ปฏิจนนํ: เอโก มาโส สรมานบปฏิจนโน, เอโก มาโส อสรมานบปฏิจนโน.
โส สัม ทวินัน อปคตัม เทวมาตบปฏิจนนํ เทวมาตปริวาส ยาจติ, คตฺส สัม
ทวินัน อปคตัม เทวมาตบปฏิจนนํ เทวมาตปริวาส เทติ, คตฺส ปริวตฺนคตฺส
อญฺเญ ภิกฺขุ อากฺขณฺติ พหุสฺสโต อากคาคโม ชมฺมชโร วินยชโร มาติกาชโร
ปณฺทิตो วียตฺโต เมธาวี ธรรมํ กุกฺกุจฺจโก สิกฺขาภาโม, โส เอวํ วเทติ “กั อญํ

ฮาดุไล้ ภิกขุ อาปนโน, กิถุส่าย ภิกขุ ปรีชา”ติ. เต เอวံ วเทติ “อัย ฮาดุไล้
ภิกขุ เทว สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ; เอโก มาโล
สฺสรมานปฺปฏิจฺจนฺโน, เอโก มาโล อสฺสรมานปฺปฏิจฺจนฺโน. โล สัมมํ ทฺวินนํ อาปคฺตํ
เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปรีชา ยาจิ, คสฺส สัมมํ ทฺวินนํ อาปคฺตํ
เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปรีชา อทาสิ, คาโย อัย ฮาดุไล้ ภิกขุ อาปนโน, คาสายํ
ภิกขุ ปรีชา”ติ. โล เอวံ วเทติ “ยวฺยา ฮาดุไล้ มาโล สฺสรมานปฺปฏิจฺจนฺโน,
อสมฺมิกํ คสฺส มาตฺตสฺส ปรีชาทํ, อสมฺมคฺคา รุหฺติ, โย จ ยวฺยา ฮาดุไล้ มาโล
อสฺสรมานปฺปฏิจฺจนฺโน, ออสมฺมิกํ คสฺส มาตฺตสฺส ปรีชาทํ, ออสมฺมคฺคา น รุหฺติ, เอกสฺส
ฮาดุไล้ มาตฺตสฺส ภิกขุ มานคฺคารโห”ติ.

[๑๕๕] อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ เทว สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ เทว-
มาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ; เอโก มาโล นิพฺพेमคฺคปฺปฏิจฺจนฺโน, เอโก มาโล เวมคฺคปฺปฏิจฺจนฺโน.
โล สัมมํ ทฺวินนํ อาปคฺตํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปรีชา ยาจิ, คสฺส สัมมํ
ทฺวินนํ อาปคฺตํ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปรีชา เทติ, คสฺส ปรีชาสฺสคสฺส
อณฺโณ ภิกขุ อากฺขณฺติ พุทฺธสฺสโต อากฺคาโม อสมฺมโร วินยโร มาคิกฺกาโร
ปณฺทิตฺโต วิยคฺคโต เมธาวี อชฺชํ กุกฺกุจฺจโก สิกฺขาภาโม, โล เอวံ วเทติ “กั อัย
ฮาดุไล้ ภิกขุ อาปนโน, กิถุส่าย ภิกขุ ปรีชา”ติ. เต เอวံ วเทติ “อัย ฮาดุไล้
ภิกขุ เทว สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ; เอโก มาโล
นิพฺพेमคฺคปฺปฏิจฺจนฺโน, เอโก มาโล เวมคฺคปฺปฏิจฺจนฺโน, โล สัมมํ ทฺวินนํ อาปคฺตํ
เทวมาตฺตปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปรีชา ยาจิ, คสฺส สัมมํ ทฺวินนํ อาปคฺตํ เทวมาตฺต-
ปฺปฏิจฺจนฺนํ เทวมาตฺตปรีชา อทาสิ, คาโย อัย ฮาดุไล้ ภิกขุ อาปนโน, คาสายํ
ภิกขุ ปรีชา”ติ. โล เอวံ วเทติ “ยวฺยา ฮาดุไล้ มาโล นิพฺพेमคฺคปฺปฏิจฺจนฺโน,
อสมฺมิกํ คสฺส มาตฺตสฺส ปรีชาทํ, อสมฺมคฺคา รุหฺติ. โย จ ยวฺยา ฮาดุไล้ มาโล
เวมคฺคปฺปฏิจฺจนฺโน, ออสมฺมิกํ คสฺส มาตฺตสฺส ปรีชาทํ, ออสมฺมคฺคา น รุหฺติ,
เอกสฺส ฮาดุไล้ มาตฺตสฺส ภิกขุ มานคฺคารโห”ติ.

สูตรนตปริวาส

[๑๕๖] เตน โข ปน สัมเยน อณฺณตโร ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อปคฺติโย อปนฺโน โหติ, โส อปคฺติปริยฺนํ น ชานาติ, รตฺติปริยฺนํ น ชานาติ, อปคฺติปริยฺนํ น สวติ, รตฺติปริยฺนํ น สวติ, อปคฺติปริยฺนเต เวมตฺติโก, รตฺติปริยฺนเต เวมตฺติโก. โส ภิกขุํ อารุเจติ “อหํ อารุโส สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชํ, อปคฺติปริยฺนํ น ชานามิ, รตฺติปริยฺนํ น ชานามิ, อปคฺติปริยฺนํ น สวามิ, รตฺติปริยฺนํ น สวามิ, อปคฺติปริยฺนเต เวมตฺติโก, รตฺติปริยฺนเต เวมตฺติโก, กถํ นฺโห มया ปฏิปชฺชิตพฺพหุ”ติ. เต ภิกขุ ภาควโต เขตมคฺถํ อารุเจตุ. เตน हि ภิกฺขเว สํโฆ คตฺถํ ภิกฺขุโน คาสํ อปคฺตํ สุตฺตฺนตปริวาสํ เทหฺ. เอวฺเมว ปน ภิกฺขเว ทาทพฺโ-

เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สํฆํ อุปสงฺกมิทฺวา เอกํ อุตฺตราสํกํ ภริทฺวา อุตฺตฺมานํ ภิกฺขุํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกุฏิกํ นิสํทิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เอวฺมตฺถํ วจฺนํ โย “อหํ ภาเน สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชํ, อปคฺติปริยฺนํ น ชานามิ, รตฺติปริยฺนํ น ชานามิ, อปคฺติปริยฺนํ น สวามิ, รตฺติปริยฺนํ น สวามิ, อปคฺติปริยฺนเต เวมตฺติโก, รตฺติปริยฺนเต เวมตฺติโก, โส ภาเน สํฆํ คาสํ อปคฺตํ สุตฺตฺนตปริวาสํ ยาจามิ”ติ. ทฺติยมฺปิ ยาจิตพฺโ. คติยมฺปิ ยาจิตพฺโ. พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพน สํโฆ ฃาเปตพฺโ-

[๑๕๗] “สฺสณาคฺ เม ภาเน สํโฆ อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชํ, อปคฺติปริยฺนํ น ชานาติ, รตฺติปริยฺนํ น ชานาติ, อปคฺติปริยฺนํ น สวติ, รตฺติปริยฺนํ น สวติ, อปคฺติปริยฺนเต เวมตฺติโก, รตฺติปริยฺนเต เวมตฺติโก, โส สํฆํ คาสํ อปคฺตํ สุตฺตฺนตปริวาสํ ยาจติ. ยถิ สํฆตฺถํ ปคฺคกตฺถํ, สํโฆ อิตฺถนฺนามตฺถํ ภิกฺขุโน คาสํ อปคฺตํ สุตฺตฺนตปริวาสํ ทเทยฺ, เอสา ฃคฺติ.

สฺสณาคฺ เม ภาเน สํโฆ, อยํ อิตฺถนฺนาโม ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชํ, อปคฺติปริยฺนํ น ชานาติ, รตฺติปริยฺนํ น ชานาติ, อปคฺติปริยฺนํ น สวติ, รตฺติปริยฺนํ น สวติ, อปคฺติปริยฺนเต เวมตฺติโก, รตฺติปริยฺนเต

เวมคติโก, ได้ คัม คาส์ อาปคุดัน สุตุนคปรีชาต์ ยาจติ. คัม อิตุนนามสุต
ภิกขุโน คาส์ อาปคุดัน สุตุนคปรีชาต์ เทติ, ยุตส่ายสุมโต ชมติ อิตุนนามสุต ภิกขุโน
คาส์ อาปคุดัน สุตุนคปรีชาต์สุต ทาน, ได้ คุนหุต; ยุตส นกชมติ, ได้ ภาเสย.

ทุติยมปี เอตมคุด วทามิ ๖ เป ๖ ตติยมปี เอตมคุด วทามิ ๖ เป ๖

ทินโน คัมเนน อิตุนนามสุต ภิกขุโน คาส์ อาปคุดัน สุตุนคปรีชาต์, ชมติ
คัมสุต, คัสมา คุนหุต. เอเวมคัม ชารยามิ คิ.

[๑๕๘] เอว โข ภิกขเว สุตุนคปรีชาต์ ทาคพโพ, เอว ปรีชาต์ ทาคพโพ.
กถณจ ภิกขเว สุตุนคปรีชาต์ ทาคพโพ? อาปคุดิปรียนคัม น ชานาคิ, รคุดิปรียนคัม
น ชานาคิ, อาปคุดิปรียนคัม น สรวติ, รคุดิปรียนคัม น สรวติ, อาปคุดิปรียนคเต
เวมคติโก, รคุดิปรียนคเต เวมคติโก. สุตุนคปรีชาต์ ทาคพโพ.

อาปคุดิปรียนคัม ชานาคิ, รคุดิปรียนคัม น ชานาคิ, อาปคุดิปรียนคัม สรวติ,
รคุดิปรียนคัม น สรวติ, อาปคุดิปรียนคเต นิพเพมคติโก, รคุดิปรียนคเต เวมคติโก.
สุตุนคปรีชาต์ ทาคพโพ.

อาปคุดิปรียนคัม เอกจุจ ชานาคิ, เอกจุจ น ชานาคิ, รคุดิปรียนคัม น ชานาคิ,
อาปคุดิปรียนคัม เอกจุจ สรวติ, เอกจุจ น สรวติ, รคุดิปรียนคัม น สรวติ, อาปคุดิ-
ปรียนคเต เอกจุเจ เวมคติโก, เอกจุเจ นิพเพมคติโก, รคุดิปรียนคเต เวมคติโก.
สุตุนคปรีชาต์ ทาคพโพ.

อาปคุดิปรียนคัม น ชานาคิ, รคุดิปรียนคัม เอกจุจ ชานาคิ, เอกจุจ น ชานาคิ,
อาปคุดิปรียนคัม น สรวติ, รคุดิปรียนคัม เอกจุจ สรวติ, เอกจุจ น สรวติ, อาปคุดิ-
ปรียนคเต เวมคติโก, รคุดิปรียนคเต เอกจุเจ เวมคติโก, เอกจุเจ นิพเพมคติโก.
สุตุนคปรีชาต์ ทาคพโพ.

อาปคุดิปรียนคัม ชานาคิ, รคุดิปรียนคัม เอกจุจ ชานาคิ, เอกจุจ น ชานาคิ,

อาปคฺติปริยณฺตํ ฌรติ, รคฺติปริยณฺตํ เอกจฺจํ ฌรติ, เอกจฺจํ น ฌรติ, อาปคฺติปริยณฺเต นิพฺเพมฺติโก, รคฺติปริยณฺเต เอกจฺเจ เวมฺติโก, เอกจฺเจ นิพฺเพมฺติโก. สฺทฺทฺชนฺตปริวาโส ทาทพฺโพ.

อาปคฺติปริยณฺตํ เอกจฺจํ ชานาติ, เอกจฺจํ น ชานาติ, รคฺติปริยณฺตํ เอกจฺจํ ชานาติ, เอกจฺจํ น ชานาติ, อาปคฺติปริยณฺตํ เอกจฺจํ ฌรติ, เอกจฺจํ น ฌรติ, รคฺติปริยณฺตํ เอกจฺจํ ฌรติ, เอกจฺจํ น ฌรติ, อาปคฺติปริยณฺเต เอกจฺเจ เวมฺติโก, เอกจฺเจ นิพฺเพมฺติโก, รคฺติปริยณฺเต เอกจฺเจ เวมฺติโก, เอกจฺเจ นิพฺเพมฺติโก. สฺทฺทฺชนฺตปริวาโส ทาทพฺโพ. เอวํ โข ภิกฺขเว สฺทฺทฺชนฺตปริวาโส ทาทพฺโพ.

[๑๕๘] กถณฺจ ภิกฺขเว ปริวาโส ทาทพฺโพ? อาปคฺติปริยณฺตํ ชานาติ, รคฺติปริยณฺตํ ชานาติ, อาปคฺติปริยณฺตํ ฌรติ, รคฺติปริยณฺตํ ฌรติ, อาปคฺติปริยณฺเต นิพฺเพมฺติโก, รคฺติปริยณฺเต นิพฺเพมฺติโก. ปริวาโส ทาทพฺโพ.

อาปคฺติปริยณฺตํ น ชานาติ, รคฺติปริยณฺตํ ชานาติ, อาปคฺติปริยณฺตํ น ฌรติ, รคฺติปริยณฺตํ ฌรติ, อาปคฺติปริยณฺเต เวมฺติโก, รคฺติปริยณฺเต นิพฺเพมฺติโก. ปริวาโส ทาทพฺโพ.

อาปคฺติปริยณฺตํ เอกจฺจํ ชานาติ, เอกจฺจํ น ชานาติ, รคฺติปริยณฺตํ ชานาติ, อาปคฺติปริยณฺตํ เอกจฺจํ ฌรติ, เอกจฺจํ น ฌรติ, รคฺติปริยณฺตํ ฌรติ, อาปคฺติปริยณฺเต เอกจฺเจ เวมฺติโก, เอกจฺเจ นิพฺเพมฺติโก, รคฺติปริยณฺเต นิพฺเพมฺติโก. ปริวาโส ทาทพฺโพ. เอวํ โข ภิกฺขเว ปริวาโส ทาทพฺโพ.

ปริวาโส นิฏฺฐิโต.

๓. จตุตาฬีสก

[๑๖๐] เตน โข ปน สมนฺเณ อณฺณคโร ภิกฺขุ ปริวสฺสนโต วิพฺภวํ. โส ปุณฺ ปจฺจกนฺตฺวา ภิกฺขุ อฺปฺสํปทํ ยาจิ. เต ภิกฺขุ ภคฺวโต เอตมฺคฺถํ อารโหณฺตุ.

อิช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต วิพฺภวติ, วิพฺภวตฺถสฺส ภิกฺขเว ปริวาโส
น รุหติ. โส เจ ปฺน อปฺสํปชฺชติ, ตสฺส ตเทว ปฺริมํ ปริวาทานํ, โย ปริวาโส
ทินฺโน สฺสทินฺโน, โย ปริวคฺโค สฺสปริวคฺโค, อวเสโส ปริวตฺตพฺพ. (๑)

อิช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต สํมณโร โหติ, สํมณวสฺส ภิกฺขเว
ปริวาโส น รุหติ. โส เจ ปฺน อปฺสํปชฺชติ, ตสฺส ตเทว ปฺริมํ ปริวาทานํ,
โย ปริวาโส ทินฺโน สฺสทินฺโน, โย ปริวคฺโค สฺสปริวคฺโค, อวเสโส ปริวตฺตพฺพ. (๒)

อิช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต อุมฺมคฺคโก โหติ, อุมฺมคฺคตฺถสฺส ภิกฺขเว
ปริวาโส น รุหติ. โส เจ ปฺน อุมฺมคฺคโก โหติ, ตสฺส ตเทว ปฺริมํ ปริวาทานํ,
โย ปริวาโส ทินฺโน สฺสทินฺโน, โย ปริวคฺโค สฺสปริวคฺโค, อวเสโส ปริวตฺตพฺพ. (๓)

อิช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต จิตฺตจฺจิตฺโต โหติ, จิตฺตจฺจิตฺตสฺส ภิกฺขเว
ปริวาโส น รุหติ. โส เจ ปฺน จิตฺตจฺจิตฺโต โหติ, ตสฺส ตเทว ปฺริมํ ปริวาทานํ,
โย ปริวาโส ทินฺโน สฺสทินฺโน, โย ปริวคฺโค สฺสปริวคฺโค, อวเสโส ปริวตฺตพฺพ. (๔)

อิช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต เวทนาญฺโฆ โหติ, เวทนาญฺจสฺส ภิกฺขเว
ปริวาโส น รุหติ. โส เจ ปฺน เวทนาญฺโฆ โหติ, ตสฺส ตเทว ปฺริมํ ปริวาทานํ,
โย ปริวาโส ทินฺโน สฺสทินฺโน, โย ปริวคฺโค สฺสปริวคฺโค, อวเสโส ปริวตฺตพฺพ. (๕)

อิช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต อาปคฺคิยา อทสฺสเน อุกฺขิเปยฺติ,^๑ อุกฺขิตฺตตฺถสฺส
ภิกฺขเว ปริวาโส น รุหติ. โส เจ ปฺน โสธาริยฺติ,^๒ ตสฺส ตเทว ปฺริมํ ปริวาทานํ,
โย ปริวาโส ทินฺโน สฺสทินฺโน, โย ปริวคฺโค สฺสปริวคฺโค, อวเสโส ปริวตฺตพฺพ. (๖)

อิช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต อาปคฺคิยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิเปยฺติ,
อุกฺขิตฺตตฺถสฺส ภิกฺขเว ปริวาโส น รุหติ. โส เจ ปฺน โสธาริยฺติ, ตสฺส ตเทว ปฺริมํ

๑ น. ม. อุกฺขิเปยฺติ

๒ น. ม. โสธาริยฺติ

ปรีวาทานํ, โย ปรีวาโส ทินโน สุตินโน, โย ปรีวตุโก สุปรีวตุโก, อวเสโส ปรีวตติคัพโพ. (๖)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ปรีวสนโต ปาปิกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปณฺนิสฺสํคฺเค อุกฺขิเปยฺติ, อุกฺขิตฺตกฺกสฺส ภิกขเว ปรีวาโส น รุหฺติ. โส เจ ปุณฺ ใสธาริยฺติ, คสฺส คเทว ปุริมํ ปรีวาทานํ, โย ปรีวาโส ทินโน สุตินโน, โย ปรีวตุโก สุปรีวตุโก, อวเสโส ปรีวตติคัพโพ. (๗)

[๑๖๑] อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ มุฑาย ปฏิกสฺสณารโห วิพฺภมฺติ, วิพฺภนฺตกฺกสฺส ภิกขเว มุฑายปฏิกสฺสณา น รุหฺติ. โส เจ ปุณฺ อปฺสํมฺปชฺชติ, คสฺส คเทว ปุริมํ ปรีวาทานํ, โย ปรีวาโส ทินโน สุตินโน, โย ปรีวตุโก สุปรีวตุโก, โส ภิกขุ มุฑาย ปฏิกสฺสตติคัพโพ. (๘)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ มุฑายปฏิกสฺสณารโห สํมณโร โหติ ฯ เป ฯ อุมฺมคฺตโก โหติ ฯ เป ฯ ชิตฺตจิจฺจโต โหติ ฯ เป ฯ เวทนาฏฺโฆ โหติ ฯ เป ฯ อาปคฺติยา อทสฺสเน อุกฺขิเปยฺติ ฯ เป ฯ อาปคฺติยา อปฺปฏิกมฺเม อุกฺขิเปยฺติ ฯ ป ฯ ปาปิกาย ทิฏฐิจิยา อปฺปณฺนิสฺสํคฺเค อุกฺขิเปยฺติ, อุกฺขิตฺตกฺกสฺส ภิกขเว มุฑายปฏิกสฺสณา น รุหฺติ. โส เจ ปุณฺ ใสธาริยฺติ, คสฺส คเทว ปุริมํ ปรีวาทานํ, โย ปรีวาโส ทินโน สุตินโน, โย ปรีวตุโก สุปรีวตุโก. โส ภิกขุ มุฑาย ปฏิกสฺสตติคัพโพ. (๑๐-๑๖)

[๑๖๒] อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ มานคฺตารโห วิพฺภมฺติ, วิพฺภนฺตกฺกสฺส ภิกขเว มานคฺตาทานํ น รุหฺติ. โส เจ ปุณฺ อปฺสํมฺปชฺชติ, คสฺส คเทว ปุริมํ ปรีวาทานํ, โย ปรีวาโส ทินโน สุตินโน, โย ปรีวตุโก สุปรีวตุโก, คสฺส ภิกขุโน มานคฺตํ ทาทพฺพํ. (๑๗)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ มานคฺตารโห สํมณโร โหติ ฯ เป ฯ อุมฺมคฺตโก โหติ ฯ เป ฯ ชิตฺตจิจฺจโต โหติ ฯ เป ฯ เวทนาฏฺโฆ โหติ ฯ เป ฯ อาปคฺติยา

อหังสเน อุกุขิยิตี ๖ เป ๖ อาปคิตยา อปปฏิกมเม อุกุขิยิตี ๖ เป ๖ ปาปิกาย
ทัญจียา อปปฏินิสฺสคฺเค อุกุขิยิตี, อุกุขิตฺตกถสฺส ภิกฺขเว มานคฺคทานํ น รุหฺติ.
ได้ เจ ปุณฺ โสธาริยติ, คสฺส คเทว ปุริมํ ปริวาททานํ, โย ปริวาโส ทินฺโน
สุทินฺโน, โย ปริวคฺโค สุปริวคฺโค, คสฺส ภิกฺขุโน มานคฺคํ ทาตพฺพ. (๑๘-๒๔)

[๑๖๓] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ มานคฺคํ จรฺนโต วิพฺภมฺติ, วิพฺภนฺตกถสฺส
ภิกฺขเว มานคฺคจริยา น รุหฺติ. ได้ เจ ปุณฺ อปฺสํมฺปชฺชติ, คสฺส คเทว ปุริมํ
ปริวาททานํ, โย ปริวาโส ทินฺโน สุทินฺโน, โย ปริวคฺโค สุปริวคฺโค, ยํ มานคฺคํ
ทินฺนํ สุทินฺนํ, ยํ มานคฺคํ จินฺณํ สุจินฺณํ, อวเสถํ จริตพฺพ. (๒๕)

อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ มานคฺคํ จรฺนโต สํมณโร โหติ ๖ เป ๖ อุมฺมคฺคโก
โหติ ๖ เป ๖ ชิตฺตจิตฺโต โหติ ๖ เป ๖ เวทฺนาฏฺโฆ โหติ ๖ เป ๖ อาปคิตยา
อหังสเน อุกุขิยิตี ๖ เป ๖ อาปคิตยา อปปฏิกมเม อุกุขิยิตี ๖ เป ๖ ปาปิกาย
ทัญจียา อปปฏินิสฺสคฺเค อุกุขิยิตี, อุกุขิตฺตกถสฺส ภิกฺขเว มานคฺคจริยา น รุหฺติ.
ได้ เจ ปุณฺ โสธาริยติ, คสฺส คเทว ปุริมํ ปริวาททานํ, โย ปริวาโส ทินฺโน
สุทินฺโน, โย ปริวคฺโค สุปริวคฺโค, ยํ มานคฺคํ ทินฺนํ สุทินฺนํ, ยํ มานคฺคํ จินฺณํ
สุจินฺณํ, อวเสถํ จริตพฺพ. (๒๖-๓๒)

[๑๖๔] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อพฺภานารโห วิพฺภมฺติ, วิพฺภนฺตกถสฺส ภิกฺขเว
อพฺภานํ น รุหฺติ. ได้ เจ ปุณฺ อปฺสํมฺปชฺชติ, คสฺส คเทว ปุริมํ ปริวาททานํ, โย
ปริวาโส ทินฺโน สุทินฺโน, โย ปริวคฺโค สุปริวคฺโค, ยํ มานคฺคํ ทินฺนํ สุทินฺนํ,
ยํ มานคฺคํ จินฺณํ สุจินฺณํ, ได้ ภิกฺขุ อพฺภตพฺพ. (๓๓)

อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อพฺภานารโห สํมณโร โหติ ๖ เป ๖ อุมฺมคฺคโก
โหติ ๖ เป ๖ ชิตฺตจิตฺโต โหติ ๖ เป ๖ เวทฺนาฏฺโฆ โหติ ๖ เป ๖ อาปคิตยา
อหังสเน อุกุขิยิตี ๖ เป ๖ อาปคิตยา อปปฏิกมเม อุกุขิยิตี ๖ เป ๖ ปาปิกาย
ทัญจียา อปปฏินิสฺสคฺเค อุกุขิยิตี, อุกุขิตฺตกถสฺส ภิกฺขเว อพฺภานํ น รุหฺติ. ได้

เจ ปุณ โธธาริยติ, ศัสส คเทว ปุริมํ ปริวาทานํ, โย ปริวาโส ทินโน สุตินโน,
โย ปริวตุโธ สุปริวตุโธ, ยํ มานคฺคํ ทินนํ สุตินนํ, ยํ มานคฺคํ จินฺณํ สุตินฺณํ,
โส ภิกฺขุ อพฺเภตพฺโพ. (๓๕-๕๐)

จตุตทสฺสํ สํมคฺคํ.

๔. นตฺตีสก

[๑๖๕] อิท ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต อนตฺรา สํพหุตา สํฆาติเสสา
อาปคฺติโย อาปชฺชติ ปริมาณาย^๑ อปฺปจฺจนฺนํ, โส ภิกฺขุ มฺถาย ปฏิกสฺสํ
สํคพฺโพ. (๑)

อิท ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต อนตฺรา สํพหุตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณาย ปฏิจฺจนฺนํ, โส ภิกฺขุ มฺถาย ปฏิกสฺสํคพฺโพ, ยถาปฏิจ-
จนฺนํนตฺตีสก อาปคฺตํ ปริมาย อาปคฺติยา สโมธานปริวาโส ทาคพฺโพ. (๒)

อิท ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต อนตฺรา สํพหุตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณาย ปฏิจฺจนฺนํ^๒ อปฺปจฺจนฺนํ^๒, โส ภิกฺขุ มฺถาย
ปฏิกสฺสํคพฺโพ. ยถาปฏิจจนฺนํนตฺตีสก อาปคฺตํ ปริมาย อาปคฺติยา สโมธานป-
ริวาโส ทาคพฺโพ. (๓)

อิท ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสนฺโต อนตฺรา สํพหุตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ อปริมาณาย^๒ อปฺปจฺจนฺนํ, โส ภิกฺขุ มฺถาย ปฏิกสฺสํคพฺโพ. (๔)

๑ น. ม. ปริมาณ

๒ น. ม. อปริมาณ

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ อพภานารโห อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณาย อปฺปฏิจฺจนฺนํ, โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิกฺกฺกตฺตํ. (๒๘)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ อพภานารโห อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณาย ปฏิจฺจนฺนํ, โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิกฺกฺกตฺตํ. ยถาปฏิจ-
จนฺนํ, อาปคฺติํ ปริมา ย อาปคฺติยา สโมธานปริวาโส ทาทพฺโพ. (๒๙)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ อพภานารโห อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณาย ปฏิจฺจนฺนํ, อปฺปฏิจฺจนฺนํ, โส ภิกขุ มฺถาย
ปฏิกฺกฺกตฺตํ. ยถาปฏิจจนฺนํ, อาปคฺติํ ปริมา ย อาปคฺติยา สโมธานปริวาโส
ทาทพฺโพ. (๓๐)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ อพภานารโห อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณาย อปฺปฏิจฺจนฺนํ, โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิกฺกฺกตฺตํ. (๓๑)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ อพภานารโห อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณาย ปฏิจฺจนฺนํ, โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิกฺกฺกตฺตํ. ยถาปฏิจ-
จนฺนํ, อาปคฺติํ ปริมา ย อาปคฺติยา สโมธานปริวาโส ทาทพฺโพ. (๓๒)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ อพภานารโห อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณาย ปฏิจฺจนฺนํ, อปฺปฏิจฺจนฺนํ, โส ภิกขุ มฺถาย
ปฏิกฺกฺกตฺตํ. ยถาปฏิจจนฺนํ, อาปคฺติํ ปริมา ย อาปคฺติยา สโมธาน-
ปริวาโส ทาทพฺโพ. (๓๓)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ อพภานารโห อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณาย อปฺปฏิจฺจนฺนํ, อปฺปฏิจฺจนฺนํ, โส ภิกขุ มฺถาย
ปฏิกฺกฺกตฺตํ. (๓๔)

อิธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ อพภานารโห อนุครา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ ปริมาณายปี อปริมาณายปี ปฏิจฺจนฺนํ, โส ภิกขุ มฺตาย ปฏิจฺตํ-
คพฺโพ. ยถาปฏิจฺจนฺนํณจฺจํ อาปคฺตํ ปริมา ย อาปคฺติยา สโมธานปริวาโส
ทาคพฺโพ. (๓๕)

อิธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ อพภานารโห อนุครา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณายปี อปริมาณายปี ปฏิจฺจนฺนํ, อปฺปฏิจฺจนฺนํ, โส
ภิกขุ มฺตาย ปฏิจฺตํคพฺโพ, ยถาปฏิจฺจนฺนํณจฺจํ อาปคฺตํ ปริมา ย อาปคฺติยา
สโมธานปริวาโส ทาคพฺโพ. (๓๖)

ณคฺคํ สํคตํ.

๕. มานศุคต

[๑๖๖] อิธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติวา
อปฺปฏิจฺจนฺนํ ทคฺวา วิพฺภกฺติ. โส เจ ปุณฺ อปฺสํปนฺโน คา อาปคฺติโย น ฉาเทติ,
คตฺตํ ภิกขเว ภิกขุโน มานศุคํ ทาคพฺพํ. (๑)

อิธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติวา อปฺปฏิจฺจนฺ-
นํ ทคฺวา วิพฺภกฺติ. โส ปุณฺ อปฺสํปนฺโน คา อาปคฺติโย ฉาเทติ, คตฺตํ ภิกขเว ภิกขุโน
ปจฺจิมสฺสํ อาปคฺติภฺนํ ยถาปฏิจฺจนฺนํ ปริวาโส ทคฺวา มานศุคํ ทาคพฺพํ. (๒)

อิธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติวา ปฏิจฺจนฺนํ
ทคฺวา วิพฺภกฺติ. โส ปุณฺ อปฺสํปนฺโน คา อาปคฺติโย น ฉาเทติ, คตฺตํ ภิกขเว ภิกขุโน
ปจฺจิมสฺสํ อาปคฺติภฺนํ ยถาปฏิจฺจนฺนํ ปริวาโส ทคฺวา มานศุคํ ทาคพฺพํ. (๓)

อิธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติวา ปฏิจ-

ฉาเทตฺวา วิพฺภวติ. โส ปฺน อุปสํปนฺโน ตา อปคฺติโย ฉาเทติ, คฺคฺสฺส ภิกฺขเว
ภิกฺขุโน ปุริมํสฺมิณฺจ ปจฺฉิมํสฺมิณฺจ อปคฺติกฺขนฺธเ ยถาปฺยฺยจฺจนฺเน ปรีวํสํ ทตฺวา
มานคฺคํ ทาทพฺพํ. (๔)

[๑๖๗] อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหฺตุตา สํฆาติเสตฺถา อปคฺติโย อปชฺชติ, คฺคฺสฺส
โหนฺติ อปคฺติโย ปฺยฺยจฺจนฺนาโยปปี อปฺยฺยจฺจนฺนาโยปปี. โส วิพฺภวติ ฉา ปฺน
อุปสํปนฺโน ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ ฉาเทติ, ตา อปคฺติโย ปจฺฉา น ฉาเทติ.
ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ น ฉาเทติ, ตา อปคฺติโย ปจฺฉา น ฉาเทติ. คฺคฺสฺส ภิกฺขเว
ภิกฺขุโน ปุริมํสฺมิ อปคฺติกฺขนฺธเ ยถาปฺยฺยจฺจนฺเน ปรีวํสํ ทตฺวา มานคฺคํ ทาทพฺพํ. (๕)

อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหฺตุตา สํฆาติเสตฺถา อปคฺติโย อปชฺชติ, คฺคฺสฺส
โหนฺติ อปคฺติโย ปฺยฺยจฺจนฺนาโยปปี อปฺยฺยจฺจนฺนาโยปปี โส วิพฺภวติ ฉา ปฺน อุปสํ-
ปนฺโน ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ ฉาเทติ, ตา อปคฺติโย ปจฺฉา น ฉาเทติ. ยา
อปคฺติโย ปุพฺเพ น ฉาเทติ, ตา อปคฺติโย ปจฺฉา ฉาเทติ. คฺคฺสฺส ภิกฺขเว
ภิกฺขุโน ปุริมํสฺมิณฺจ ปจฺฉิมํสฺมิณฺจ อปคฺติกฺขนฺธเ ยถาปฺยฺยจฺจนฺเน ปรีวํสํ ทตฺวา
มานคฺคํ ทาทพฺพํ. (๖)

อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหฺตุตา สํฆาติเสตฺถา อปคฺติโย อปชฺชติ คฺคฺสฺส
โหนฺติ อปคฺติโย ปฺยฺยจฺจนฺนาโยปปี อปฺยฺยจฺจนฺนาโยปปี. โส วิพฺภวติ ฉา ปฺน อุปสํ-
ปนฺโน ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ ฉาเทติ, ตา อปคฺติโย ปจฺฉา ฉาเทติ. ยา
อปคฺติโย ปุพฺเพ น ฉาเทติ, ตา อปคฺติโย ปจฺฉา น ฉาเทติ. คฺคฺสฺส ภิกฺขเว
ภิกฺขุโน ปุริมํสฺมิณฺจ ปจฺฉิมํสฺมิณฺจ อปคฺติกฺขนฺธเ ยถาปฺยฺยจฺจนฺเน ปรีวํสํ ทตฺวา
มานคฺคํ ทาทพฺพํ. (๗)

อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหฺตุตา สํฆาติเสตฺถา อปคฺติโย อปชฺชติ. คฺคฺสฺส
โหนฺติ อปคฺติโย ปฺยฺยจฺจนฺนาโยปปี อปฺยฺยจฺจนฺนาโยปปี. โส วิพฺภวติ ฉา ปฺน
อุปสํปนฺโน ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ ฉาเทติ, ตา อปคฺติโย ปจฺฉา ฉาเทติ.

ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ น ฉาเทติ, ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา ฉาเทติ. คฺตฺสํ ภิกฺขเว
ภิกฺขุโน ปุริมํสฺมิญฺจ ปจฺฉิมํสฺมิญฺจ อาปคฺติกฺขนฺธํ ยถาปฏิจฺจนฺนํ ปริวาลํ ทคฺวา
มานคฺคํ ทาตพฺพํ. (๘)

[๑๖๘] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหุตา สํฆาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺชติ,
เอกจฺจา อาปคฺติโย ชานาติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น ชานาติ. ยา อาปคฺติโย ชานาติ,
ตา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย น ชานาติ, ตา อาปคฺติโย น ฉาเทติ. ได้
วิพฺภวํคฺวา ปุณฺณํ อปฺสํปนฺโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ ชานิตฺวา ฉาเทติ, ตา อาปคฺติโย
ปจฺฉา ชานิตฺวา น ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อชานิตฺวา น ฉาเทติ, ตา
อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา น ฉาเทติ. คฺตฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมํสฺมิ
อาปคฺติกฺขนฺธํ ยถาปฏิจฺจนฺนํ ปริวาลํ ทคฺวา มานคฺคํ ทาตพฺพํ. (๘)

อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหุตา สํฆาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺชติ, เอกจฺจา
อาปคฺติโย ชานาติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น ชานาติ. ยา อาปคฺติโย ชานาติ, ตา
อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย น ชานาติ, ตา อาปคฺติโย น ฉาเทติ. ได้
วิพฺภวํคฺวา ปุณฺณํ อปฺสํปนฺโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ ชานิตฺวา ฉาเทติ, ตา อาปคฺติโย
ปจฺฉา ชานิตฺวา น ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อชานิตฺวา น ฉาเทติ, ตา
อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา ฉาเทติ. คฺตฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมํสฺมิญฺจ ปจฺฉิมํสฺมิญฺจ
อาปคฺติกฺขนฺธํ ยถาปฏิจฺจนฺนํ ปริวาลํ ทคฺวา มานคฺคํ ทาตพฺพํ. (๑๐)

อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหุตา สํฆาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺชติ, เอกจฺจา
อาปคฺติโย ชานาติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น ชานาติ. ยา อาปคฺติโย ชานาติ,
ตา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย น ชานาติ, ตา อาปคฺติโย น ฉาเทติ.
ได้ วิพฺภวํคฺวา ปุณฺณํ อปฺสํปนฺโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ ชานิตฺวา ฉาเทติ,
ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อชานิตฺวา น
ฉาเทติ, ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา น ฉาเทติ. คฺตฺสํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมํสฺมิญฺจ
ปจฺฉิมํสฺมิญฺจ อาปคฺติกฺขนฺธํ ยถาปฏิจฺจนฺนํ ปริวาลํ ทคฺวา มานคฺคํ ทาตพฺพํ. (๑๑)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สมฺพหุตา ตํชาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชติ, เอกจฺจา
 อปคฺติโย ชานาติ, เอกจฺจา อปคฺติโย น ชานาติ. ยํ อปคฺติโย ชานาติ,
 คา อปคฺติโย ฉาเทติ. ยํ อปคฺติโย น ชานาติ, คา อปคฺติโย น ฉาเทติ.
 ได้ วิพฺภมิตฺวา ปุณฺณ อปคฺติโย ปุพฺเพ ชานิตฺวา ฉาเทติ, คา
 อปคฺติโย ปจฺจนา ชานิตฺวา ฉาเทติ. ยํ อปคฺติโย ปุพฺเพ อชานิตฺวา น ฉาเทติ,
 คา อปคฺติโย ปจฺจนา ชานิตฺวา ฉาเทติ. ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน ปุริมสฺมิมฺมจ
 ปจฺจิมสฺมิมฺมจ อปคฺติกฺขนฺธํ ยถาปฏฺิจฺจนฺนํ ปริวาลํ ททฺวา มานคฺคํ ทาทพฺพํ. (๑๒)

[๑๖๘] อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สมฺพหุตา ตํชาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชติ,
 เอกจฺจา อปคฺติโย สฺวติ, เอกจฺจา อปคฺติโย น สฺวติ. ยํ อปคฺติโย สฺวติ, คา
 อปคฺติโย ฉาเทติ. ยํ อปคฺติโย น สฺวติ, คา อปคฺติโย น ฉาเทติ. ได้
 วิพฺภมิตฺวา ปุณฺณ อปคฺติโย ปุพฺเพ สฺวิตฺวา ฉาเทติ, คา
 อปคฺติโย ปจฺจนา สฺวิตฺวา น ฉาเทติ. ยํ อปคฺติโย ปุพฺเพ อสฺวิตฺวา น ฉาเทติ,
 คา อปคฺติโย ปจฺจนา สฺวิตฺวา น ฉาเทติ. ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน ปุริมสฺมิ
 อปคฺติกฺขนฺธํ ยถาปฏฺิจฺจนฺนํ ปริวาลํ ททฺวา มานคฺคํ ทาทพฺพํ. (๑๓)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สมฺพหุตา ตํชาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชติ, เอกจฺจา
 อปคฺติโย สฺวติ, เอกจฺจา อปคฺติโย น สฺวติ. ยํ อปคฺติโย สฺวติ, คา อปคฺติโย
 ฉาเทติ. ยํ อปคฺติโย น สฺวติ, อปคฺติโย น ฉาเทติ. ได้ วิพฺภมิตฺวา ปุณฺณ
 อปคฺติโย ปุพฺเพ สฺวิตฺวา ฉาเทติ, คา อปคฺติโย ปจฺจนา
 สฺวิตฺวา น ฉาเทติ. ยํ อปคฺติโย ปุพฺเพ อสฺวิตฺวา น ฉาเทติ, คา อปคฺติโย
 ปจฺจนา สฺวิตฺวา ฉาเทติ. ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน ปุริมสฺมิมฺมจ ปจฺจิมสฺมิมฺมจ อปคฺติ-
 กฺขนฺธํ ยถาปฏฺิจฺจนฺนํ ปริวาลํ ททฺวา มานคฺคํ ทาทพฺพํ. (๑๔)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สมฺพหุตา ตํชาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชติ, เอกจฺจา
 อปคฺติโย สฺวติ, เอกจฺจา อปคฺติโย น สฺวติ. ยํ อปคฺติโย สฺวติ, คา
 อปคฺติโย ฉาเทติ. ยํ อปคฺติโย น สฺวติ, คา อปคฺติโย น ฉาเทติ. ได้
 วิพฺภมิตฺวา ปุณฺณ อปคฺติโย ปุพฺเพ สฺวิตฺวา ฉาเทติ, คา อปคฺติโย

ปจฺฉา สรรติวฺวา ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อสฺสริวฺวา น ฉาเทติ, ตถา อาปคฺติโย
ปจฺฉา สรรติวฺวา น ฉาเทติ. ศุคฺคํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมํมฺมํ ปจฺฉิมํมฺมํ
อาปคฺติกฺขนฺธํ ยถาปฏฺิจฺจนฺนํ ปริวํสํ ทคฺวา มานศุคํ ทาตพฺพํ. (๑๕)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหุตา สํฆาติเสถฺสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ, เอกจฺจา
อาปคฺติโย สรรติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น สรรติ. ยถา อาปคฺติโย สรรติ, ตถา อาปคฺติโย
ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย น สรรติ, ตถา อาปคฺติโย น ฉาเทติ. โส วิพฺภมิตฺวา ปุณ
อุปสํปนฺโน ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ สรรติวฺวา ฉาเทติ, ตถา อาปคฺติโย ปจฺฉา สรรติว
ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อสฺสริวฺวา น ฉาเทติ, ตถา อาปคฺติโย ปจฺฉา สรรติว
ฉาเทติ. ศุคฺคํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมํมฺมํ ปจฺฉิมํมฺมํ อาปคฺติกฺขนฺธํ ยถาปฏฺิจ
จนฺนํ ปริวํสํ ทคฺวา มานศุคํ ทาตพฺพํ. (๑๖)

[๑๗๐] อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหุตา สํฆาติเสถฺสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ,
เอกจฺจาสุ อาปคฺตํ นินฺนํ, เอกจฺจาสุ อาปคฺตํ เวมฺติโก. ยถา อาปคฺตํ
นินฺนํ, ตถา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยถา อาปคฺตํ เวมฺติโก, ตถา อาปคฺติโย
น ฉาเทติ. โส วิพฺภมิตฺวา ปุณ อุปสํปนฺโน ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ นินฺนํ
ฉาเทติ, ตถา อาปคฺติโย ปจฺฉา นินฺนํ น ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ เวมฺติโก
น ฉาเทติ, ตถา อาปคฺติโย ปจฺฉา นินฺนํ น ฉาเทติ. ศุคฺคํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน
ปุริมํมฺมํ อาปคฺติกฺขนฺธํ ยถาปฏฺิจจนฺนํ ปริวํสํ ทคฺวา มานศุคํ ทาตพฺพํ. (๑๗)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหุตา สํฆาติเสถฺสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ, เอกจฺจาสุ
อาปคฺตํ นินฺนํ, เอกจฺจาสุ อาปคฺตํ เวมฺติโก. ยถา อาปคฺตํ นินฺนํ,
ตถา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยถา อาปคฺตํ เวมฺติโก, ตถา อาปคฺติโย น ฉาเทติ. โส
วิพฺภมิตฺวา ปุณ อุปสํปนฺโน ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ นินฺนํ ฉาเทติ, ตถา
อาปคฺติโย ปจฺฉา นินฺนํ น ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ เวมฺติโก น ฉาเทติ,
ตถา อาปคฺติโย ปจฺฉา นินฺนํ ฉาเทติ. ศุคฺคํ ภิกฺขเว ภิกฺขุโน ปุริมํมฺมํ
ปจฺฉิมํมฺมํ อาปคฺติกฺขนฺธํ ยถาปฏฺิจจนฺนํ ปริวํสํ ทคฺวา มานศุคํ ทาตพฺพํ. (๑๘)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชติ, เอกจฺจาสุ
 อปคฺตัสสุ นิพฺเพตฺติโก, เอกจฺจาสุ อปคฺตัสสุ เวมตฺติโก. ยาสฺ อปคฺตัสสุ นิพฺเพตฺติโก,
 คา อปคฺติโย ฉาเทติ. ยาสฺ อปคฺตัสสุ เวมตฺติโก, คา อปคฺติโย น ฉาเทติ. โส
 วิพรมฺหิตฺวา ปฺน อปคฺตมฺปนโน ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ นิพฺเพตฺติโก ฉาเทติ, คา
 อปคฺติโย ปจฺฉา นิพฺเพตฺติโก ฉาเทติ. ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ เวมตฺติโก น ฉาเทติ,
 คา อปคฺติโย ปจฺฉา นิพฺเพตฺติโก น ฉาเทติ. ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน ปุริมสฺมิณฺจ
 ปจฺฉิมสฺมิณฺจ อปคฺติภฺนเร ยถาปฺปฏิจฺจนฺเน ปรีวาลํ ททฺวา มานคฺคํ ทาทพฺพํ. (๑๙)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชติ, เอกจฺจาสุ
 อปคฺตัสสุ นิพฺเพตฺติโก, เอกจฺจาสุ อปคฺตัสสุ เวมตฺติโก. ยาสฺ อปคฺตัสสุ นิพฺเพตฺติโก,
 คา อปคฺติโย ฉาเทติ. ยาสฺ อปคฺตัสสุ เวมตฺติโก, คา อปคฺติโย น ฉาเทติ.
 โส วิพรมฺหิตฺวา ปฺน อปคฺตมฺปนโน ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ นิพฺเพตฺติโก ฉาเทติ, คา
 อปคฺติโย ปจฺฉา นิพฺเพตฺติโก ฉาเทติ. ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ เวมตฺติโก น ฉาเทติ,
 คา อปคฺติโย ปจฺฉา นิพฺเพตฺติโก ฉาเทติ. ตสฺส ภิกขเว ภิกขุโน ปุริมสฺมิณฺจ
 ปจฺฉิมสฺมิณฺจ อปคฺติภฺนเร ยถาปฺปฏิจฺจนฺเน ปรีวาลํ ททฺวา มานคฺคํ ทาทพฺพํ. (๒๐)

[๑๗๑] อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อปคฺติโย อปชฺชติ
 อปปฏิจฺจนฺเตวฺวา สํมณโร โหติ ๖ เป ๖ อุมมคฺคโก โหติ ๖ เป ๖ ชิตฺตจฺจโค
 โหติ ๖ เป ๖ (ยถา เหฏฺฐา, ตถา วิตุลาเรคพฺพํ) เวทนาฏฺโฆ โหติ ๖ เป ๖
 ตสฺส โหณฺติ อปคฺติโย ปฺฏิจฺจนฺนาโยปปี อปปฏิจฺจนฺนาโยปปี ๖ เป ๖ เอกจฺจา
 อปคฺติโย ชานาติ, เอกจฺจา อปคฺติโย น ชานาติ ๖ เป ๖ เอกจฺจา อปคฺติโย
 สฺวติ, เอกจฺจา อปคฺติโย น สฺวติ ๖ เป ๖ เอกจฺจาสุ อปคฺตัสสุ นิพฺเพตฺติโก,
 เอกจฺจาสุ อปคฺตัสสุ เวมตฺติโก. ยาสฺ อปคฺตัสสุ นิพฺเพตฺติโก, คา อปคฺติโย ฉาเทติ.
 ยาสฺ อปคฺตัสสุ เวมตฺติโก, คา อปคฺติโย น ฉาเทติ. โส เวทนาฏฺโฆ โหติ. โส
 ปฺน เวทนาฏฺโฆ หุตฺวา ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ นิพฺเพตฺติโก ฉาเทติ, คา อปคฺติโย
 ปจฺฉา นิพฺเพตฺติโก น ฉาเทติ. ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ เวมตฺติโก น ฉาเทติ, คา
 อปคฺติโย ปจฺฉา นิพฺเพตฺติโก น ฉาเทติ ๖ เป ๖ ยา อปคฺติโย ปุพฺเพ นิพ-

อาปฐิติควา ปฏิจฺนาเทควา จิพฺภมฺติ, โส ปฺน อฺปสฺมฺปนฺโน คา อาปตฺติโย ฉาเทติ,
 โส ภิกฺขุ มฺถาย ปฏิสฺสตีตพฺโพ, ยถาปฏิจฺจนฺนํนจสฺส อาปตฺตํ ปริมาย
 อาปตฺติยา ตโมธานปรีวาโส ทาตพฺโพ. (๕)

[๑๗๓] อิธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ ปริวสนฺโต อนตฺรา สมนฺพหฺตา ตํมาทิสฺเสสา
 อาปคฺติโย อาปชฺชติ, คตฺถํ โหณฺติ อาปคฺติโย ปฏิจฺจนฺนาโยมี อปฺปฏิจฺจนฺนาโยมี.
 ได้ วิพฺภวํคฺวา ปุณฺณ อุตฺตมฺปนฺโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ ฉาเทถิ, ตา อาปคฺติโย
 ปจฺฉา น ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ น ฉาเทถิ, ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา
 น ฉาเทติ. ได้ ภิกขุ มฺหฺตา ย ปฏิกตฺติคฺคฺพฺโ, ยถาปฏิจฺจนฺนํนญจตฺถ อาปคฺตํ ปุริมา
 อาปคฺติยา ตโมชานปฺริวาได้ ทาตฺพโ. (๕)

อิฐ ปน ภิกขเว ภิกขุ ปริวสนโต อนทรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ,
 ศัสสํ โหนติ อาปคฺติโย ปฏิจฺจนฺนาโยมี อปปฏิจฺจนฺนาโยมี. โส วิพรมิตฺวา ปุณฺณ อป-
 สัมปนฺโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ ฉาเทสี, ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา น ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย
 ปุพฺเพ น ฉาเทสี, ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา ฉาเทติ. โส ภิกขุ มฺหฺตา ปฏิภัสสิตพฺโพ,
 ยถาปฏิจฺจนฺนํภจฺจสฺส อาปคฺคิํ ปริมาย อาปคฺติยา สโมชานปริวาโส ทาทพฺโพ. (๖)

อิธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ ปริวตฺนโต อนตฺรา สมฺพหฺรดา สํฆาติเสฺสสา อาปคฺติโย
 อาปชฺชติ, คฺคฺสฺส โหณฺติ อาปคฺติโย ปฏฺิจฺจนฺนํโยปี อปฺปฏฺิจฺจนฺนํโยปี. โส วิพฺภวํคฺวา
 ปุณฺ คุปฺสํมฺปนฺโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ ฉาเทสฺสิ, ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา ฉาเทติ.
 ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ น ฉาเทสฺสิ, ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา น ฉาเทติ. โส ภิกขุ
 มฺหฺตาย ปฏฺิจฺจํสํคิพฺโพ, ยถาปฏฺิจฺจนฺนํนญฺจํคฺคฺสฺส อาปคฺตํ ปุริมา ย อาปคฺติยา
 ตโมชานปริวาโส ทาทพฺโพ. (๘)

อิธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ ปริวตฺนโต อนตฺรา สัมพหฺรดา ตํชาทิเสตฺตา อาปตฺติโย
อาปตฺตติ, ตตฺถ โหนติ อาปตฺติโย ปฏิจฺจนฺนาโยปปี อปฺปฏิจฺจนฺนาโยปปี. โส วพฺภมิควา
ปฺน อปตฺมปฺนโน ยา อาปตฺติโย ปุพฺเพ ฉาเทสฺสิ, ตา อาปตฺติโย ปจฺฉา ฉาเทติ. ยา

อาปคฺติโย ปุพฺเพน ฉาเทติ, คา อาปคฺติโย ปจฺฉา ฉาเทติ. โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิภุสฺสิตฺตํ, ยถาปฏิภุสฺสนานนฺจสฺส อาปคฺตํ ปริมา ย อาปคฺติยา สโมธานปริวาโส ทาคฺคํ. (๘)

[๑๙๕] อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสฺสโต อนฺตรรา สมนฺพหฺตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย ชานาติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น ชานาติ. ยา อาปคฺติโย ชานาติ, คา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย น ชานาติ, คา อาปคฺติโย น ฉาเทติ. โส วิพฺภวํสฺวา ปุณฺ อปฺสํปนฺโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ ชานิตฺวา ฉาเทติ, คา อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา น ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อชานิตฺวา น ฉาเทติ, คา อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา น ฉาเทติ. โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิภุสฺสิตฺตํ, ยถาปฏิภุสฺสนานนฺจสฺส อาปคฺตํ ปริมา ย อาปคฺติยา สโมธานปริวาโส ทาคฺคํ. (๙)

อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสฺสโต อนฺตรรา สมนฺพหฺตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย ชานาติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น ชานาติ. ยา อาปคฺติโย ชานาติ, คา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย น ชานาติ, คา อาปคฺติโย น ฉาเทติ. โส วิพฺภวํสฺวา ปุณฺ อปฺสํปนฺโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ ชานิตฺวา ฉาเทติ, คา อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา น ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อชานิตฺวา น ฉาเทติ, คา อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา ฉาเทติ. โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิภุสฺสิตฺตํ, ยถาปฏิภุสฺสนานนฺจสฺส อาปคฺตํ ปริมา ย อาปคฺติยา สโมธานปริวาโส ทาคฺคํ. (๑๐)

อธิ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวสฺสโต อนฺตรรา สมนฺพหฺตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย ชานาติ, อาปคฺติโย น ชานาติ. ยา อาปคฺติโย ชานาติ, คา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย น ชานาติ, คา อาปคฺติโย น ฉาเทติ. โส วิพฺภวํสฺวา ปุณฺ อปฺสํปนฺโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ ชานิตฺวา ฉาเทติ, คา อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อชานิตฺวา น ฉาเทติ, คา อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา น ฉาเทติ. โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิภุสฺสิตฺตํ, ยถาปฏิภุสฺสนานนฺจสฺส อาปคฺตํ ปริมา ย อาปคฺติยา สโมธานปริวาโส ทาคฺคํ. (๑๑)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ปริวสนโต อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเลสา อาปคฺติโย
 อาปชฺชติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย ชานาติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น ชานาติ. ยถา อาปคฺติโย
 ชานาติ, ตา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย น ชานาติ, โส อาปคฺติโย
 น ฉาเทติ. โส วิพฺภกฺมิควา ปุณฺณ อูปสํมฺปนฺโน ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ ชานิตฺวา ฉาเทติ,
 ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อชานิตฺวา น ฉาเทติ,
 ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา ชานิตฺวา ฉาเทติ. โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิกลฺลิตฺพุทฺโธ, ยถาปฏิจ-
 จฺจนฺนํณจสฺส อาปคฺตํ ปริมาย อาปคฺติยา สโมชานปริวาโส ทาทพุทฺโธ. (๑๒)

[๑๒๕] อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ปริวสนโต อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเลสา
 อาปคฺติโย อาปชฺชติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย สฺวติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น สฺวติ. ยถา
 อาปคฺติโย สฺวติ, ตา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย น สฺวติ, ตา อาปคฺติโย น ฉาเทติ.
 โส วิพฺภกฺมิควา ปุณฺณ อูปสํมฺปนฺโน ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ สฺวิตฺวา ฉาเทติ, ตา อาปคฺติโย
 ปจฺฉา สฺวิตฺวา น ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อสฺวิตฺวา น ฉาเทติ, ตา อาปคฺติโย
 ปจฺฉา สฺวิตฺวา น ฉาเทติ. โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิกลฺลิตฺพุทฺโธ, ยถาปฏิจจฺจนฺนํณจสฺส
 อาปคฺตํ ปริมาย อาปคฺติยา สโมชานปริวาโส ทาทพุทฺโธ. (๑๓)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ปริวสนโต อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเลสา อาปคฺติโย
 อาปชฺชติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย สฺวติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น สฺวติ. ยถา อาปคฺติโย
 สฺวติ, ตา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย น สฺวติ, ตา อาปคฺติโย น ฉาเทติ.
 โส วิพฺภกฺมิควา ปุณฺณ อูปสํมฺปนฺโน ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ สฺวิตฺวา ฉาเทติ, ตา
 อาปคฺติโย ปจฺฉา สฺวิตฺวา น ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อสฺวิตฺวา น ฉาเทติ,
 ตา อาปคฺติโย ปจฺฉา สฺวิตฺวา ฉาเทติ. โส ภิกขุ มฺถาย ปฏิกลฺลิตฺพุทฺโธ, ยถาปฏิจ-
 จฺจนฺนํณจสฺส อาปคฺตํ ปริมาย อาปคฺติยา สโมชานปริวาโส ทาทพุทฺโธ. (๑๔)

อิธ ปน ภิกขเว ภิกขุ ปริวสนโต อนุตรา สัมพหุตา สัมมาทิเลสา อาปคฺติโย
 อาปชฺชติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย สฺวติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น สฺวติ. ยถา อาปคฺติโย
 สฺวติ, ตา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยถา อาปคฺติโย น สฺวติ, ตา อาปคฺติโย น ฉาเทติ.

ได้ วิพรมิตวา ปุณ อุตมมปโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ สฺริตฺวา ฉาเทติ, คา
อาปคฺติโย ปจฺฉา สฺริตฺวา ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อสฺริตฺวา น ฉาเทติ,
คา อาปคฺติโย ปจฺฉา สฺริตฺวา น ฉาเทติ. ได้ ภิกฺขุ มฺถาย ปฏิกัธฺสิตฺพุโ,
ยถาปฏิจฺจนฺนํนจฺจสฺส อาปคฺคํ ปริมาย อาปคฺติยา สฺไมธยานปริวาโส ทาคพุโ. (๑๕)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวตฺนโค อนฺตรา สํพหฺรดา สํฆาติเสธํ อาปคฺติโย
อาปชฺชติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย สฺริติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น สฺริติ. ยา อาปคฺติโย
สฺริติ, คา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย น สฺริติ, คา อาปคฺติโย น ฉาเทติ.
ได้ วิพรมิตวา ปุณ อุตมมปโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ สฺริตฺวา ฉาเทติ, คา
อาปคฺติโย ปจฺฉา สฺริตฺวา ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ อสฺริตฺวา น ฉาเทติ, คา
อาปคฺติโย ปจฺฉา สฺริตฺวา ฉาเทติ. ได้ ภิกฺขุ มฺถาย ปฏิกัธฺสิตฺพุโ, ยถาปฏิจ-
จนฺนํนจฺจสฺส อาปคฺคํ ปริมาย อาปคฺติยา สฺไมธยานปริวาโส ทาคพุโ. (๑๖)

[๑๗๖] อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวตฺนโค อนฺตรา สํพหฺรดา สํฆาติเสธํ
อาปคฺติโย อาปชฺชติ, เอกจฺจาสุ อาปคฺคํ นินฺนํเพตฺติโก, เอกจฺจาสุ อาปคฺคํ
เวมตฺติโก. ยาสฺ อาปคฺคํ นินฺนํเพตฺติโก, คา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยาสฺ อาปคฺคํ
เวมตฺติโก, คา อาปคฺติโย น ฉาเทติ. ได้ วิพรมิตวา ปุณ อุตมมปโน ยา
อาปคฺติโย ปุพฺเพ นินฺนํเพตฺติโก ฉาเทติ, คา อาปคฺติโย ปจฺฉา นินฺนํเพตฺติโก น ฉาเทติ.
ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ เวมตฺติโก น ฉาเทติ, คา อาปคฺติโย ปจฺฉา นินฺนํเพตฺติโก
น ฉาเทติ. ได้ ภิกฺขุ มฺถาย ปฏิกัธฺสิตฺพุโ, ยถาปฏิจฺจนฺนํนจฺจสฺส อาปคฺคํ
ปริมาย อาปคฺติยา สฺไมธยานปริวาโส ทาคพุโ. (๑๗)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวตฺนโค อนฺตรา สํพหฺรดา สํฆาติเสธํ อาปคฺติโย
อาปชฺชติ, เอกจฺจาสุ อาปคฺคํ นินฺนํเพตฺติโก, เอกจฺจาสุ อาปคฺคํ เวมตฺติโก. ยาสฺ
อาปคฺคํ นินฺนํเพตฺติโก, คา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยาสฺ อาปคฺคํ เวมตฺติโก, คา
อาปคฺติโย น ฉาเทติ. ได้ วิพรมิตวา ปุณ อุตมมปโน ยา อาปคฺติโย ปุพฺเพ
นินฺนํเพตฺติโก ฉาเทติ, คา อาปคฺติโย ปจฺฉา นินฺนํเพตฺติโก น ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย

ปุพเพ เวมตฺติโก น ฉาเทสฺสิ, ตา อาปคฺติโย ปจฺจนา นิพฺเพมตฺติโก ฉาเทติ. โส ภิกฺขุ มฺหุทาย ปฏิภังถิตฺตพฺโพ, ยถาปฏิภณฺณนํนํจสฺสํ อาปคฺคํ ปริมาเย อาปคฺติยา สโม-
ชานปริวาโส ทาทพฺโพ. (๑๘)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวตฺนโต อนฺตรว สัมพหฺตุตา สํฆาติเสธํ อาปคฺติโย
อาปชฺชติ, เอกจฺจาสุ อาปคฺคํ นิพฺเพมตฺติโก, เอกจฺจาสุ อาปคฺคํ เวมตฺติโก. ยาสฺ
อาปคฺคํ นิพฺเพมตฺติโก, ตา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยาสฺ อาปคฺคํ เวมตฺติโก, ตา
อาปคฺติโย น ฉาเทติ. โส วิพฺภวํสฺวา ปุณฺณ อปฺสํมปฺนโน ยา อาปคฺติโย ปุพเพ
นิพฺเพมตฺติโก ฉาเทสฺสิ, ตา อาปคฺติโย ปจฺจนา นิพฺเพมตฺติโก ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย
ปุพเพ เวมตฺติโก น ฉาเทสฺสิ, ตา อาปคฺติโย ปจฺจนา นิพฺเพมตฺติโก น ฉาเทติ. โส
ภิกฺขุ มฺหุทาย ปฏิภังถิตฺตพฺโพ, ยถาปฏิภณฺณนํนํจสฺสํ อาปคฺคํ ปริมาเย อาปคฺติยา
สโมชานปริวาโส ทาทพฺโพ. (๑๙)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวตฺนโต อนฺตรว สัมพหฺตุตา สํฆาติเสธํ อาปคฺติโย
อาปชฺชติ, เอกจฺจาสุ อาปคฺคํ นิพฺเพมตฺติโก, เอกจฺจาสุ อาปคฺคํ เวมตฺติโก. ยาสฺ
อาปคฺคํ นิพฺเพมตฺติโก, ตา อาปคฺติโย ฉาเทติ. ยาสฺ อาปคฺคํ เวมตฺติโก, ตา
อาปคฺติโย น ฉาเทติ. โส ภิกฺขุ วิพฺภวํสฺวา ปุณฺณ อปฺสํมปฺนโน ยา อาปคฺติโย
ปุพเพ นิพฺเพมตฺติโก ฉาเทสฺสิ, ตา อาปคฺติโย ปจฺจนา นิพฺเพมตฺติโก ฉาเทติ. ยา อาปคฺติโย
ปุพเพ เวมตฺติโก น ฉาเทสฺสิ, ตา อาปคฺติโย ปจฺจนา นิพฺเพมตฺติโก ฉาเทติ. โส
ภิกฺขุ มฺหุทาย ปฏิภังถิตฺตพฺโพ, ยถาปฏิภณฺณนํนํจสฺสํ อาปคฺคํ ปริมาเย อาปคฺติยา
สโมชานปริวาโส ทาทพฺโพ. (๒๐)

[๑๗๗] อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ ปริวตฺนโต อนฺตรว สัมพหฺตุตา สํฆาติเสธํ
อาปคฺติโย อาปชฺชติว อปฺปฏิภณฺณนํนํจสฺสํ สํมณโร โหติ ๗ เป ๗ อุมมตฺตโก โหติ
๗ เป ๗ ฐิตฺตจฺจโต โหติ ๗ เป ๗ เวทนาฏฺโฆ โหติ ๗ เป ๗ ศสฺสํ โหติ อาปคฺติโย
ปฏิภณฺณนํนํจสฺสํ อปฺปฏิภณฺณนํนํจสฺสํ. (ยถา เหฏฺฐา วิตุถาริตํ, ตถา วิตุถาเรตพฺพํ.)
๗ เป ๗ เอกจฺจา อาปคฺติโย ชานาติ, เอกจฺจา อาปคฺติโย น ชานาติ ๗ เป ๗

[illegible]

តំណាងនៃមន្ត្រីបរិវាត់ក្នុងគណៈកម្មាធិការ ប្រតិបត្តិការ។

๗. ปริมาณที่वारอดูจก

[๑๘๐] อิธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ สมฺพหุตา อัมภาคีเสสา อปคฺติโย อปชฺชิตฺวา ปริมาณาย อปฺปฏิจฺฉาเหตฺุวา วิพฺภวตฺติ ฯ เป ฯ อปริมาณาย อปฺปฏิจฺฉาเหตฺุวา วิพฺภวตฺติ ฯ เป ฯ เอกนามา อปฺปฏิจฺฉาเหตฺุวา วิพฺภวตฺติ ฯ เป ฯ นานานามา อปฺปฏิจฺฉาเหตฺุวา วิพฺภวตฺติ ฯ เป ฯ อหํคาคา อปฺปฏิจฺฉาเหตฺุวา วิพฺภวตฺติ ฯ เป ฯ วิสํหาคา อปฺปฏิจฺฉาเหตฺุวา วิพฺภวตฺติ ฯ เป ฯ อวตฺถิตา อปฺปฏิจฺฉาเหตฺุวา วิพฺภวตฺติ ฯ เป ฯ สมฺภินฺนา อปฺปฏิจฺฉาเหตฺุวา วิพฺภวตฺติ ฯ เป ฯ (ยถา เหฏฐา, ตถา วิตถาเรตพฺพ)

ปริมาณที่วางออกจกั นิตฺยํ.

๘. เทวฤกษ์วารเอกาทศก

[๑๘๑] เทว ฤกษ์ สัมภิตต์ อานนา โหนดิ, เค สัมภิตต์ สัมภิตต์ฤกษ์จิโน โหนดิ, เอโก ฉาเทติ, เอโก น ฉาเทติ. โย ฉาเทติ, โส ฤกษ์ เทศาเปตพโพ, ยถาปฐิจนเน จตฺส ปริวาลํ ทควา อุกนิษมฺบี มานศฺคํ ทาศพพํ. (๑)

เทว ฤกษ์ สัมภิตต์ อานนา โหนดิ, เค สัมภิตต์ เวมตिका โหนดิ, เอโก ฉาเทติ, เอโก น ฉาเทติ. โย ฉาเทติ, โส ฤกษ์ เทศาเปตพโพ, ยถาปฐิจนเน จตฺส ปริวาลํ ทควา อุกนิษมฺบี มานศฺคํ ทาศพพํ. (๒)

เทว ฤกษ์ สัมภิตต์ อานนา โหนดิ, เค สัมภิตต์ มิสฺสฤกษ์จิโน โหนดิ, เอโก ฉาเทติ, เอโก น ฉาเทติ. โย ฉาเทติ, โส ฤกษ์ เทศาเปตพโพ, ยถาปฐิจนเน จตฺส ปริวาลํ ทควา อุกนิษมฺบี มานศฺคํ ทาศพพํ. (๓)

เทว ฤกษ์ มิสฺสํ อานนา โหนดิ, เค มิสฺส สัมภิตต์ฤกษ์จิโน โหนดิ, เอโก ฉาเทติ, เอโก น ฉาเทติ. โย ฉาเทติ, โส ฤกษ์ เทศาเปตพโพ, ยถาปฐิจนเน จตฺส ปริวาลํ ทควา อุกนิษมฺบี มานศฺคํ ทาศพพํ. (๔)

เทว ฤกษ์ มิสฺสํ อานนา โหนดิ, เค มิสฺส มิสฺสฤกษ์จิโน โหนดิ, เอโก ฉาเทติ, เอโก น ฉาเทติ. โย ฉาเทติ, โส ฤกษ์ เทศาเปตพโพ, ยถาปฐิจนเน จตฺส ปริวาลํ ทควา อุกนิษมฺบี มานศฺคํ ทาศพพํ. (๕)

เทว ฤกษ์ สุกฺกํ อานนา โหนดิ, เค สุกฺก สัมภิตต์ฤกษ์จิโน โหนดิ, เอโก ฉาเทติ, เอโก น ฉาเทติ. โย ฉาเทติ, โส ฤกษ์ เทศาเปตพโพ, อุกนิษมฺบี ยถาปฐิจนเน จตฺส ปริวาลํ ทควา อุกนิษมฺบี มานศฺคํ ทาศพพํ. (๖)

เทว ภิกขุ สุตฺตํ อปฺนฺนา โหณฺติ, เตะ สุตฺตเก สุตฺตททิจฺฉิโน โหณฺติ, เอโก ฉาเทติ, เอโก น ฉาเทติ. โย ฉาเทติ, โส ทุกฺกํ เทสาเปตฺตํ, อุกฺกมํ ยถาธุมา การวเปตฺตํ. (๗)

เทว ภิกขุ สัมมาทิเลตฺตํ อปฺนฺนา โหณฺติ, เตะ สัมมาทิเลตฺตํ สัมมาทิเลตฺตททิจฺฉิโน โหณฺติ, เอกสฺสํ โหติ “อาโรเจตฺตํ”ติ, เอกสฺสํ โหติ “นารโรเจตฺตํ”ติ, โส ปจฺมมํ ยามํ ฉาเทติ, ทุติยมํ ยามํ ฉาเทติ, ตติยมํ ยามํ ฉาเทติ, อฏฺฐจฺเจ อรุณํ ฉนฺนา โหติ อปฺคฺติ. โย ฉาเทติ, โส ทุกฺกํ เทสาเปตฺตํ, ยถาปฏิจฺฉนฺเน จตฺตํ ปริวาลํ ทควา อุกฺกมมํ มานคฺคํ ทาตพฺพํ. (๘)

เทว ภิกขุ สัมมาทิเลตฺตํ อปฺนฺนา โหณฺติ, เตะ สัมมาทิเลตฺตํ สัมมาทิเลตฺตททิจฺฉิโน โหณฺติ, เตะ คจฺฉนฺติ “อาโรเจตฺตํ”ติ, เอกสฺสํ อนฺตรามคฺเค มกฺขธมฺโม อปฺปชฺชติ “น อาโรเจตฺตํ”ติ, โส ปจฺมมํ ยามํ ฉาเทติ, ทุติยมํ ยามํ ฉาเทติ, ตติยมํ ยามํ ฉาเทติ, อฏฺฐจฺเจ อรุณํ ฉนฺนา โหติ อปฺคฺติ. โย ฉาเทติ, โส ทุกฺกํ เทสาเปตฺตํ, ยถาปฏิจฺฉนฺเน จตฺตํ ปริวาลํ ทควา อุกฺกมมํ มานคฺคํ ทาตพฺพํ. (๙)

เทว ภิกขุ สัมมาทิเลตฺตํ อปฺนฺนา โหณฺติ, เตะ สัมมาทิเลตฺตํ สัมมาทิเลตฺตททิจฺฉิโน โหณฺติ, เตะ อุกฺกมคฺคกฺกา โหณฺติ, เตะ ปจฺฉา อุกฺกมคฺคกฺกา ทควา เอโก ฉาเทติ, เอโก น ฉาเทติ. โย ฉาเทติ, โส ทุกฺกํ เทสาเปตฺตํ, ยถาปฏิจฺฉนฺเน จตฺตํ ปริวาลํ ทควา อุกฺกมมํ มานคฺคํ ทาตพฺพํ. (๑๐)

เทว ภิกขุ สัมมาทิเลตฺตํ อปฺนฺนา โหณฺติ, เตะ ปาติโมกฺเข อุกฺกมคฺคกฺกา เอวํ วทฺติ “อิทาเนว ไซ มยฺ ฆานาม: อายมํ กิร ธมฺโม สุตฺตาคโค สุตฺตปริยาปฺนโน อนฺวทฺตมาตฺส อุกฺกมคฺคกฺกา”ติ, เตะ สัมมาทิเลตฺตํ สัมมาทิเลตฺตททิจฺฉิโน โหณฺติ, เอโก ฉาเทติ, เอโก น ฉาเทติ. โย ฉาเทติ, โส ทุกฺกํ เทสาเปตฺตํ, ยถาปฏิจฺฉนฺเน จตฺตํ ปริวาลํ ทควา อุกฺกมมํ มานคฺคํ ทาตพฺพํ. (๑๑)

เทวภิกขุวารเอกาทสํ นิฏฺฐิตํ.

๙. มุลาอวิสุทธินวก

[๑๙๒] อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเลสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ: ปริมาณมฺปี อปริมาณมฺปี เอกนามมฺปี นานานามมฺปี สภาคมฺปี วิสภาคมฺปี ววตฺถิตมฺปี สมนินฺนมฺปี. โส สัมม คาสฺม อาปคฺตึนํ สโมชานปริวาสํ ยาจติ, ตสฺส สัมม คาสฺม อาปคฺตึนํ สโมชานปริวาสํ เทติ, โส ปริวตฺตํ อนฺตรา สัมพหุตา สัมมาทิเลสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ ปริมาณาย อปฺปจฺจนฺนํ. โส สัมม อนฺตรา อาปคฺตึนํ มุลาอวิสุตฺตํ ยาจติ, คํ สัมม อนฺตรา อาปคฺตึนํ มุลาอวิสุตฺตํ รมฺมิเกน กมฺเมเน อกฺุเปเน จานารहेเน, รมฺเมเน สโมชานปริวาสํ เทติ, อรมฺเมเน มานคฺคํ เทติ, อรมฺเมเน อพฺเภติ. โส ภิกขเว ภิกขุ อวิสุตฺตํ คาสฺม อาปคฺตึหิ. (๑)

อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเลสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ: ปริมาณมฺปี อปริมาณมฺปี เอกนามมฺปี นานานามมฺปี สภาคมฺปี วิสภาคมฺปี ววตฺถิตมฺปี สมนินฺนมฺปี. โส สัมม คาสฺม อาปคฺตึนํ สโมชานปริวาสํ ยาจติ, ตสฺส สัมม คาสฺม อาปคฺตึนํ สโมชานปริวาสํ เทติ, โส ปริวตฺตํ อนฺตรา สัมพหุตา สัมมาทิเลสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ ปริมาณาย อปฺปจฺจนฺนํ. โส สัมม อนฺตรา อาปคฺตึนํ มุลาอวิสุตฺตํ ยาจติ, คํ สัมม อนฺตรา อาปคฺตึนํ มุลาอวิสุตฺตํ รมฺมิเกน กมฺเมเน อกฺุเปเน จานารहेเน, รมฺเมเน สโมชานปริวาสํ เทติ, อรมฺเมเน มานคฺคํ เทติ, อรมฺเมเน อพฺเภติ. โส ภิกขเว ภิกขุ อวิสุตฺตํ คาสฺม อาปคฺตึหิ. (๒)

อธิ ปณ ภิกขเว ภิกขุ สัมพหุตา สัมมาทิเลสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ ปริมาณมฺปี อปริมาณมฺปี เอกนามมฺปี นานานามมฺปี สภาคมฺปี วิสภาคมฺปี ววตฺถิตมฺปี สมนินฺนมฺปี. โส สัมม คาสฺม อาปคฺตึนํ สโมชานปริวาสํ ยาจติ, ตสฺส สัมม คาสฺม อาปคฺตึนํ สโมชานปริวาสํ เทติ, โส ปริวตฺตํ อนฺตรา สัมพหุตา สัมมาทิเลสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ ปริมาณาย อปฺปจฺจนฺนํ. โส สัมม อนฺตรา อาปคฺตึนํ มุลาอวิสุตฺตํ ยาจติ, คํ สัมม อนฺตรา อาปคฺตึนํ มุลาอวิสุตฺตํ รมฺมิเกน กมฺเมเน อกฺุเปเน จานารहेเน, รมฺเมเน สโมชานปริวาสํ เทติ, อรมฺเมเน มานคฺคํ เทติ, อรมฺเมเน อพฺเภติ. โส ภิกขเว ภิกขุ อวิสุตฺตํ คาสฺม อาปคฺตึหิ. (๓)

มานตุคํ เทติ, อชฺมุเมเน อพฺเภติ. ไส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อวิสุทฺตโน คาหิ อาปคฺคฺหิ. (๖)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหุตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ: ปริมาณมฺปี
อปริมาณมฺปี เอกนามมฺปี นานานามมฺปี สภาคมฺปี วิสฺสภาคมฺปี วชฺศตมฺปี สมนฺนิทฺตมฺปี.
ไส สํฆํ คาสํ อาปคฺคฺนํ สโมธานปริวาสํ ยาจติ, คสฺสํ สํฆํ คาสํ อาปคฺคฺนํ
สโมธานปริวาสํ เทติ, ไส ปวิธนฺโต อนุตฺรา สํพหุตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณายปิ อปริมาณายปิ อปฺปฏิจฺจนฺนํ. ไส สํฆํ อนุตฺรา
อาปคฺคฺนํ มุทฺตยปฏิกสฺสํ ยาจติ, คํ สํฆํ อนุตฺรา อาปคฺคฺนํ มุทฺตย ปฏิกสฺสติ
ชฺมุเมเน กมฺเมเน อกฺุเปเน จานารहेเน, ชฺมุเมเน สโมธานปริวาสํ เทติ, อชฺมุเมเน
มานตุคํ เทติ, อชฺมุเมเน อพฺเภติ. ไส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อวิสุทฺตโน คาหิ อาปคฺคฺหิ. (๗)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหุตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ: ปริมาณมฺปี
อปริมาณมฺปี เอกนามมฺปี นานานามมฺปี สภาคมฺปี วิสฺสภาคมฺปี วชฺศตมฺปี สมนฺนิทฺตมฺปี.
ไส สํฆํ คาสํ อาปคฺคฺนํ สโมธานปริวาสํ ยาจติ, คสฺสํ สํฆํ คาสํ อาปคฺคฺนํ
สโมธานปริวาสํ เทติ, ไส ปวิธนฺโต อนุตฺรา สํพหุตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณายปิ อปริมาณายปิ ปฏิจฺจนฺนํ. ไส สํฆํ อนุตฺรา อาปคฺคฺนํ
มุทฺตยปฏิกสฺสํ ยาจติ, คํ สํฆํ อนุตฺรา อาปคฺคฺนํ มุทฺตย ปฏิกสฺสติ ชฺมุเมเน
กมฺเมเน อกฺุเปเน จานารहेเน, ชฺมุเมเน สโมธานปริวาสํ เทติ, อชฺมุเมเน มานตุคํ
เทติ, อชฺมุเมเน อพฺเภติ. ไส ภิกฺขเว ภิกฺขุ อวิสุทฺตโน คาหิ อาปคฺคฺหิ. (๘)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหุตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ: ปริมาณมฺปี
อปริมาณมฺปี เอกนามมฺปี นานานามมฺปี สภาคมฺปี วิสฺสภาคมฺปี วชฺศตมฺปี สมนฺนิทฺตมฺปี.
ไส สํฆํ คาสํ อาปคฺคฺนํ สโมธานปริวาสํ ยาจติ, คสฺสํ สํฆํ คาสํ อาปคฺคฺนํ
สโมธานปริวาสํ เทติ, ไส ปวิธนฺโต อนุตฺรา สํพหุตา สํฆาติเสสา อาปคฺติโย
อาปชฺชติ ปริมาณายปิ อปริมาณายปิ ปฏิจฺจนฺนํ อปฺปฏิจฺจนฺนํ. ไส
สํฆํ อนุตฺรา อาปคฺคฺนํ มุทฺตยปฏิกสฺสํ ยาจติ, คํ สํฆํ อนุตฺรา อาปคฺคฺนํ มุทฺตย

ปฏิภัสสตี ฐมิมิเกน กมุเมเน อกุปเปเน จานารเหเน, ฐมุเมเน สโมธานปริวาส เตติ, อฐมุเมเน
มานคค เตติ, อฐมุเมเน อพภะติ. โส ภิกขเว ภิกขุ อวิสสุทโธ ตาหิ อาปคคหิ. (๘)

มุตาย อวิสสุทธีนวก^๑ นิฐจิค.

๑๐. มุตายวิสสุทธีนวก^๒

[๑๘๓] อิท ปน ภิกขเว ภิกขุ สุมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคคิโย อาปชชติ: ปริมาณมบี
อปริมาณมบี ๑ เป ๑ วคคิตมบี สุมภินมบี. โส สัม คาส อาปคคิน สโมธาน-
ปริวาส ยาจติ, คสส สัม คาส อาปคคิน สโมธานปริวาส เตติ, โส ปวิธนโค
อนครา สุมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคคิโย อาปชชติ ปริมาณาย อปปฏิจณนุทาย
๑ เป ๑ ปริมาณาย ปฏิจณนุทาย ๑ เป ๑ ปริมาณาย ปฏิจณนุทายปี อปปฏิจ-
ณนุทายปี. โส สัม อนครา อาปคคิน มุตายปฏิภัสสน ยาจติ, ค สัม อนครา
อาปคคิน มุตาย ปฏิภัสสตี ฐมิมิเกน กมุเมเน อกุปเปเน จานารเหเน, ฐมุเมเน
สโมธานปริวาส เตติ, ฐมุเมเน มานคค เตติ, ฐมุเมเน อพภะติ. โส ภิกขเว ภิกขุ
วิสสุทโธ ตาหิ อาปคคหิ. (๑-๓)

อิท ปน ภิกขเว ภิกขุ สุมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคคิโย อาปชชติ: ปริมาณมบี
อปริมาณมบี ๑ เป ๑ วคคิตมบี สุมภินมบี. โส สัม คาส อาปคคิน สโมธาน-
ปริวาส ยาจติ, คสส สัม คาส อาปคคิน สโมธานปริวาส เตติ, โส ปวิธนโค
อนครา สุมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคคิโย อาปชชติ ปริมาณาย อปปฏิจณนุทาย
๑ เป ๑ ปริมาณาย ปฏิจณนุทาย ๑ เป ๑ ปริมาณาย ปฏิจณนุทายปี
อปปฏิจณนุทายปี. โส สัม อนครา อาปคคิน มุตายปฏิภัสสน ยาจติ, ค สัม
อนครา อาปคคิน มุตาย ปฏิภัสสตี ฐมิมิเกน กมุเมเน อกุปเปเน จานารเหเน,
ฐมุเมเน สโมธานปริวาส เตติ, ฐมุเมเน มานคค เตติ, ฐมุเมเน อพภะติ. โส ภิกขเว
ภิกขุ วิสสุทโธ ตาหิ อาปคคหิ. (๔-๖)

๑ อ. มุตาวิสสุทธีนวก

๒ อิท นวก ฌ.ม. ปิตุเถส อวิสสุทธีนวก อากค

ปริมาณมบี ๑ ปริมาณมบี ๑ เป ๑ วตติคตมบี สมนินมบี. โสหิ สัม คาส
 อาปคตัม สโมธานปริวาส ยาจิ, คตัส เม สโฆ คาส อาปคตัม สโมธานปริวาส
 อทาส, โสหิ ปริวสนโค อนุตรา สมนพหุตา สัมชาติเสสา อาปคติโย อาปชฐิ
 ปริมาณาย อปปฏิจจนนาย. โสหิ สัม อนุตรา อาปคตัม มุตตยปฏิกตัส
 ยาจิ, คัม ม สโฆ อนุตรา อาปคตัม มุตตย ปฏิกตัส อชมิเกน กมเม
 กุเปเน อฏจันนารเห, อชเมเน สโมธานปริวาส อทาส, โสหิ 'ปริวสามิ'ติ
 มณณมานโน อนุตรา สมนพหุตา สัมชาติเสสา อาปคติโย อาปชฐิ ปริมาณาย
 อปปฏิจจนนาย. โสหิ คตัม ภูมิมิ จิโต ปริมาอาปคตัม อนุตรา อาปคติโย
 สรามิ, อปราอาปคตัม อนุตรา อาปคติโย สรามิ, ยนุหนาท สัม ปริมาอาปคตัม
 อนุตรา อาปคตัมญจ อปราอาปคตัม อนุตรา อาปคตัมญจ มุตตยปฏิกตัส
 ยาจยมิ ชมิเกน กมเมเน อกุเปเน จันนารเห, ชเมเน สโมธานปริวาส,
 ชเมเน มานคตัม ชเมเน อพภานน"ติ. โส สัม ปริมาอาปคตัม อนุตรา
 อาปคตัมญจ อปราอาปคตัม อนุตรา อาปคตัมญจ มุตตยปฏิกตัส ยาจติ ชมิเกน
 กมเมเน อกุเปเน จันนารเห, ชเมเน สโมธานปริวาส, ชเมเน มานคตัม, ชเมเน
 อพภาน. คัม สโฆ ปริมาอาปคตัม อนุตรา อาปคตัมญจ อปราอาปคตัม อนุตรา
 อาปคตัมญจ มุตตย ปฏิกตัส ชมิเกน กมเมเน อกุเปเน จันนารเห, ชเมเน
 สโมธานปริวาส เทติ, ชเมเน มานคตัม เทติ, ชเมเน อพภเทติ. โส ภิกขเว ภิกขุ
 วิสุทโธ ตาหิ อาปคตัม. (๑)

อิช ปน ภิกขเว ภิกขุ สมนพหุตา สัมชาติเสสา อาปคติโย อาปชฐติ: ปริมาณมบี
 ๑ ปริมาณมบี ๑ เป ๑ วตติคตมบี สมนินมบี. โส สัม คาส อาปคตัม สโมธาน-
 ปริวาส ยาจติ, คตัส สโฆ คาส อาปคตัม สโมธานปริวาส เทติ, โส ปริวสนโค
 อนุตรา สมนพหุตา สัมชาติเสสา อาปคติโย อาปชฐติ ปริมาณาย ปฏิจจนนาย. โส
 สัม อนุตรา อาปคตัม มุตตยปฏิกตัส ยาจติ, คัม สโฆ อนุตรา อาปคตัม มุตตย
 ปฏิกตัส อชมิเกน กมเมเน กุเปเน อฏจันนารเห, อชเมเน สโมธานปริวาส
 เทติ, โส "ปริวสามิ"ติ มณณมานโน อนุตรา สมนพหุตา สัมชาติเสสา อาปคติโย

อาปชชติ ปริมาณาย ปฏิจจนนาย. ไส คตฺถิ ญมฺย จิโต ปริมาอาปคฺคํ
 อนุตรา อาปคฺคิโย สฺวติ, อปฺราอาปคฺคํ อนุตรา อาปคฺคิโย สฺวติ, คตฺถ เหวํ โหติ
 “อหํ ไส สํพหุตา สํชาติเสสา อาปคฺคิโย อาปชชติ ปริมาณมฺปี อปริมาณมฺปี ฯ เป ๖
 ววคฺคิตมฺปี สมนฺนิมฺปี. ไสหํ คตฺถ อาปคฺคํ สโมธานปริวาสํ ยาจํ, คตฺถ
 เม สฺวติ คตฺถ อาปคฺคํ สโมธานปริวาสํ อทาสิ, ไสหํ ปริวสฺสโต อนุตรา
 สํพหุตา สํชาติเสสา อาปคฺคิโย อาปชชติ ปริมาณาย. ไสหํ คตฺถ อนุตรา
 อาปคฺคํ มุทายปฏิกตฺถํ ยาจํ, คํ มํ สฺวติ อนุตรา อาปคฺคํ มุทาย ปฏิกตฺถิ
 อชฺหมิเกน กมฺเมเน กุปฺเปเน อญฺจนาเรเน, อชฺหมเเน สโมธานปริวาสํ อทาสิ, ไสหํ
 “ปริวาสํ”ติ มณฺเณมาโน อนุตรา สํพหุตา สํชาติเสสา อาปคฺคิโย อาปชชติ
 ปริมาณาย ปฏิจจนนาย. ไสหํ คตฺถิ ญมฺย จิโต ปริมาอาปคฺคํ อนุตรา
 อาปคฺคิโย สฺวามิ, อปฺราอาปคฺคํ อนุตรา อาปคฺคิโย สฺวามิ, ยนฺนุนาหํ คตฺถ
 ปริมาอาปคฺคํ อนุตรา อาปคฺคํ อนุตรา อาปคฺคํ อนุตรา อาปคฺคํ อนุตรา อาปคฺคํ อนุตรา
 ปฏิกตฺถํ ยาจญํ อชฺหมิเกน กมฺเมเน อกุปฺเปเน จานาเรเน, อชฺหมเเน สโมธานปริวาสํ,
 อชฺหมเเน มานคฺคํ, อชฺหมเเน อพฺภานํ”ติ. ไส คตฺถ ปริมาอาปคฺคํ อนุตรา อาปคฺคํ อนุตรา
 อปฺราอาปคฺคํ อนุตรา อาปคฺคํ อนุตรา มุทายปฏิกตฺถํ ยาจติ อชฺหมิเกน กมฺเมเน
 อกุปฺเปเน จานาเรเน, อชฺหมเเน สโมธานปริวาสํ, อชฺหมเเน มานคฺคํ, อชฺหมเเน อพฺภานํ.
 คํ สฺวติ ปริมาอาปคฺคํ อนุตรา อาปคฺคํ อนุตรา อปฺราอาปคฺคํ อนุตรา อาปคฺคํ อนุตรา
 มุทาย ปฏิกตฺถิ อชฺหมิเกน กมฺเมเน อกุปฺเปเน จานาเรเน, อชฺหมเเน สโมธานปริวาสํ
 เทติ, อชฺหมเเน มานคฺคํ เทติ, อชฺหมเเน อพฺภเทติ. ไส ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิสฺสุทฺธิ คาหิ
 อาปคฺคํ. (๒)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สํพหุตา สํชาติเสสา อาปคฺคิโย อาปชชติ ปริมาณมฺปี
 อปริมาณมฺปี เอกนามมฺปี นานานามมฺปี สภาคมฺปี วิสฺสภาคมฺปี ววคฺคิตมฺปี สมนฺนิมฺปี.
 ไส คตฺถ คตฺถ อาปคฺคํ สโมธานปริวาสํ ยาจติ, คตฺถ สฺวติ คตฺถ อาปคฺคํ
 สโมธานปริวาสํ เทติ, ไส ปริวสฺสโต อนุตรา สํพหุตา สํชาติเสสา อาปคฺคิโย
 อาปชชติ ปริมาณาย ปฏิจจนนาย อปฺปฏิจจนนาย. ไส คตฺถ อนุตรา อาปคฺคํ
 มุทายปฏิกตฺถํ ยาจติ, คํ สฺวติ อนุตรา อาปคฺคํ มุทาย ปฏิกตฺถิ อชฺหมิเกน กมฺเมเน

กุปเปเน อฏฺฐาณารเห, อธมฺเมเน สโมธานปริวาสํ เทติ, โส “ปริวาสัม” ติ มณฺเฑมาโน ๑ เป ๑ ธมฺเมเน สโมธานปริวาสํ เทติ, ธมฺเมเน มานคฺคํ เทติ, ธมฺเมเน อพฺพะเทติ. โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิสฺสุทฺโธ ตาหิ อาปคฺคํหิ. (๓)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ: ปริมาณมฺปิ อปริมาณมฺปิ ๑ เป ๑ วคฺคณฺติมฺปิ สมนฺนิทฺมฺปิ. โส สัมมํ คาสํ อาปคฺคํ สโมธานปริวาสํ ยาจติ, คสฺสํ สโม คาสํ อาปคฺคํ สโมธานปริวาสํ เทติ, โส ปริวสนฺโต อนฺตรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ อปริมาณานาโย อปฺปฏิจฺจนฺนาโย ๑ เป ๑ อปริมาณานาโย ปฏิจฺจนฺนาโย ๑ เป ๑ อปริมาณานาโย ปฏิจฺจนฺนาโยปิ อปฺปฏิจฺจนฺนาโยปิ ๑ เป ๑ ปริมาณานาโยปิ อปริมาณานาโยปิ อปฺปฏิจฺจนฺนาโย. โส สัมมํ อนฺตรา อาปคฺคํ มฺตายปฏิกถฺสํ ยาจติ. คํ สโม อนฺตรา อาปคฺคํ มฺตาย ปฏิกถฺสํ อธมฺมิเกน กมฺเมเน กุปเปเน อฏฺฐาณารเห, อธมฺเมเน สโมธานปริวาสํ เทติ, โส “ปริวาสัม” ติ มณฺเฑมาโน ๑ เป ๑ ธมฺเมเน สโมธานปริวาสํ เทติ, ธมฺเมเน มานคฺคํ เทติ, ธมฺเมเน อพฺพะเทติ. โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิสฺสุทฺโธ ตาหิ อาปคฺคํหิ. (๔-๖)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ ปริมาณมฺปิ อปริมาณมฺปิ ๑ เป ๑ วคฺคณฺติมฺปิ สมนฺนิทฺมฺปิ. โส สัมมํ คาสํ อาปคฺคํ สโมธานปริวาสํ ยาจติ, คสฺสํ สโม คาสํ อาปคฺคํ สโมธานปริวาสํ เทติ, โส ปริวสนฺโต อนฺตรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ ปริมาณานาโยปิ อปริมาณานาโยปิ ปฏิจฺจนฺนาโย. โส สัมมํ อนฺตรา อาปคฺคํ มฺตายปฏิกถฺสํ ยาจติ, คํ สโม อนฺตรา อาปคฺคํ มฺตาย ปฏิกถฺสํ อธมฺมิเกน กมฺเมเน กุปเปเน อฏฺฐาณารเห, อธมฺเมเน สโมธานปริวาสํ เทติ, โส “ปริวาสัม” ติ มณฺเฑมาโน อนฺตรา สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ ปริมาณานาโยปิ อปริมาณานาโยปิ ปฏิจฺจนฺนาโย. โส คสฺมิ ภูมฺปิ จิโต ปุริมาอาปคฺคํ อนฺตรา อาปคฺติโย สรรคิ, อปรอาปคฺคํ อนฺตรา อาปคฺติโย สรรคิ, คสฺสํ เอวํ โหติ “อหํ โข สัมพหุตา สัมมาทิเสสา อาปคฺติโย อาปชฺชติ ปริมาณมฺปิ อปริมาณมฺปิ ๑ เป ๑ วคฺคณฺติมฺปิ สมนฺนิทฺมฺปิ. โส สัมมํ คาสํ อาปคฺคํ สโมธานปริวาสํ ยาจติ, คสฺสํ เม สโม คาสํ อาปคฺคํ

สโมธานปริวาส อทาสี, โสฬส ปวิธนโค อนุตรา สัมพหุตา สัมชาติเสถา อาปคฺติโย
 อาปชฺชิตี ปริมาณายปี อปริมาณายปี ปฏิญจนาย. โสฬส สัม อนุตรา อาปคฺตํ
 มุทายปฏิภตฺตํ ยาจํ, คํ มํ สโม อนุตรา อาปคฺตํ มุทาย ปฏิภตฺติ อหฺมิกเณ
 กมฺเมน กุปฺเปน อญฺจานารเห, อหฺมิกเณ สโมธานปริวาส อทาสี, โสฬส “ปวิธาม”ติ
 มณฺณมาโน อนุตรา สัมพหุตา สัมชาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺชิตี ปริมาณายปี
 อปริมาณายปี ปฏิญจนาย. โสฬส ศคฺมิ ญฺมียํ จิโต ปริมาอาปคฺตํ อนุตรา
 อาปคฺติโย สรามิ, อปราอาปคฺตํ อนุตรา อาปคฺติโย สรามิ, ยนฺนุนาหํ สัม
 ปริมาอาปคฺตํ อนุตรา อาปคฺตํญจ อปราอาปคฺตํ อนุตรา อาปคฺตํญจ มุทาย-
 ปฏิภตฺตํ ยาจยํ อหฺมิกเณ กมฺเมน อกุปฺเปน จานารเห, อหฺมิกเณ สโมธานปริวาส,
 อหฺมิกเณ มานคฺคํ, อหฺมิกเณ อพฺภาน”ติ. โสฬส สัม ปริมาอาปคฺตํ อนุตรา
 อาปคฺตํญจ อปราอาปคฺตํ อนุตรา อาปคฺตํญจ มุทายปฏิภตฺตํ ยาจติ,
 อหฺมิกเณ กมฺเมน อกุปฺเปน จานารเห, อหฺมิกเณ สโมธานปริวาส, อหฺมิกเณ มานคฺคํ,
 อหฺมิกเณ อพฺภาน. คํ สโม ปริมาอาปคฺตํ อนุตรา อาปคฺตํญจ อปราอาปคฺตํ
 อนุตรา อาปคฺตํญจ มุทาย ปฏิภตฺติ อหฺมิกเณ กมฺเมน อกุปฺเปน จานารเห,
 อหฺมิกเณ สโมธานปริวาส เทติ, อหฺมิกเณ มานคฺคํ เทติ, อหฺมิกเณ อพฺภติ. โสฬ
 ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิสฺสุทฺโธ คาหิ อาปคฺคํ. (๘)

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ สัมพหุตา สัมชาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺชิตี ปริมาณายปี
 อปริมาณายปี ๖ เป ๖ วตฺถุคฺคํ สัมภินนํ. โสฬส คาสํ อาปคฺตํ สโมธาน-
 ปริวาส ยาจติ. ศคฺส สโม คาสํ อาปคฺตํ สโมธานปริวาส เทติ, โสฬส ปวิธนโค
 อนุตรา สัมพหุตา สัมชาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺชิตี ปริมาณายปี อปริมาณายปี
 ปฏิญจนายปี อปริมาณายปี. โสฬส สัม อนุตรา อาปคฺตํ มุทายปฏิภตฺตํ
 ยาจติ, คํ สโม อนุตรา อาปคฺตํ มุทาย ปฏิภตฺติ อหฺมิกเณ กมฺเมน กุปฺเปน
 อญฺจานารเห, อหฺมิกเณ สโมธานปริวาส เทติ, โสฬส “ปวิธาม”ติ มณฺณมาโน
 อนุตรา สัมพหุตา สัมชาติเสถา อาปคฺติโย อาปชฺชิตี ปริมาณายปี อปริมาณายปี ปฏิ-
 จฺจนายปี อปริมาณายปี. โสฬส ศคฺมิ ญฺมียํ จิโต ปริมาอาปคฺตํ อนุตรา อาปคฺติโย
 สรามิ, อปราอาปคฺตํ อนุตรา อาปคฺติโย สรามิ. ศคฺส เอวํ โหติ “อหํ ไซ สัมพหุตา

ธัมมาทีเสสา อาปคฺติโย อาปชฺฐี ปริมาณมฺปี อปริมาณมฺปี เอกนามมฺปี นานานามมฺปี
 สภาคมฺปี วิธภากมฺปี วคฺคิตมฺปี สมนฺนิมฺมฺปี. โสหํ ธัมมํ คาสํ อาปคฺคินํ สโมธานปริวาสํ
 ยาจํ, คตฺถ เม ธัมโม คาสํ อาปคฺคินํ สโมธานปริวาสํ อทาสี, โสหํ ปวิวธฺนโต อนฺตฺรา
 สัมพหฺรดา ธัมมาทีเสสา อาปคฺติโย อาปชฺฐี ปริมาณมฺปี อปริมาณมฺปี ปฏิจ-
 จฺจนมฺปี อปฺปฏิจจจนมฺปี. โสหํ ธัมมํ อนฺตฺรา อาปคฺคินํ มฺตายปฏิกสฺสณํ ยาจํ,
 คํ มํ ธัมโม อนฺตฺรา อาปคฺคินํ มฺตาย ปฏิกสฺสติ อรมฺมิเกน กมฺเมเน กุปฺเปเน อญฺ्ञาหารเหเน,
 อรมฺเมเน สโมธานปริวาสํ อทาสี, โสหํ 'ปวิวธฺมํ'ติ มณฺณมาโน อนฺตฺรา
 สัมพหฺรดา ธัมมาทีเสสา อาปคฺติโย อาปชฺฐี ปริมาณมฺปี อปริมาณมฺปี ปฏิจ-
 จฺจนมฺปี อปฺปฏิจจจนมฺปี. โสหํ คตฺถิ ญฺมียํ จิโต ปุริมาอาปคฺคินํ อนฺตฺรา
 อาปคฺติโย สวามิ, อปฺราอาปคฺคินํ อนฺตฺรา อาปคฺติโย สวามิ, ยนฺนุนาหํ ธัมมํ
 ปุริมาอาปคฺคินํ อนฺตฺรา อาปคฺคินญจ อปฺราอาปคฺคินํ อนฺตฺรา อาปคฺคินญจ มฺตาย-
 ปฏิกสฺสณํ ยาจเยยฺยํ อรมฺมิเกน กมฺเมเน อกุปฺเปเน จาหารเหเน, อรมฺเมเน สโมธานปริวาสํ,
 อรมฺเมเน มานคฺคํ, อรมฺเมเน อพฺภานํ'ติ. โสหํ ธัมมํ ปุริมาอาปคฺคินํ อนฺตฺรา อาปคฺคินญจ
 อปฺราอาปคฺคินํ อนฺตฺรา อาปคฺคินญจ มฺตายปฏิกสฺสณํ ยาจคฺติ อรมฺมิเกน กมฺเมเน
 อกุปฺเปเน จาหารเหเน, อรมฺเมเน สโมธานปริวาสํ, อรมฺเมเน มานคฺคํ, อรมฺเมเน อพฺภานํ.
 คํ ธัมโม ปุริมาอาปคฺคินํ อนฺตฺรา อาปคฺคินญจ อปฺราอาปคฺคินํ อนฺตฺรา อาปคฺคินญจ
 มฺตาย ปฏิกสฺสติ อรมฺมิเกน กมฺเมเน อกุปฺเปเน จาหารเหเน, อรมฺเมเน สโมธานปริวาสํ
 เทติ, อรมฺเมเน มานคฺคํ เทติ, อรมฺเมเน อพฺภเทติ. โสหํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ วิสฺสํสโร คาหิ
 อาปคฺคิหิ. (๘)

สัมมัจจุยกฺขนฺธโก นิฏฺฐิจิโต คคฺติโย.

ตสฺสสุทฺธานํ

อปฺปฏิจจจนนา เอกาห-
 ปณฺจาหปกฺขทสฺสนํ

ทฺวํหํ ตีหํ จตุหํ จ,
 อาปคฺติมาห มหามฺนิ.

สุทฺธชนโต วิพฺภกฺชนโต

ปริมาณมฺขํ เทว ภิกฺขุ

คคฺคธ สณฺณิโน เทว ยถา

เวมตฺติกา คเถว จ.

มตตฤทธาน จ โท
 โท จอ ตฤทธาน

ตฤทธาน

คจจ จ อจจ จอ
 จจจจจจจจจจจจ

จจ จจจจจจ จ
 จจจจจจจจ จจจจจจ

จจจจจจ จจจจจจ
 จจจจจจจจจจ

จจจจจจจจจจจจ
 จจจจ จจจจจจจจจจ

จจจจจจจจจจจจ จจจจจจ

๔. สัมตถกฺขนฺธก

๑. สัมมุขาวินย

[๓๕๕] เตน ฅมเยน พุทโธ ภควา ต้าวตฺถิยํ วิหริติ เขตฺวเน อนนาลปฺปณฺทิกถสฺส
 อารามเ. เตน โห ปน ฅมเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อสฺมมุขํภฺภูตํ ภิกฺขุณํ ภมฺมานิ
 กโรนฺทิตฺติ คฺขชฺชนํมฺปํ นียสฺสํมฺปํ ปพฺพาชนํมฺปํ ปฏิสารณํมฺปํ อุกฺกเขปนํมฺปํ. เอ เต
 ภิกฺขุ อปฺปํจฺจนา ๑ เป ๑ เต อฺรชฺชฌายนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ “ถลํหิ นาม
 ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อสฺมมุขํภฺภูตํ ภิกฺขุณํ ภมฺมานิ ภริสฺสํนฺติ คฺขชฺชนํมฺปํ นียสฺสํมฺปํ
 ปพฺพาชนํมฺปํ ปฏิสารณํมฺปํ อุกฺกเขปนํมฺปํ”ติ. อถ โห เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺคํ
 อารโหเสถ. สจฺจํ ภริ ภิกฺขเว ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อสฺมมุขํภฺภูตํ ภิกฺขุณํ ภมฺมานิ
 กโรนฺทิตฺติ คฺขชฺชนํมฺปํ นียสฺสํมฺปํ ปพฺพาชนํมฺปํ ปฏิสารณํมฺปํ อุกฺกเขปนํมฺปํติ.
 สจฺจํ ภควาติ. วิหริหิ พุทโธ ภควา: อนนฺจฺจนฺทิกํ ภิกฺขเว เตสํ โมชปฺริสํ
 อนนฺจฺจนฺทิกํ อปฺปฏฺฐิรํ อสฺสํมฺกํ อกปฺปิยํ อกรณํ. ถลํหิ นาม เต ภิกฺขเว
 โมชปฺริสํ อสฺมมุขํภฺภูตํ ภิกฺขุณํ ภมฺมานิ ภริสฺสํนฺติ คฺขชฺชนํมฺปํ นียสฺสํมฺปํ
 ปพฺพาชนํมฺปํ ปฏิสารณํมฺปํ อุกฺกเขปนํมฺปํ. เนถํ ภิกฺขเว อปฺปสํนํนํ วา
 ปสํทาย ๑ เป ๑ วิหริหิควา ๑ เป ๑ ชมฺมํ ถลํ ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ:
 น ภิกฺขเว อสฺมมุขํภฺภูตํ ภิกฺขุณํ ภมฺมํ กาคพฺพํ คฺขชฺชนํ วา นียสฺสํ วา ปพฺพาชนํ วา
 ปฏิสารณํ วา อุกฺกเขปนํ วา; โย ภเวยฺย อาปคฺติ ทุคฺคฏฺฐสฺ.

[๓๘๖] อรุมวาทิ ปุคฺคโต, อรุมวาทิ สัมพหุตา, อรุมวาทิ สัมโฆ, รุมวาทิ ปุคฺคโต, รุมวาทิ สัมพหุตา, รุมวาทิ สัมโฆ.

กณฺหปฺกฺขณวก

[๓๘๗] อรุมวาทิ ปุคฺคโต รุมวาทิ ปุคฺคตํ สญฺญาเปติ นิชฺฌาเปติ เปกฺเขติ
อนฺเปกฺเขติ ทสฺสํเตติ อนฺทสฺสํเตติ “อํ รุมํ, อํ วินโย, อิทํ สํคฺคฺกฺกํ, อิมํ

คณฺหาหิ, อิมํ โรเจหํ”ติ. เหวญฺเจตํ อธิกรณํ วูปสํมตฺติ, อธมฺเมเน วูปสํมตฺติ
 สัมมุขานีนยปฏฺฐูปเกณ. (๑)

อธมฺมวาทํ ปุคฺคโต ธมฺมวาทํ สัมพหุเต สณฺญาเปตฺติ นิชฺฌาเปตฺติ เปกฺกเชตฺติ
 อนฺุเปกฺกเชตฺติ ทสฺสเถตฺติ อนฺุทสฺสเถตฺติ “อโย ธมฺโม, อโย วิณฺโย, อิทํ สคฺคธฺมฺมํ, อิมํ
 คณฺหุ, อิมํ โรเจหํ”ติ. เหวญฺเจตํ อธิกรณํ วูปสํมตฺติ, อธมฺเมเน วูปสํมตฺติ
 สัมมุขานีนยปฏฺฐูปเกณ. (๒)

อธมฺมวาทํ ปุคฺคโต ธมฺมวาทํ สัม สณฺญาเปตฺติ นิชฺฌาเปตฺติ เปกฺกเชตฺติ อนฺุเปกฺกเชตฺติ
 ทสฺสเถตฺติ อนฺุทสฺสเถตฺติ “อโย ธมฺโม, อโย วิณฺโย, อิทํ สคฺคธฺมฺมํ, อิมํ คณฺหาหิ, อิมํ
 โรเจหํ”ติ. เหวญฺเจตํ อธิกรณํ วูปสํมตฺติ, อธมฺเมเน วูปสํมตฺติ สัมมุขานีนยปฏฺฐ-
 ูปเกณ. (๓)

อธมฺมวาทํ สัมพหุตา ธมฺมวาทํ ปุคฺคตํ สณฺญาเปตฺติ นิชฺฌาเปตฺติ เปกฺกเชตฺติ
 อนฺุเปกฺกเชตฺติ ทสฺสเถตฺติ อนฺุทสฺสเถตฺติ “อโย ธมฺโม, อโย วิณฺโย, อิทํ สคฺคธฺมฺมํ, อิมํ
 คณฺหาหิ, อิมํ โรเจหํ”ติ. เหวญฺเจตํ อธิกรณํ วูปสํมตฺติ, อธมฺเมเน วูปสํมตฺติ
 สัมมุขานีนยปฏฺฐูปเกณ. (๔)

อธมฺมวาทํ สัมพหุตา ธมฺมวาทํ สัมพหุเต สณฺญาเปตฺติ นิชฺฌาเปตฺติ เปกฺกเชตฺติ
 อนฺุเปกฺกเชตฺติ ทสฺสเถตฺติ อนฺุทสฺสเถตฺติ “อโย ธมฺโม, อโย วิณฺโย, อิทํ สคฺคธฺมฺมํ, อิมํ
 คณฺหุ, อิมํ โรเจหํ”ติ. เหวญฺเจตํ อธิกรณํ วูปสํมตฺติ, อธมฺเมเน
 วูปสํมตฺติ สัมมุขานีนยปฏฺฐูปเกณ. (๕)

อธมฺมวาทํ สัมพหุตา ธมฺมวาทํ สัม สัมพหุเต สณฺญาเปตฺติ นิชฺฌาเปตฺติ เปกฺกเชตฺติ
 อนฺุเปกฺกเชตฺติ ทสฺสเถตฺติ อนฺุทสฺสเถตฺติ “อโย ธมฺโม, อโย วิณฺโย, อิทํ สคฺคธฺมฺมํ, อิมํ
 คณฺหุ, อิมํ โรเจหํ”ติ. เหวญฺเจตํ อธิกรณํ วูปสํมตฺติ, อธมฺเมเน วูปสํมตฺติ
 สัมมุขานีนยปฏฺฐูปเกณ. (๖)

อธมฺมวาทิ ตัโฆ ธมฺมวาทิ ปุคฺคํ สณฺณปาเปติ นิชฺฌาเปติ เปกฺเขติ อนฺุเปกฺเขติ
ทสฺสเถติ อนฺุทสฺสเถติ “อโย ธมฺโม, อโย วินโย, อิทํ สคฺคกฺกาสํ, อิมํ คณฺหาหิ, อิมํ
โรเจหิ”ติ. เอวญฺเจตํ อธิกรณํ วุပ္สํมตฺติ, อธมฺเมณ วุပ္สํมตฺติ สํมฺมุขาวินยปฺปฏิ-
รูปเกณ. (๑)

อธมฺมวาทิ ตัโฆ ธมฺมวาทิ สํพหุเต สณฺณปาเปติ นิชฺฌาเปติ เปกฺเขติ อนฺุเปกฺเขติ
ทสฺสเถติ อนฺุทสฺสเถติ “อโย ธมฺโม, อโย วินโย, อิทํ สคฺคกฺกาสํ, อิมํ คณฺหุ, อิมํ
โรเจธา”ติ. เอวญฺเจตํ อธิกรณํ วุပ္สํมตฺติ, อธมฺเมณ วุပ္สํมตฺติ สํมฺมุขาวินยปฺปฏิ-
รูปเกณ. (๒)

อธมฺมวาทิ ตัโฆ อธมฺมวาทิ สํฆํ สณฺณปาเปติ นิชฺฌาเปติ เปกฺเขติ อนฺุเปกฺเขติ
ทสฺสเถติ อนฺุทสฺสเถติ “อโย ธมฺโม, อโย วินโย, อิทํ สคฺคกฺกาสํ, อิมํ คณฺหุ, อิมํ
โรเจธา”ติ. เอวญฺเจตํ อธิกรณํ วุပ္สํมตฺติ, อธมฺเมณ วุပ္สํมตฺติ สํมฺมุขาวินยปฺปฏิ-
รูปเกณ. (๓)

กณฺหปฏฺชนวกํ นิฏฺฐิตํ.

สํกฺกปฏฺชนวก

[๑๘๘] ธมฺมวาทิ ปุคฺคโต อธมฺมวาทิ ปุคฺคํ สณฺณปาเปติ นิชฺฌาเปติ เปกฺเขติ
อนฺุเปกฺเขติ ทสฺสเถติ อนฺุทสฺสเถติ “อโย ธมฺโม, อโย วินโย, อิทํ สคฺคกฺกาสํ, อิมํ
คณฺหาหิ, อิมํ โรเจหิ”ติ. เอวญฺเจตํ อธิกรณํ วุပ္สํมตฺติ, ธมฺเมณ วุပ္สํมตฺติ
สํมฺมุขาวินยเณ. (๑)

ธมฺมวาทิ ปุคฺคโต อธมฺมวาทิ สํพหุเต สณฺณปาเปติ นิชฺฌาเปติ เปกฺเขติ
อนฺุเปกฺเขติ ทสฺสเถติ อนฺุทสฺสเถติ “อโย ธมฺโม, อโย วินโย, อิทํ สคฺคกฺกาสํ, อิมํ
คณฺหุ, อิมํ โรเจธา”ติ. เอวญฺเจตํ อธิกรณํ วุပ္สํมตฺติ, ธมฺเมณ วุပ္สํมตฺติ
สํมฺมุขาวินยเณ. (๒)

[illegible]

มยหิ ภาเค เอกทโหติ ‘ยมนุนาหิ สัมมุตตํ เสนาสนญจ ปณฺญาเปยฺยํ, ภคฺตานิ จ
อฺทฺทิสฺสยฺยหิ, อิจฺฉามหิ ภาเค สัมมุตตํ เสนาสนญจ ปณฺญาเปตฺว, ภคฺตานิ จ
อฺทฺทิสฺสยฺยหิ’ติ. ตาธุ ตาธุ ทพฺพ, เตนฺหิ คุวํ ทพฺพ สัมมุตตํ เสนาสนญจ ปณฺญาเปหิ,
ภคฺตานิ จ อฺทฺทิสฺสาหิ. “เอวํ ภาเค”ติ โข อายสฺมา ทพฺโพ มถฺตปฺปฺโต ภควโต
ปจฺจุตฺตํ. อถ โข ภควา เอกสฺมี นินทาเน เอกสฺมี ปกรเณ ชมฺมํ กถํ ภควา
ภิกฺขุ อามนฺเตสฺส: เตนฺหิ ภิกฺขเว ตัสฺไม ทพฺพํ มถฺตปฺปฺตํ เสนาสนปณฺญาปกญจ
ภคฺคฺทเทสฺสญจ สัมมมฺนฺคฺ. เอวญจ ปน ภิกฺขเว สัมมมฺนฺคฺทพฺโพ, ปจฺมํ ทพฺโพ
ยาจิตฺทพฺโพ, ยาจิตฺวา พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺวิเณ ตัสฺไม ญาเปตฺทพฺโพ-

[๑๙๐] “สุณฺหาตุ เม ภาเค ตัสฺไม, ยถิ สัมมุตตํ ปคฺตกถํ, ตัสฺไม อายสฺมณฺคํ
ทพฺพํ มถฺตปฺปฺตํ เสนาสนปณฺญาปกญจ ภคฺคฺทเทสฺสญจ สัมมมฺนฺคฺ, เอวํ ญตฺติ.

สุณฺหาตุ เม ภาเค ตัสฺไม, ตัสฺไม อายสฺมณฺคํ ทพฺพํ มถฺตปฺปฺตํ เสนาสนปณฺญาปกญจ
ภคฺคฺทเทสฺสญจ สัมมมฺนฺคฺ, ยถฺสํ อายสฺมณฺคํ ชมฺมํ อายสฺมณฺคํ ทพฺพสฺส มถฺตปฺปฺตสฺส
เสนาสนปณฺญาปกสฺส จ ภคฺคฺทเทสฺสสฺส จ สัมมมฺคฺ, โส คุณฺหสฺส; ยถฺสํ นกฺชมฺคฺ,
โส ภาเตยฺย.

สम्मมฺคํ ตัสฺไม อายสฺมา ทพฺโพ มถฺตปฺปฺโต เสนาสนปณฺญาปกโก จ ภคฺคฺทเทสฺสโก จ,
ชมฺมํ สัมมุตตํ, คตฺวา คุณฺหิ. เอวเมตํ ชารยามี”ติ.

[๑๙๑] สम्मมฺคํ จ ปนฺยาตฺวา ทพฺโพ มถฺตปฺปฺโต สภาคานํ ภิกฺขุณํ เอกชฺฌํ
เสนาสนํ ปณฺญาเปติ, ยะ เต ภิกฺขุ สํกฺคตฺตภา, เตสํ เอกชฺฌํ เสนาสนํ
ปณฺญาเปติ “เต อญฺจมณฺณํ สํกฺคตฺตํ สํกฺคยิสฺสํ”ติ. ยะ เต ภิกฺขุ วัณฺชชรา,
เตสํ เอกชฺฌํ เสนาสนํ ปณฺญาเปติ “เต อญฺจมณฺณํ วัณฺชํ วัณฺจจฺฉิสฺสํ”ติ. ยะ
เต ภิกฺขุ ชมฺมกถิกา, เตสํ เอกชฺฌํ เสนาสนํ ปณฺญาเปติ “เต อญฺจมณฺณํ ชมฺมํ
สํกฺคยิสฺสํ”ติ. ยะ เต ภิกฺขุ ฌายินี, เตสํ เอกชฺฌํ เสนาสนํ ปณฺญาเปติ
“เต อญฺจมณฺณํ น พฺยาพาสิสฺสํ”ติ. ยะ เต ภิกฺขุ ติวรฺจฺฉานกถิกา

กายทพฺพิพฺพหุตา^๑ วิหรณฺติ, เสดมฺปิ เอกขณฺมึ เสดนาถน ปณฺณาเปติ “อิมายมฺปิเม
 อายสฺมฺนโต รติยา อจฺจนฺตํ”^๒ติ. เยปิ เต ภิกฺขุ วิกาเถ อากฺขณฺติ, เสดมฺปิ
 เตโฆธาคุํ สฺมาปชฺชิตฺวา เตเนว อาโลเกน เสดนาถํ ปณฺณาเปติ, อมฺปิสฺสุ ภิกฺขุ
 สจฺจิจฺจุ วิกาเถ อากฺขณฺติ “มยํ อายสฺมฺนโต ทพฺพสฺส มตฺตปฺปคฺคสฺส อิทฺธิปาฏิหาริยํ
 ปตฺติสฺสํ”^๓ติ.

เต อายสฺมฺนคํ ทพฺพํ มตฺตปฺปคํ อปฺสํกมิตฺวา เอวํ วทนฺติ “อมฺหากํ อากฺโข
 ทพฺพ เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ”^๔ติ. เต อายสฺมา ทพฺโพ มตฺตปฺปคโต เอวํ วเทติ
 “กตฺถ อายสฺมฺนตา อิจฺจนฺติ, กตฺถ ปณฺณาเปมฺ”^๕ติ. เต สจฺจิจฺจุ ทูเร อปทิสฺสนฺติ
 “อมฺหากํ อากฺโข ทพฺพ คิขฺณญฺญเฐ ปพฺพเต เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ, อมฺหากํ อากฺโข
 ทพฺพ^๖ โจรปฺปปาเต เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ, อมฺหากํ อากฺโข ทพฺพ อิตฺธิคฺคิปลฺลเส
 กภาพสฺสิดายํ เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ, อมฺหากํ อากฺโข ทพฺพ เวการปฺลเส สจฺจปณฺณิกุหายํ
 เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ, อมฺหากํ อากฺโข ทพฺพ สํคฺวเน สจฺจปณฺณิกปพฺภาเว
 เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ, อมฺหากํ อากฺโข ทพฺพ โคตมกฺกนฺทรายํ”^๖ เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ,
 อมฺหากํ อากฺโข ทพฺพ คินฺนทกฺกนฺทรายํ^๗ เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ, อมฺหากํ อากฺโข
 ทพฺพ กโปตกนฺทรายํ^๘ เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ, อมฺหากํ อากฺโข ทพฺพ คโปทารามเ
 เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ, อมฺหากํ อากฺโข ทพฺพ ชฺวณฺมพฺพเน เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ,
 อมฺหากํ อากฺโข ทพฺพ มทฺตทกฺกนฺทรายํ มิคทาเย เสดนาถํ ปณฺณาเปหิ”^๙ติ.

เศถํ อายสฺมา ทพฺโพ มตฺตปฺปคโต เตโฆธาคุํ สฺมาปชฺชิตฺวา อญฺญาณาย
 ปฺรโต ปฺรโต คจฺจนฺติ. เสดมฺปิ เตเนว อาโลเกน อายสฺมฺนโต ทพฺพสฺส มตฺตปฺปคสฺส
 ปิฏฺฐิจิตฺโต ปิฏฺฐิจิตฺโต คจฺจนฺติ. เสดํ อายสฺมา ทพฺโพ มตฺตปฺปคโต เอวํ เสดนาถํ
 ปณฺณาเปติ “อโย มณฺโฆ, อิทํ ปิฏฺฐํ, อโย ภิสฺส, อิทํ พิมฺโพหนํ^{๑๐}, อิทํ วจฺจญฺจํ,
 อิทํ ปตฺตํวญฺจํ, อิทํ ปาณํ, อิทํ ปริโฆณํ, อโย กตฺตรทณฺโฆ, อิทํ สํชฺชสฺส

๑ ต. กายทพฺพิพฺพหุตา

๓ ก. โคตมกนฺทรายํ

๕ อ. คโปตกนฺทรายํ

๒ ทพฺพาคิ ปทํ สทฺทพฺพคฺค น ทิตฺตติ. เอวมฺปรี

๔ อ. คินฺนทกนฺทรายํ

๖ ฉ. ม. พิมฺโพหนํ

กติกัดณจัน, อิมิ กาดิ ปวิธิตพพ, อิมิ กาดิ นิภษมิคพพ”ติ. เคต อายธมา
ทพโพ มลลตปคโต เอว เสนาสนิ ปณณาเปคฺวา ปุนเทว เวพฺพนํ ปจฺจจากจฺนติ.

[๑๙๒] เคนไซ ปน สัมเยน เมคฺติยภุมมชกา^๑ ภิกฺขุ นวกา เจว โหณฺติ
อปปปณณานิ จ, ยานิ สัมมตํ ตามกานิ เสนาสนานิ, ตานิ เคตํ ปาปฺพนฺติ
ตามกานิ จ ภคฺตานิ. เคนไซ ปน สัมเยน ราชคฺเห มนุสฺสา อิจฺฉนฺติ เถรานิ
ภิกฺขุณฺ อภิสงฺขาริกํ ทาคํ สัมปิมีเปี เคตมปิ อุตฺตรภคฺมปิ. เมคฺติยภุมมชกานํ ปน
ภิกฺขุณํ ปากคิกานํ เทนฺติ ยถารทฺธ^๒ กณฺชาทํ พิลฺลคฺคฺตฺยํ, เค ปจฺจภคฺคํ ปิณฺท-
ปาคปฏิกกณฺคา เถเร ภิกฺขุ ปุจฺฉนฺติ “คฺมุหากํ อากุโส ภคฺคฺเค กิ อโหสฺสี,
คฺมุหากํ กิ นโหสฺสี”ติ. เอกจฺเจ เถรา เอวํ วทนฺติ “อมฺหากํ อากุโส สัมปิ
อโหสฺสี, เคตํ อโหสฺสี, อุตฺตรภคฺคํ อโหสฺสี”ติ. เมคฺติยภุมมชกา ปน ภิกฺขุ เอวํ วทนฺติ
“อมฺหากํ อากุโส น กิณฺจิ อโหสฺสี, ปากคิกํ ยถารทฺธํ กณฺชาทํ พิลฺลคฺคฺตฺยน”ติ.

เคนไซ ปน สัมเยน กถฺยาณภคฺติโก คหปติ สัมมตํ จคฺคกภคฺคํ เทติ
นิจฺจภคฺคํ, โส ภคฺคฺเค สัมมตฺทาโร อุตฺติฏฺจิจฺฉวา ปวิธิตฺติ, อณฺเวย โอทเนน
ปุจฺฉนฺติ, อณฺเวย สูปเนน ปุจฺฉนฺติ, อณฺเวย เคเตน ปุจฺฉนฺติ, อณฺเวย อุตฺตรภคฺคเณ
ปุจฺฉนฺติ. เคนไซ ปน สัมเยน กถฺยาณภคฺติโก คหปติโน ภคฺคํ สฺวาคณาย
เมคฺติยภุมมชกานํ ภิกฺขุณํ อุตฺติฏฺจํ โหติ. อลไซ กถฺยาณภคฺติโก คหปติ อารามํ
อคมาสฺสิ เกณจฺเทว กรณฺเเยน. โส, เยนายธมา ทพโพ มลลตปคโต, เคนปสงฺกมิ;
อปปสงฺกมิคฺวา อายธมฺมคํ ทพพํ มลลตปคคํ อภิวาเทคฺวา เอกมฺมคํ นิธิตฺติ; เอกมฺมคํ
นิธินนํไซ กถฺยาณภคฺติโก คหปติ อายธมา ทพโพ มลลตปคโต ษมฺมียา กถาย
สนฺทตฺเตสฺสิ สฺมาทเปสฺสิ สฺมคฺเคเชสฺสิ สฺมปทฺเตสฺสิ. อลไซ กถฺยาณภคฺติโก คหปติ
อายธมฺมคฺวา ทพเพน มลลตปคเตน ษมฺมียา กถาย สนฺทตฺติโค สฺมาทปิโค สฺมคฺเคชฺโค
สฺมปทฺติโค อายธมฺมคํ ทพพํ มลลตปคคํ เอกทวโจ “กตฺถ ฆนฺเต อมฺหากํ ฆเร
สฺวาคณาย ภคฺคํ อุตฺติฏฺจน”ติ. เมคฺติยภุมมชกานํไซ คหปติ ภิกฺขุณํ คฺมุหากํ ฆเร

๑ น. ม. เมคฺติยภุมมชกา

๒ น. ม. ยถารทฺธํ

๓ น. ม. อ. กิ อโหสฺสี

ธวาคนาย ภคคํ อุตฺตมจํ”ติ. อถ โข กถยาณภคคิโก คหปติ อนคฺตมโน อโหสิ
 “กถํ หิ นาม ปาปภิกขุ อมฺหากํ สมเว ภุญฺสิธํ”ติ. สมํ คนฺดวา ทาธํ
 อาณานิโส “เย เส เสว ภคคิกา อากจฺจนฺติ, เต โภจฺจเก อาธํ ปณฺณานิโส
 กณฺหาเกน พิตฺตคฺคิเยน ปวิธํ”ติ. “เอวํ อຍ္ယ”ติ โข ธา ทาธํ กถยาณภคคิโก
 คหปติโน ปจฺจสฺสํ.

อถ โข เมตฺตยภุมฺมชกา ภิกขุ “หิโยโย โข อาวุโส อมฺหากํ กถยาณภคคิโก
 คหปติโน ภคคํ อุตฺตมจํ, เสว อเมห กถยาณภคคิโก คหปติ สํพุทฺธทาโร
 อุปตฺธิจฺจวา ปวิธํ”ติ, อณฺเวย โอตฺเทน ปุจฺฉิธํ, อณฺเวย สฺวเนน ปุจฺฉิธํ,
 อณฺเวย เตเนน ปุจฺฉิธํ, อณฺเวย อุตฺตมจํเนน ปุจฺฉิธํ”ติ. เต เตเนน
 โธมนธํเนน น จิตฺตํ วัฏฺฐํ วัฏฺฐํ. อถ โข เมตฺตยภุมฺมชกา ภิกขุ ปุพฺพณฺทํ
 นิวาธํวา ปคฺคจฺจวาทาย, เยน กถยาณภคคิโก คหปติโน, นิเวธํ, เทนฺตํ.
 อุตฺตมจํ โข ธา ทาธํ เมตฺตยภุมฺมชกา ภิกขุ ทูโรโคว อากจฺจนฺเต; ทิสฺวาน
 โภจฺจเก อาธํ ปณฺณานิโส เมตฺตยภุมฺมชกา ภิกขุ เอตทโวจ “นิตฺถล ภาเน”ติ.
 อถ โข เมตฺตยภุมฺมชกา ภิกขุ เอตทโวจ “นิตฺถลโย โข น คาว ภคคํ สํพุทฺธ
 ภคคิ, ยถา มยํ โภจฺจเก นิตฺถลโย”ติ. อถ โข ธา ทาธํ กณฺหาเกน
 พิตฺตคฺคิเยน อุปคณฺธิ “ภุญฺชถ ภาเน”ติ. มยํ โข ภคคิ นิจฺจภคคิกาติ. ชานามิ
 อຍ္ယ นิจฺจภคคิกาติ, อปฺปจํ หิโยโยว คหปติโน อาณคฺตา “เย เส เสว ภคคิกา
 อากจฺจนฺติ, เต โภจฺจเก อาธํ ปณฺณานิโส กณฺหาเกน พิตฺตคฺคิเยน ปวิธํ”ติ,
 ภุญฺชถ ภาเน. อถ โข เมตฺตยภุมฺมชกา ภิกขุ “หิโยโย โข อาวุโส กถยาณภคคิโก
 คหปติ อารามํ อคฺมาสิ ทพฺพธํ มตฺตํ, นิตฺถลโย มยํ ทพฺพ
 มตฺตํ, คหปติโน นิตฺถลโย ปวิธํ”ติ. เต เตเนน โธมนธํเนน น จิตฺตํ วัฏฺฐํ
 วัฏฺฐํ. อถ โข เมตฺตยภุมฺมชกา ภิกขุ ปจฺจภคคํ ปิณฺหาปคฺคิกถา อารามํ
 คนฺดวา ปคฺคจฺจวํ ปวิธํวา พหาวา โภจฺจเก สํพุทฺธคฺคิกถา นิตฺถล
 คฺคิกถา มจฺจวา ปคฺคกถา อโหสิ ปณฺณานิโส อปฺปวิธํ.

อล ไช เมตติยา ภิกขุณี, เยน เมตติยาภุมมชกา ภิกขุ, เคนุปลังกมิ; อุปสงกมิตวา
เมตติยาภุมมชเก ภิกขุ เอกทโวจ “วณทามิ อยยา”ติ. เอวํ วุตเต เมตติยาภุมมชกา
ภิกขุ นาดปัสสํ. ทุคฺคิมบี โส ๑ เป ๑ คคฺคิมบี โส เมตติยา ภิกขุณี เมตติยาภุมมชเก
ภิกขุ เอกทโวจ “วณทามิ อยยา”ติ. คคฺคิมบี โส เมตติยาภุมมชกา ภิกขุ นาดปัสสํ.
ภิกขุ อายยา อปรชณามิ, กิสฺส มํ อยยา นาดปณฺตี”ติ. ตถา หิ ปน คุวํ
ภิกขุณี อเมเห ทพฺพเพน มลฺลปฺปคฺคเตน วิหะสิยมาเน อชฺฌเปกฺขสฺสตี. ภิกขุ อายยา
กโรมตี. ๕๕๖ โส คุวํ ภิกขุณี อิจฺเจยฺยาสี, อชฺชเวร ภควา อายสฺสุมฺหํ ทพฺพํ มลฺลปฺปคฺคํ
นาคาเปยฺยาคี. ภิกขุ อายยา กโรมิ, กิํ มยา สกฺกา กาคฺคฺคตี. เอหิ คุวํ ภิกขุณี,
เยน ภควา, เคนุปลังกมิ; อุปสงกมิตวา ภควนฺตํ เอวํ วเทหิ “อิทํ ภนฺเต นจฺจนฺนํ
นปฺปฏฺฐิรูปํ, ยายํ ภนฺเต ทิสฺสา อภยา อนฺตีกา อนุปทฺทวา, สํยํ ทิสฺสา สภยา
สอฺตีกา สอุปทฺทวา, ยโต นิวาคํ ตโต ปวาคํ, อุกกํ มณฺเฒ อาทิคฺคํ, อยฺเยนฺนํหิ
ทพฺพเพน มลฺลปฺปคฺคเตน ทฺฐิสฺสา”ติ. “เอวํ อยยา”ติ โส เมตติยา ภิกขุณี เมตติยาภุมมชกานํ
ภิกขุณี ปฏฺฐิสฺสํตฺวา, เยน ภควา, เคนุปลังกมิ; อุปสงกมิตวา ภควนฺตํ อภิวาทิตฺวา
เอกมฺหํ อชฺชวํ; เอกมฺหํ จิตฺวา โส สํ เมตติยา ภิกขุณี ภควนฺตํ เอกทโวจ
“อิทํ ภนฺเต นจฺจนฺนํ นปฺปฏฺฐิรูปํ, ยายํ ภนฺเต ทิสฺสา อภยา อนฺตีกา อนุปทฺทวา,
สํยํ ทิสฺสา สภยา สอฺตีกา สอุปทฺทวา, ยโต นิวาคํ ตโต ปวาคํ, อุกกํ มณฺเฒ
आतिคฺคํ, อยฺเยนฺนํหิ ทพฺพเพน มลฺลปฺปคฺคเตน ทฺฐิสฺสา”ติ.

[๕๕๖] อล ไช ภควา เอกสฺมिํ นิทานเ เอกสฺมिํ ปกฺรณเ ภิกขุ สํฆิํ สมนฺนิปาตวาเปตฺวา
อายสฺสุมฺหํ ทพฺพํ มลฺลปฺปคฺคํ ปฏฺฐิปุจฺฉิ “สรวฺตี คุวํ ทพฺพ เหวรฺรูปํ กคฺคตา ยถายํ
ภิกขุณี อาหา”ติ. ยถา มํ ภนฺเต ภควา ชานาคฺคตี. ทุคฺคิมบี โส ภควา ๑ เป ๑
คคฺคิมบี โส ภควา อายสฺสุมฺหํ ทพฺพํ มลฺลปฺปคฺคํ เอกทโวจ “สรวฺตี คุวํ ทพฺพ
เอวฺรฺรูปํ กคฺคตา ยถายํ ภิกขุณี อาหา”ติ. ยถา มํ ภนฺเต ภควา ชานาคฺคตี. น โส
ทพฺพ ทพฺพา เอวํ นิพฺเพเสนฺตี, ๕๕๖ ตยา กคฺคํ กคฺคนฺตี วเทหิ, ๕๕๖ อคคํ
อคคนฺตี วเทหี. ยโตหิ ภนฺเต ชาโต นวาทินามิ สํปฺปณฺเตนํปี เมถุนํ ชมนํ
ปฏฺฐิสฺสํตฺวา, ปคฺเว ชาคโรตี. อล ไช ภควา ภิกขุ อามนฺเตตี “เตนหิ ภิกฺขเว

เมตฺติยํ ภิกฺขุณฺโณ นาสฺส, อิมํ จ ภิกฺขุ อหฺมฺยฺยชฺชา”ติ. อิทํ วตฺวา ภควา อหฺมฺยฺยชฺชา ยถา
 วิหารํ ปาวตฺติ.

อถ โข เต ภิกฺขุ เมตฺติยํ ภิกฺขุณฺโณ นาสฺส. อถ โข เมตฺติยภุมฺมชกา ภิกฺขุ
 เต ภิกฺขุ เขตฺทโวจํ “มา อวฺโส เมตฺติยํ ภิกฺขุณฺโณ นาสฺส, น ตํ กิณฺจ
 อปรชฺฌติ, อเมหิ ตํ อุตฺตํหาติกา กุปฺเปหิ อนคฺคตมเนหิ จาวนาธิปฺปายะหิ”ติ.
 กิ ปน ตุมฺเห อวฺโส อายสฺมฺหํ ทพฺพํ มลฺลปฺปคฺคํ อมฺมุติกาย สํตฺตวิปคฺคิยา
 อนทฺทฺธฺเสถติ. เอวมาวฺโสติ. ยํ เต ภิกฺขุ อปฺปํจฺฉา, เต อหฺมฺยฺยชฺชา ชยฺยชฺชา
 วิปาเจนฺติ “กถํ นาม หิ เมตฺติยภุมฺมชกา ภิกฺขุ อายสฺมฺหํ ทพฺพํ มลฺลปฺปคฺคํ
 อมฺมุติกาย สํตฺตวิปคฺคิยา อนทฺทฺธฺเสถติ”ติ. อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เขตฺตมคฺคํ
 อวโรเจสฺส. สจฺจํ กิร ภิกฺขเว เมตฺติยภุมฺมชกา ภิกฺขุ ทพฺพํ มลฺลปฺปคฺคํ อมฺมุติกาย
 สํตฺตวิปคฺคิยา อนทฺทฺธฺเสถติ. สจฺจํ ภควาติ ฯ เป ฯ วิคฺคหิตฺวา ฯ เป ฯ รมฺมิ กถํ
 ภควา ภิกฺขุ อามนฺเตติ-

เตนหิ ภิกฺขเว สํโฆ ทพฺพสฺส มลฺลปฺปคฺคสฺส สติเวปฺปคฺคสฺส สติวินยํ เทสุ.
 เอวํจ ปน ภิกฺขเว ทาทพฺโพ, เตน ภิกฺขเว ทพฺเพน มลฺลปฺปคฺคเตน สํฆํ อปฺปสํกมิทฺวา
 เอกํ อุตฺตราสํกํ ภริทฺวา อหฺมฺยฺยชฺชา ภิกฺขุณฺโณ ปาเท วนฺทิตฺวา อหฺมฺยฺยชฺชา นิสฺสิตฺวา
 อหฺมฺยฺยชฺชา ปคฺคเหตฺวา เอวํสฺส วจฺนํโย “อิมํ มํ ภนฺเต เมตฺติยภุมฺมชกา ภิกฺขุ
 อมฺมุติกาย สํตฺตวิปคฺคิยา อนทฺทฺธฺเสถติ, โสหํ ภนฺเต สติเวปฺปคฺคโต สํฆํ สติวินยํ
 ยาจามิ”ติ. ทุคฺคิยมฺปิ ยาจิตพฺโพ. คติยมฺปิ ยาจิตพฺโพ “อิมํ มํ ภนฺเต เมตฺติยภุมฺมชกา
 ภิกฺขุ อมฺมุติกาย สํตฺตวิปคฺคิยา อนทฺทฺธฺเสถติ, โสหํ ภนฺเต สติเวปฺปคฺคโต คติยมฺปิ
 ภนฺเต สํฆํ สติวินยํ ยาจามิ”ติ. พยฺยคฺคเตน ภิกฺขุณา ปฏฺฐิพฺเพน สํโฆ ฌาเปตพฺโพ-

[๓๙๔] “สฺสณาคฺคํ เม ภนฺเต สํโฆ, อิมํ เมตฺติยภุมฺมชกา ภิกฺขุ อายสฺมฺหํ
 ทพฺพํ มลฺลปฺปคฺคํ อมฺมุติกาย สํตฺตวิปคฺคิยา อนทฺทฺธฺเสถติ, อายสฺมา ทพฺโพ มลฺลปฺปคฺคโต
 สติเวปฺปคฺคโต สํฆํ สติวินยํ ยาจติ, ยทิ สํฆสฺส ปคฺคกถสฺส, สํโฆ อายสฺมา
 ทพฺพสฺส มลฺลปฺปคฺคสฺส สติเวปฺปคฺคสฺส สติวินยํ ททฺเยย, เอสา ฌคฺคิ.

สุณาคู เม ภนเค ตัโฆ, อิม เมคฺคิยภุมมชกา ภิกฺขุ อายสฺมฺหนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปฺปคฺคํ อมฺมุตฺตํ ตัถฺวปฺปคฺคิยา อนฺนํ, อายสฺมา ทพฺโพ มลฺลปฺปคฺคํ ตติเวปฺปคฺคํ ตัฆํ ตติวินยํ ยาจติ, ตัโฆ อายสฺมฺโต ทพฺพสฺส มลฺลปฺปคฺคสฺส ตติเวปฺปคฺคสฺส ตติวินยํ เทติ, ยสฺสํ อายสฺมฺโต ชมฺติ อายสฺมฺโต ทพฺพสฺส มลฺลปฺปคฺคสฺส ตติเวปฺปคฺคสฺส ตติวินยสฺส ทานํ, โส คุณฺหสฺส; ยสฺสํ นกฺขมฺติ, โส ภาเสยฺย. ทฺติยํปี เอตมฺคฺคํ วทามิ ฯ เป ฯ คติยํปี เอตมฺคฺคํ วทามิ. สุณาคู เม ภนเค ตัโฆ, อิม เมคฺคิยภุมมชกา ภิกฺขุ อายสฺมฺหนฺตํ ทพฺพํ มลฺลปฺปคฺคํ อมฺมุตฺตํ ตัถฺวปฺปคฺคิยา อนฺนํ, อายสฺมา ทพฺโพ มลฺลปฺปคฺคํ ตติเวปฺปคฺคํ ตัฆํ ตติวินยํ ยาจติ, ตัโฆ อายสฺมฺโต ทพฺพสฺส มลฺลปฺปคฺคสฺส ตติเวปฺปคฺคสฺส ตติวินยํ เทติ, ยสฺสํ อายสฺมฺโต ชมฺติ อายสฺมฺโต ทพฺพสฺส มลฺลปฺปคฺคสฺส ตติเวปฺปคฺคสฺส ตติวินยสฺส ทานํ, โส คุณฺหสฺส; ยสฺสํ นกฺขมฺติ, โส ภาเสยฺย.

ทินฺโน ตัเมน อายสฺมฺโต ทพฺพสฺส มลฺลปฺปคฺคสฺส ตติเวปฺปคฺคสฺส ตติวินโย, ชมฺติ ตัฆสฺส; ตสฺมา คุณฺหิ. เอวเมตํ ชารยามี”ติ.

[๑๕๕] ปณฺณิมาภิกฺขเว ชมฺมิกานิ: ตติวินยสฺส ทานานิ. ตุโฆ โหติ ภิกฺขุ อนาปคฺคิโก, อนฺนํ ทฺติยํปี จ นํ, ยาจติ จ, ตสฺสํ ตัโฆ ตติวินยํ เทติ ชมฺเมน ตมฺคฺเคน. อิมานิ ไช ภิกฺขเว ปณฺณจ ชมฺมิกานิ ตติวินยสฺส ทานานิ.

๓. อมพหุวินย

[๑๕๖] เตน ไช ปน ตมฺเยน คคฺโค ภิกฺขุ อุมฺมคฺคโก โหติ จิตฺตวิปริยาสโก, เตน อุมฺมคฺคเกน จิตฺตวิปริยาสเกน พหุํ อสฺสํ อชฺฌมาจฺเณน โหติ ภาตฺติปริกฺกนฺตํ. ภิกฺขุ คคฺคํ ภิกฺขุ อุมฺมคฺคเกน จิตฺตวิปริยาสเกน อชฺฌมาจฺเณน อาปคฺคิยา โจเทติ “สวคฺคํ เอวํ อาปคฺคิ อาปคฺคิ”ติ. โส เอวํ วเทติ “อหํ ไช อวฺโส อุมฺมคฺคโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาสโก, เตน เม อุมฺมคฺคเกน จิตฺตวิปริยาสเกน

พหุ อตฺถามณํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติปริกฺขณํ, นาหนํ สรามิ, มฺพฺเพน เม เอกํ กตฺนํ”ติ. เอมฺปิ นํ อจฺจุมานา โจเทฺนเตว “สฺรตฺยาธฺมา เอมฺปิ อาปคฺติ อาปชฺชิตา”ติ. ยเ เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺฉา ฯเปฯ เต อชฺฌาณนฺติ ชฺชียนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม ภิกฺขุ คคฺคํ ภิกฺขุ อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาสกเตน อชฺฌาจิณฺณเณ อาปคฺติยา โจเทสฺสนฺติ ‘สฺรตฺยาธฺมา เอมฺปิ อาปคฺติ อาปชฺชิตา’ติ. โสฺหฺ เอวํ วเทติ ‘อหํ โข อาวุโส อุมฺมตฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน เม อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาสกเตน พหุ อตฺถามณํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติปริกฺขณํ, นาหนํ สรามิ, มฺพฺเพน เม เอกํ กตฺนํ”ติ. เอมฺปิ นํ อจฺจุมานา โจเทฺนเตว “สฺรตฺยาธฺมา เอมฺปิ อาปคฺติ อาปชฺชิตา”ติ. อถ โข เต ภิกฺขุ ภควโต เขตฺตมคฺถํ อาโรเจสฺสํ. สจฺจํ กิร ภิกฺขเว ฯเปฯ สจฺจํ ภควาติ ฯเปฯ วิครหิตฺวา ฯเปฯ ขมฺมิ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ อามนฺเตสฺสิ.

เตนหิ ภิกฺขเว สฺมิชฺส คคฺคสฺสํ ภิกฺขุโน อมฺพฺพหุสฺสํ อมฺพฺพหุณฺยํ เทตฺ. เอมฺจ ปน ภิกฺขเว ทาทพฺโพ, เตน ภิกฺขเว คคฺเคน ภิกฺขุณา สฺมิชฺส อปฺปสํกมิตฺวา เอกํ อุตฺตราสํกํ กิริตฺวา อจฺจุมาณํ ภิกฺขุณํ ปาเท วนฺทิตฺวา อุกฺกฏิกํ นิสฺสํทิตฺวา อณฺชสฺสํ ปคฺคเหตฺวา เอมสฺสํ วจฺนํโย “อหํ ภาณเต อุมฺมตฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน เม อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาสกเตน พหุ อตฺถามณํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติปริกฺขณํ, นํ ภิกฺขุ อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาสกเตน อชฺฌาจิณฺณเณ อาปคฺติยา โจเทนฺติ ‘สฺรตฺยาธฺมา เอมฺปิ อาปคฺติ อาปชฺชิตา’ติ, คุยาหํ เอวํ วทามิ ‘อหํ โข อาวุโส อุมฺมตฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน เม อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาสกเตน พหุ อตฺถามณํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติปริกฺขณํ, นาหนํ สรามิ, มฺพฺเพน เม เอกํ กตฺนํ”ติ. เอมฺปิ นํ อจฺจุมานา โจเทฺนเตว ‘สฺรตฺยาธฺมา เอมฺปิ อาปคฺติ อาปชฺชิตา’ติ. โสฺหฺ ภาณเต อมฺพฺพหุ สฺมิชฺส อมฺพฺพหุณฺยํ ยาจามิ”ติ. ทฺติยมฺปิ ยาจิตพฺโพ. ทฺติยมฺปิ ยาจิตพฺโพ “อหํ ภาณเต อุมฺมตฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน เม อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาสกเตน พหุ อตฺถามณํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติปริกฺขณํ, นํ ภิกฺขุ อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาสกเตน อชฺฌาจิณฺณเณ อาปคฺติยา โจเทนฺติ ‘สฺรตฺยาธฺมา เอมฺปิ อาปคฺติ อาปชฺชิตา’ติ. คุยาหํ เอวํ วทามิ ‘อหํ โข อาวุโส อุมฺมตฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน เม อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาสกเตน พหุ อตฺถามณํ

อชฌาจิณณํ ภาตติปริกุกนํ, นานนํ สรามิ, มูเพน เม เอตํ กตฺติ”ติ. เอวเมปี
 มํ วุจจมานา โจเทนเคว ‘สํวายสฺมา เอวรูปี อปคฺติ อปชฺชิตา’ติ. โสํ ภานเต
 อมูโพท คติยเมปี ภานเต สํมํ อมูพูนวนยํ ยาจามิ”ติ. พุยตุเคน ภิกฺขุนา ปฏิพเพน
 สํโฆ ฉาเปตพฺโพ—

[๑๙๗] “สฺตฺนาตุ เม ภานเต สํโฆ, อยํ คคฺโค ภิกฺขุ อุมมคฺตโก อโหสิ
 จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน อุมมคฺตเคน จิตฺตวิปริยาสกเคน พหุํ อสฺสํมณํ อชฌาจิณณํ
 ภาตติปริกุกนํ, ภิกฺขุ คคฺคํ ภิกฺขุ อุมมคฺตเคน จิตฺตวิปริยาสกเคน อชฌาจิณณ
 อปคฺติยา โจเทนติ ‘สํวายสฺมา เอวรูปี อปคฺติ อปชฺชิตา’ติ. โสํ เอวํ วเทติ
 ‘อหํ โข อวุโส อุมมคฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน เม อุมมคฺตเคน
 จิตฺตวิปริยาสกเคน พหุํ อสฺสํมณํ อชฌาจิณณํ ภาตติปริกุกนํ, นานนํ สรามิ,
 มูเพน เม เอตํ กตฺติ. เอวเมปี มํ วุจจมานา โจเทนเคว ‘สํวายสฺมา เอวรูปี
 อปคฺติ อปชฺชิตา’ติ. โสํ อมูโพท สํมํ อมูพูนวนยํ ยาจติ, ยถิ สํมสฺสํ ปคฺตกถุสํ,
 สํโฆ คคฺคสฺสํ ภิกฺขุโน อมูพุสฺสํ อมูพูนวนยํ ทเทยฺย, เอตํ ฅคฺติ.

สฺตฺนาตุ เม ภานเต สํโฆ, อยํ คคฺโค ภิกฺขุ อุมมคฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาสกโต,
 เตน อุมมคฺตเคน จิตฺตวิปริยาสกเคน พหุํ อสฺสํมณํ อชฌาจิณณํ ภาตติปริกุกนํ,
 ภิกฺขุ คคฺคํ ภิกฺขุ อุมมคฺตเคน จิตฺตวิปริยาสกเคน อชฌาจิณณ อปคฺติยา
 โจเทนเคว ‘สํวายสฺมา เอวรูปี อปคฺติ อปชฺชิตา’ติ, โสํ เอวํ วเทติ ‘อหํ โข
 อวุโส อุมมคฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน เม อุมมคฺตเคน จิตฺตวิปริยาสกเคน
 พหุํ อสฺสํมณํ อชฌาจิณณํ ภาตติปริกุกนํ, นานนํ สรามิ, มูเพน
 เม เอตํ กตฺติ, เอวเมปี มํ วุจจมานา โจเทนเคว ‘สํวายสฺมา เอวรูปี
 อปคฺติ อปชฺชิตา’ติ, โสํ อมูโพท สํมํ อมูพูนวนยํ ยาจติ, สํโฆ คคฺคสฺสํ ภิกฺขุโน
 อมูพุสฺสํ อมูพูนวนยํ เทติ, ยสฺสํวายสฺมโต ชมติ คคฺคสฺสํ ภิกฺขุโน อมูพุสฺสํ
 อมูพูนวนยสฺสํ ทานํ, โสํ คุณฺหสฺสํ; ยสฺสํ นกฺขมติ, โสํ ภาเตยฺย.

ทฺติยเมปี เอตมคฺถํ วทามิ ฯ เป ฯ คติยเมปี เอตมคฺถํ วทามิ ฯ เป ฯ

ทินโน ตังเณ คคคตัสส ภิกขุโน อมฺพหุตฺต อมฺพหุวินโย, ขมฺติ ตังสฺส; ตสฺมา
คุณฺหิ. เอวเมตํ ขารยามิ”ติ.

[๑๙๙] ตัณฺนิมานิ ภิกฺขเว อหฺมมิกานิ อมฺพหุวินยตฺต ทานานิ, ตัณฺนิ ขมฺมิกานิ.
กตมานิ ตัณฺนิ อหฺมมิกานิ อมฺพหุวินยตฺต ทานานิ?

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปคฺคิ อาปนฺโน โหติ, ตเมณฺ จิตฺเต ตังโส วา
ตมฺพหุตา วา เอกปฺปคฺคโต วา “ตฺรตายสฺมา เอวรูปิ อาปคฺคิ อาปชฺชิตา”ติ, ได้
ตฺรมาโนว เอวํ วเทติ “น โห อหํ อาวุโส ตฺรามี เอวรูปิ อาปคฺคิ อาปชฺชิตา”ติ,
คตฺต ตังโส อมฺพหุวินยํ เทติ, อหฺมมิกํ อมฺพหุวินยตฺต ทานํ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปคฺคิ อาปนฺโน โหติ, ตเมณฺ จิตฺเต ตังโส วา
ตมฺพหุตา วา เอกปฺปคฺคโต วา “ตฺรตายสฺมา เอวรูปิ อาปคฺคิ อาปชฺชิตา”ติ, ได้
ตฺรมาโนว เอวํ วเทติ “ตฺรามี โห อหํ อาวุโส ยถาสฺมึนฺนเตนา”ติ, คตฺต ตังโส
อมฺพหุวินยํ เทติ, อหฺมมิกํ อมฺพหุวินยตฺต ทานํ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อาปคฺคิ อาปนฺโน โหติ, ตเมณฺ จิตฺเต ตังโส วา
ตมฺพหุตา วา เอกปฺปคฺคโต วา “ตฺรตายสฺมา เอวรูปิ อาปคฺคิ อาปชฺชิตา”ติ, ได้
อนุมฺมตฺตโก อุมฺมตฺตกาตยํ กโรติ “อหํปิ โห เอวํ กโรมิ, ตฺเมหฺปิ เอวํ กโรถ,
มยฺหฺมฺปิ เอตํ กปฺเปติ, ตฺมฺหากมฺเปตํ กปฺเปตํ”ติ, คตฺต ตังโส อมฺพหุวินยํ เทติ,
อหฺมมิกํ อมฺพหุวินยตฺต ทานํ. อิมานิ ตัณฺนิ อหฺมมิกานิ อมฺพหุวินยตฺต ทานานิ.

[๑๙๙] กตมานิ ตัณฺนิ ขมฺมิกานิ อมฺพหุวินยตฺต ทานานิ?

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อุมฺมตฺตโก โหติ จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน อุมฺมตฺตเกน
จิตฺตวิปริยาสกเตน พหุํ อตฺตสาณนํ อชฺฌมาจิญฺณํ โหติ ภาสิตปฏิกกนฺตํ, ตเมณฺ

โจเทติ สัมโฆ วา สัมพหุตา วา เอกบุคคโต วา “สรวายสฺมา เหวรฐึ อปคฺติ
 อปชฺชิตา”ติ, โส อสฺรมาโนว เหวํ วเทติ “น โช อหํ อาวุโส สรวามิ เหวรฐึ
 อปคฺติ อปชฺชิตา”ติ, คตฺถ สัมโฆ อมฺพหฺวินยํ เทติ, ชมฺมิกํ อมฺพหฺวินยสฺส ทานํ.

อิช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อุมฺมคฺตโก โหติ, จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน อุมฺมคฺตเกน
 จิตฺตวิปริยาสกเตน พหุํ อสฺสํมณํ อชฺฌาจิณฺณํ โหติ ภาสิตปริกฺกนฺตํ, คเมนํ
 โจเทติ สัมโฆ วา สัมพหุตา วา เอกบุคคโต วา “สรวายสฺมา เหวรฐึ อปคฺติ
 อปชฺชิตา”ติ, โส อสฺรมาโนว เหวํ วเทติ “สรวามิ โช อหํ อาวุโส ยถาสฺมึนฺน-
 เตนว”ติ, คตฺถ สัมโฆ อมฺพหฺวินยํ เทติ, ชมฺมิกํ อมฺพหฺวินยสฺส ทานํ.

อิช ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ อุมฺมคฺตโก โหติ จิตฺตวิปริยาสกโต, เตน อุมฺมคฺตเกน
 จิตฺตวิปริยาสกเตน พหุํ อสฺสํมณํ อชฺฌาจิณฺณํ โหติ ภาสิตปริกฺกนฺตํ, คเมนํ
 โจเทติ สัมโฆ วา สัมพหุตา วา เอกบุคคโต วา “สรวายสฺมา เหวรฐึ อปคฺติ
 อปชฺชิตา”ติ, โส อุมฺมคฺตโก อุมฺมคฺตกาถยํ กโรติ “อหํ เอวํ กโรมิ, คฺมุเหปึ
 เอวํ กโรธ, คฺมุเหปึ เอวํ กโรธ, มยฺหฺมึ เอตํ กปฺปติ, คฺมุหาภมฺเปตํ กปฺปตฺ”ติ,
 คตฺถ สัมโฆ อมฺพหฺวินยํ เทติ, ชมฺมิกํ อมฺพหฺวินยสฺส ทานํ. อิมานิ คฺถนิ ชมฺมิกานิ
 อมฺพหฺวินยสฺส ทานานํติ.

๔. ปฏิญาณตกรรม

[๒๐๐] เตน โช ปน สมฺเยน ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ อปฺปฏิณฺณาย ภิกฺขุํ กมฺมานิ
 กโรนฺติ: คชฺชนํมฺปิ นียสฺสํมฺปิ ปพฺพาชนํมฺปิ ปฏิสํวณํมฺปิ อุกฺเขปนํมฺปิ. เย เต ภิกฺขุ
 อปฺปิจฺฉา ๑ เป ๑ เต อชฺฌายนฺติ ชยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม ฉพฺพคฺคิยา ภิกฺขุ
 อปฺปฏิณฺณาย ภิกฺขุํ กมฺมานิ กวิสฺสํนฺติ: คชฺชนํมฺปิ นียสฺสํมฺปิ ปพฺพาชนํมฺปิ ปฏิสํวณ-
 นํมฺปิ อุกฺเขปนํมฺปิ”ติ. อถ โช เต ภิกฺขุ ภควโต เอตมคฺถํ อาโรเจสฺสํ. สจฺจํ กิร ภิกฺขเว
 ๑ เป ๑ สจฺจํ ภควาติ ๑ เป ๑ วิครหิตฺวา ๑ เป ๑ ชมฺมํ กถํ กตฺวา ภิกฺขุ

ธมฺมโต สัมเม อิตฺถุนาโม ภิกฺขุ สํวาทคหปโก ฆมฺมิตํ สัมมุตฺตํ, ศฺคฺมา
คฺคฺนํ. เอวเมตํ ฆารยามํ”ติ.

[๒๐๔] ทตฺถิเม ภิกฺขเว อฆมฺมิกา สํวาทคหา, ทตฺ ฆมฺมิกา สํวาทคหา. กตฺเม
ทตฺ อฆมฺมิกา สํวาทคหา? โอรมคฺคกณฺจ อธิกรณํ โหติ, น จ คคฺคํ โหติ,
น จ สํวาทคคฺคํ โหติ, ฆานาติ “อฆมฺมวาที พหุคฺคา”ติ, อปฺเปวณาม อฆมฺมวาที
พหุคฺคา อตฺตํ, ฆานาติ “สํโฆ ภิกฺขุสํมุตฺตํ”ติ, อปฺเปวณาม สํโฆ ภิกฺขุสํมุตฺตํ,
อฆมฺเมน คณฺหุณฺติ, วคฺคา คณฺหุณฺติ, น จ ยถาภิกฺขุจฺจ คณฺหุณฺติ. อิเม ทตฺ
อฆมฺมิกา สํวาทคหา.

กตฺเม ทตฺ ฆมฺมิกา สํวาทคหา? น จ โอรมคฺคกํ อธิกรณํ โหติ, คคฺคกณฺจ
โหติ, สํวาทคคฺคกณฺจ โหติ, ฆานาติ “ฆมฺมวาที พหุคฺคา”ติ, อปฺเปวณาม ฆมฺมวาที
พหุคฺคา อตฺตํ, ฆานาติ “สํโฆ น ภิกฺขุสํมุตฺตํ”ติ, อปฺเปวณาม สํโฆ น ภิกฺขุสํมุตฺตํ,
ฆมฺเมน คณฺหุณฺติ, สํวาทคคฺคา คณฺหุณฺติ, ยถาภิกฺขุจฺจ จ คณฺหุณฺติ. อิเม ทตฺ ฆมฺมิกา
สํวาทคหา.

๖. ศัพท์ปาลิยศัพท์

[๒๐๕] เทน โส ปน สมฺเยน อปฺวาโ ๒ ภิกฺขุ สัมมชฺเชน อปคฺคิยา
อนุยุตฺตียมาโน อวชานคฺคา ปฏิฆานาติ, ปฏิฆานคฺคา อวชานาติ, อณฺเณน
อณฺเณ ปฏิจฺจติ, สัมปชานมฺมสา ภาตฺติ. เย เต ภิกฺขุ อปฺปิจฺจ ๑ เป ๑ เต
อชฺชฌายนฺติ ชยฺยนฺติ วิปาเจนฺติ “กถํ หิ นาม อปฺวาโ ภิกฺขุ สัมมชฺเชน อปคฺคิยา
อนุยุตฺตียมาโน อวชานคฺคา ปฏิฆานสํสฺสํ, ปฏิฆานคฺคา อวชานสํสฺสํ, อณฺเณน อณฺเณ
ปฏิจฺจสํสฺสํ, สัมปชานมฺมสา ภาตฺตสํสฺสํ”ติ. อถ โส เต ภิกฺขุ ภคฺวาโต เอตมคฺคํ
อาโรเจตุ. สจฺจํ ภิกฺขเว ๑ เป ๑ สจฺจํ ภคฺวาติ ๑ เป ๑ วิคฺคหิตฺวา ๑ เป ๑

๑ อ.ม. สํวาทคคฺคา

๒ อปฺวาโหติปิ อปฺวาโหติปิ ปาโจ ทิสฺสํ

อรรถกถาบทกวี

[๒๐๘] ตี๋หิ ภิกขเว อังคะหิ สมนนาคคัม คตฺถปายีตฺถิกากมมํ อรรถกถาบทกวี
 โหติ อวินยกมมญฺจ สุตฺตปสนฺตคฺคญฺจ: อตฺถมฺมชา กตํ โหติ, อปฺปปฏิปฺปจฺจนา กตํ โหติ,
 อปฺปปฏิญฺจนา กตํ โหติ. อิมะหิ โห ภิกขเว ตี๋หะคะหิ สมนนาคคัม คตฺถปายีตฺถิกากมมํ
 อรรถกถาบทกวี โหติ อวินยกมมญฺจ สุตฺตปสนฺตคฺคญฺจ ๖ เป ๖

อปเรหิภี ภิกขเว ตี๋หะคะหิ สมนนาคคัม คตฺถปายีตฺถิกากมมํ อรรถกถาบทกวี
 โหติ อวินยกมมญฺจ สุตฺตปสนฺตคฺคญฺจ: อปฺปคตฺติ อนาโรเปตฺวา กตํ โหติ, อรรถกถา
 กตํ โหติ, อตฺถคฺคเน กตํ โหติ. อิมะหิ โห ภิกขเว ตี๋หะคะหิ สมนนาคคัม คตฺถปายี
 ตฺถิกากมมํ อรรถกถาบทกวี โหติ อวินยกมมญฺจ สุตฺตปสนฺตคฺคญฺจ.

อรรถกถาบทกวี

[๒๐๙] ตี๋หิ ภิกขเว อังคะหิ สมนนาคคัม คตฺถปายีตฺถิกากมมํ อรรถกถาบทกวี
 โหติ อวินยกมมญฺจ สุตฺตปสนฺตคฺคญฺจ: อตฺถมฺมชา กตํ โหติ, ปฏิปฺปจฺจนา กตํ โหติ,
 ปฏิญฺจนา กตํ โหติ. อิมะหิ โห ภิกขเว ตี๋หะคะหิ สมนนาคคัม คตฺถปายีตฺถิกากมมํ
 อรรถกถาบทกวี โหติ อวินยกมมญฺจ สุตฺตปสนฺตคฺคญฺจ ๖ เป ๖

อปเรหิภี ภิกขเว ตี๋หะคะหิ สมนนาคคัม คตฺถปายีตฺถิกากมมํ อรรถกถาบทกวี
 โหติ อวินยกมมญฺจ สุตฺตปสนฺตคฺคญฺจ: อปฺปคตฺติ อโรเปตฺวา กตํ โหติ, อรรถกถา
 กตํ โหติ, อตฺถคฺคเน กตํ โหติ. อิมะหิ โห ภิกขเว ตี๋หะคะหิ สมนนาคคัม คตฺถปายีตฺถิกากมมํ
 อรรถกถาบทกวี โหติ อวินยกมมญฺจ สุตฺตปสนฺตคฺคญฺจ.

อากงขมานนกก

[๒๓๐] คัทธิ ภิกขเว อังคะหิ สมนนาคคตัสส ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ
 คตัสสปายีตีกากมมัม กเรยฺย: ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก วิวาทการโก ภตฺตการโก
 ตังเฆ อธิกรณการโก, พาโต โหติ อပ္พยุตโต อปคตฺติพฺพุโต อนปทานโน, คิหิตตังญุโจะ
 วิหริติ อนนฺโดมิกเกหิ คิหิตตคฺเคหิ. อิมะหิ โส ภิกขเว คัหังคะหิ สมนนาคคตัสส ภิกขุโน
 อากงขมานโน ตังโฆ คตัสสปายีตีกากมมัม กเรยฺย. (๑)

อปเรหิปี ภิกขเว คัหังคะหิ สมนนาคคตัสส ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ
 คตัสสปายีตีกากมมัม กเรยฺย: อธิตเต ตตฺตวิปฺพนโน โหติ, อชฺฌมาจาเร อากงวิปฺพนโน
 โหติ, อคฺคิฏฺฐจฺฉิยา ทิฏฺฐิจิวิปฺพนโน โหติ. อิมะหิ โส ภิกขเว ๑ เป ๑ (๒)

อปเรหิปี ภิกขเว ๑ เป ๑ พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาสฺสตี, ขมฺมสฺส อวณฺณํ ภาสฺสตี,
 ตังสฺส อวณฺณํ ภาสฺสตี. อิมะหิ โส ภิกขเว คัหังคะหิ สมนนาคคตัสส ภิกขุโน อากงขมานโน
 ตังโฆ คตัสสปายีตีกากมมัม กเรยฺย. (๓)

คิณฺณํ ภิกขเว ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ คตัสสปายีตีกากมมัม กเรยฺย: เอโก
 ภณฺฑนการโก โหติ กถการโก วิวาทการโก ภตฺตการโก ตังเฆ อธิกรณการโก,
 เอโก พาโต โหติ อပ္พยุตโต อปคตฺติพฺพุโต อนปทานโน, เอโก คิหิตตังญุโจะ วิหริติ
 อนนฺโดมิกเกหิ คิหิตตคฺเคหิ. อิมะสฺส โส ภิกขเว คิณฺณํ ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ
 คตัสสปายีตีกากมมัม กเรยฺย. (๔)

อปเรตฺถมฺปิ ภิกขเว คิณฺณํ ภิกขุโน อากงขมานโน ตังโฆ คตัสสปายีตีกากมมัม
 กเรยฺย: เอโก อธิตเต ตตฺตวิปฺพนโน โหติ, เอโก อชฺฌมาจาเร อากงวิปฺพนโน โหติ,
 เอโก อคฺคิฏฺฐจฺฉิยา ทิฏฺฐิจิวิปฺพนโน โหติ. อิมะสฺส โส ภิกขเว ๑ เป ๑ (๕)

อุปเรตมฺปี ภิกฺขเว ฯ เป ฯ เอโก พุทฺธสฺส อวณฺณํ ภาสฺสํ, เอโก รมฺมสฺส อวณฺณํ ภาสฺสํ, เอโก สํมสฺส อวณฺณํ ภาสฺสํ. อิมํ ไซ ภิกฺขเว คิณฺณํ ภิกฺขุํ อากงฺขมาโน ตํโฆ คตฺตปายีตฺติกาณมมํ กเรยฺย. (๖)

อฏฺฐารสวตฺต

[๒๓๑] คตฺตปายีตฺติกาณมมกเตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สฺมมา วตฺติตฺตพฺพํ. ตตฺตวรายํ สฺมมาวตฺตนา:

น อุปตฺมปาเทตฺตพฺพํ, น นิสฺสโย ทาตฺตพฺพํ, น สํมณโร อุปฺปจฺจาเปตฺตพฺพํ, น ภิกฺขุโนวาทกสฺมมตฺติ ตํทิตฺตพฺพา, สฺมมเตนปี ภิกฺขุณฺนิโย น โววตฺติตฺตพฺพา ฯ เป ฯ น ภิกฺขุหิ สฺมปโยเชตฺตพฺพตฺติ. อถ ไซ ตํโฆ อุปวาพตฺส ภิกฺขุโน คตฺตปายีตฺติกาณมมํ อภาสํ.

๗. คิณวตุถารก

[๒๓๒] เตน ไซ ปน สฺมเยน ภิกฺขุํ ภาณฺทณฺชาตํ กถฺหาตํ วิวาทาปฺนฺนํ วิหฺรตํ พฺหุํ อตฺตํมณํ อชฺฌาจิณฺณํ โหติ ภาสฺสํปรกฺกนฺตํ. อถ ไซ เตสํ ภิกฺขุํ เอตทฺโหติ “อมฺหากํ ไซ ภาณฺทณฺชาตํ กถฺหาตํ วิวาทาปฺนฺนํ วิหฺรตํ พฺหุํ อตฺตํมณํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาสฺสํปรกฺกนฺตํ, ตํเจ มยํ อิมํหิ อาปคฺคํหิ อณฺณมณฺณํ กาเรตฺตํ, ตฺยํปี คํ อธิกรณํ กุฏฺทคฺคํ วาพคฺคํ^๒ เกทาย ตํวตฺเตยฺย, กถํ ไซ อเมหิ ปฏฺติปชฺชิตฺตพฺพ”ติ. ภคฺวโต เอตมคฺคํ อาโรเจตฺ.

อิธ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุํ ภาณฺทณฺชาตํ กถฺหาตํ วิวาทาปฺนฺนํ วิหฺรตํ

๑ อ. กาเรยฺย

๒ อ. ม. อ. กุฏฺทคฺคํ วาพคฺคํ

พหุ อัสสัมณัง อชฺฌาจิณฺณ โหติ ภาตติปริกฺกนฺตํ, ศฺคฺว เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ-
 เหวํ โหติ “อมฺหากํ ไช ภาณฺชนชาตานิ กถชาตานิ วิวาทาปนฺนานิ วิหฺรตํ พหุ
 อัสสัมณัง อชฺฌาจิณฺณ ภาตติปริกฺกนฺตํ, ตฺเจ มยํ อิมานิ อาปคฺคํหิ อณฺณมณฺณ
 กาเรตฺถํ, ตฺยํ คํ อธิกรณํ กุชฺชพตฺยา วาพตฺยา เกทฺยา ตํวคฺเตยฺยา”ติ.
 อนฺุชานามิ ภิกฺขเว เอวํ อธิกรณํ คินฺนวคฺการเกน วุปลเมตฺตุ. เอวํจ ปน
 ภิกฺขเว วุปลเมตฺตพฺพํ, ตฺพเพเหว เอกธมฺมํ สํนิปตฺติพฺพํ, สํนิปตฺติว พฺยคฺเตน ภิกฺขุ-
 นา ปฏิพฺเพณ ตํว ฌาเปตฺตพฺโ-

“ตฺถนาถ เม ภาณเต ตํว, อมฺหากํ ภาณฺชนชาตานิ กถชาตานิ วิวาทาปนฺนานิ
 วิหฺรตํ พหุ อัสสัมณัง อชฺฌาจิณฺณ ภาตติปริกฺกนฺตํ, ตฺเจ มยํ อิมานิ อาปคฺคํหิ
 อณฺณมณฺณ การเรตฺถํ, ตฺยํ คํ อธิกรณํ กุชฺชพตฺยา วาพตฺยา เกทฺยา
 ตํวคฺเตยฺย, ยถิ ตํวตฺตํ ปคฺคกถํ, ตํว อิมํ อธิกรณํ คินฺนวคฺการเกน วุปลเมยฺย
 สเปตฺวา อุตฺถวธฺ” สเปตฺวา คิหิปฏิสํยคฺคณ”ติ. เอกโคปฺกิกานํ ภิกฺขุ-
 นา ปฏิพฺเพณ ตํว ปกฺโข ฌาเปตฺตพฺโ-

“ตฺถนาถ เม อายสฺมฺนฺตา, อมฺหากํ ภาณฺชนชาตานิ กถชาตานิ วิวาทาปนฺนานิ
 วิหฺรตํ พหุ อัสสัมณัง อชฺฌาจิณฺณ ภาตติปริกฺกนฺตํ, ตฺเจ มยํ อิมานิ อาปคฺคํหิ
 อณฺณมณฺณ การเรตฺถํ, ตฺยํ คํ อธิกรณํ กุชฺชพตฺยา วาพตฺยา เกทฺยา
 ตํวคฺเตยฺย, ยถายสฺมฺนฺตานํ ปคฺคกถํ, อหิ ยา เจว อายสฺมฺนฺตานํ อาปคฺคิ, ยา จ
 อคฺคโน อาปคฺคิ, อายสฺมฺนฺตานญฺเจว อคฺคาย อคฺคโน จ อคฺคาย ตํวธฺ
 คินฺนวคฺการเกน เทเตยฺยํ สเปตฺวา อุตฺถวธฺ” สเปตฺวา คิหิปฏิสํยคฺคณ”ติ.

อถาปเรตฺ อเอกโคปฺกิกานํ ภิกฺขุ-
 นา ปฏิพฺเพณ ตํว ปกฺโข ฌาเปตฺตพฺโ-

“ตฺถนาถ เม อายสฺมฺนฺตา, อมฺหากํ ภาณฺชนชาตานิ กถชาตานิ วิวาทาปนฺนานิ
 วิหฺรตํ พหุ อัสสัมณัง อชฺฌาจิณฺณ ภาตติปริกฺกนฺตํ, ตฺเจ มยํ อิมานิ อาปคฺคํหิ

อณณมณณํ กาเรธํสาม, ดิยาปํ คํ อธิกรณํ กกชพคาย วาพคาย เกทาย
 ลํวคเตย, ยทายสุมฺนทานํ ปคคกถํ, อหํ ยา เจว อายสุมฺนทานํ อาปคฺติ, ยา จ
 อคฺตโน อาปคฺติ, อายสุมฺนทานญฺเจว อคฺตยา อคฺตโน จ อคฺตยา ลํมชฺเช
 คิณวศุการเกน เทเสยฺยํ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปฏิสํยคฺตํ”ติ.

[๒๓๓] อถาเปเรธํ เอกโคปกชิกานํ ภิกฺขุํ พุคฺเคน ภิกฺขุณา ปฏิพเพน ลํโฆ
 ณาเปตฺวา-

“ลฺลนาตุ เม ภนฺเต ลํโฆ, อมฺหากํ ภณฺทชฺชาคานํ กถชฺชาคานํ วิวาทาปนฺนํ
 วิหเรทํ พหุํ อลฺลํสามณํ อชฺฌมาจิณฺณํ ภาติคปริกฺกนฺทํ, ลฺลเจ มยํ อิมานิ อาปคฺติหิ
 อณณมณณํ กาเรธํสาม, ดิยาปํ คํ อธิกรณํ กกชพคาย วาพคาย เกทาย
 ลํวคเตย, ยทิ ลํมธํ ปคคกถํ, อหํ ยา เจว อิมํ อายสุมฺนทานํ อาปคฺติ,
 ยา จ อคฺตโน อาปคฺติ, อิมลฺลญฺเจว อายสุมฺนทานํ อคฺตยา อคฺตโน จ อคฺตยา
 ลํมชฺเช คิณวศุการเกน เทเสยฺยํ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปฏิสํยคฺตํ,
 เอธา ฅคฺติ.

ลฺลนาตุ เม ภนฺเต ลํโฆ, อมฺหากํ ภณฺทชฺชาคานํ กถชฺชาคานํ วิวาทาปนฺนํ
 วิหเรทํ พหุํ อลฺลํสามณํ อชฺฌมาจิณฺณํ ภาติคปริกฺกนฺทํ, ลฺลเจ มยํ อิมานิ อาปคฺติหิ
 อณณมณณํ กาเรธํสาม, ดิยาปํ คํ อธิกรณํ กกชพคาย วาพคาย เกทาย
 ลํวคเตย, อหํ ยา เจว อิมํ อายสุมฺนทานํ อาปคฺติ, ยา จ อคฺตโน อาปคฺติ,
 อิมลฺลญฺเจว อายสุมฺนทานํ อคฺตยา อคฺตโน จ อคฺตยา ลํมชฺเช คิณวศุการเกน
 เทเสมิ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปฏิสํยคฺตํ, ยลฺลํสามโค ฅมคิ อมฺหากํ
 อิมํ อาปคฺติํ ลํมชฺเช คิณวศุการเกน เทเสนา จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา
 คิหิปฏิสํยคฺตํ, โล คณฺหุสฺส. ยลฺลํ นกฺชมคิ, โล ภาเสยฺย.

เทเสคา อมฺหากํ อิมานิ อาปคฺติโย ลํมชฺเช คิณวศุการเกน จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ
 จเปตฺวา คิหิปฏิสํยคฺตํ, ฅมคิ ลํมธํ, คลฺลมา คณฺหุ. เอวเมทํ ธารยามิ”ติ.

[๒๓๕] อถาปเรตฺถํ เอกโคปกฏิกานํ ภิกขุํ พุชฺศเตน ภิกขุณา ปฏฺฐิเตน ตํโฆ
 ณาเปตพฺโพ-

“สุณาคู เม ภนฺเต ตํโฆ, อมฺหากํ ภณฺทชนฺชาคานํ กถหฺชาคานํ จิวาทาปนฺนํ
 วิหฺรตํ พหุํ อสฺสํสาณกํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติคปฏิกนฺตํ, ตํเจ มยํ อิมํ อปคฺคํ
 อณฺณมณฺณํ กาเรตฺถํ, ตียาปํ ตํ อธิกรณํ กฏฺทพคฺคา ยวพคฺคา เกทาย
 ตํวคฺเตยฺย, ยถิ ตํสฺสํ ปคฺคกถิตํ, อหํ ยา เจว อิมํ อายสฺสมฺมคานํ อปคฺคํ,
 ยา จ อคฺคโน อปคฺคํ, อิมํสณฺเจว อายสฺสมฺมคานํ อคฺคา ย อคฺคโน จ อคฺคา
 ตํมชฺฌเณ ตินฺนคฺคาเรณ เทเสยฺยํ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปปิตฺตํ,
 เอตํ ฌคฺคํ.

สุณาคู เม ภนฺเต ตํโฆ, อมฺหากํ ภณฺทชนฺชาคานํ กถหฺชาคานํ จิวาทาปนฺนํ
 วิหฺรตํ พหุํ อสฺสํสาณกํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติคปฏิกนฺตํ, ตํเจ มยํ อิมํ อปคฺคํ
 อณฺณมณฺณํ กาเรตฺถํ, ตียาปํ ตํ อธิกรณํ กฏฺทพคฺคา ยวพคฺคา เกทาย
 ตํวคฺเตยฺย, อหํ ยา เจว อิมํ อายสฺสมฺมคานํ อปคฺคํ, ยา จ อคฺคโน อปคฺคํ,
 อิมํสณฺเจว อายสฺสมฺมคานํ อคฺคา ย อคฺคโน จ อคฺคา ตํมชฺฌเณ ตินฺนคฺคาเรณ
 เทเสยฺยํ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปปิตฺตํ, ยสฺสํสยสฺมโต ชมฺติ อมฺหากํ
 อิมํ อปคฺคํ ตํมชฺฌเณ ตินฺนคฺคาเรณ เทเสยฺยํ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา
 คิหิปปิตฺตํ, โส คุณฺหสฺสํ; ยสฺสํ นกฺชมฺติ, โส ภาเสยฺย.

เทสํ อมฺหากํ อิมํ อปคฺคํ ตํมชฺฌเณ ตินฺนคฺคาเรณ จเปตฺวา
 อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปปิตฺตํ, ชมฺติ ตํสฺสํ, ตสฺมา คุณฺหํ. เอวเมตํ ชารยํ”ติ.

เอวํ ปน ภิกฺขเว เต ภิกฺขุ คหิ อปคฺคํ อญฺจิตา โหนฺติ จเปตฺวา
 อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปปิตฺตํ จเปตฺวา ทิฏฺฐาวิกรมํ จเปตฺวา เย น คคฺค โหนฺตํ.

ตคฺถ กตมํ อาปคฺตาทิกรณํ ? ปณจปี อาปคฺตักุขนฺธา อาปคฺตาทิกรณํ, ตคฺตปปี
อาปคฺตักุขนฺธา อาปคฺตาทิกรณํ; อิทํ อจฺจุติ อาปคฺตาทิกรณํ.

ตคฺถ กตมํ กิจฺจาทิกรณํ ? ยถา สัมมตํ กิจฺจายตถา กรณียตถา อปโถกณกมฺมํ
อคฺคตีกมฺมํ อคฺคตีกุติยกมฺมํ อคฺคตีกุคฺคตีกมฺมํ; อิทํ อจฺจุติ กิจฺจาทิกรณํ.

[๒๑๖] วิวาทาทิกรณสูตรํ กิํ มฺหํ ? อ วิวาทมฺหุตานิ วิวาทาทิกรณสูตรํ มฺหํ,
ตํณปี อกฺขตมฺหุตานิ วิวาทาทิกรณสูตรํ มฺหํ, ตํณปี กฺขตมฺหุตานิ วิวาทาทิกรณสูตรํ มฺหํ.
กตมานิ อ วิวาทมฺหุตานิ วิวาทาทิกรณสูตรํ มฺหํ ? อิทํ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ โภชน
โหติ อฺปนํ, โย โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ โภชน โหติ อฺปนํ, โส ตคฺตกริปี
อคารโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, อมเมปี อคารโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, ตํเมปี อคารโว
วิหริติ อปฺปติสฺโส, ติกฺขายปี น ปริปริการี^๑ โหติ, โย โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ
ตคฺตกริปี อคารโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, อมเมปี อคารโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, ตํเมปี
อคารโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, ติกฺขายปี น ปริปริการี^๑ โหติ, โส ตํเม วิวาท
ชนนํ, โย โหติ วิวาท พุทฺธนาหิตาย พุทฺธนาสุทฺธาย พุทฺธโน ชนตํ อนคฺถาย
อหิตาย ทุทฺธาย เทวมนุสฺสํ, เอวรูปญฺเจ อมเม ภิกฺขเว วิวาทมฺหํ อชฺฌมคฺคํ วา
พหิทฺธา วา สมนุสฺสํเตยฺยถ, ตคฺต อมเม ภิกฺขเว ตสฺสํ ปาปกตํ วิวาทมฺหตํ
ปหานาย วายเมยฺยถ, เอวรูปญฺเจ อมเม ภิกฺขเว วิวาทมฺหํ อชฺฌมคฺคํ วา พหิทฺธา วา
น สมนุสฺสํเตยฺยถ, ตคฺต อมเม ภิกฺขเว ตสฺสํ ปาปกตํ วิวาทมฺหตํ
อายคํ อนวตฺตวาย ปฏิปชฺชเมยฺยถ, เอวเมตตํ ปาปกตํ วิวาทมฺหตํ ปหานํ โหติ,
เอวเมตตํ ปาปกตํ วิวาทมฺหตํ อายคํ อนวตฺตว โหติ.

ปน จปรํ ภิกฺขเว ภิกฺขุ มกฺขํ โหติ ปพาสํ ๑ เป ๑ อิตฺตํ โหติ มจฺจํ ๑ เป ๑
ตสฺส โหติ มายา^๒ ๑ เป ๑ ปาปจฺจ โหติ มิจฺฉาทิฏฺฐิ ๑ เป ๑ สมนฺทิฏฺฐิปรามาสํ
โหติ อาทานคฺคาคํ^๒ ทุปฺปนิสฺสคฺคํ, โย โส ภิกฺขเว ภิกฺขุ สมนฺทิฏฺฐิปรามาสํ โหติ
อาทานคฺคาคํ ทุปฺปนิสฺสคฺคํ, โส ตคฺตกริปี อคารโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, อมเมปี

๑ น. ม. ปริปริการี

๒ น. ม. อาทานคฺคาคํ

อकारโ วิหริติ อปฺปติสฺสโต, ตํเมวี อकारโ วิหริติ อปฺปติสฺสโต, สิกฺขายบี
 น ปริปริการี โหติ, โย สโต ภิกฺขเว ภิกฺขุ สคฺคกริเป อकारโ วิหริติ อปฺปติสฺสโต,
 รมเมวี ๑ เป ๑ ตํเมวี ๑ เป ๑ สิกฺขายบี น ปริปริการี โหติ, สโต ตํเม วิวาท
 ชนฺติ, โย โหติ วิวาทิ พหุชนาหิตาย พหุชนาสุชยาย พหุโน ชนสฺส อนคฺคทาย อหิตาย
 ทุชชยาย เทวมนุสฺสยถา, เอวรูปญฺเจ คฺมุเห ภิกฺขเว วิวาทมฺหํ อชฺฉมคฺคํ วา พหิทฺธา วา
 สมนุสฺสยฺยถา, คฺคฺว คฺมุเห ภิกฺขเว คคฺคสฺส ปาปกสฺส วิวาทมฺหํสฺส ปหานาย
 วายเมยฺยถา, เอวรูปญฺเจ คฺมุเห ภิกฺขเว วิวาทมฺหํ อชฺฉมคฺคํ วา พหิทฺธา วา
 น สมนุสฺสยฺยถา, คฺคฺว คฺมุเห ภิกฺขเว คคฺคสฺส ปาปกสฺส วิวาทมฺหํสฺส อายคิ
 อนวสฺสวาย ปฏิปชฺเชยฺยถา, เอวเมคคฺคสฺส ปาปกสฺส วิวาทมฺหํสฺส ปหานํ โหติ,
 เอวเมคคฺคสฺส ปาปกสฺส วิวาทมฺหํสฺส อายคิ อนวสฺสวโ โหติ; อิมานิ ๑ วิวาทมฺหํ
 วิวาทาธิกรณสฺส มฺหํ.

กตมานิ คฺคณิ อภุสฺสมฺหานิ วิวาทาธิกรณสฺส มฺหํ? อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อุตฺตจจิตฺตา
 วิวทฺหติ, ทุฏฺฐจจิตฺตา วิวทฺหติ มฺพฺพจจิตฺตา วิวทฺหติ, รมโมติ วา อรมโมติ วา,
 วินโยติ วา อวินโยติ วา, ภาตคิ ลปิตํ คคฺคาคคฺคนาติ วา อภาตคิ อลปิตํ
 คคฺคาคคฺคนาติ วา, อาจฺฉนฺณํ คคฺคาคคฺคนาติ วา อนาจฺฉนฺณํ คคฺคาคคฺคนาติ วา,
 ปณฺณคฺคํ คคฺคาคคฺคนาติ วา อปณฺณคฺคํ คคฺคาคคฺคนาติ วา, อาปคฺคิติ วา อนापคฺคิติ
 วา, ฐหฺกา อาปคฺคิติ วา ฐรฺกา อาปคฺคิติ วา, ฐวสฺสวสฺส อาปคฺคิติ วา อนวสฺสวสฺส
 อาปคฺคิติ วา, ทุฏฺฐสฺสวสฺส อาปคฺคิติ วา อทุฏฺฐสฺสวสฺส อาปคฺคิติ วา; อิมานิ คฺคณิ
 อภุสฺสมฺหานิ วิวาทาธิกรณสฺส มฺหํ.

กตมานิ คฺคณิ ภูสฺสมฺหานิ วิวาทาธิกรณสฺส มฺหํ? อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ อุตฺตจ-
 จิตฺตา วิวทฺหติ, อทุฏฺฐจจิตฺตา วิวทฺหติ, อมฺพฺพจจิตฺตา วิวทฺหติ รมโมติ วา
 อรมโมติ วา, ๑ เป ๑ ทุฏฺฐสฺสวสฺส อาปคฺคิติ วา อทุฏฺฐสฺสวสฺส อาปคฺคิติ วา; อิมานิ
 คฺคณิ ภูสฺสมฺหานิ วิวาทาธิกรณสฺส มฺหํ.

[๒๓๗] อนุวาทาภิกรณสูตรํ กิ มุตํ? ฌ อนุวาทมุตานิ อนุวาทาภิกรณสูตรํ มุตํ, ตัณนึ อกุตตมุตานิ อนุวาทาภิกรณสูตรํ มุตํ, ตัณนึ กุตตมุตานิ อนุวาทาภิกรณสูตรํ มุตํ. กาโยนึ อนุวาทาภิกรณสูตรํ มุตํ, วาจาณึ อนุวาทาภิกรณสูตรํ มุตํ.

กตมานิ ฌ อนุวาทมุตานิ อนุวาทาภิกรณสูตรํ มุตํ? อิท ภิภขเว ภิภขุ โภชนโน โหติ อุปนาหิ, โย โส ภิภขเว ภิภขุ โภชนโน โหติ อุปนาหิ, โส สตุถวิปี อการโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, รมเมปี อการโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, สัมเมปี อการโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, สิกฺขายปี น ปริปริการิ โหติ, โย โส ภิภขเว ภิภขุ สตุถวิปี อการโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, รมเมปี อการโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, สัมเมปี อการโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, สิกฺขายปี น ปริปริการิ โหติ, โส สัมเม อนุวาทํ ชเนติ, โย โหติ อนุวาทो พหุชนาหิตาย พหุชนาสฺสชาย พหุโน ชนสฺส อนตุถาย อหิตาย วา ทุฏฺษาย เทวมมุตฺตํ, เหวรฺอุปฺปะเจ คุเมห ภิภขเว อนุวาทมุตํ อชฺฌมคฺคํ วา พหิทฺฐา วา สมนุสฺสเสยฺยาถ, คุตฺร คุเมห ภิภขเว ตสฺสเสว ปาปกสฺส อนุวาทมุตสฺส ปหานาย วายเมยฺยาถ, เหวรฺอุปฺปะเจ คุเมห ภิภขเว อนุวาทมุตํ อชฺฌมคฺคํ วา พหิทฺฐา วา น สมนุสฺสเสยฺยาถ, คุตฺร คุเมห ภิภขเว ตสฺสเสว ปาปกสฺส อนุวาทมุตสฺส อายคิ อนวตฺตวาย ปฏิปชฺเชยฺยาถ, เหวเมตสฺส ปาปกสฺส อนุวาทมุตสฺส ปหานํ โหติ, เหวเมตสฺส ปาปกสฺส อนุวาทมุตสฺส อายคิ อนวตฺตโว โหติ.

ปุณ จปริ ภิภขเว ภิภขุ มกฺขิ โหติ ปพาสํ ๑ เป ๑ อิตฺตํกิ โหติ มจฺจนํ ๑ เป ๑ สโจ โหติ มายาวํ ๑ เป ๑ ปาปิจฺฉโน โหติ มิจฺฉาทิฏฺฐิ ๑ เป ๑ สนนฺทิจิปรามาสํ โหติ อาทานคฺคาคิ ทุปฺปญฺนิสฺสคฺคิ, โย โส ภิภขเว ภิภขุ สนนฺทิจิปรามาสํ โหติ อาทานคฺคาคิ ทุปฺปญฺนิสฺสคฺคิ, โส สตุถวิปี อการโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, รมเมปี ๑ เป ๑ สัมเมปี อการโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, สิกฺขายปี น ปริปริการิ โหติ, โย โส ภิภขเว ภิภขุ สตุถวิปี อการโว วิหริติ อปฺปติสฺโส, รมเมปี ๑ เป ๑ สัมเมปี ๑ เป ๑ สิกฺขายปี น ปริปริการิ โหติ, โส สัมเม อนุวาทํ ชเนติ, โย โหติ อนุวาทो พหุชนาหิตาย พหุชนาสฺสชาย พหุโน ชนสฺส อนตุถาย อหิตาย ทุฏฺษาย เทวมมุตฺตํ. เหวรฺอุปฺปะเจ คุเมห ภิภขเว อนุวาทมุตํ อชฺฌมคฺคํ วา พหิทฺฐา วา

ตัมนุปัสัเตยยาถ, คุตฺร คุเมหุ ภิกฺขเว ศัสสะว ปาปกัสฺสั อหฺวาทมฺหุตฺตัสส ปหานาย
 วายเมยยาถ, เหววฺวปฺนเจ คุเมหุ ภิกฺขเว อหฺวาทมฺหุตฺตัสส อหฺมคฺคั วา พหิทฺธา วา
 น ตัมนุปัสัเตยยาถ, คุตฺร คุเมหุ ภิกฺขเว ศัสสะว ปาปกัสฺสั อหฺวาทมฺหุตฺตัสส อายคิ
 อหฺวตฺตัสสว ยปฏิปชฺเชยยาถ, เหวเมศฺสัสส ปาปกัสฺสั อหฺวาทมฺหุตฺตัสส ปหานั โหติ,
 เหวเมศฺสัสส ปาปกัสฺสั อหฺวาทมฺหุตฺตัสส อายคิ อหฺวตฺตัสสว โหติ; อิมานิ ๓ อหฺวาทมฺหุตา
 น อหฺวาทาธิกรณตฺตัสส มุตฺตํ.

กตมานิ คัณนิ อกุลสฺสมุณานิ อนุวาทาธิกรณธัถ มุถุ ? อิท ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 ภิกฺขุ ตุทฺธจิตฺตา อนุวทนต์, ทฺวฺจจิตฺตา อนุวทนต์, มฺพหฺจจิตฺตา อนุวทนต์ ธัถวปคฺคิยา วา
 อาจรวปคฺคิยา วา ทฺวฺจวปคฺคิยา วา อาธวปคฺคิยา วา; อิมานิ คัณนิ อกุลสฺสมุณานิ
 อนุวาทาธิกรณธัถ มุถุ.

กตมานิ คัณนิ กุสฺสณฺณานิ อนุวาทาธิกรณธฺมฺมํ มุตฺตํ? อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ
 ภิกฺขุ อตฺตทฐจิตฺตา อนุวทนต์, อตฺตทฐจิตฺตา อนุวทนต์, อมฺพทฐจิตฺตา อนุวทนต์
 สฺถวิปตฺติยา วา อจฺจวิปตฺติยา วา ทิฏฺฐจิตฺติยา วา อจฺจวิปตฺติยา วา; อิมานิ
 คัณนิ กุสฺสณฺณานิ อนุวาทาธิกรณธฺมฺมํ มุตฺตํ.

กตโม จิ กาโย อนุวาทาธิกรณธัส มุตฺ? อิเชกฺโข จุ พุพฺพนโณ โหติ
 ทฺทฺธสฺสโก โสโกฏฺฐิมโก พหฺวาพาโห กาโย วา กุณฺโณ วา ชยฺโห วา ปกฺขหโต วา,
 เยน นํ อนุวาทฺติ; อญฺ กาโย อนุวาทาธิกรณธัส มุตฺ.

กตมา จ^๒ วาจา อนุวาทาธิกรณสูตร มุตฺ? อิเธกจฺโจ ทุพฺพโจ โหติ มนฺมโน
 เภพคตวาโจ, ยาย นํ อนุวาทนฺติ; อयํ วาจา อนุวาทาธิกรณสูตร มุตฺ.

[๒๑๘] อาปตฺตาคาริณธฺมฺมํ ก็ มฺหํ? อ อาปตฺตိธฺมฺมํ จานา อาปตฺตาคาริณธฺมฺมํ
มฺหํ. อตฺถาปตฺติ กายโต ธฺมฺมจํติ น วาจโต น จิตฺตโต, อตฺถาปตฺติ วาจโต

อนุสมปวงกตา อพภูตัสสหนตา อนุพตปปทาน์; อิทํ วุจฺจติ อนุวาทาธิกรณํ กุสฺลํ.

คตฺถ กตมํ อนุวาทาธิกรณํ กุสฺลํ? อิท ภิทฺชเว ภิทฺชฺช ภิทฺชํ อภุสฺสจิตฺตา อนุวทฺทติ สํตวิปคฺคิยา วา อจฺจววิปคฺคิยา วา ทิฏฺฐิวิปคฺคิยา วา อาขัณฺณวิปคฺคิยา วา. โย คตฺถ อนุวาทิ อนุวทฺทา อนุตฺตปฺนา อนุภณฺนา อนุสมปวงกตา อพภูตัสสหนตา อนุพตปปทาน์; อิทํ วุจฺจติ อนุวาทาธิกรณํ กุสฺลํ.

คตฺถ กตมํ อนุวาทาธิกรณํ อพฺยากตํ? อิท ภิทฺชเว ภิทฺชฺช ภิทฺชํ อพฺยา-
กตจิตฺตา อนุวทฺทติ สํตวิปคฺคิยา วา อจฺจววิปคฺคิยา วา ทิฏฺฐิวิปคฺคิยา วา
อาขัณฺณวิปคฺคิยา วา. โย คตฺถ อนุวาทิ อนุวทฺทา อนุตฺตปฺนา อนุภณฺนา
อนุสมปวงกตา อพภูตัสสหนตา อนุพตปปทาน์; อิทํ วุจฺจติ อนุวาทาธิกรณํ อพฺยากตํ.

[๒๒๒] อาปคฺคาธิกรณํ กุสฺลํ อพฺยากตํ? อาปคฺคาธิกรณํ สฺสียา กุสฺลํ
สฺสียา อพฺยากตํ, นคฺคิ อาปคฺคาธิกรณํ กุสฺลํ.

คตฺถ กตมํ อาปคฺคาธิกรณํ กุสฺลํ? ยํ ชานนฺโต สณฺณชานนฺโต เจจฺจ
อนภวิตริตฺวา วตฺติกโม; อิทํ วุจฺจติ อาปคฺคาธิกรณํ กุสฺลํ.

คตฺถ กตมํ อาปคฺคาธิกรณํ อพฺยากตํ? ยํ ชานนฺโต สณฺณชานนฺโต อเจจฺจ
อนภวิตริตฺวา วตฺติกโม; อิทํ วุจฺจติ อาปคฺคาธิกรณํ อพฺยากตํ.

[๒๒๓] ภิจฺจาธิกรณํ กุสฺลํ กุสฺลํ อพฺยากตํ? ภิจฺจาธิกรณํ สฺสียา กุสฺลํ สฺสียา
กุสฺลํ สฺสียา อพฺยากตํ. คตฺถ กตมํ ภิจฺจาธิกรณํ กุสฺลํ? ยํ ตังโฆ กุสฺสจิตฺโต กมฺมํ
กโรติ: อปฺปโตกนกมฺมํ ฅคฺคิกมฺมํ ฅคฺคิทุคฺคิกมฺมํ ฅคฺคิจคฺคิกมฺมํ; อิทํ วุจฺจติ
ภิจฺจาธิกรณํ กุสฺลํ.

คตฺถ กตโม อหฺวาทอ อหฺวาทาธิกรณํ ? อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุ
 อหฺวทนฺติ ตีถวิปคฺติยา वा อจฺจรวิปคฺติยา वा ทิฏฺฐิจิวิปคฺติยา वा อาชีวิวิปคฺติยา वा.
 โย คตฺถ อหฺวาทอ อหฺวทนา อหฺนฺตปฺนา อหฺนฺตนา อหฺนฺตปฺนํ อหฺนฺตปฺนํ
 อหฺนฺตปฺนํ; อหฺนฺตปฺนํ อหฺวาทอ อหฺวาทาธิกรณํ.

คตฺถ กตโม อหฺวาทอ โน อธิกรณํ ? มาตาปี ปุคฺคํ อหฺนฺตํ, ปุคฺคโตปี มาตํ
 อหฺนฺตํ, ปิตาปี ปุคฺคํ อหฺนฺตํ, ปุคฺคโตปี ปิตํ อหฺนฺตํ, ภาตาปี ภาตํ อหฺนฺตํ,
 ภาตาปี ภคินี อหฺนฺตํ, ภคินีปี ภาตํ อหฺนฺตํ, สหยาปี สหายํ อหฺนฺตํ; อหฺนฺตํ
 อหฺวาทอ โน อธิกรณํ.

คตฺถ กตมํ อธิกรณํ โน อหฺวาทอ ? อาปคฺตาธิกรณํ ภิจฺจาธิกรณํ วิจฺจาธิกรณํ;
 อิทํ อธิกรณํ โน อหฺวาทอ.

คตฺถ กตมํ อธิกรณญฺเจว อหฺวาทอ จ ? อหฺวาทาธิกรณํ อธิกรณญฺเจว
 อหฺวาทอ จ.

[๒๕๖] อาปคฺติ อาปคฺตาธิกรณํ, อาปคฺติ โน อธิกรณํ, อธิกรณํ โน
 อาปคฺติ, อธิกรณญฺเจว อาปคฺติ จ. ตียา อาปคฺติ อาปคฺตาธิกรณํ, ตียา อาปคฺติ
 โน อธิกรณํ, ตียา อธิกรณํ โน อาปคฺติ, ตียา อธิกรณญฺเจว อาปคฺติ จ.

คตฺถ กตมา^๑ อาปคฺติ อาปคฺตาธิกรณํ ? ปณฺจปี อาปคฺติภฺนฺตา อาปคฺตาธิกรณํ,
 สคฺคปี อาปคฺติภฺนฺตา อาปคฺตาธิกรณํ; อหฺนฺตํ อาปคฺติ อาปคฺตาธิกรณํ.

คตฺถ กตมา^๒ อาปคฺติ โน อธิกรณํ ? ไสฺวอาปคฺติ สฺมาปคฺติ; อหฺนฺตํ อาปคฺติ โน
 อธิกรณํ.

คตฺถ กตมํ อธิกรณํ โน อาปคฺติ ? กิจฺจจริกรณํ วิวาทจริกรณํ อญฺเฐวาทจริกรณํ;
อิทํ อธิกรณํ โน อาปคฺติ.

๓๓. ศพถูก ฆาตกร ฆาตกรรมโดยเจตนา หรือไม่ ? ฆาตกรผู้ใด ? ฆาตกรรมโดยเจตนา หรือไม่ ? ฆาตกรผู้ใด ?

[២២៧] កិរុតំ កិរុត្ថាភិករណំ, កិរុតំ ណៃ ចភិករណំ, ចភិករណំ ណៃ កិរុតំ,
ចភិករណឃេវ កិរុត្ថឃេវ. ឆិយា កិរុតំ កិរុត្ថាភិករណំ, ឆិយា កិរុតំ ណៃ ចភិករណំ, ឆិយា
ចភិករណំ ណៃ កិរុតំ, ឆិយា ចភិករណឃេវ កិរុត្ថឃេវ.

[illegible]

ต่อกฏ กตมํ กิจจํ โน อธิกรณํ? อจฺริยกิจจํ อปฺปชฺฌายกิจจํ ตํมานุปชฺฌายกิจจํ
 ตํมานาจฺริยกิจจํ; อิทํ กิจจํ โน อธิกรณํ.

ต่ตถุ กตมံ อธิกรณံ โน ภิกขุ? วิวาทาธิกรณံ อนุวาทาธิกรณံ ชาปคฺคาธิกรณံ;
 อิทํ อธิกรณံ โน ภิกขุ.

គុតុត ក្រដាស បង្ហាញឈ្មោះ ពិធីបុណ្យ ? ពិធីបុណ្យ បង្ហាញឈ្មោះ ពិធីបុណ្យ

๕. อธิกรณวุปสมนสมถ

สมมุขานวณ

[๒๒๘] วิวาทาธิกรณํ กตฺถิ สมนฺเถหิ สมนฺมตฺติ ? วิวาทาธิกรณํ ทวฺถุหิ สมนฺเถหิ สมนฺมตฺติ
 สมนฺมุขาวินยเนน จ เขภฺยุยฺยตฺถิกาย จ. ตฺถิยา วิวาทาธิกรณํ เขกํ สมนํ อนุวาทมม เขภฺยุยฺยตฺถิกํ
 เอเกน สมนฺเถน สมนฺเมยฺย สมนฺมุขาวินยเนนาตฺติ. ตฺถิยาตฺถิสฺส วจฺญํ. ยถากถํ วิย. อธิ

ภิกขเว ภิกขุ วิวาทติ ชมฺโมติ वा अश्मोति वा, विनโยति वा अविनโยति वा, ภาสतिं धीतिं तलाकटनाति वा अभासतिं अधीतिं तलाकटनाति वा, आजिณฺณं तलाकटनाति वा अनाजिณฺณं तलाकटनाति वा, पणฺณคฺคํ तलाकटनाति वा अपणฺณคฺคํ तलाकटनाति वा, आपคฺคํ वा अनापคฺคํ वा, लहฺกา आपคฺคํ वा करुका आपคฺคํ वा, धावเสสา आपคฺคํ वा अनवसेसा आपคฺคํ वा, तुणฺนसुद्धा आपคฺคํ वा अतुणฺนसुद्धा आपคฺคํ वा.

เต เจ ภิกขเว ภิกขุ สกฺโกณฺติ ตํ อธิกรณํ รูปสมฺเมตฺ; อิทํ วุจฺจติ ภิกขเว อธิกรณํ รูปสมฺมตํ. เกณ รูปสมฺมตํ? สัมมุขาวินเยน. กิณฺญํ ตคฺคํ สัมมุขาวินยสฺมิ? สัมมสัมมุขตา ชมฺมสัมมุขตา วินยสัมมุขตา ปุคฺคตสัมมุขตา. กา จ ตคฺคํ สัมมสัมมุขตา? ยาวตिका ภิกขุ กम्मปฺปคฺคา, เต อาคตา โหนฺติ, ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อาหโร โหติ, สัมมุขํฐตา น ปฏิกโกสนฺติ; อयํ ตคฺคํ สัมมสัมมุขตา. กา จ ตคฺคํ ชมฺมสัมมุขตา วินยสัมมุขตา? เยน ชมฺเมน येन विनयेन येन संकुत्ताสเนन ตํ อธิกรณํ รูปสมฺเมตฺ; อयํ ตคฺคํ ชมฺมสัมมุขตา วินยสัมมุขตา. กา จ ตคฺคํ ปุคฺคตสัมมุขตา? โย จ วิวาทติ, येन จ विवาทति, อฺโง อคฺคปฺปจฺจุตฺติกา^๑ สัมมุขํฐตา โหนฺติ; อयํ ตคฺคํ ปุคฺคตสัมมุขตา. เอวํ รูปสมฺมตํ เจ ภิกขเว อธิกรณํ การโก อุกโกฏฺเฐติ, อุกโกฏฺเฐนํ ปาจิตฺติยํ. ฉนฺททายโก ชยฺติ, ชยฺนํ ปาจิตฺติยํ.

[๒๒๙] เต เจ ภิกขเว ภิกขุ น สกฺโกณฺติ ตํ อธิกรณํ ตสฺมิ อววาเส วุสฺเมตฺ; เตหิ ภิกขเว ภิกขุหิ ยสฺมิ อววาเส พหุตรา^๒ ภิกขุ, โส อววาโส คณฺตพฺโพ. เต เจ ภิกขเว ภิกขุ ตํ อววาธํ กจฺจนฺตา อนฺตรามคฺเค สกฺโกณฺติ ตํ อธิกรณํ รูปสมฺเมตฺ; อิทํ วุจฺจติ ภิกขเว อธิกรณํ รูปสมฺมตํ. เกณ รูปสมฺมตํ? สัมมุขาวินเยน. กิณฺญํ ตคฺคํ สัมมุขาวินยสฺมิ? สัมมสัมมุขตา ชมฺมสัมมุขตา วินยสัมมุขตา ปุคฺคตสัมมุขตา. กา จ ตคฺคํ สัมมสัมมุขตา? ยาวตिका ภิกขุ กम्मปฺปคฺคา, เต อาคตา โหนฺติ, ฉนฺทารหานํ ฉนฺโท อาหโร โหติ, สัมมุขํฐตา น ปฏิกโกสนฺติ,

๑ อ. อคฺคปฺปจฺจุตฺติกา

๒ ฉ. ม. สัมพหฺตา

อัย คคฺค สัมภกฺคา. กา ๑ คคฺค ขมฺมสัมภกฺคา วินยสัมภกฺคา? เยน ขมฺเมน
 เยน วินยเณ เยน สํคฺคธํสาณนํ คํ อธิกรณํ รูปสํมตฺติ; อัย คคฺค ขมฺมสัมภกฺคา
 วินยสัมภกฺคา. กา ๑ คคฺค ปุคฺคตสัมภกฺคา? โย ๑ วิวตฺติ, เยน ๑ วิวตฺติ,
 อุโก อคฺคอปจฺจตฺติกา สัมมูชฺฐิกา โหนฺติ; อัย คคฺค ปุคฺคตสัมภกฺคา. เอวํ รูปสํคํ
 เจ ภิกฺขเว อธิกรณํ การโก อุกโกเถติ, อุกโกฏฺฐนํ ปาจิตฺติยํ. ฉนฺททายโก ชัยติ,
 ชัยนํ ปาจิตฺติยํ.

[๒๓๐] เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ คํ อาวาสํ อาคณฺณตา อนฺตรามคฺเค น สกฺโกนฺติ
 คํ อธิกรณํ รูปสํเมคฺ, เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ คํ อาวาสํ คนฺตฺวา อาวาสิกา ภิกฺขุ
 เอวมสฺสํ วจฺญีเย “อิทฺโธ อาวุโส อธิกรณํ เอวํชาคํ เอวํสํปฺปนฺนํ, สํชายสํมฺนโต อิมํ
 อธิกรณํ รูปสํเมคฺ ขมฺเมน วินยเณ สํคฺคธํสาณนํ, ยถา ยถิ อธิกรณํ สํรูปสํคํ สสฺสํ”ติ.

สเจ ภิกฺขเว อาวาสิกา ภิกฺขุ วุฑฺฒคฺคา โหนฺติ, อาคณฺณตา ภิกฺขุ นวคฺคา,
 เตหิ ภิกฺขเว อาวาสิกเกหิ ภิกฺขุหิ อาคณฺณตา ภิกฺขุ เอวมสฺสํ วจฺญีเย “อิทฺธํ คฺมุเห
 สํชายสํมฺนโต มุหฺคคํ เอกมฺคํ โหถ, ยาว มยฺ มนฺเตมา”ติ. สเจ ปน ภิกฺขเว
 อาวาสิกา ภิกฺขุ นวคฺคา โหนฺติ, อาคณฺณตา ภิกฺขุ วุฑฺฒคฺคา, เตหิ ภิกฺขเว
 อาวาสิกเกหิ ภิกฺขุหิ อาคณฺณตา ภิกฺขุ เอวมสฺสํ วจฺญีเย “เตนหิ คฺมุเห สํชายสํมฺนโต
 มุหฺคคํ อิธฺว คาว โหถ, ยาว มยฺ มนฺเตมา”ติ.

สเจ ปน ภิกฺขเว อาวาสิกานํ ภิกฺขุหํ มนฺตฺยมานานํ เอวํ โหติ “น มยฺ
 สกฺโกม อิมํ อธิกรณํ รูปสํเมคฺ ขมฺเมน วินยเณ สํคฺคธํสาณนํ”ติ, น คํ อธิกรณํ
 อาวาสิกเกหิ ภิกฺขุหิ สํปฏฺิฉนฺตพฺพํ. สเจ ปน ภิกฺขเว อาวาสิกานํ ภิกฺขุหํ
 มนฺตฺยมานานํ เอวํ โหติ “สกฺโกม มยฺ อิมํ อธิกรณํ รูปสํเมคฺ ขมฺเมน วินยเณ
 สํคฺคธํสาณนํ”ติ, เตหิ ภิกฺขเว อาวาสิกเกหิ ภิกฺขุหิ อาคณฺณตา ภิกฺขุ เอวมสฺสํ
 วจฺญีเย “สเจ คฺมุเห สํชายสํมฺนโต อมฺหากํ อิมํ อธิกรณํ ยถาชาคํ ยถาสํปฺปนฺนํ
 อาโรเจสฺส, ยถา ๑ มยฺ อิมํ อธิกรณํ รูปสํเมคฺ ขมฺเมน วินยเณ สํคฺคธํสาณนํ,
 คทา สํรูปสํคํ ภวิสฺสํ, เอวํ มยฺ อิมํ อธิกรณํ สํปฏฺิฉนฺตพฺพํ. โน เจ คฺมุเห

ภิกขเว เหวรูป อธิกรณ อุกุพาหิกาย วูปตเมคฺ. ทสฺหฺเคหิ สมนนาคโต ภิกขุ
 อุกุพาหิกาย สมนนคิพฺโพ: สฺตฺวา โหติ ปาติโมกฺขสํวรํสฺสโต วิหริติ อจฺจว-
 โคจฺรตมฺปนโน อนนฺตคฺเตสฺ วชเชสฺ ภายทสฺสวํ สฺมาทาย สิกฺขติ สิกฺขาปเทสฺ,
 พหุสฺสโต โหติ สุตฺตโร สุตฺตฺนนิจฺจโย, เย เต ชมฺมา อาทิกฺกยฺยาณํ
 มชฺเชกฺกยฺยาณํ ปริโยสานกฺกยฺยาณํ, สํคฺคํ สํพฺยชฺชนํ^๑ เกวลปริปฺพณณํ ปริสฺสทฺธํ
 พรหมจฺริยํ อภิวทฺติ, คถารูปสฺส ชมฺมา พหุสฺสตา โหนฺติ ๒๓^๒ วจฺสา
 ปริจิตา มนฺตานํเปกฺขิตา ทิฏฺฐิยา สฺสํปฏฺธิวาทา, อุกฺกยฺนิโ ช ปนสฺส ปาติโมกฺขานิ
 วิคฺคาเรน สฺวาคคานิ โหนฺติ สฺสํวิภคฺคานิ สฺสํปวคฺคํ^๓ สฺสํวินิจฺจิตานิ สฺสํคฺคํ^๔
 อนนฺตคฺเตสฺ, วินเย โช ปน จิโต^๕ โหติ สสฺสโร, ปฏฺพิโต โหติ อุกฺโก อคฺคปจฺจคฺคิกเก
 สฺสํณฺวาเปคฺ, นิชฺฌาเปคฺ เปกฺกเชคฺ ปสฺสํคฺ, ปสฺสาเทคฺ, อธิกรณสฺสํปปาทํ วูปตเมคฺ.
 กุสฺสโต^๖ โหติ, อธิกรณํ ชานาติ, อธิกรณสฺสํมฺทํ ชานาติ, อธิกรณนิโรธํ ชานาติ,
 อธิกรณนิโรธคามินํปฏฺธิปํ ชานาติ. อนฺชานามิ ภิกฺขเว อิมฺเห ทสฺหฺเคหิ สมนนาคคํ
 ภิกฺขุ อุกุพาหิกาย สมนนคิพฺ. เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว สมนนคิพฺโพ, ปจฺมํ ภิกฺขุ
 ยาจิตฺพฺโพ; ยาจิตฺวา พฺยคฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺพิเตน สฺสํ ฌาเปตฺพฺโพ-

[๒๓๒] “สฺมณาคฺ เม ภนฺเต สฺสํ, อมฺหากํ อิมํสฺมํ อธิกรณํ วินิจฺจียมาเน
 อนนฺตคานิ เจว ภสฺสํนิ ชานนฺติ, น เจตสฺสํ ภาสิตสฺสํ อคฺคํ วิชฺฌายติ, ยถิ
 สฺสํสฺสํ ปคฺคกสฺสํ, สฺสํ อคฺคณฺนามณฺจ อคฺคณฺนามณฺจ ภิกฺขุ สมนนคิพฺ อุกุพาหิกาย
 อิมํ อธิกรณํ วูปตเมคฺ, เอสํ ฌคฺติ.

สฺมณาคฺ เม ภนฺเต สฺสํ, อมฺหากํ อิมํสฺมํ อธิกรณํ วินิจฺจียมาเน อนนฺตคานิ
 เจว ภสฺสํนิ ชานนฺติ, น เจตสฺสํ ภาสิตสฺสํ อคฺคํ วิชฺฌายติ, สฺสํ อคฺคณฺนามณฺจ
 อคฺคณฺนามณฺจ ภิกฺขุ สมนนคิ อุกุพาหิกาย อิมํ อธิกรณํ วูปตเมคฺ, ยสฺสํยสฺมโต
 ชนฺติ อคฺคณฺนามณฺจ ๑ อคฺคณฺนามณฺจ ๑ ภิกฺขุโน สมนนคิ อุกุพาหิกาย อิมํ อธิกรณํ
 วูปตเมคฺ, สฺสํ คฺคณฺทสฺสํ. ยสฺสํ นกฺขมฺติ, สฺสํ ภาเตยฺย.

๑ อ. สํคฺคํ สํพฺยชฺชนา

๒ ค.ม. ๒๓

๓ อ. สฺสํคฺคํ

๔ ค.ม.อ. ฌโก

๕ ค.ม.อ. อธิกรณสฺสํปปาทวูปตมนกฺสฺสโต

“อุณนุ เม อายสฺมนฺตา, อยฺม อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ วมฺมกถิโก, อิมํสฺสํ สํสฺสํ
 หิ โช อากคํ โหติ, โน สํสฺสํวิภวฺโส, โส อคฺคํ อสฺสํสทฺทกฺเขนโต พฺยณฺชนจฺฉายาย
 อคฺคํ ปฏิพาหติ, ยथाยสฺมนฺตานํ ปคฺคกถสฺสํ, อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ อญฺจสาเปตฺวา อวเสธํ
 อิมํ อธิกรณํ วุปลเมยฺยมา”ติ.

เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ทํ ภิกฺขุํ อญฺจสาเปตฺวา สกฺโกณฺติ ทํ อธิกรณํ วุปลเมตฺ;
 อิทํ อญฺจติ ภิกฺขเว อธิกรณํ วุปลนฺตํ. เกน วุปลนฺตํ? สํมฺมุขาวินยฺเณ. กิณฺจ
 คคฺค สํมฺมุขาวินยสฺมึ? วมฺมสํมฺมุขตา วินยสํมฺมุขตา ปุคฺคสสํมฺมุขตา ฯ เป ฯ เหว
 วุปลนฺตํ เจ ภิกฺขเว อธิกรณํ การโก อุกโกเถติ, อุกโกฏฺชนกํ ปาจิตฺติยํ.

เขภุยฺยสีกาวินย

[๒๓๔] เต เจ ภิกฺขเว ภิกฺขุ น สกฺโกณฺติ ทํ อธิกรณํ อุกฺพาหิกาย วุปลเมตฺ.
 เตหิ ภิกฺขเว ภิกฺขุหิ ทํ อธิกรณํ สํสฺสํสํ นียยาเทตพฺพํ “น มยฺ ภนฺเต สกฺโกม
 อิมํ อธิกรณํ อุกฺพาหิกาย วุปลเมตฺ, สํโฆ อิมํ อธิกรณํ วุปลเมตฺ”ติ. อนฺธานามิ
 ภิกฺขเว เหวรูปํ อธิกรณํ เขภุยฺยสีกาย วุปลเมตฺ. ปณฺจหฺงเคหิ สมนฺนาคโต ภิกฺขุ
 สํธากคาหาปโก สมนฺนนิตพฺโพะ โย น ฉนฺทาคคํ คจฺฉเยย, น โทสํคคํ คจฺฉเยย,
 น โมหาคคํ คจฺฉเยย, น ภยาคคํ คจฺฉเยย, คหิตาคคํคณฺจ ขาเนยฺย ฯ เป ฯ
 เหวณฺจ ปน ภิกฺขเว สมนฺนนิตพฺพา, ปจฺมํ ภิกฺขุ ยาจิตพฺพา; ยาจิตฺวา พฺยตฺเตน
 ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพน สํโฆ ฉาเปตพฺโพะ-

“อุณนุ เม ภนฺเต สํโฆ, ยถิ สํสฺสํสํ ปคฺคกถสฺสํ, สํโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ
 สํธากคาหาปโก สมนฺนเนยฺย, เเฮธํ ฅตฺติ.

อุณนุ เม ภนฺเต สํโฆ, สํโฆ อิตฺถนฺนามํ ภิกฺขุํ สํธากคาหาปโก สมนฺนนิ,
 ยสฺสํสํสํสํโต วมฺมิตฺติ อิตฺถนฺนามสฺสํ ภิกฺขุโน สํธากคาหาปกสฺสํ สมนฺนิตฺติ, โส ฅณฺหสฺสํ
 ยสฺสํสํ นกฺขมิตฺติ. โส ภาเสยฺย.

อริกรณํ สุปฺปณฺทํ อสฺสํ”ติ. อถ โข เต ภิกฺขุ คํ อาวํสํ คนฺทฺวา เต เถเว
 เอกทโวจุํ “อิทํ ภนฺเต อริกรณํ เอวํชาคํ เอวํสุมฺปนฺนํ, สํว ภาเน เถรา อิมํ
 อริกรณํ วุปลฺเมนุ รมฺเมน วินเยน สํคฺคฺสาณฺเน, ยถิทํ อริกรณํ สุปฺปณฺทํ
 อสฺสํ”ติ. อถ โข เต เถรา, ยถา สํวคฺคฺยา สํเชน อริกรณํ วุปลฺมิตํ, ยถา
 สุปฺปณฺทํ. ตถา คํ อริกรณํ วุปลฺเมตฺติ.

อถ โข เต ภิกฺขุ อสฺนคฺคฺชา สํวคฺคฺยา สํชฺสํ อริกรณวุปลฺมเนน อสฺนคฺคฺชา
 สํพหุตาณํ เถราณํ อริกรณวุปลฺมเนน. อสฺสํโสสุโข “อมุกํมิมํ กิร อาวํสํ คโย
 เถรา วิหรนฺติ ฯ เป ฯ เทว เถรา วิหรนฺติ ฯ เป ฯ เอโก เถโร วิหรนฺติ พหุสฺสํโค
 อาคคาคโม รมฺมชโร วินยชโร มาติกาชโร ปณฺทิตโค วิยคฺโค เมธาวํ ธชฺชํ
 กุกกฺกฺจโก สิกฺขาภาโม, สํ เจ เถโร อิมํ อริกรณํ วุปลฺเมยฺย รมฺเมน วินเยน
 สํคฺคฺสาณฺเน, เอวมิตํ อริกรณํ สุปฺปณฺทํ อสฺสํ”ติ. อถ โข เต ภิกฺขุ คํ อาวํสํ
 คนฺทฺวา คํ เถรํ เอกทโวจุํ “อิทํ ภนฺเต อริกรณํ เอวํชาคํ เอวํสุมฺปนฺนํ, สํว
 ภาเน เถโร อิมํ อริกรณํ วุปลฺเมตฺติ รมฺเมน วินเยน สํคฺคฺสาณฺเน, ยถิทํ
 อริกรณํ สุปฺปณฺทํ อสฺสํ”ติ. อถ โข สํ เถโร “ยถา สํวคฺคฺยา สํเชน อริกรณํ
 วุปลฺมิตํ, ยถา สํพหุเตหิ เถเรหิ อริกรณํ วุปลฺมิตํ, ยถา คํหิ เถเรหิ อริกรณํ
 วุปลฺมิตํ, ยถา พุทฺธิ เถเรหิ อริกรณํ วุปลฺมิตํ, ยถา สุปฺปณฺทคฺคฺ, ตถา คํ
 อริกรณํ วุปลฺเมตฺติ.

อถ โข เต ภิกฺขุ อสฺนคฺคฺชา สํวคฺคฺยา สํชฺสํ อริกรณวุปลฺมเนน อสฺนคฺคฺชา
 สํพหุตาณํ เถราณํ อริกรณวุปลฺมเนน อสฺนคฺคฺชา คิณฺณํ เถราณํ อริกรณวุปลฺมเนน
 อสฺนคฺคฺชา ทฺวินฺนํ เถราณํ อริกรณวุปลฺมเนน อสฺนคฺคฺชา เอกสฺสํ เถรสฺสํ อริกรณ-
 วุปลฺมเนน, เยน ภควา, เทนุปลํสํกมิตฺตํ; อุปํสํกมิตฺวา ภควโค เอกมคฺคํ อาโรเจตฺติ
 “นํหคเมตฺติ ภิกฺขเว อริกรณํ สํคํ วุปลฺมิตํ สุปฺปณฺทํ” อนฺชานามิ ภิกฺขเว เตตฺถ
 ภิกฺขุณํ สํญคฺคฺยา คโย สํตาคคาเห คุพฺพกํ สกณฺณชปฺปกํ วิจฺจกํ.

๑ น.ม.อ. ตถา วุปลฺมิตคฺคิ ๒ น.ม. ตถา สุปฺปณฺทคฺคิ ๓ น.ม.อ. สุปฺปณฺทคฺคิ

กถณจ ภิกขเว คุพฺพโก สํวาทาโห โหติ? เตน สํวาทาหปเกน ภิกขุณา
 สํวาทาโย วณฺณาวณฺณาย กตฺวา เอกเมโก ภิกขุ อุปสงฺกมิตฺวา เอวมตฺตํ วณฺณํโย
 “อัยฺย เอวํวาทิสฺส สํวาทา, อัยฺย เอวํวาทิสฺส สํวาทา; ยํ อิจฺฉติ, ตํ คณฺหาหํ”ติ.
 คหิตะ วตฺตพฺพโ “มา จ กตฺตจฺจิ ทตฺเตหํ”ติ. ตฺเจ ชานาติ “อธมฺมวาทํ พหุตฺรา”ติ,
 “ทุคฺคโห”ติ ปจฺจุกฺกทฺตมิตฺตพฺพ. ตฺเจ ชานาติ “ธมฺมวาทํ พหุตฺรา”ติ, “ทุคฺคโห”ติ
 สํวาทพฺพ. เอวํ โข ภิกขเว คุพฺพโก สํวาทาโห โหติ.

กถณจ ภิกขเว สกณฺณชนฺปปโก สํวาทาโห โหติ? เตน สํวาทาหปเกน ภิกขุณา
 เอกเมกตฺตํ ภิกขุโน อุปกณฺณเก อาโรเจตฺตพฺพ “อัยฺย เอวํวาทิสฺส สํวาทา, อัยฺย เอวํวาทิสฺส
 สํวาทา; ยํ อิจฺฉติ, ตํ คณฺหาหํ”ติ. คหิตะ วตฺตพฺพโ “มา จ กตฺตจฺจิ อาโรเจหํ”ติ.
 ตฺเจ ชานาติ “อธมฺมวาทํ พหุตฺรา”ติ, “ทุคฺคโห”ติ ปจฺจุกฺกทฺตมิตฺตพฺพ. ตฺเจ ชานาติ
 “ธมฺมวาทํ พหุตฺรา”ติ, “ทุคฺคโห”ติ สํวาทพฺพ. เอวํ โข ภิกขเว สกณฺณชนฺปปโก
 สํวาทาโห โหติ.

กถณจ ภิกขเว วิวฏฺโฏโก สํวาทาโห โหติ? ตฺเจ ชานาติ “ธมฺมวาทํ พหุตฺรา”ติ,
 วิตฺถสฺสเนว วิวฏฺเณ คาหะตพฺพ. เอวํ โข ภิกขเว วิวฏฺโฏโก สํวาทาโห โหติ. อิมะ โข
 ภิกขเว คโย สํวาทาหาคี.

สตวินย

[๒๓๖] อนุวาทาธิกรณํ กตฺติ สํเมหิ สํมตฺติ? อนุวาทาธิกรณํ จตุหิ สํเมหิ
 สํมตฺติ: สํมุขาวินยเณ จ สตวินยเณ จ อมฺพุทฺวินยเณ จ คตฺตปายีตฺถิกาย จ. ตียา
 อนุวาทาธิกรณํ เทว สํเม เอนาคมฺม อมฺพุทฺวินยเณ จ คตฺตปายีตฺถิกาย ทวฺหิ
 สํเมหิ สํเมยฺย สํมุขาวินยเณ จ สตวินยเณ จาคี? ตียาคิตฺตํ วณฺณํ. ยถา กถํ
 วีย? อธิ ปน ภิกขเว ภิกขุ ภิกขุ อมฺฤตฺถาย สํตฺตวิปคฺคิยา อนทฺทํเตนฺติ, คตฺตํ โข

๑. น.ม. อ. คาหะตพฺพ

สัตว์นิยต์มี ? ย่า สัตว์นิยต์ สัตว์นิยต์ กิริยา กรณ อุปคณ อชฎคณ
อชฎคณ อุปคณโกธนา, อชฎ สัตว์นิยต์. เอว อุปคณ เจ ภิกขเว
อธิกรณ การโก อุปคณโก, อุปคณโก ปาจิตติ. นนททายโก ชัยติ, ชัยนัง ปาจิตติ.

อมุพหุวินย

[๒๓๗] ดิยา อชฎคณกรณ เทว สมน อชฎคณ สัตว์นิยต์ สัตว์นิยต์
ทวิติ สมนเทติ สมนเมย: สมนชาวินย เอ อมุพหุวินย จาติ ? ดิยาติ สัตว์นิยต์
ยธา กถ วิย ? อชฎ ปน ภิกขเว ภิกขุ อมุพคณโก โหติ จิตตวิปริยาสโก, เตน
อมุพคณ จิตตวิปริยาสโก พหุ อชฎคณ อชฎคณ โหติ ภิกขเว ภิกขุ
อมุพคณ จิตตวิปริยาสโก เตน อชฎคณ อชฎคณ อชฎคณ
“สรวายตมา เอวรูปี อชฎคณ อชฎคณ”ติ. โส เอว วเทติ “อหัง ไช อชฎคณ
อมุพคณโก อชฎคณ จิตตวิปริยาสโก, เตน เม อมุพคณ จิตตวิปริยาสโก. พหุ
อชฎคณ อชฎคณ ภิกขเว ภิกขุ, นนททายโก, สรวาย, มุพหุ เม เอต
กณ”ติ. เอวปี นัง อชฎคณ โส “สรวายตมา เอวรูปี อชฎคณ อชฎคณ”ติ.
อชฎคณ ไช ภิกขเว ภิกขุใน อมุพคณ อมุพคณใน ทาทพโพ. เอวเจ ปน ภิกขเว
ทาทพโพ.

เตน ภิกขเว ภิกขุใน สมน อุปคณโก เอว อชฎคณกรณ กิริยา ๗ เป ๗
เอวคณ สัตว์นิยต์ “อหัง ภนเต อมุพคณโก อชฎคณ จิตตวิปริยาสโก, เตน เม
อมุพคณ จิตตวิปริยาสโก พหุ อชฎคณ อชฎคณ ภิกขเว ภิกขุ
อมุพคณ จิตตวิปริยาสโก เตน อชฎคณ อชฎคณ อชฎคณ
เอวรูปี อชฎคณ อชฎคณ”ติ. ตยาหัง เอว วทามิ “อหัง ไช อชฎคณ
อมุพคณโก อชฎคณ จิตตวิปริยาสโก, เตน เม อมุพคณ จิตตวิปริยาสโก พหุ
อชฎคณ อชฎคณ ภิกขเว ภิกขุ, นนททายโก, สรวาย, มุพหุ เม เอต
กณ”ติ. เอวปี นัง อชฎคณ โส “สรวายตมา เอวรูปี อชฎคณ อชฎคณ”ติ. โส
ภนเต

อมฺพุโห ติฆิ อมฺพุหฺวินยํ ยาจามิ”ติ. ทฺติยมฺปิ ยาจิตฺพุโ... ตฺติยมฺปิ ยาจิตฺพุโ...
พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเพน ตํโฆ ฌาเปตฺพุโ-

“สุตฺตนาถฺ เม ภนฺเต ตํโฆ, อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ อุมฺมตฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาตฺกโต, เตน อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาตฺกเตน พหุํ อตฺถํตามณํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติปฺริกกฺขนฺตํ, ตํ ภิกฺขุ อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาตฺกเตน อชฺฌาจิณฺเนน อาปคฺติยา โจเทนฺติ “ตฺรตฺยาตฺมา เอวํรูปิ อาปคฺติ อาปชฺชิตา”ติ. โส เอวํ วเทติ “อหํ โฆ อาวุโส อุมฺมตฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาตฺกโต, เตน เม อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาตฺกเตน พหุํ อตฺถํตามณํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติปฺริกกฺขนฺตํ, นานฺตํ ตฺรามี, มุเพฺหฺน เม เอตํ กตฺน”ติ. เอวํปิ นํ วุจฺจมานา โจเทนฺเตว “ตฺรตฺยาตฺมา เอวํรูปิ อาปคฺติ อาปชฺชิตา”ติ โส อมฺพุโห ติฆิ อมฺพุหฺวินยํ ยาจติ, ยถิ ตํฆตฺตํ ปตฺตกตฺตํ, ตํโฆ อิตฺถนฺนามตฺตํ ภิกฺขุโน อมฺพุหฺตฺตํ อมฺพุหฺวินยํ ทเทยฺย, เอตํ ฌตฺติ.

สุตฺตนาถฺ เม ภนฺเต ตํโฆ, อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ อุมฺมตฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาตฺกโต, เตน อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาตฺกเตน พหุํ อตฺถํตามณํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติปฺริกกฺขนฺตํ, ตํ ภิกฺขุ อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาตฺกเตน อชฺฌาจิณฺเนน อาปคฺติยา โจเทนฺติ “ตฺรตฺยาตฺมา เอวํรูปิ อาปคฺติ อาปชฺชิตา”ติ. โส เอวํ วเทติ “อหํ โฆ อาวุโส อุมฺมตฺตโก อโหสิ จิตฺตวิปริยาตฺกโต, เตน เม อุมฺมตฺตเกน จิตฺตวิปริยาตฺกเตน พหุํ อตฺถํตามณํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาตฺติปฺริกกฺขนฺตํ, นานฺตํ ตฺรามี, มุเพฺหฺน เม เอตํ กตฺน”ติ. เอวํปิ นํ วุจฺจมานา โจเทนฺเตว “ตฺรตฺยาตฺมา เอวํรูปิ อาปคฺติ อาปชฺชิตา”ติ. โส อมฺพุโห ติฆิ อมฺพุหฺวินยํ ยาจติ, ตํโฆ อิตฺถนฺนามตฺตํ ภิกฺขุโน อมฺพุหฺตฺตํ อมฺพุหฺวินยํ เทติ, ยตฺถตฺยาตฺมาโต ฆมฺติ อิตฺถนฺนามตฺตํ ภิกฺขุโน อมฺพุหฺตฺตํ อมฺพุหฺวินยตฺตํ ทานํ, โส ตฺถนฺตฺตํ; ยตฺถ นกฺขมฺติ. โส ภาเตยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺตฺถํ วทามิ ฯ เป ฯ ตฺติยมฺปิ เอตมฺตฺถํ วทามิ ฯ เป ฯ

ทินโน ตํเฆน อิตฺถนฺนามตฺตํ ภิกฺขุโน อมฺพุหฺตฺตํ อมฺพุหฺวินโย, ฆมฺติ ตํฆตฺตํ, ตตฺมา ตฺถนฺติ. เอวเมตํ ฐาวยามิ”ติ.

อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว อธิกรณํ รูปสํหตํ. เกณ รูปสํหตํ? สัมมุขาวินเยน จ
อมุพฺพหฺวินเยน จ. ภิกฺขเว คคฺค สัมมุขาวินยสฺมึ? สัมมุขตา ชมฺมสัมมุขตา
วินยสัมมุขตา ปุคฺคตสัมมุขตา ฯ เป ฯ ภิกฺขเว คคฺค อมุพฺพหฺวินยสฺมึ? ยสฺส อมุพฺพหฺวินยสฺส
กมฺมสฺส กิริยา กรณํ อุปคฺคณํ อชฺฌุปคฺคณํ อริวาทนา อปฺปฏิกโกธนา, อิทํ คคฺค
อมุพฺพหฺวินยสฺมึ. เอวํ รูปสํหตํ เจ ภิกฺขเว อธิกรณํ การโก อุกโกฏฺเทติ, อุกโกฏฺหนํ
ปาริจคฺคิยํ. ฉนฺททายโก ชฺยติ ชฺยหนํ ปาริจคฺคิยํ.

ตสฺสปาปียสีกาวินย

[๒๓๘] สฺยิยา อญฺจาทาธิกรณํ เทว สฺมเถ อนาคมฺม สติวินยญฺจ อมุพฺพหฺวินยญฺจ
ทฺวํหิ สฺมเถหิ สฺมเมยฺย สัมมุขาวินเยน จ ตสฺสปาปียสีกาย จาติ? สฺยิยาคิสฺส วณฺณํ.
ยถา กถํ วิย? อธิ ภิกฺขเว ภิกฺขุ ภิกฺขุ สัมมชฺเฌ ครุทาย อาปคฺคิยา โฉเทติ
“สฺมตายสฺมา เอวรูปํ ครุกํ อาปคฺคิ อาปชฺชิตา ปาราชิกํ วา ปาราชิกสํมฺหตํ
วา”ติ. โส เอวํ วเทติ “น โช อหํ อาวุโส สฺรามิ เอวรูปํ ครุกํ อาปคฺคิ
อาปชฺชิตา ปาราชิกํ วา ปาราชิกสํมฺหตํ วา”ติ. ตเมวํ โส นิเวเสนฺตํ อติเวเจติ
“อิงฺฆายสฺมา สํสฺสกเมว ชานาหิ ยถิ สฺรติ เอวรูปํ ครุกํ อาปคฺคิ อาปชฺชิตา
ปาราชิกํ วา ปาราชิกสํมฺหตํ วา”ติ. โส เอวํ วเทติ “น โช อหํ อาวุโส สฺรามิ
เอวรูปํ ครุกํ อาปคฺคิ อาปชฺชิตา ปาราชิกํ วา ปาราชิกสํมฺหตํ วา, สฺรามิ จ โช
อหํ อาวุโส เอวรูปํ อปฺปมคฺคกํ อาปคฺคิ อาปชฺชิตา”ติ. ตเมวํ โส นิเวเสนฺตํ
อติเวเจติ “อิงฺฆายสฺมา สํสฺสกเมว ชานาหิ ยถิ สฺรติ เอวรูปํ ครุกํ อาปคฺคิ
อาปชฺชิตา ปาราชิกํ วา ปาราชิกสํมฺหตํ วา”ติ. โส เอวํ วเทติ “อิมํ หิ
นามาหํ อาวุโส อปฺปมคฺคกํ อาปคฺคิ อาปชฺชิตฺวา อปฺปฺปุโส ปฏฺธิขานิสฺสํ, กิ
ปนหาหํ เอวรูปํ ครุกํ อาปคฺคิ อาปชฺชิตฺวา ปาราชิกํ วา ปาราชิกสํมฺหตํ วา อปฺปฺปุโส น
ปฏฺธิขานิสฺสํ”ติ. โส เอวํ วเทติ “อิมํ หิ นาม คฺวํ อาวุโส อปฺปมคฺคกํ
อาปคฺคิ อาปชฺชิตฺวา อปฺปฺปุโส น ปฏฺธิขานิสฺสํ, กิ ปน คฺวํ เอวรูปํ ครุกํ อาปคฺคิ
อาปชฺชิตฺวา ปาราชิกํ วา ปาราชิกสํมฺหตํ วา อปฺปฺปุโส ปฏฺธิขานิสฺสํ, อิงฺฆายสฺมา
สํสฺสกเมว ชานาหิ ยถิ สฺรติ เอวรูปํ ครุกํ อาปคฺคิ อาปชฺชิตา ปาราชิกํ วา

ปาราลิกถามนุคฺ วา”ติ. โส เอวํ วทเทติ “ธัมมิ โส อหํ อาวุโส เอวรूपิํ ครุกํ
 อาปคฺติ อาปชฺชิตา ปาราลิกํ วา ปาราลิกถามนุคฺ วา, ทวา เม เอคํ วุคฺคํ, ววา
 เม เอคํ วุคฺคํ, นานนุคํ ธัมมิ เอวรूपิํ ครุกํ อาปคฺติ อาปชฺชิตา ปาราลิกํ วา
 ปาราลิกถามนุคฺ วา”ติ. ศฺคฺส
 เอวณฺจ ปน ภิกฺขเว กาคพฺพํ, พฺยคฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺธิพฺเพน สํโฆ ฉาเปคฺคพฺโ-

“สุณฺนาตุ เม ภนฺเต สํโฆ, อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สัมมชฺเฌ ครุกาย
 อาปคฺติยา อหฺยุณฺนียมาโน อวชานิตฺวา ปฏฺธิชานาติ, ปฏฺธิชานิตฺวา อวชานาติ,
 อณฺเฌน อณฺเฌํ ปฏฺฐิรติ, สัมปชานนุคฺสา ภาสฺติ. ยถิ สัมมธฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 อิตฺถนฺนามธฺส
 ภิกฺขุโน ศฺคฺส

สุณฺนาตุ เม ภนฺเต สํโฆ, อหํ อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ สัมมชฺเฌ ครุกาย อาปคฺติยา
 อหฺยุณฺนียมาโน อวชานิตฺวา ปฏฺธิชานาติ, ปฏฺธิชานิตฺวา อวชานาติ, อณฺเฌน อณฺเฌํ
 ปฏฺฐิรติ, สัมปชานนุคฺสา ภาสฺติ. สํโฆ อิตฺถนฺนามธฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ภิกฺขุโน ศฺคฺส
 กโรติ, ยถฺส
 โส คุณฺนหฺสฺสฺสฺส; ยถฺสฺส นกฺขมฺติ, โส ภาเสยฺย.

ทฺติยมฺปิ เอตมฺคฺคํ วทามิ ๑ เป ๑ ทฺติยมฺปิ เอตมฺคฺคํ วทามิ ๑ เป ๑

กคํ สัมมชฺเฌน อิตฺถนฺนามธฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส ภิกฺขุโน ศฺคฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ชมฺติ สัมมธฺสฺส, ศฺคฺสฺมา
 คุณฺนหฺ. เอวเมคํ ชารยามิ”ติ.

อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว อธิกรณํ วูปถนฺคํ. เกน วูปถนฺคํ? สัมมชฺเฌวินยเณ ๑
 ศฺคฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส ๑. ภิณฺจ ศคฺคธ สัมมชฺเฌวินยธฺมฺมิ? สัมมชฺเฌมฺมุชฺตา ชมฺมธฺมฺมุชฺตา
 วินยธฺมฺมุชฺตา ปุคฺคธธฺมฺมุชฺตา ๑ เป ๑ กา ๑ ศคฺคธ ศคฺสฺสฺสฺสฺสฺส
 ศคฺสฺสฺสฺสฺสฺสฺส กมฺมธฺสฺส กิริยา กรณํ อฺปคฺมณํ อชฺเฌปคฺมณํ อธิวาทนา

“สุณนุ เม อายตมฺหตา, อโย อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ อาปคฺติ สฺรติ วิวรติ
 อุตฺตํกโรติ เทเสติ, ยทายตมฺหตา ปคฺตกถํ, อหํ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน
 อาปคฺติ ปฏิคฺคณฺเหยฺยน”ติ. เตน วคฺตพฺโพ “ปสฺสสฺส”ติ. “อาม ปสฺสํ”ติ. “อายตํ
 สํวเรยฺยาสฺส”ติ.

อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว อธิกรณํ วุปสฺนคํ. เกณ วุปสฺนคํ? สัมมชววินเยน จ
 ปฏิญฺญาตกรณน จ. กิณฺจ คคฺค สัมมชววินยสฺมึ? ชมฺมสम्मชวตา วินยสम्मชวตา
 ปุคฺคตสम्मชวตา ๖ เป ๖ กา จ คคฺค ปุคฺคตสम्मชวตา? โย จ เทเสติ, ยสฺส จ
 เทเสติ, อุกโก สัมมชวตา โหนติ; อโย คคฺค ปุคฺคตสम्मชวตา. กิณฺจ คคฺค
 ปฏิญฺญาตกรณสฺมึ? ยสฺส ปฏิญฺญาตกรณสฺส กมฺมสฺส กิริยา กรณํ อูปคฺมณํ
 อชฺชูปคฺมณํ อธิวธฺนา อปฺปฏิโกธฺนา; อิทํ คคฺค ปฏิญฺญาตกรณสฺมึ. เอวํ
 วุปสฺนคํ เจ ภิกฺขเว อธิกรณํ ปฏิคฺคาหโก อุกโกเถติ, อุกโกฏฺถนํ ปาจิตฺติยํ.
 เอวฺเมว คํ ตเถถ, อิจฺเจตํ กุสฺสํ, โน เจ ตเถถ, เตน ภิกฺขเว ภิกฺขุณา สํหํ
 อูปสฺงกมิทฺวา เอกํ อุตฺตรวธฺนํ กริตฺวา วุทฺธมานํ ภิกฺขุณํ ปาเท วณฺทิตฺวา อุกกฏฺธิกํ
 นิสฺสํทิตฺวา อณฺชติ ปคฺคเหตฺวา เอวฺมสฺส วณฺโณโย “อหํ ภาณฺเต อิตฺถนฺนามํ อาปคฺติ
 อาปนฺโน, คํ ปฏิเทเสมฺ”ติ. พุยฺยเตน ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพน สํโฆ ฌาเปตพฺโพ.

“สุณนุ เม ภาณฺเต สํโฆ, อโย อิตฺถนฺนาโม ภิกฺขุ อาปคฺติ สฺรติ วิวรติ
 อุตฺตํกโรติ เทเสติ, ยทํ สํสฺส ปคฺตกถํ, อหํ อิตฺถนฺนามสฺส ภิกฺขุโน อาปคฺติ
 ปฏิคฺคณฺเหยฺยน”ติ. เตน วคฺตพฺโพ “ปสฺสสฺส”ติ. “อาม ปสฺสํ”ติ. “อายตํ สํวเรยฺยาสฺส”ติ.

อิทํ วุจฺจติ ภิกฺขเว อธิกรณํ วุปสฺนคํ. เกณ วุปสฺนคํ? สัมมชววินเยน จ ปฏิญฺญาต-
 กรณน จ. กิณฺจ คคฺค สัมมชววินยสฺมึ? สํหสम्मชวตา ชมฺมสम्मชวตา วินยสम्मชวตา
 ปุคฺคตสम्मชวตา ๖ เป ๖ เอวํ วุปสฺนคํ เจ ภิกฺขเว อธิกรณํ ปฏิคฺคาหโก อุกโกเถติ,
 อุกโกฏฺถนํ ปาจิตฺติยํ. นนฺททายโก ชยฺยติ, ชยฺยนํ ปาจิตฺติยํ.

คิณวตถารก

[๒๔๐] ดียา อาปคตฺติกรณํ เอกํ ธมฺมํ อนาคมฺม ปฏิญญาตกรณํ ทฺวํหิ
 ธมฺมเกหิ ธมฺมเมยฺย ธมฺมชาวันเยน ฯ คิณวตถารเกน จาคิ ? ดียาติสฺส วจฺนํ. ยถา
 กถํ วีย ? อิทฺ ปน ภิกฺขเว ภิกฺขุณฺ ภณฺทนชาตานิ กถหชาตานิ จิวาทาปนฺนํ
 วิหฺรตํ พหุํ อสฺสํมณิกํ อชฺฌาจิณฺณํ โหติ ภาสิตฺตปริกฺกนฺตํ. ตสฺส เจ ภิกฺขเว
 ภิกฺขุณฺ เหวํ โหติ “อมฺหากํ ไช ภณฺทนชาตานิ กถหชาตานิ จิวาทาปนฺนํ วิหฺรตํ
 พหุํ อสฺสํมณิกํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาสิตฺตปริกฺกนฺตํ, สฺเจ มยฺ อิมํหิ อาปคตฺติ
 อณฺณมณฺณํ กาเรสฺสํม, ดียาปํ ตํ อธิกรณํ กฺกขพตาย วาพตาย เกทาย
 สํวตฺเตยฺยา”ติ. อนฺุชานามิ ภิกฺขเว เหวรูปํ อธิกรณํ คิณวตถารเกน วุปถฺเมตฺ. เหวณฺจ
 ปน ภิกฺขเว วุปถฺเมตฺพหํ, สฺพเพเหว เอกธฺมํ ธนฺนํปิตฺตพฺพํ, ธนฺนํปิตฺตวา พฺยตฺเตน
 ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพน สฺไม ฌาเปตฺพโ-

“สฺสนาคฺ เม ภนฺเต สฺไม, อมฺหากํ ภณฺทนชาตานิ กถหชาตานิ จิวาทาปนฺนํ
 วิหฺรตํ พหุํ อสฺสํมณิกํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาสิตฺตปริกฺกนฺตํ, สฺเจ มยฺ อิมํหิ อาปคตฺติ
 อณฺณมณฺณํ กาเรสฺสํม, ดียาปํ ตํ อธิกรณํ กฺกขพตาย วาพตาย เกทาย
 สํวตฺเตยฺย, ยถิ สํมสฺสํ ปคฺคกถฺตํ, สฺไม อิมํ อธิกรณํ คิณวตถารเกน วุปถฺเมยฺย
 จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปฏิสฺยตฺตนํ”ติ. เอกโคปกฺขิกานํ ภิกฺขุณฺ พฺยตฺเตน
 ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพน สฺโก ปกฺโข ฌาเปตฺพโ-

“สฺสนนฺตฺ เม อายสฺมนฺตฺ, อมฺหากํ ภณฺทนชาตานิ กถหชาตานิ จิวาทาปนฺนํ
 วิหฺรตํ พหุํ อสฺสํมณิกํ อชฺฌาจิณฺณํ ภาสิตฺตปริกฺกนฺตํ, สฺเจ มยฺ อิมํหิ อาปคตฺติ
 อณฺณมณฺณํ กาเรสฺสํม, ดียาปํ ตํ อธิกรณํ กฺกขพตาย วาพตาย เกทาย สํวตฺเตยฺย,
 ยทายสฺมนฺตานิ ปคฺคกถฺตํ, อหํ ยา เจว อายสฺมนฺตานิ อาปคฺติ, ยา จ อคฺตโน
 อาปคฺติ, อายสฺมนฺตานิเจว อคฺตาย อคฺตโน จ อคฺตาย สํมชฺฌเณ คิณวตถารเกน
 เทสฺยํ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปฏิสฺยตฺตนํ”ติ.

[๒๔๑] อถาปเรสํ เอกโคปกฺขิกานํ ภิกฺขุณฺ พฺยตฺเตน ภิกฺขุณา ปฏิพฺเพน สฺโก
 ปกฺโข ฌาเปตฺพโ-

“อุณนตุ เม อายสฺมนฺตา, อมฺหากํ ภณฺชนชาตานิ กถหาตานิ จิวาทาปนฺนานิ
 วิหรัคฺ พหุํ อสฺสํมณิกํ อชฺฌมาจิณฺณํ ภาตฺติปริกฺกนฺตํ, ตฺเจ มยฺ อิมานิ อาปคฺคฺหิ
 อณฺณมณฺณํ การุสฺสํ, ตฺยํปิ คํ อธิกรณํ กุชฺชพตฺยา วาพตฺยา เกทฺยา
 สํวคฺเตยฺย, ยทฺยาตฺมฺนฺตานํ ปคฺคกถฺถํ, อหํ ยา เจว อายสฺมนฺตานํ อาปคฺติ, ยา จ
 อคฺคโน อาปคฺติ, อายสฺมนฺตานญฺเจว อคฺถาย อคฺคโน จ อคฺถาย สัมมชฺฌเ
 คิณฺวคฺถารเกณ เทเสยฺยํ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปรฺฏิสฺยคฺคํ”ติ.

[๒๔๕] อถาปเรถํ เอกโคปกฺธิกาณํ ภิกฺขุณํ พฺยคฺเตน ภิกฺขุณา ปฏฺิพฺเณน สํโฆ
 ฌาเปตฺวา-

“อุณนตุ เม ภนฺเต สํโฆ, อมฺหากํ ภณฺชนชาตานิ กถหาตานิ จิวาทาปนฺนานิ
 วิหรัคฺ พหุํ อสฺสํมณิกํ อชฺฌมาจิณฺณํ ภาตฺติปริกฺกนฺตํ, ตฺเจ มยฺ อิมานิ อาปคฺคฺหิ
 อณฺณมณฺณํ การุสฺสํ, ตฺยํปิ คํ อธิกรณํ กุชฺชพตฺยา วาพตฺยา เกทฺยา
 สํวคฺเตยฺย, ยทฺติ สัมมสฺสํ ปคฺคกถฺถํ, อหํ ยา เจว อิมํ อายสฺมนฺตานํ อาปคฺติ,
 ยา จ อคฺคโน อาปคฺติ, อิมํสฺสญฺเจว อายสฺมนฺตานํ อคฺถาย อคฺคโน จ อคฺถาย
 สัมมชฺฌเ คิณฺวคฺถารเกณ เทเสยฺยํ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปรฺฏิสฺยคฺคํ,
 เอตํ ฌคฺติ.

อุณนตุ เม ภนฺเต สํโฆ, อมฺหากํ ภณฺชนชาตานิ กถหาตานิ จิวาทาปนฺนานิ
 วิหรัคฺ พหุํ อสฺสํมณิกํ อชฺฌมาจิณฺณํ ภาตฺติปริกฺกนฺตํ, ตฺเจ มยฺ อิมานิ อาปคฺคฺหิ
 อณฺณมณฺณํ การุสฺสํ, ตฺยํปิ คํ อธิกรณํ กุชฺชพตฺยา วาพตฺยา เกทฺยา
 สํวคฺเตยฺย, อหํ ยา เจว อิมํ อายสฺมนฺตานํ อาปคฺติ, ยา จ อคฺคโน อาปคฺติ,
 อิมํสฺสญฺเจว อายสฺมนฺตานํ อคฺถาย อคฺคโน จ อคฺถาย สัมมชฺฌเ คิณฺวคฺถารเกณ
 เทเสยฺยํ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา คิหิปรฺฏิสฺยคฺคํ, ยสฺสํยสฺมโค ชฺมคิ อมฺหากํ
 อิมาสํ อาปคฺคํ สัมมชฺฌเ คิณฺวคฺถารเกณ เทเสยฺยํ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ จเปตฺวา
 คิหิปรฺฏิสฺยคฺคํ, โส คุณฺหสฺสํ; ยสฺสํ นกฺชฺมคิ, โส ภาเสยฺย.

เทติทา อมฺหากํ อิมานิ อาปคฺติโย สัมมชฺฌเ คิณฺวคฺถารเกณ จเปตฺวา อุตฺตวชฺชํ
 จเปตฺวา คิหิปรฺฏิสฺยคฺคํ, ชฺมคิ สัมมสฺสํ, คตฺมา คุณฺหํ. เอวเมตํ ชารยํ”ติ.

ឧទាហរណ៍ ។ បេ ។ ខេមេត៍ ឆាយាមីតិ.

ឱត្តំ វុទ្ធាតិ វិភាសេ ឧទិករណ៍ រូបសម្ព័ន្ធ. កេន រូបសម្ព័ន្ធ? សម្ពាសនិយោ ។
 គិលេវតុការកេន ។ កិលេវ គតុត សម្ពាសនិយោមី? សម្ពាសនា ធម្មសម្ពាសនា
 វិលេសនា ឬកុតសម្ពាសនា.

កា ។ គតុត សម្ពាសនា? យាធិកា វិភាសេ កម្មប្រតិបត្តិ, គេ អាគតា ត្រៃតិ,
 ធម្មតារាហ័ ធម្មតោ អាត្មោ ត្រៃតិ, សម្ពាសនា ន ប្រតិកោស្តិ; ឱត្តំ គតុត សម្ពាសនា.

កា ។ គតុត ធម្មសម្ពាសនា វិលេសនា? យេន ធម្មេន យេន វិលេសេន យេន
 សត្វត្ថាសេន តំ ឧទិករណ៍ រូបសម្ព័ន្ធ; ឱត្តំ គតុត ធម្មសម្ពាសនា វិលេសនា.

កា ។ គតុត ឬកុតសម្ពាសនា? យោ ។ តេសេតិ, យត្ថេត ។ តេសេតិ, ឱត្តំ
 សម្ពាសនា ត្រៃតិ; ឱត្តំ គតុត ឬកុតសម្ពាសនា.

កិលេវ គតុត គិលេវតុការកស្មី? យា គិលេវតុការកស្មី កម្មស្មី កិរិយា ករណ៍
 ឧបកម្ម ឧបកម្ម ឧបកម្ម ឧបកម្ម ឧបកម្ម ឧបកម្ម ឧបកម្ម ឧបកម្ម ឧបកម្ម ឧបកម្ម
 រូបសម្ព័ន្ធ ។ វិភាសេ ឧទិករណ៍ ប្រតិកោស្តិ ឧត្តកោស្តិ, ឧត្តកោស្តិ ឧត្តកោស្តិ.
 ធម្មតារាហ័ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ ធម្មតោ.

កិរិយាឧទិករណ៍ កតិវិ សមេតិ សមេតិ? កិរិយាឧទិករណ៍ ខេមេន សមេន សមេតិ
 សម្ពាសនិយោ.

សមេតិករណ៍ កិរិយាឧទិករណ៍ កតិវិ សមេតិ សមេតិ.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปทานุกรม

ปทานุกรม	ปพพ/องค	ปทานุกรม	ปพพ/องค
[อ]		อภินิหาร	๑๙๑/๒๒๔
อภินิหาร	๒/๒	อภินิหาร	๑/๑
อภินิหาร	๑๒/๑๐๕	อภินิหาร	๖/๑๐
อภินิหาร	๒/๒	อภินิหาร	๑๙๙/๒๓๓
อภินิหาร	๑๙๒/๒๐๗	อภินิหาร	๒๐๑/๒๓๔
อภินิหาร	๒๒๐/๒๕๐	อภินิหาร	๒๓๔/๒๖๑; ๒๔๒/๒๗๓
อภินิหาร	๓๔/๔๕	อภินิหาร	๑๙๒/๒๒๗
อภินิหาร	๒๙/๔๐	อภินิหาร	๒๑๖/๒๔๖
อภินิหาร	๒๑/๒๗	อภินิหาร	๑๐/๑๓
อภินิหาร	๒๑/๒๗	อภินิหาร	๕๑/๖๓
อภินิหาร	๑๖๐/๑๙๕	อภินิหาร	๗๗/๑๐๒
อภินิหาร	๓๔/๔๕	อภินิหาร	๒๒/๒๗
อภินิหาร	๕๒/๖๔	อภินิหาร	๒๑๕/๒๔๕
อภินิหาร	๒๑๖/๒๔๖	อภินิหาร	๑๙๑/๒๒๓
อภินิหาร	๑๓๔/๑๖๔	อภินิหาร	๒๑/๒๗
อภินิหาร	๑๓๔/๑๖๔	อภินิหาร	๑๙๔/๒๑๑
อภินิหาร	๖๕/๘๓	อภินิหาร	๗/๑๑; ๑๖/๒๒; ๒๑๑/๒๔๑
อภินิหาร	๑๙๑/๒๒๔	อภินิหาร	๑๓๔/๑๖๔
อภินิหาร	๔/๕	อภินิหาร	๖๕/๘๓
อภินิหาร	๔/๕	อภินิหาร	๒๓๑/๒๕๕
อภินิหาร	๓๔/๔๕	อภินิหาร	๖/๑๐; ๒๑๐/๒๕๐
		อภินิหาร	๖๕/๘๔

ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก
อศุคโน	๒๑๒/๒๔๒	อริชาณ ๓๓/๔๔; ๒๓๔/๒๖๑; ๒๔๒/๒๗๓	
อศุค	๒๑๒/๒๔๒; ๒๓๓/๒๕๕	อริชาณค	๓๓/๔๓
อศุคปจยคฤก	๒๒๘/๒๕๕; ๒๘๑/๒๕๘	อริชาณค	๓๓/๔๔
อศุคเน	๑๖๐/๑๘๕	อริชาณค	๖/๑๐
อศุคเน	๔๗/๕๗	อริชาณค	๑๘๒/๒๒๖
อศุคจกิตา	๒๑๖/๒๔๗	อริชาณค	๓๔/๔๕
อศุคจกิตา	๒๑๕/๒๔๗; ๒๑๖/๒๔๗	อริชาณค	๑๘๒/๒๒๖; ๑๘๓/๒๒๘
อศุคคามินิยา	๔/๕	อริชาณค	๓๔/๕๑; ๒๑๖/๒๔๖
อศุคคาย	๕/๘	อริชาณค	๑๑๗/๑๔๖
อศุคค	๒๒/๒๗	อริชาณค	๒๒๘/๒๕๕
อศุค	๒๒/๒๘	อริชาณค	๗๗/๑๐๒
อศุค	๔/๕; ๒๐๘/๒๓๘	อริชาณค	๖๕/๘๒
อศุค	๔/๗; ๑๓/๑๖	อริชาณค	๒๓๐/๒๕๗
อศุค	๑๕๕/๑๘๑	อริชาณค	๕๑/๖๔
อศุค	๑๘๖/๒๑๘	อริชาณค	๒๓๑/๒๕๗
อศุค	๑๔๔/๑๗๓	อริชาณค	๒/๒
อศุค	๔/๕; ๑๘๒/๒๐๗	อริชาณค	๒/๒; ๖/๘; ๓๕/๔๖; ๒๑๐/๒๔๐
อศุค	๒๓๑/๒๕๗; ๒๔๒/๒๗๓	อริชาณค	๖/๘
อศุค	๑/๑	อริชาณค	๒๑๕/๒๔๕
อศุค	๒๓๑/๒๕๘	อริชาณค	๓๓/๔๓
อศุค	๒๓๑/๒๕๘	อริชาณค	๓๓/๔๔
อศุค	๒๓๑/๒๕๘	อริชาณค	๑๘๑/๒๐๖
อศุค	๒๓๑/๒๕๘	อริชาณค	๒๑๕/๒๔๕
อศุค	๒๓๑/๒๕๘	อริชาณค	๒๑๖/๒๔๖

ปทานุกรกโม

๒๗๗

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
อนาจารี	๒๑/๒๖; ๒๑/๒๗; ๒๗/๓๗	อนยุยขิยาโน	๒๐๔/๒๓๗
อนาจิณณ	๒๑๕/๒๔๕	อนุคตปนา	๒๑๕/๒๔๕
อนาถปิตุทิสต์	๓๕/๔๖	อนุทนต์	๒๑๕/๒๔๕
อนาปคิตี	๔/๕; ๒๑๕/๒๔๕	อนุวาท	๗/๑๑; ๒๑๕/๒๔๕
อนาโรจนา	๘๓/๑๐๕	อนุวาทนา	๒๑๕/๒๔๕
อนาโรเปตวา	๔/๕	อนุวาทาธิกรณ	๒๑๕/๒๔๕
อนาวาธ	๓๙/๕๓; ๗๗/๑๐๒; ๘๐/๑๐๔	อนุคตมุงคกตา	๒๑๕/๒๔๕
อนันตिका	๑๙๒/๒๒๗	อนเนกปริยาเยน	๒/๓; ๖๕/๘๓
อนุชานามิ	๗๕/๑๐๐	อปปยสฺส	๒/๓
อนุทนต์คพโพ	๕๑/๖๓	อปปณ	๖๕/๘๔
อนุทนต์คิตี	๑๘๗/๒๑๘	อปปิตฺตฺตฺตฺ	๑๙๑/๒๒๔
อนุทนต์คิตี	๑๘๗/๒๑๘	อปรชฺฌามิ	๑๙๒/๒๒๗
อนุทนต์	๔๑/๕๓	อปรอาปคฺคิน	๑๙๔/๒๑๑
อนุปรชช	๒๑๕/๒๔๕	อปริมาณ	๑๙๒/๒๐๗
อนุปรคฺค	๑๙๙/๒๒๒	อปริมาณาย	๑๖๕/๑๘๘
อนุปรคฺคทวา	๑๙๒/๒๒๗	อปรเวท	๔/๕
อนุปรคฺคณานิ	๑/๑	อปรปิกตมเกน	๒๒/๒๙
อนุปรคฺคเพน	๓๕/๔๖	อปรปณคฺค	๒๑๕/๒๔๕
อนุปรคฺคเชติ	๑๘๗/๒๑๘	อปรปณคฺคเม	๑๖๐/๑๘๕
อนุปรคฺคเชนติ	๑๘๗/๒๑๘	อปรปณคฺคโกธนา	๒๓๔/๒๖๑; ๒๔๒/๒๗๓
อนุปรคฺคปทาน	๒๑๕/๒๔๕	อปรปณคฺคณ	๙๗/๑๒๔; ๑๖๕/๑๘๘
อนุปรคฺคณ	๒๑๕/๒๔๕	อปรปณคฺคณาย	๔/๖; ๒๐๐/๒๓๓
อนุปรคฺคคโก	๑๙๙/๒๒๒	อปรปณคฺคณิสฺสคฺค	๖๕/๘๔; ๑๖๐/๑๘๖
อนุปรคฺคคโก	๑๖๐/๑๘๕		

ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก
อปริชยัญญา	๔/๕	อภยา	๑๙๒/๒๒๗
อปริชยัญญา	๑๙๒/๒๒๖	อภยาคี	๒๑๕/๒๔๕
อปริชยัญญา	๒/๒; ๓๕/๔๖	อภิกขุคณ	๒๒๒/๒๗
อปริชยัญญา	๒๑๖/๒๔๖	อภิกขุโก	๙๗/๑๐๘
อปริชยัญญา	๑๙๒/๒๒๕	อภิชานามิ	๑๙๓/๒๒๗
อปริชยัญญา	๒๓๘/๒๖๗	อภินิวิฐ	๖๕/๘๓
อปริชยัญญา	๒/๒	อภินิวิฐ	๒๓๑/๒๕๘
อปริชยัญญา	๒/๒; ๒๒๒/๒๙	อภินิวิฐ	๕๑/๖๓
อปริชยัญญา	๖๕/๘๓	อภินิวิฐ	๒๒/๒๗
อปริชยัญญา	๑/๑; ๒/๓	อภินิวิฐ	๑๙๒/๒๒๕
อปริชยัญญา	๒๐๔/๒๓๗	อภินิวิฐ	๕๒/๖๔
อปริชยัญญา	๒๑/๒๗	อภินิวิฐ	๒๓๖/๒๖๔
อปริชยัญญา	๕๒/๖๔	อภินิวิฐ	๒๑๖/๒๔๗
อปริชยัญญา	๒๒/๒๗	อภินิวิฐ	๑๙๙/๒๓๓
อปริชยัญญา	๖๕/๘๔	อภินิวิฐ	๒๒/๒๗; ๑๙๒/๒๒๗
อปริชยัญญา	๙๒/๑๐๕; ๑๖๕/๑๙๐	อภินิวิฐ	๓๓/๔๔
อปริชยัญญา	๒๑๕/๒๔๕	อภินิวิฐ	๑๙๙/๒๒๒
อปริชยัญญา	๑๙๒/๒๐๗	อภินิวิฐ	๑๙๑/๒๐๖
อปริชยัญญา	๑๖๓/๑๙๗	อภินิวิฐ	๒๑/๒๖
อปริชยัญญา	๑๑/๑๔	อภินิวิฐ	๒๑๕/๒๔๕
อปริชยัญญา	๙๒/๑๐๕	อภินิวิฐ	๑๙๒/๒๒๗
อปริชยัญญา	๒๒๐/๒๕๐	อภินิวิฐ	๑/๑
อปริชยัญญา	๒๒๐/๒๕๐	อภินิวิฐ	๓๙/๕๑
อปริชยัญญา	๒๒/๒๗		

ปทานุกรโม

๒๗๙

ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก
อตุทฐจิตตา	๒๑๖/๒๔๗	อตุตฺถิมิ	๒๑/๒๗
อวชานิตฺวา	๒๐๔/๒๓๗	อตุตฺถิ	๓๓/๔๓
อวณฺณํ	๒/๓; ๖/๓๐	อตุจฺ	๒๐๖/๒๓๗
อวเสโต	๑๖๐/๑๗๕	อหิตาย	๖๕/๗๕; ๒๑๖/๒๔๖
อวิหทาเปตฺวา	๔๒/๕๓	[อา]	
อวินยภมฺมํ	๔/๕; ๒๐๗/๒๓๗	อาภงฺขมานนกก	๖/๙; ๑๕/๒๓
อวิสุทฺโธ	๑๕๒/๒๐๗	อาภงฺขมานโน	๖/๙
อเวทนาฏโฏ	๑๖๐/๑๗๕	อาภาเส	๒๑/๒๗
อสงฺกกรียมาโน	๕๒/๖๔	อาภจฺนติ	๑๗๑/๒๐๖
อสงฺกการปโกโต	๕๒/๖๔	อาภจฺนนติ	๑๙๑/๒๒๔
อสนฺคฺชฺสตาย	๒/๓	อาภคาคโม	๑๗/๒๓
อสนฺคฺชฺสชา	๒๓๕/๒๖๒	อาคนฺคฺภคฺคํ	๓๓/๔๔
อสนฺมโภกํ	๔๗/๕๗; ๖๖/๗๕	อาคนฺคฺเกหิ	๒๒/๒๙
อสนฺมฺชา	๔/๕	อาจรฺนติ	๒๑/๒๖; ๒๑/๒๗
อสนฺมฺชฺฐิกานํ	๑๗๕/๒๑๗	อาจริยกิจฺจํ	๒๒๗/๒๕๔
อสนฺรมาณปฺปฏิจฺจนฺนา	๑๔๕/๑๗๓	อาจรรโคจรสฺมฺปนฺโน	๒๓๑/๒๕๗
อสนฺรมาโน	๑๙๙/๒๓๓	อาจรรวิปฺตฺติยา	๕๑/๖๓
อสนฺวิตฺวา	๑๖๙/๑๙๔	อาจรรวิปฺโน	๖/๓๐
อสนฺหิโร	๒๓๑/๒๕๗	อาจิณฺณํ	๒๒/๒๙
อสนฺเรตฺวา	๔/๕	อาชานามิ	๖๕/๗๒
อสนฺตฺตฺกฺเขนฺโค	๒๓๓/๒๕๗	อาชววิปฺตฺติยา	๒๑๕/๒๔๕
อสนฺตฺตฺปมา	๖๕/๗๓	อาณคฺตา	๑๙๒/๒๒๖
อสนฺตฺตฺธา	๒๒/๒๙	อาณาเปติ	๑๙๒/๒๒๖
อสนฺตฺตามณฺกํ	๒/๒; ๓๕/๔๖; ๑๙๙/๒๓๓	อาทานคฺคาหิ	๒๑๖/๒๔๖; ๒๑๗/๒๔๗

ปทานุกรโม	ปพฺเพ/องฺเก	ปทานุกรโม	ปพฺเพ/องฺเก
อาทิกตยาณา	๒๓๓/๒๕๘	อาวาสสิก	๒๑/๒๖; ๓๓/๗๓; ๒๓๐/๒๕๖
อาทิตฺตํ	๑๘๒/๒๒๗	อาวาโส	๒๒/๒๘; ๒๒/๒๘
อาทันทโว	๖๕/๘๓	อาเวฬุ	๒๑/๒๖
อาชาวนติ	๒๑/๒๗	อาสนปริยญโต	๗๖/๑๐๑
อาเนสุ	๓๔/๔๕	อาสนาภิหารโร	๕๑/๖๓
อาปตฺตคฺคพฺพา	๗/๑๑; ๗๖/๑๐๑	อาสนเนน	๘๐/๑๐๔
อาปตฺตคาริกรณํ	๒๑๕/๒๔๕	อาหโฏ	๒๓๔/๒๖๑
อาปตฺตคฺคิ	๗๕/๑๐๐; ๑๓๘/๑๖๘	[อี]	
อาปตฺตคฺคิขนฺธ	๑๖๖/๑๘๑	อิจฺจนฺติ	๔๖/๕๗
อาปตฺตคฺคิปรียญตํ	๑๕๖/๑๘๒	อิจฺเจยฺยาตี	๑๘๒/๒๒๗
อาปตฺตคฺคิพฺหุโต	๖/๘	อิทฺธิปาฏิหาริย์	๑๘๓/๒๒๔
อาปนฺนา	๑๘๑/๒๐๖	อิริยาปถสมฺปนฺโน	๒๒/๒๗
อามนฺเตตี	๒/๓; ๑๘๓/๒๒๗; ๒๐๕/๒๓๘	อิธฺตํ	๒๑๖/๒๔๖
อายคฺคิ	๒๑๖/๒๔๖	[อุ]	
อาธมณิกงฺคํ	๗๖/๑๐๑	อุกฺกฏิกํ	๑๐/๑๓
อาธมํ	๑๘๒/๒๒๕	อุกฺโกฏฺชนํ	๒๒๘/๒๕๖; ๒๔๒/๒๗๓
อาโรเจตพฺพํ	๗๗/๑๐๒	อุกฺโกฏฺเทติ	๒๒๘/๒๕๖; ๒๔๒/๒๗๓
อาโรเจตฺถามิ	๑๘๑/๒๐๖	อุกฺกฏคฺคกฺคํ	๑๖๐/๑๘๕
อาโรเจตฺถํ	๒/๒	อุกฺกฏมฺมิตฺติ	๑๖๐/๑๘๕
อาโรเปตพฺพา	๒/๓	อุกฺกฏเชปนฺน	๑๘๕/๒๑๘
อาโลกิตน	๒๒/๒๗	อุกฺกฏเชปนฺนิกมฺม	๔๗/๕๗
อาโลเกน	๑๘๑/๒๒๔	อุกฺกฏเชปนฺนิกมฺมกเตน	๕๘/๗๖
อาวาสปรมฺปรํ	๔๗/๕๘	อุจฺเจ	๘๑/๑๐๕
อาวาสํ	๗๗/๑๐๒	อุจฺจายนฺติ	๑/๑

ปทานุกรกโม

๒๘๑

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
อุฏฐิเต	๓๘๑/๒๐๖	อุปสัมปท	๓๖๐/๓๘๔
อุคฺคฺตราสังค	๓๐/๓๓	อุปสัมปนุโน	๓๖๘/๓๘๔
อุคฺคฺตริภังค	๓๘๒/๒๒๕	อุปสัมปาทะตพพ	๗๖/๓๑๓
อุคฺคฺตริ	๓๘๘/๒๒๒	อุปสัมปาทะตพพา	๗/๓๑๓
อุคฺคฺตานุชา	๒๒/๒๗	อุปฺปชฺชนฺติ	๓/๓
อุทก	๓๘๒/๒๒๗	อุปฺปนฺนานิ	๓/๓
อุทปาที	๓๘๘/๒๒๒	อุปาทาย	๓๕๓/๓๗๘
อุทิสฺสฺมาเน	๓๘๑/๒๐๖	อุปาตโก	๒๒/๒๗
อุททิจฺจ	๓๘๒/๒๒๕	อุโปตเถ	๘๐/๓๑๖
อุททิสฺสาเปเน โค	๓๗/๒๓	อุโปตโธ	๗/๓๑๓
อุททิสฺสเยยฺย	๓๘๘/๒๒๒	อุพฺพาทิกาย	๒๓๓/๒๕๘
อุเทส	๓๘๑/๒๐๖	อุพฺพาทิกาวุปฺตมน	๒๓๓/๒๕๗
อุปกณฺณเก	๒๓๕/๒๖๓	อุภาโถวณฺณิกมถ	๒๓/๒๖
อุปกณฺณิ	๓๘๒/๒๒๖	อุภยานิ	๒๓๓/๒๕๘
อุปกคฺคฺต	๒๒/๒๗	อุภินฺน	๓๘๑/๒๐๕
อุปกมนิ	๒๓๔/๒๖๓; ๒๔๒/๒๗๓	อุมฺมคฺคฺกาดย	๓๘๘/๒๓๒; ๓๘๘/๒๓๓
อุปฆาฏิกเน	๒๗/๓๗	อุมฺมคฺคฺโก	๓๖๐/๓๘๕
อุปจฺฉินฺนานิ	๒๒/๒๘	อุมฺมคฺคฺเกน	๓๘๘/๒๓๓
อุปชฺฌายิกิจฺจ	๒๒๗/๒๕๔	อุจฺจุท	๒๓/๒๖
อุปฏฺฐาเปติ	๘/๓๒	อุสฺสํสาหิตา	๓๘๓/๒๒๘
อุปฏฺฐาเปตพฺโพ	๗/๓๑	อุสฺสํสูก	๓๔/๔๕
อุปคฺคฺจิจฺฉวา	๓๘๒/๒๒๕	อุสฺสํสฺเพนฺติ	๒๓/๒๗
อุปนาหิ	๒๓๖/๒๔๖	[เอ]	
อุปสงฺกมิตพฺพา	๗๖/๓๐๓	เอกจฺจนเม	๘๓/๓๐๕
อุปสัมปชฺชติ	๓๖๐/๓๘๕	เอกจฺจนฺเน	๕๓/๖๔; ๘๐/๓๐๔

ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก	ปทานกุกโม	ปพเพ/องเก
เอกขณ	๑๙๑/๒๒๓	[โอ]	
เอกโคปฏิกาน	๒๑๒/๒๔๒	โอกาโต	๗/๑๑
เอกโคตถกมมาตี	๒๑/๒๖	โอโกฏิมโก	๒๑๗/๒๔๙
เอกคฤรณปาฐรณา	๒๑/๒๖	โอกุกมิ	๑๓๘/๓๖๗
เอกคฤรณา	๒๑/๒๖	โอกฐิตคฤรณ	๒๒/๒๗
เอกถาดเก	๒๑/๒๖	โอจินนติ	๒๑/๒๖
เอกนาม	๑๙๒/๒๐๗	โอจินาเปนติ	๒๑/๒๖
เอกนามา	๑๙๐/๒๐๔	โอโนชน	๗๕/๑๐๐
เอกปาฐรณา	๒๑/๒๖	โอทเนน	๑๙๖/๒๒๕
เอกปุคโคโต	๑๙๘/๒๓๒; ๑๙๙/๒๓๓	โอทิตพพา	๗/๑๑
เอกภาชเน	๒๑/๒๖	โอธาริยติ	๑๖๐/๑๘๕
เอกมณเ	๒๑/๒๖	[ก]	
เอกถ	๑๐/๑๓	กฏพตาย	๒๑๒/๒๔๑
เอกาหปฏิจณ	๑๐๑/๑๒๘	กจุจิ	๒๒/๒๙
เอกาหปริวต	๑๐๒/๑๒๙	กณารก	๑๙๒/๒๒๕
เอกาถเน	๒๑/๒๖	กคมิ	๒๑๕/๒๔๕
เอกคตเกน	๒๓๐/๒๕๗	กคต	๑๕๙/๒๒๒
เอวรูป	๖๕/๘๒	กคิถถณจัน	๑๙๑/๒๒๕
เอวรูป	๑๙๙/๒๓๓	กคิหิ	๒๓๖/๒๖๓
เอวราช	๒๓๐/๒๕๖	กคตพทณโท	๑๙๑/๒๒๔
เอวธัมมุปปน	๒๓๐/๒๕๖	กถาย	๑๙๒/๒๒๕
เอหิตวาคควาทีโน	๒๒/๒๗	กถ	๘๘/๑๑๑
เอพคตวาโจ	๒๑๗/๒๔๙	กโปตกนุทราย	๑๙๑/๒๒๔
		กปะเปติ	๑๙๙/๒๓๓

ปทานุกรกโม

๒๘๓

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
กปเปติ	๓๔/๔๕	กามา	๖๕/๘๓
กมุ	๗/๑๑; ๖๖/๘๕; ๒๔๒/๒๗๓	กายโค	๒๑๘/๒๔๘
กมุบปคตา	๒๒๘/๒๕๕; ๒๔๒/๒๗๓	กายทพพิพพดา	๑๘๑/๒๒๔
กมุมานิ	๑๘๕/๒๑๘	กายิกวาจติเกน	๒๗/๓๗
กมุมิกา	๗/๑๑; ๗๖/๑๐๑	กายิเกน	๒๗/๓๗
กมุมิเก	๘/๑๓	การก	๓๕/๔๖
กมุเม	๑๘๒/๒๐๗	การโก	๒๒๘/๒๕๖
กรณ	๔๗/๕๘; ๒๓๔/๒๖๑; ๒๔๒/๒๗๓	การาเปตพพา	๑๘๑/๒๐๕
กรณานิ	๒๐๖/๒๓๘	การาเปนติ	๒๑/๒๖
กรณียตา	๒๑๕/๒๔๖	กิจยุตา	๒๑๕/๒๔๖
กรณียน	๑๘๒/๒๒๕	กิจจาทิกรณ	๒๑๕/๒๔๕; ๒๔๒/๒๗๓
กริตุตติ	๓๓/๔๔	กิริยา	๒๓๔/๒๖๑; ๒๔๒/๒๗๓
กรเยย	๖/๑๐	กุกกุจกา	๑/๑
กริตุ	๒/๓	กุกกุจโก	๑๗/๒๓
กถยานภคิโก	๑๘๒/๒๒๕	กุกกุฏโปคโก	๓๔/๔๕
กถยานมคิเต	๑๗/๒๓	กุกกุฏ	๓๔/๔๕
กถการกา	๑/๑	กุน	๒๑๗/๒๔๘
กถชาตา	๒๐๒/๒๓๖	กุนีเตหิ	๑๘๓/๒๒๘
กถโ	๒๑๕/๒๔๕	กุปเป	๑๕๔/๒๑๑
กากกุกกุฏ	๓๔/๔๕	กุดกุมารัน	๒๑/๒๖
กากกุด	๓๔/๔๕	กุดทาดัน	๒๑/๒๖
กาเก	๓๔/๔๕	กุดทุดกา	๒๔/๓๒
กาโน	๒๑๗/๒๔๘	กุดชาน	๒๑/๒๖
กาคพ	๒/๓	กุดตุนหาน	๒๑/๒๖

ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก
กุตานี	๒๔/๓๒; ๗๖/๑๐๑; ๘๖/๑๒๑	ฐิติธรรม	๓๕/๔๖
กุตติณ	๒๑/๒๖	[ก]	
กุตต	๔๑/๕๓; ๒๒๐/๒๕๐	คจฺเจย	๒๐๒/๒๓๖
กุตตจิตฺตา	๒๒๐/๒๕๐	คณ	๓๓/๔๓
เกณจิเทว	๑๘๒/๒๒๕	คณฺห	๑๘๗/๒๑๘
เกวตปริปนฺน	๒๓๑/๒๕๘	คณฺหิ	๑๘๗/๒๑๘
โกฏจเก	๑๘๒/๒๒๕	คคิค	๒๐๔/๒๓๗
โกชโน	๒๑๖/๒๔๖	คทฺทพจฺจ	๖๕/๘๒
โกธชชต	๒/๓	คณฺท	๗๖/๑๐๑
[ข]		คณฺ	๘๐/๑๐๓
ขณฺโ	๒๑๗/๒๔๘	คณฺทา	๒๑/๒๖
ขณฺ	๖๕/๘๕	คณฺเณ	๒๑/๒๖
ขมฺ	๓/๔	คหิค	๗/๑๑
ขมนฺ	๒๒/๒๘	คหฺ	๕๒/๖๔
ขมาปฺ	๔๑/๕๒	คหฺ	๒๓๘/๒๖๗
ขมาเปคฺ	๓๕/๔๖	คหฺ	๒๑๕/๒๔๕
ขมาเปคิ	๒๘/๔๐	คหฺ	๒๓๘/๒๖๗
ขคิ	๒๑/๒๗	คหฺ	๑๘๒/๒๒๕
ขาทนฺ	๓๔/๔๔	คหฺ	๑๘๒/๒๒๖
ขคิ	๑๖๐/๑๘๕	คหฺ	๓๓/๔๓; ๑๘๒/๒๒๖
ขยฺ	๑/๑	คคิ	๒๐๒/๒๓๖
ขยฺ	๒๒๘/๒๕๖; ๒๔๒/๒๗๓	คคิ	๒๑/๒๖
ขยฺ	๒๒๘/๒๕๖	คคิ	๒๑/๒๖
ขยฺ	๒๔๓/๒๗๓	คคิ	๒๑๕/๒๔๕

ปทานุกรกโม

๒๘๕

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
คิตาโน	๗๗/๑๐๒; ๘๐/๑๑๖	นารคุด	๘๗/๑๒๔
คิทธิทชโร	๕๑/๖๓	นาหปปฏิจุนนา	๑๓๔/๑๖๔
คิทธิปฏิญคุด	๒๑๒/๒๔๒; ๒๑๓/๒๔๓	[ข]	
คิทธิตคเคหิ	๖/๑๐; ๒๑๐/๒๔๐	ชณณา	๘๐/๑๐๓; ๘๘/๑๑๓
คิทธิตคชโร	๖/๘; ๒๑๐/๒๔๐	ชนปท	๓๔/๔๕
คิหิ	๓๘/๕๑	ชนต	๒๑๖/๒๔๖
คูปุท	๒๓๕/๒๖๒	ชเนติ	๓๔/๔๕
โคคมกณทราย	๑๘๑/๒๒๔	ชณนาย	๑๘๑/๒๒๔
[ฃ]		ชาคโร	๑๘๓/๒๒๗
ฃฎิกาย	๒๑/๒๗	ชาติกา	๑๘๘/๒๒๒
ฃว	๒๒/๒๗	ชาโต	๑๘๓/๒๒๗
ฃเว	๑๘๒/๒๒๕	ชานิกวา	๑๖๘/๑๘๓
[จ]		ชาน	๑๔๑/๑๗๑
จกมมเต	๘๑/๑๐๕	[ฅ]	
จกุกกคค	๑๘๒/๒๒๕	ฅายโน	๑๘๐/๒๒๓
จกุนคคปาวาติคคค	๘๒/๑๐๕	[ฆ]	
จกุนปปฏิจุนน	๑๐๘/๑๓๔	ฆคค	๒๔/๓๒
จวนโค	๑๑๗/๑๔๕	ฆคคิกม	๒๑๕/๒๔๖
[ฉ]		ฆคคิกคคคคค	๒๑๕/๒๔๖
ฉนทาคค	๒๐๒/๒๓๖	ฆาเปคพโพ	๒/๓; ๓๒/๔๒
ฉนทาวหาน	๒๒๘/๒๕๕	[ฐ]	
ฉนโท	๒๓๔/๒๖๓	ฐเปคพโพ	๗/๑๑
ฉาเทค	๑๖๖/๑๘๑	ฐานารเห	๑๘๒/๒๐๗
		จิโต	๒๓๑/๒๕๘

ปทานุกลโม	ปพฺเพ/องฺเก	ปทานุกลโม	ปพฺเพ/องฺเก
[ต]			
คชชนัย	๑๘๕/๒๑๘	คุณหิฏฐา	๑๘๒/๒๒๖
คชชนัยกมฺม	๒/๓	คุณฐเณนฺติ	๒๑/๒๖
คชชนัยกมฺมกตา	๘/๑๑	เคโชรชาติ	๑๘๑/๒๒๕
คถาคเคน	๒๑๕/๒๕๕	เคถ	๑๘๒/๒๒๕
คถารุปลุต	๒๓๑/๒๕๘	[ถ]	
คทวธฺ	๓๓/๔๓	กรตุมิ	๒๑/๒๗
คตฺตปายีตีกากมฺม ๒๐๕/๒๓๘; ๒๐๖/๒๓๘;		คามถา	๖๕/๘๓
	๒๓๘/๒๖๘	คตฺตวชฺ	๒๑๒/๒๔๒
คตฺตว	๘๒/๑๐๕	เคว ๓๓/๔๓; ๒๓๕/๒๖๑; ๒๓๕/๒๖๒	
คทิตฺถา	๗/๑๑	[ท]	
คิณณ	๕๘/๗๖; ๘๖/๑๒๐	ทเทย	๘๒/๑๐๕
คิณณกุปมา	๖๕/๘๓	ทวฺหปฺปจฺจนฺน	๑๐๘/๑๓๔
คิณฺทกนฺทราย	๑๘๑/๒๒๕	ทเวณ	๒๗/๓๗
คิณฺทวารก ๒๑๒/๒๔๒; ๒๑๓/๒๔๓;		ทตฺตปเท	๒๑/๒๗
	๒๔๒/๒๗๓	ทตฺตหฺงเคหิ	๒๓๑/๒๕๘
คิตฺติยทฺชโย	๕๑/๖๓	ทตฺตมมิกา	๒๐๕/๒๓๗
คิตฺติยา	๕๑/๖๓	ทตฺตปฺปจฺจนฺนา	๑๓๔/๑๖๔
คิรฺจฺจนกถิกา	๑๘๑/๒๒๕	ทตฺตณาย	๒๒/๒๗
คิตฺตํคฺคพิกา	๓๕/๔๕	ทตฺตนฺปจาว	๔๒/๕๓
คิหฺงเคหิ	๒๐๘/๒๓๘	ทตฺตเตคิ	๑๘๗/๒๑๘
คิหฺปฺปจฺจนฺน	๑๐๘/๑๓๔	ทตฺตเตนฺคิ	๑๘๗/๒๑๘
คฺคณฺทตฺต	๑๐/๑๕	ทาน ๑๓๘/๑๗๐; ๑๘๕/๒๒๘	
คฺคณฺท	๓/๕	ทานปถานิ	๒๒/๒๘; ๒๓/๓๑
		ทายก	๓๕/๔๖

ปทานุกรกโม

๒๘๗

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
ทาดิ	๑๙/๒/๒๒๖	ทพฐาติค	๒๐๑/๒๓๕; ๒๐๑/๒๓๖
ทญจาวกมม	๒๑๕/๒๔๔	ทญปณต	๔/๕; ๒๐๘/๒๓๙
ทญจิคค	๖๕/๘๒	ทญเคน	๗๗/๑๐๒; ๙๐/๑๑๖
ทญจียา	๑๖๐/๑๘๕; ๒๓๑/๒๘๕	ทญเร	๑๙๑/๒๒๔
ทญจวิปคคิยา	๕๑/๖๓; ๒๑๕/๒๔๕	ทญติศา	๑๙๒/๒๒๗
ทญจวิปนโน	๖/๑๐	ทญมนุสสัน	๒๑๖/๒๔๖
ทญโน	๗๖/๑๐๑	ทญมาสปริวาส	๑๓๘/๑๖๗
ทญดา	๑๙/๒/๒๒๗	ทญมาสปฏิบัติจนนาโย	๑๓๘/๑๖๗
ทญตฺตนิ	๒๔/๓๒	ทญตัก	๙๐/๑๑๖
ทญมรคค	๖๕/๘๔	ทญเปตพพา	๔๒/๕๓
ทญกฏ ๗๕/๑๐๐; ๑๘๓/๒๐๕; ๒๐๑/๒๓๕		ทญเปตพโพ	๑๙๑/๒๐๕
ทญชยา	๖๕/๘๔; ๒๑๖/๒๔๖	ทญตค	๔/๕; ๖๕/๘๒
ทญคคิเตน	๖๕/๘๔	ทญเตค	๒๔๒/๒๗๓
ทญจคคตา	๒๑๖/๒๔๗	ทญเตยย	๒๑๒/๒๔๒
ทญจานิ	๒๔/๓๒	ทญมนตฺเตน	๑๙๒/๒๒๖
ทญจตุตา	๒๑๕/๒๔๕; ๒๑๖/๒๔๗	ทญคคามิตา	๒๙/๔๐
ทญโจ	๒๒/๒๘; ๓๓/๔๔	ทญคาคค	๒๐๒/๒๓๖
ทญทตฺติโก	๒๑๗/๒๔๙	[๖]	
ทญปญนิตตคคาหิ	๒๑๖/๒๔๖; ๒๑๗/๒๔๙		
ทญโปตคยา	๒/๓	ทญคา	๒๓๑/๒๕๘
ทญพโจ	๒๑๗/๒๔๙	ทญเคน	๒๑/๒๗
ทญพณโน	๒๑๗/๒๔๙	ทญคมี	๒๑/๒๗
ทญภรคยา	๒/๓	ทญม	๑๘๓/๒๑๓; ๑๙๑/๒๒๓; ๒๓๑/๒๕๘
		ทญมกมทวาทตค	๕/๗; ๑๔/๑๙
		ทญมกคิ	๑๙๐/๒๒๓

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
ชุมนุมคทา	๓๕๕/๑๗๓	นปปฏิปดัมมเขตพพอจจารตก	๘/๑๓/;๑๘/๒๓
ชุมนุมชโร	๑๗/๒๓	นปปฏิรูป	๑๘/๒/๒๒๗
ชุมนุมวาทิ	๑๘๖/๒๑๘	นถาฏิก	๒๑/๒๗
ชุมนุมมมุตตา	๒๒๘/๒๕๕; ๒๕๒/๒๗๓	นวกครา	๒๓๐/๒๕๖
ชุมนุมิกานิ	๒๐๖/๒๓๘	นวกา	๑๘/๒/๒๒๕
ชุมนุมเก	๑๘๒/๒๐๗	นวกมมิก	๓๓/๕๓
ชุมนุมเกน	๑๘๓/๒๑๓	นวกาหปปฏิจณนา	๑๓๕/๑๖๕
ชุมนุมยา	๓๓/๕๓; ๑๘๒/๒๒๕	นทาน	๕๑/๖๓
ธารยามิ	๓/๕	นทานนาม	๑๘๐/๒๐๕; ๑๘๒/๒๐๗
ธารเวตพโพ	๕๑/๖๓	นทานวาโท	๒๑๕/๒๕๕
ธารเวตติ	๒๑/๒๖	นทานวาทกา	๗๘/๑๐๒
ธารวติ	๒๑/๒๗	นทานเปย	๑๘/๒/๒๒๗
รุดต	๒/๓	นิกขิตโค	๘๕/๑๐๖
รุดตติโก	๓๓/๕๓	นิกขิตปามิ	๘๕/๑๐๖
[น]		นิกขิตตพโพ	๘๕/๑๐๖
นฤมต	๓/๕	นิกขิต	๘๕/๑๐๖
นฤจก	๒๑/๒๗	นิจจกต	๑๘/๒/๒๒๕
นฤจกติ	๒๑/๒๖	นิจจกตติกา	๑๘/๒/๒๒๖
นฤจกตียา	๒๑/๒๖	นิจจมาเปติ	๑๘๓/๒๑๘
นฤจกต	๒๑/๒๗	นิจจมาเปต	๒๓๑/๒๕๘
นฤจกน	๑๘๒/๒๒๗	นิจจมาเปนติ	๑๘๗/๒๑๘
นฤติ	๑๘๘/๒๒๒	นิตาเน	๒/๒
นปปฏินิตตชติ	๖๖/๘๕		

ปทานุกรกโม

๒๘๘

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องฺเก
นิพพุตมุนิ	๒๑/๒๗	[ป]	
นิพเพตติโก	๑๕๒/๑๗๘		๑/๑
นิพเพตติกปฏิจฺจนโน	๑๕๕/๑๘๑	ปฏฺฐา	๗๕/๑๐๑
นิมนฺเตตฺตพฺโพ	๘๑/๑๐๕	ปณฺณเปตฺตํ	๑๘๑/๒๒๔
นิมนฺเตติ	๓๓/๔๓	ปณฺณเปตฺติ	๒๒/๒๗
นิมนฺเตตฺตกาโม	๓๓/๔๓	ปฏิกุสฺสิตฺตพฺโพ	๑๖๐/๑๘๖
นียฺยาเทตฺตพฺพา	๒๓๐/๒๕๗	ปฏิกุสฺสิตฺตํ	๒๔๒/๒๗๓
นียฺยาเทตฺตํ	๒๓๐/๒๕๗	ปฏฺฐา	๕/๗
นียฺยตฺตมม	๑๒/๑๖	ปฏฺฐา	๒๑๖/๒๔๖
นียฺยตฺตมมกเต	๑๖/๒๒; ๑๗/๒๓	ปฏฺฐา	๘/๑๒
นิวตฺตํ	๒๒/๒๘	ปฏฺฐา	๘/๑๒
นิวตฺ	๑๘๒/๒๒๗	ปฏฺฐา	๘/๑๑
นิวตฺตํ	๒๒/๒๗	ปฏฺฐา	๕/๗; ๑๐๘/๒๓๘
นิวตฺ	๓๔/๔๔; ๑๘๒/๒๒๖	ปฏฺฐา	๖๕/๘๓
นิสฺสํ	๑๘๒/๒๒๖	ปฏฺฐา	๒/๓; ๒๓๑/๒๕๘
นิสฺสํ	๒๑/๒๖	ปฏฺฐา	๒๓๓/๒๕๘
นิสฺสํ	๑๘๒/๒๒๖	ปฏฺฐา	๑/๑
นิสฺสํ	๗/๑๑; ๑๘๕/๒๑๘	ปฏฺฐา	๓๔/๔๔
นิสฺสํ	๑๒/๑๕	ปฏฺฐา	๓๔/๔๔
นิสฺสํ	๑๘๒/๒๒๖	ปฏฺฐา	๒๒/๒๘
นิสฺ	๘๑/๑๐๕	ปฏฺฐา	๑๘๘/๒๒๒
นิสฺ	๗๕/๑๐๑	ปฏฺฐา	๑๘๘/๒๒๒
เนตฺตํ	๘/๑๑	ปฏฺฐา	๓๘/๕๑
เนตฺ	๒๒/๒๘	ปฏฺฐา	๒๒/๒๘

ปทานุกรกโม

๒๕๑

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
ปากคิกาน	๑๙๒/๒๒๕	ปาวีตี	๒๒/๒๗
ปาจิตติย	๒๒๙/๒๕๖; ๒๔๒/๒๗๓	ปาธาทิก	๒/๓; ๒๒/๒๗
ปาฐิเทสนีย	๒๐๑/๒๓๔	ปิฏจิกโต	๑๙๑/๒๒๔
ปาฐิปปิ	๕๑/๖๓	ปิฏจิบริกมม	๕๑/๖๓
ปาทิมกฺเข	๑๕๑/๒๐๖	ปิณฺทก	๒๒/๒๗
ปาทิมกฺขธมฺมคฺค	๒๓๑/๒๕๙	ปิณฺทปาทปฏิกฺกนฺตา	๑๙๒/๒๒๕
ปาทิมกฺขานิ	๒๓๑/๒๕๙	ปิณฺทปาทิกงค	๗๖/๑๐๑
ปาเตนฺติ	๑๐/๑๔	ปิณฺทปาโต	๗๖/๑๐๑
ปาเตม	๑๐/๑๓	ปิณฺทหาย	๒๒/๒๗
ปาเท	๑๐/๑๓	ปิณฺโท	๒๒/๒๗
ปาทกถลิก	๕๑/๖๓	ปิตร	๒๒๕/๒๕๓
ปาโททก	๕๑/๖๓	ปิตรว	๒๒๔/๒๕๒
ปานิย	๑๙๑/๒๒๔	ปิศา	๒๒๔/๑๕๒
ปาปก	๒๔/๓๒; ๖๕/๙๒	ปิณฺติ	๒๑/๒๖
ปาปฏิกฺข	๒๑/๒๖; ๑๙๒/๒๒๖	ปิจ	๑๙๑/๒๒๔
ปาปตฺมาจวรา	๒๔/๓๒	ปุกฺคต	๓๓/๔๓; ๑๙๖/๒๑๙; ๑๙๗/๒๑๙
ปาปิกาย	๖๖/๙๕; ๑๖๐/๑๙๖	ปุกฺคตธมฺมมฺขตา	๒๒๙/๒๕๕; ๒๔๒/๒๗๓
ปาปิจุโ	๒๑๖/๒๔๖	ปุกฺค	๒๒๔/๒๕๒; ๒๒๕/๒๕๓
ปาปิฏจตรว	๗/๑๑	ปุกฺกณฺทมฺย	๒๒/๒๗
ปาปฺพนฺติ	๑๙๒/๒๒๕	ปุกฺกณฺทโน	๒๒/๒๗
ปาเปตฺตฺนฺติ	๒๙/๔๐	ปุกฺก	๒๒/๒๙
ปาวาริก	๒๐๑/๒๓๔; ๒๐๑/๒๓๕	ปุกฺโต	๒๑/๒๗; ๗๖/๑๐๑
ปาวาริกธมฺมคฺค	๒๓๙/๒๖๗	ปุกฺกิม	๓๔/๔๕
ปาวาริกธา	๗๕/๑๐๐	ปุกฺกอบคฺคิน	๑๙๔/๒๑๑

ปทานุกรกโม

๒๙๓

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
ภคตคเค	๑๘๒/๒๒๕	ภิกขุโนวาทถมมคิ	๗/๑๑
ภคค	๓๓/๔๕; ๗๕/๑๐๓	ภิกขุโนวาทถมมคิ	๘/๑๑
ภคตานิ	๑๘๘/๒๒๒; ๑๘๒/๒๒๕	ภิกขุติฏฐา	๕๑/๖๔; ๕๓/๖๖
ภคตिका	๑๘๒/๒๒๖	ภิกขุ	๒๒๕/๒๕๓
ภคตคทเทถก	๑๘๘/๒๒๓	ภิกขุวิถุสตี	๒๐๔/๒๓๗
ภคคามิตา	๒๘/๕๐	ภิกขุเชย	๒๐๒/๒๓๗
ภคทสฺสว	๒๓๑/๒๕๘	ภิกขุโย	๖๕/๘๓
ภคาคคิ	๒๐๒/๒๓๖	ภิกขุโยภาวาย	๑/๑
ภคิถุสตี	๖๕/๘๔	ภิกขุ	๑๘๑/๒๒๔
ภคิถุสการกา	๑/๑	ภคิถุส	๒๑/๒๖
ภคิถุส	๒๓๑/๒๕๗	ภคิถุส	๑๘๒/๒๒๖
ภคิถุสภคิถุสโก	๒๒/๒๗	ภคิถุส	๓๔/๔๔
ภคิถุส	๒๒๔/๒๕๒	ภคิถุส	๑๘๔/๒๑๒
ภคิถุส	๒๒๔/๒๕๒	ภคิถุส	๒๑๒/๒๔๑
ภคิถุส	๑/๑	ภคิถุส	๕๑/๖๓
ภคิถุส	๖/๑๐	ภคิถุส	๓๘/๕๑
ภคิถุส	๒๑๑/๒๔๑; ๑๘๘/๒๓๓	ภคิถุส	๓๔/๔๔
ภคิถุส	๒/๓	ภคิถุส	๒๒/๒๘
ภคิถุส	๓๔/๔๕; ๒๑๕/๒๔๕	[ม]	
ภคิถุส	๒๐๕/๒๓๗	ภคิถุส	๒๑๖/๒๔๖
ภคิถุส	๓/๔	ภคิถุส	๔๑/๕๒; ๑๘๒/๒๒๖
ภคิถุส	๗/๑๑; ๒๑๕/๒๔๕	ภคิถุส	๒๑๖/๒๔๖
ภคิถุส	๑๘๒/๒๒๗	ภคิถุส	๒๓๑/๒๕๘
ภคิถุส	๑๖๘/๑๘๓	ภคิถุส	๒๑/๒๖

ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก
มณโฑ	๑๙๑/๒๒๔	มาตากนุชวิเตปน	๒๑/๒๖
มณชวิก	๒๑/๒๖	มาดาวจัน	๒๑/๒๖
มณฑกฤษณิ	๑๙๑/๒๒๔	มาตปริวาส	๑๔๙/๑๗๘
มนฐานเบกชิตา	๒๓๑/๒๕๘	มาโต	๑๕๓/๑๘๐
มนุทมนโท	๒๒/๒๗	มิชณาชเอน	๒๗/๓๗
มนุสสา	๒๒/๒๗; ๑๙๒/๒๒๕	มิชณาทัญจิ	๒๑๖/๒๔๖
มนธิกาย	๒๑/๒๗	มิถุ	๗๕/๑๐๐
มมโน	๒๑๗/๒๔๙	มิธัสกทัญจิโน	๑๘๑/๒๐๕
มยหิ	๑๙๙/๒๒๒	มิธัสก	๑๘๑/๒๐๕
มหาภิกษุสโ	๙๔/๑๐๖	มิธัสเก	๑๘๑/๒๐๕
มทิจนตยา	๒/๓	มิทิตปพพจมา	๒๒/๒๗
มัสเปตูปมา	๖๕/๙๓	มุชตคิ	๒๐๒/๒๓๖
มาครา	๒๒๔/๒๕๒	มุชจหิ	๒๑/๒๗
มาคร	๒๒๕/๒๕๓	มุหุค	๒๓๐/๒๕๖
มาคา	๒๒๔/๒๕๒	มุถิ	๒๑๖/๒๔๖
มาติการโร	๑๗/๒๓	มุถาย	๑๑/๑๔; ๘๒/๑๐๕
มานคตจริยา	๑๖๓/๑๘๗	มุถายปฏิกตสันนารหาน	๘๖/๑๐๗
มานคตจริกา	๙๐/๑๑๕	มุถายปฏิกตสันนารเห	๘๗/๑๐๗
มานคตจริเก	๘๒/๑๐๕	มุถายปฏิกตสันนารโ	๘๗/๑๐๗
มานคตทาน	๑๖๑/๑๘๖	มุพหิจิตตา	๒๑๖/๒๔๗
มานคต	๑๑/๑๔; ๘๒/๑๐๕	มุเพน	๑๙๖/๒๓๐
มานคตารเห	๘๒/๑๐๕	เมณ รหม	๑๙๓/๒๒๗
มานธ	๕๒/๖๔	เมธค	๒๑๕/๒๔๕
มายาว	๒๑๖/๒๔๖	เมธาว	๑๗/๒๓

ปทานุกรกโม

๒๙๕

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
โมกขจิกาย	๒๓/๒๗	รตติปริยัต	๓๕๖/๓๘๒
โมฆปริธาน	๒/๒	รตติม	๒๓/๒๗
โมฆปริธ	๒/๒; ๓๕/๔๖	รณณ	๓๕/๔๕
โมหคามิตา	๒๙/๔๐	รโหคคต	๓๘๘/๒๒๒
โมหาคคิ	๒๐๒/๒๓๖	รฤชณตปมา	๖๕/๘๓
[ย]		รหติ	๓๕๕/๓๗๓
ยถาชาค	๒๓๐/๒๕๖	โรเจหิ	๓๘๗/๒๓๘
ยถาปฏิจุนเน	๓๖๖/๓๙๓	โรปาเบเนติ	๒๓/๒๖
ยถาวัชเชน	๒๓/๒๗	[ล]	
ยถาธวัช	๓๘๒/๒๒๕	ลฐธิรมโม	๓๓๘/๓๖๗
ยถาธมุปน	๒๓๐/๒๕๖	ลฐธิโน	๓/๓
ยาจนติ	๓๐/๓๔	ลพุกติ	๒๒/๒๗
ยาจาม	๓๐/๓๓	ตามกาน	๓๘๒/๒๒๕
ยาจิตกุปมา	๖๕/๘๓	ลฐธิจิตตา	๒๓๖/๒๔๗
ยาจิตพพา	๓๐/๓๓	โดม	๘/๓๓; ๓๐/๓๓
ยาจิตพโพ	๒๐๒/๒๓๖	[ว]	
ยาปณ	๒๒/๒๙	วคค	๔/๕; ๒๐๔/๒๓๗
ยาม	๓๘๓/๒๐๖	วณเณ	๒๓/๒๗
ยาวตีกา	๒๓๔/๒๖๑; ๒๔๒/๒๗๓	วณเนน	๒๒/๒๘
ยฐณนติ	๒๓/๒๗	วณธา ปริจิตา	๒๓๓/๒๕๘
เยภุยุยลิกาย	๒๐๒/๒๓๖; ๒๓๔/๒๖๓	วณฐจัน	๓๘๓/๒๒๔
[ร]		วณฐะ	๒๓๓/๒๕๘
รติยา	๓๘๓/๒๒๔	วณฐัก	๒๓/๒๖
รตติจุเนทา	๘๓/๓๐๕	วณณาวณณาย	๒๓๕/๒๖๓

ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก
วตฺตํ	๗๕/๑๐๓	วิคฺรหิ	๒/๒
วตฺตตาม	๘/๑๓	วิคฺรหิตฺตวา	๒/๓
วตฺตติคฺคพฺ	๗/๑๓	วิคฺคเทนฺติ	๒๐๒/๒๓๖
วตฺตพฺ	๑๒/๓๕	วิทิตฺตวา	๓๓/๔๔
วทฺนฺติ	๑๘๑/๒๐๖	วิฐฺติกํ	๒๑/๒๖
วทามิ	๓๐/๑๔	วินย ๑๘๗/๒๑๘; ๑๘๘/๒๒๓; ๒๔๒/๒๗๓	
วเทนฺติ	๑/๑	วินยชโร	๑๗/๒๓; ๑๘๑/๒๒๓
วคฺคณฺติ	๑๘๒/๒๐๗	วินยธมฺมุชฺตวา	๒๒๘/๒๕๕; ๒๔๒/๒๗๓
วคฺคณฺติตา	๑๘๐/๒๐๔	วินยจฺจนฺตมาเน	๒๓๑/๒๕๗
วณฺทาทิ	๒๒/๒๘	วินยจฺจนฺตณฺตณฺติ	๑๘๐/๒๒๓
วณฺเณตฺตณฺติ	๓๕/๔๖	วิปจฺจตา	๒๓๕/๒๔๕
วตฺตํวคฺคโ	๒๒/๒๗	วิปาเจนฺติ	๑/๓
วตฺตติคฺคตฺตวณฺ	๗๕/๑๐๐	วียคฺคโ	๑๗/๒๓
วตฺตติคฺคตฺตวาโม	๓๔/๔๕	วียคฺคตฺตวโป	๓๓/๔๔
ววจฺโค	๒๑๘/๒๔๘	วียคฺคเตน	๒๒/๒๗
ววจฺติเกน	๒๗/๓๗	วียคฺคกํ	๒๓๕/๒๖๒
ววจา	๒๑๗/๒๔๘	วียคฺคโ	๒๑๕/๒๔๕
วณฺธิชา	๓๔/๔๕	วียคฺคการก	๑/๑
วณฺธิชชาย	๓๔/๔๕	วียคฺคตฺตวณฺ	๒๑๖/๒๔๖
วเทนฺติ	๒๑/๒๖	วียคฺคตฺตวณฺ	๒๑๕/๒๔๕
วเทนฺติยา	๒๑/๒๖	วียคฺคตฺตวณฺ	๒๐๒/๒๓๖
ววยเมยฺยถ	๒๑๖/๒๔๖	วียคฺค	๒๑/๒๗
วพคฺค	๒๑๒/๒๔๑	วียคฺค	๑๘๑/๒๐๗
วีกาเด	๒๑/๒๖; ๑๘๑/๒๒๔	วียคฺค	๑๘๐/๒๐๔

ปทานุกรกโม

๒๙๗

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
วิศัญเจน	๒๓๕/๒๖๓	เวทนาฏโฐ	๓๖๐/๑๘๕
วิศทุโท	๑๘๓/๒๑๐	เวปุลลตาย	๑/๑
วิหริติ	๒๓๑/๒๕๘	เวมคิก	๑๕๒/๑๗๙; ๑๘๑/๒๐๕
วิहारปริยหุโต	๗๖/๑๐๑	เวมคิกปปฏิญจนโน	๑๕๕/๑๘๑
วิเหจียมานะ	๑๘๒/๒๒๗	เวยยาวจจุ	๑๘๙/๒๒๒
วิคคโห	๒๑๕/๒๔๕	โหวหาโร	๒๑๕/๒๔๕
วิชขมานะ	๓๔/๔๕	[ส]	
วิณณายติ	๒๓๑/๒๕๗	สังกณณชปปกั	๒๓๕/๒๖๒
วิตุถาเรน	๒๓๑/๒๕๘	สโก	๒๑๒/๒๔๒
วิปโปวาโส	๘๓/๑๐๕	สกุกรัตุ	๕๒/๖๔
วิพภมตติ	๑๖๐/๑๘๕	สกุภา	๑๘๒/๒๒๗
วิพภมมิ	๑๖๐/๑๘๔	สกุโกนติ	๘๔/๑๐๖
วิพภมิตวา	๑๖๗/๑๙๒	สกุโกมิ	๘๐/๑๐๓
วิพภมิตตัตติ	๒๙/๔๐	สขิตา	๒๒๒/๒๗
วริยารมมุตต	๒/๓	สังกายิตตัตติ	๑๙๑/๒๒๓
วจุจติ	๒๔๒/๒๗๓	สังคณิกาย	๒/๓
วจุจมานโน	๔๒/๕๓	สังฆาฏิปตตติถิกาย	๑๙๒/๒๒๖
วจุจिता	๒๑๔/๒๔๔	สังฆาฏิ	๒๑๒/๒๗
วจุจิตโต	๑๘๙/๒๒๒	สังฆมชฺเช	๒๑๒/๒๗
วจุจตตเรน	๘๑/๑๐๕	สังจุ	๒/๒; ๒๐๐/๒๓๓
วจุจมานัน	๑๐/๑๓; ๔๔/๕๕	สังจุจาเปติ	๓๙/๕๑
วจุจตตติ	๒๔๒/๒๗๓	สังจุณิกคั	๑๘๙/๒๒๒
วจุจตตมตติ	๑๘๗/๒๓๙	สังจุจิจจุ	๑๙๑/๒๒๔
วจุจตตเมตพพิ	๒๑๒/๒๔๒	สังจุเจตนิคั	๙๗/๑๒๔

ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก
ตมณคตติยา	๒๓๕/๒๖๒	ตปคตทาโร	๑๙๒/๒๒๕
ตมณาเปติ	๑๙๗/๒๑๙	ตภยา	๑๙๒/๒๒๗
ตมณาเปนติ	๑๙๗/๒๑๙	ตภาค	๑๙๒/๒๐๗
ตมณาเปตุ	๒๓๑/๒๕๘	ตภาคา	๑๙๐/๒๐๔
ตโจ	๒๑๖/๒๔๖	ตภาคาน	๑๙๑/๒๒๓
ตติวินย	๑๙๓/๒๒๘	ตภิกขุกา	๗๗/๑๐๒
ตคฤดาธเนน	๒๒๘/๒๕๕	ตมคเคน	๕/๘
ตณหา	๒๒/๒๗	ตมณปดเสยยาถ	๒๑๖/๒๔๖
ตคตวตฺถเสน	๑๙๙/๒๒๒	ตมเยน	๒๑/๒๖
ตคตทาปฏิจจณนา	๑๓๔/๑๖๔	ตมาจาวา	๒๔/๓๒
ตคฤริ	๒๑๖/๒๔๖	ตมาทบีโต	๓๓/๔๔
ตคฤดาธน	๑๙๗/๒๑๙; ๒๔๒/๒๗๓	ตมาทเปติ	๓๓/๔๓
ตทฐา	๒๒/๒๙	ตมาทาย	๒๓๑/๒๕๘
ตมติกาย	๒๑/๒๗	ตมาทิตพพิ	๗๖/๑๐๑
ตมคฤฐา	๑/๑	ตมาทินโน	๘๕/๑๐๖
ตมคฤฐจตุต	๒/๓	ตมาทียามิ	๘๕/๑๐๖
ตมทตฺถิโต	๓๓/๔๔	ตมาทียตฺถตฺติ	๘๖/๑๐๖
ตมทตฺถตฺติ	๓๓/๔๓	ตมานตฺถวตฺถกา	๘๐/๑๐๓
ตมทิจฺจิปรามาตี	๒๑๖/๒๔๖; ๒๑๗/๒๔๗	ตมานาจริยกิจจ	๒๒๗/๒๕๔
ตมทิปาตาเปตฺวา	๑๑/๑๕	ตมานุปฐมายกิจจ	๒๒๗/๒๕๔
ตมทิปาโต	๘๔/๑๐๖	ตมาปฐมิตฺวา	๑๙๑/๒๒๔
ตมทิจรปฏิจจณนาโย	๑๓๖/๑๖๖	ตมาปคฺติ	๒๒๕/๒๕๓
ตมฺพณฺณ	๒๓๑/๒๕๘	ตมฺพจฺติ	๒๑๘/๒๔๙
		ตมฺพเตเชติ	๓๓/๔๓

ปทานุกรกโม

๒๕๕

ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรกโม	ปพเพ/องเก
ตมฺกุเทวโ	๓๓/๔๔	ตปปี	๑๕๒/๒๒๕
ตโมธานปริวาโส	๑๒๕/๑๕๕	ตมฺนุภาคค	๔/๕
ตลากคาห	๒๐๓/๒๓๗; ๒๓๕/๒๖๒	ตมฺปชานมฺถา	๒๐๔/๒๓๗
ตลากคาหาปก	๒๐๒/๒๓๖; ๒๐๓/๒๓๖; ๒๐๓/๒๓๗	ตมฺปฏิจฺฉนคพฺพ	๒๓๐/๒๕๗
ตลากทคฺเคน	๒๑/๒๗	ตมฺปฏิจฺฉนคํ	๒๓๐/๒๕๖
ตลากา	๒๓๕/๒๖๓	ตมฺปโยเชติ	๘/๑๒
ตลฺเลตลฺล	๒/๓	ตมฺปโยเชตพฺพ	๗/๑๑
ตวณฺนี	๗/๑๑	ตมฺปหํสโ	๓๓/๔๔
ตวณฺปจาว	๔๒/๕๓	ตมฺปหํสค	๓๓/๔๓
ตวาคคาน	๒๓๑/๒๕๘	ตมฺพหฺตา ๑๕๖/๑๘๒; ๑๘๗/๒๑๕; ๑๘๘/๒๓๒	
ตวาคนาย	๓๓/๔๔; ๑๘๒/๒๒๕	ตมฺภินน	๑๘๐/๒๐๔; ๑๘๒/๒๐๗
ตคค	๑๘๒/๒๒๗	ตมฺมค	๒๔๒/๒๗๓
ตค	๑๔๒/๑๗๑	ตมฺมคณ	๗/๑๑
ตมฺมานปฏิจฺฉนนา	๑๔๕/๑๗๓	ตมฺมค	๓๑/๔๑
ตมฺม	๑๕๖/๑๘๒	ตมฺมา	๗/๑๑
ตมฺคตมฺค	๒๐๔/๒๓๗	ตมฺมาวคคนา	๗/๑๑
ตม	๑๕๑/๑๗๕	ตมฺมคคคค	๒๒/๒๗
ตมฺวาโส	๘๓/๑๐๕	ตมฺมชา	๕/๗
ตมฺปททวา	๑๘๒/๒๒๗	ตมฺมชาวคค	๑๘๘/๒๒๐; ๒๔๒/๒๗๓
ตมฺชฺเชย	๒๒/๒๕	ตมฺมชาวคคคคคคคค	๑๘๗/๒๑๕
ตคคคคคคค	๖๕/๘๓	ตมฺมชฺชคค	๒๒๘/๒๕๕; ๒๔๒/๒๗๓
ตมฺปคคคคค	๖๕/๘๓	ตมฺมคคค	๑๘๘/๒๒๓
ตมฺปคคคคคคค	๑๘๑/๒๒๔	ตมฺมคคคคคคค	๑๘๘/๒๒๓
		ตมฺมคคคคคคคค	๑๘๘/๒๒๓

๓๐๐

กฎหมายคดี ปฐมภาค

ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก	ปทานุกรโม	ปพเพ/องเก
ฉัสมชฌเนน	๒๐๒/๒๓๖	ฉาเวคพพา	๒/๓
ฉัสมมมุขตา	๒๒๘/๒๕๕; ๒๔๒/๒๗๓	ฉาเวคพโพ	๒๐๕/๒๓๘
ฉัสมต	๗๖/๑๐๑	ฉาเวควา	๒/๓
ฉัสมทิสตทิจิโน	๑๘๑/๒๐๔	ฉาเวเคน	๑๘๘/๒๒๒
ฉัสมทิสตา	๑๓๘/๑๖๘	ฉาเวตต้า	๒๑๕/๒๔๕
ฉัสมปฏฐาก	๓๕/๔๖	ฉิกขติ	๒๓๑/๒๕๘
ฉัสม	๑๘๘/๒๓๒	ฉิกขนุติ	๒๓/๒๗
ฉัสมคณติ	๑/๑	ฉิกขากามา	๑/๑
ฉัสมคณย	๒๓๒/๒๔๑	ฉิกขาปเทตุ	๒๓๑/๒๕๘
ฉัสม	๓๕/๔๕	ฉิกขาย	๒๑๖/๒๔๖
ฉัสมเมควา	๓๕/๔๕	ฉิกขิตพพา	๕๑/๖๔
ฉากจณิตตณติ	๑๘๑/๒๒๓	ฉิณจณติ	๒๑/๒๖; ๒๒/๒๘
ฉาคณ	๒๓๑/๒๕๘	ฉิณจาปนติ	๒๑/๒๖
ฉาติคพพา	๗/๑๑	ฉิทธิ	๑๘๒/๒๒๖
ฉาติคพโพ	๗๖/๑๐๑	ฉิยา	๒๑๒/๒๔๒
ฉาติยนติ	๗๕/๑๐๐	ฉิธตา	๒๒/๒๘
ฉาติยิตตณติ	๗๕/๑๐๐	ฉัตถวิปคคิยา	๕๑/๖๓
ฉาติเยย	๗๕/๑๐๐	ฉัตถวิปนโน	๖/๑๐
ฉาฐ	๑๘๘/๒๒๓	ศกุกกิตถุจิ	๘๗/๑๒๔
ฉาฐวาโท	๒๐๖/๒๓๘	ศฐสมภาสา	๒๒/๒๗
ฉาฐเนโร	๗/๑๑; ๑๖๐/๑๘๕	ศฐิณณ	๑๖๓/๑๘๗
ฉาฐิจิมม	๕๑/๖๓	ศฐินาค	๑๒/๑๕; ๑๘๐/๒๒๓
ศายณหตมย	๑๘๘/๒๒๒	ศฐกรโร	๒๓๑/๒๕๘
ศาริปุคโมคคตตณปมฺโพ	๒๘/๓๘	ศฐตณนิจโย	๒๓๑/๒๕๘

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อสาธิตนามาน

นามานุกรม	ปพพ/องเก	นามานุกรม	ปพพ/องเก
อนาธิปัตย์ (คหปติโน)	๓๕/๔๖	อนุปุพพิกขา (ภิกขุ)	๑๘๕/๒๑๘
อมพาวรรณ	๓๔/๔๕	อวัฏฏะ (อวราเม)	๑๘๑/๒๒๔
อริยสัจ (ภิกขุโน)	๖๕/๘๒	เวทนะ (อวราเม)	๗๕/๑๐๑
อรรถนิพนธ์ (ภิกขุ)	๒๑/๒๖	คโปปาหาราเม	๑๘๑/๒๒๔
อานนโท (เถโร)	๓๓/๔๓	คิณทุกกนุทรา	๑๘๑/๒๒๔
อิตติปิฎก (ปพพคปิฎก)	๑๘๑/๒๒๔	กุตตจจุยา (อปปคปิ)	๒๐๑/๒๓๔
อุทาส (ภิกขุ)	๘๗/๑๒๔	ปณทุกโถหิตกา (ภิกขุ)	๑/๓
อนุทโท (เถโร)	๓๓/๔๓	ทพโพ (มุตตปคปิ)	๑๘๘/๒๒๒; ๑๘๓/๒๒๗
อุปวาโพ (ภิกขุ)	๒๐๕/๒๓๗	ปุนโน (มนตานิปปคปิ)	๒๕๒/๒๑๕
อุปาติ (เถโร)	๓๓/๔๓; ๘๓/๑๐๕	มจุนิกาสถเน (วเน)	๓๓/๔๓
กตมกนิวาเป (เวพพเน)	๑๘๘/๒๒๒	มุตตปคปิ (ทพเพ)	๑๘๘/๒๒๒
กตยาณภคปิโก (คหปติ)	๑๘๒/๒๒๕	มหากจุจาโน (เถโร)	๓๓/๔๓
กาสัต (รฐเจ)	๒๓/๒๗	มหากปิโน (เถโร)	๓๓/๔๓
กาฬิตาย (คหยา)	๑๘๑/๒๒๔	มหาโกฏจโค (เถโร)	๓๓/๔๓
กัฏฐาภิวัณ (ปพพค)	๒๑/๒๖; ๒๒/๒๗	มหาจุนโท (เถโร)	๓๓/๔๓
โกธมพิย (ชานย)	๔๖/๕๗	มหาโมคคตตาน (เถโร)	๓๓/๔๓
คคโค (ภิกขุ)	๑๘๖/๒๓๑	มิกทาเย (อิตติคเน)	๑๘๑/๒๒๔
คิณมกุฏ (ปพพค)	๑๘๑/๒๒๔	เมคคิยภุมมชกา (ภิกขุ)	๑๘๒/๒๒๕
โคตมกนุทรา	๑๘๑/๒๒๔	เมคคิยา (ภิกขุ)	๑๘๒/๒๒๗
โฆสิตาราม	๔๖/๕๗	ราชคเ (ชานย)	๑๘๘/๒๒๒
นโน (เถโร)	๔๖/๕๘; ๒๑๕/๒๔๕	ราหุโต (เถโร)	๓๓/๔๓

จดจำรณนามานี

๓๐๓

นามานุกโม	ปพเพ/องเก	นามานุกโม	ปพเพ/องเก
เรวโต (เถโร)	๓๓/๔๓	ธาร์ปุตตา (เถรา)	๒๓/๓๓
เวการปดเต (ปพพคปดเต)	๑๙๑/๒๒๔	ธาร์ปุตโต (เถโร)	๓๓/๔๓
เวพวน (ธาราเม)	๑๙๙/๒๒๒	ดีควน	๑๙๑/๒๒๔
ศตคปณณิกุหาย	๑๙๑/๒๒๔	สุทินโน (ภิกขุ)	๑๖๐/๑๙๕
สปปโตณทกปพภาเร	๑๙๑/๒๒๔	สุชมโน (ภิกขุ)	๓๓/๔๓
ธาวคณิย์ (ธานีย)	๑/๑	เสยยธโก (ภิกขุ)	๑๓/๑๕
ธาร์ปุตโมคคตตาน (เถเร)	๒๓/๓๑		

จุฬารักษ์ ปจิมภาเค

ปทตูปปเกโท

มาติกา

ปพเพ/องเก

มาติกา

ปพเพ/องเก

[เอกก]

อชฌิมิกานิ อมพูหวินยสัส ทานานิ

สมถ

๒๔๐/๒๒๓; ๒๔๒/๒๔๓

๑๙๘/๒๓๒

[ทุก]

[จตุก]

สมถ

๒๒๘/๒๔๔

สมถ

๒๓๖/๒๖๓

[ติก]

[สตก]

กุตตมุตตานิ

๒๑๖/๒๔๖

สมถ

๒๓๘/๒๖๘

อาปคติกขุชา

๒๑๕/๒๔๖; ๒๒๕/๒๕๓

อชฌิมิกานิ ๕/๗; ๖/๘; ๑๓/๑๖; ๑๔/๑๘; ๑๕/๒๑;

๒๐๘/๒๓๘

โศชนปดต์

องฺเก/ปณฺธิยํ	อสุทฺธปาโจ	สุทฺธปาโจ
๕/๓	ทฎฺฐปตฺตมฺจ	ทฎฺฐปตฺตมฺจ
๖/๑๗	อปรเวหิ	อปรเวหิ
๗/๑๘	ธำเรตฺวา	ธำเรตฺวา
๒๗/๑๔	กัฏฺฐาสิริ	กัฏฺฐาสิริ,
๓๓/๑๐	คตฺตฺมา	คตฺตฺมา
๔๓/๕	ตฺตมฺตฺต	ตฺตมฺตฺต
๕๐/๒	โทติ	โทติ
๕๒/๑๐	อาปคฺคยา	อาปคฺคยา
๕๒/๑๐	น อาปชฺชิตฺตพฺพา	น อาปชฺชิตฺตพฺพา
๕๓/๗	ตฺมณฺนาคตฺต	ตฺมณฺนาคตฺต
๗๐/๑	อปปปฏิกกมฺเม	อปปปฏิกกมฺเม
๗๑/๑	อปปปฏิกกมฺเม	อปปปฏิกกมฺเม
๗๑/๕	อตฺมมฺโภาคํ	อตฺมมฺโภาคํ
๘๕/๑๑	วาทมิ	วาทมิ
๑๐๕/๙	เอกจฺจนฺเน	เอกจฺจนฺเน
๑๐๘/๘	ปาสาทาย	ปาสาทาย
๑๑๑/๕	ปฎฺฐจิปริกมฺมํ	ปฎฺฐจิปริกมฺมํ
๑๑๒/๑๑	ภิกฺขเว	ภิกฺขเว
๑๑๕/๑๕	มามฺมจิกมฺมํ	มามฺมจิกมฺมํ
๑๒๐/๑๖	อฺปตฺตมฺปาเทคพฺพํ	อฺปตฺตมฺปาเทคพฺพํ
๑๒๑/๑๘	ณฺมายํ จกฺกมฺนฺเต	ณฺมายํ จกฺกมฺนฺเต
๑๒๒/๑๖	วตฺตติโก โณชโณชนํ	วตฺตติโก โณชโณชนํ
๑๒๓/๑๒	ปาริวดตฺติกฺกชฺชนฺโก	ปาริวดตฺติกฺกชฺชนฺโก

องฺเก/ปฺนุติข	อสฺทุทปาโร	สฺทุทปาโร
๑๓๔/๑๒	ธารายมี่”ติ	ธารายมี่”ติ
๑๔๒/๒๒	มฺุทายปฏิกุสฺสณ	มฺุทายปฏิกุสฺสณ
๑๕๐/๕	อปฺปฏิจฺจนนํ	อปฺปฏิจฺจนนํ
๑๕๓/๑๙	อาปชฺฐิ	อาปชฺฐิ
๑๕๔/๙	สฺกุกวิสฺฐจฺยา	สฺกุกวิสฺฐจฺยา
๑๕๔/๑๔	ปฏิกุสฺเสยฺย	ปฏิกุสฺเสยฺย
๑๕๖/๕	ทายิ	อุทายิ
๑๕๘/๒๑	อาปคฺติ	อาปคฺติ
๑๕๙/๑๔	ปฏฺขปฺปฏิจฺจนน	ปฏฺขปฺปฏิจฺจนน
๑๖๓/๑๗	ปญฺจาหปฺปฏิจฺจนนํ	ปญฺจาหปฺปฏิจฺจนนํ
๑๖๘/๒๔	ทฺวมาสฺปฏิจฺจนนํ	ทฺวมาสฺปฏิจฺจนนํ
๑๙๓/๑	ฉาเทค	ฉาเทค
๒๐๕/๓	ยถาปฏิจฺจน	ยถาปฏิจฺจน
๒๐๘/๑๔	มฺุทายปฏิกุสฺสณ	มฺุทายปฏิกุสฺสณ
๒๑๑/๑๒	อาปชฺฐค:	อาปชฺฐค:
๒๑๒/๒	สโมธานปรีวํ	สโมธานปรีวํ
๒๑๒/๑๔	อฏฺปะเน	อฏฺปะเน
๒๑๗/๑	มิตฺตกทิจฺจโน	มิตฺตกทิจฺจโน
๒๑๙/๑๙	รหมวาทิ สํฆิ สํมุพฺพุเต	รหมวาทิ สํฆิ
๒๒๔/๑	เดณาสฺน	เดณาสฺน
๒๓๐/๑๑	อุมฺพหุสฺส	อุมฺพหุสฺส
๒๓๐/๒๖	อุมฺมคฺเคน	อุมฺมคฺเคน
๒๓๑/๑	๓. อุมฺพหฺวนย	๓. อุมฺพหฺวนย
๒๓๒/๒	ธารายมี่”ติ	ธารายมี่”ติ
๒๓๗/๓	ยถากถิ วิย?	ยถากถิ วิย?